

Ж И В А А Н Т И К А

ПОСЕБНИ ИЗДАНИЈА

КНИГА 2

П. ХР. ИЛИЕВСКИ

**АБЛАТИВОТ, ИНСТРУМЕНТАЛОТ И ЛОКАТИВОТ
ВО НАЈСТАРИТЕ ГРЧКИ ТЕКСТОВИ**

СКОПЈЕ
1961

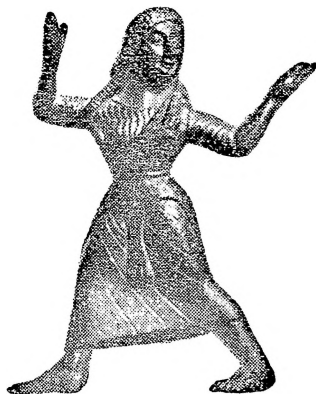
Ж И В А А Н Т И К А

ПОСЕБНИ ИЗДАНИЈА

КНИГА 2

П. ХР. ИЛИЕВСКИ

**АБЛАТИВОТ, ИНСТРУМЕНТАЛОТ И ЛОКАТИВОТ
ВО НАЈСТАРИТЕ ГРЧКИ ТЕКСТОВИ**

СКОПЈЕ
1961

A N T I Q U I T É V I V A N T E

MONOGRAPHS

№ 2

**THE ABLATIVE, INSTRUMENTAL AND LOCATIVE
IN THE OLDEST GREEK TEXTS**

by
PETAR HR. ILIEVSKI

Redactor
MIHAIL D. PETRUŠEVSKI

SKOPJE
1961

Во сїомен на мојої̄ шайко

ХРИСТАКИЈА

їраїчно заїнаї̄ во 1944 юдина

ПРЕДГОВОР

По дешифрирањето на линеарното В писмо од М. Вентрис (1952), интерпретацијата на микенските писмени документи на глинени плочки го привлече вниманието, речиси, на сите класични филолози и за кусо време се појави опширна литература. Едновремено со востановувањето на архаичниот грчки јазик на кој се пишувани плочките, врз основа на натписите се прават обиди за реконструирање на микенската епоха која до скоро се сметаше за предисториска. Во последно време се јавуваат систематски трудови како од областа на културната, економската и политичката историја на микенска Грција, така и од граматичката структура на микенскиот грчки. Но треба да се забележи дека сè уште има нерешени јазични проблеми од кои до голема степен зависи и сликата на микенската епоха. Еден од нив е и проблемот за т. н. локални падежи (локатив, инструментал, акузатив и аблатив).

Иако локалните односи во микенските документи не можат да се одминат, повеќето интерпретатори, поаѓајќи од положбата на падежната система во класичниот грчки и кај Хомера, сметаа дека синкретизмот на локалните падежи (лок., инстр. и абл.) бил веќе извршен во микенскиот, а аблативот како падеж напoлно го елиминираа. Поради тоа при преводот на одделни натписи се доаѓаше до таква положба што не можеше да се види, н. пр. дали некои дајби треба да се примат од некого или да му се дадат некому и сл. Со оглед на тоа што правилното толкување на микенските натписи меѓу другото зависи и од правилното решавање на овој проблем, се налагаше една специјална студија со цел да се установи како биле искажувани локалните падежни односи во микенскиот грчки. Во следнава работа се обидов да дадам одговор на горните прашања.

Со овој проблем започнав да се занимавам во 1956 г. Во текот на работата се судирав со ред тешкотии што ги создаваа од една страна примитивното слогово писмо со кое не може адекватно да се предава грчкиот јазик, а од друга — архаичните форми и зборови кои не се јавуваат во подоцнешниот грчки. Освен тоа, во прво време кај нас се чувствуваше недостиг од потребната литература, а неопходно беше темата да се обработи и на поширок план во споредба со другите индоевропски јазици.

Можам со радост да одбележам дека за совладувањето на овие тешкотии мене ми беше укажана сестрана помош особено од двајца учени на кои им должам искрена благодарност. Проф.

д-р Михаил Д. Петрушевски најзагрижено ја следеше мојата работа од самиот почеток, ги читаше поранешните редакции на оваа студија и секогаш беше готов да ми даде стручна помош и морална поткрепа. Не помала помош ми беше укажана и од Dr. John Chadwick, професор на Кембрицкиот универзитет, за време на мојот престој во Кембриц през 1957/58 година. Тој ми ја стави на располагање и својата библиотека, а по моето заминување продолжи преку писма да дискутира по одделни прашања и да ми укажува на најновата литература во врска со третираните проблеми.

Сметам за должност да им ја искажам својата благодарност и на следниве учени: на проф. W. S. Allen од Кембрицкиот универзитет и акад. Вл. Георгиев од Софија за укажаната помош од областа на споредбената индоевропска лингвистика. На проф. E. G. Turner, директор на Институтот за класични студии во Лондон, што ми овозможи да го посетувам Семинарот на линеарното В писмо во текот на 1957/58 год., а на Dr. Chr. Karouzos, директор на Народниот музеј во Атина, што ми дозволи да работам со оригиналните плочки од Пил и Микена през јуни 1959 год.

Се чувствувам задолжен и од ова место да ја изразам својата благодарност кон Ректоратот на нашиот Универзитет што ми овозможи специјализација во Англија во текот на учебната 1957/58 година. Тоа време беше од голема корист за мојата работа. Во Универзитетската и други библиотеки во Кембриц ја најдов сета, потребна за мојата тема, литература, објавена до 1958 година.

Оваа студија беше поднесена како докторска дисертација на Филозофскиот факултет во Скопје и одбранета на 1 јули 1960 год. пред комисијата од д-р Михаил Д. Петрушевски, д-р Васо Томановиќ и д-р Богдан Стевановиќ. На сите членови од комисијата им изразувам благодарност за укажаната помош.

Скопје, 1960 год.

Петар Илиевски

СКРАТЕНИЦИ

1. Библиографски скратеници*)

AJA	American Journal of Archaeology, Baltimore.
AJPh	The American Journal of Philology, Baltimore.
Arch. Or.	Archiv Orientální, Praha.
Athenaeum	Athenaeum. Studi Periodici di letteratura e Storia dell'Antichità, Pavia.
BCH	Bulletin de Correspondence Hellénique, Paris.
Bechtel, Hist. PN.....	Fr. B., Die historischen Personennamen des Griechischen bis zur Kaiserzeit, Halle 1917.
„ Gr. Dial.	Fr. B., Die griechischen Dialekte, 1—3, Berlin 1921—1924.
Белић, О јез. прир.....	Александар Б., О језичкој природи и језичком развојку (лингвистичка испитивања), Београд 1941.
Bennett, Ch., Syntax II.	Charles E. B., Syntax of Early Latin, vol. II. The Cases, Boston 1914.
Benveniste, Orig.	Émile B., Origines de la formation des noms en indo-européen, Paris 1935.
BICS	Bulletin of the Institute of Classical Studies of the University of London.
Boisacq	Émile B., Dictionnaire étymologique de la langue grecque, Heidelberg — Paris, 1923.
Brugmann, Grundriß	Karl B., Grundriß der vergleichenden Grammatik der idg. Sprachen I, II, 1—3, Straßburg 1889, 1892, 1897.
Brugmann—Thumb, Gr. Gr. ..	K. B., Griech. Grammatik, 4 Aufl. von Albert Th., München 1913.
BSL	Bulletin de la Société de linguistique de Paris, Paris.
Buck, Comp. Gramm.	Carl Darling B., Comparative Grammar of Greek & Latin, Chicago 1933.
„ Gr. Dial.	C. D. B., Greek Dialects ² , Chicago 1955.
„ Osk. Umbr. Dial.	C. D., Elementarbuch der oskisch-umbrischen Dialekte, Heidelberg 1905.
Buck—Petersen, Rev. Index....	Carl D. B.—Walter P., A Reverse Index of Greek Nouns and Adjectives, Chicago 1944.
Chadwick (JC), Deciph.	John C., The Decipherment of Linear B, Cambridge 1958.
Chantraine, Form.	Pierre Ch., La Formation des noms en grec ancien, Paris 1933.
„ Gramm. hom.	P. Ch., Grammaire homérique I-II, Paris 1948, 1953.
Cl. Quart.	Classical Quarterly, Oxford.

*) Во овој груд е искористена литературата објавена до март 1960 год.

VIII

- Cl. R(ev.) Classical Review, Oxford.
- Curtius, Eluc. Georg C., Eluc. of the Stud. Greek Gramm., transl. E. Abbot, London 1875.
- Del. Dialectorum Graecarum exempla epigraphica potiora, ed. P. Cauer, editio tertia renovata. E. Schwyzer, Lipsiae 1923.
- Delbrück, Abl. loc. instr. Berthold D., Ablativ localis instrumentalis im altindischen, lat., griech. und deutschen, Berlin 1867.
- „ Vergl. Synt. B. D., Vergleichende Syntax der idg. Sprachen. 1—3 Straßburg 1893, 1897, 1900.
- Docs. M. Ventris & J. Chadwick, Documents in Mycenaean Greek, Cambridge, 1956.
- Doria, Interp. I Mario D., Interpretazioni di testi micenei (Serie Ta), Trieste 1956.
- „ „ II. M. D., Interpretazioni di testi micenei II. Le iscrizioni della classe Cn di Pilo, Trieste 1958.
- Eranos. Eranos. Acta philologica Suecana, Uppsala.
- Ernout—Meillet, Dict. Alfred E.—Antoine M., Dictionnaire étymologique de la langue latine, Paris 1951.
- Et. myc. Études mycéniennes, Actes du colloque international sur les textes mycéniens, Paris 1956.
- Eunomia Eunomia, Ephemeridis Listy filologické supplementum, Pragae.
- Evans, Palace. Arthur E., The Palace of Minos, IV, London 1936.
- Evid. M. Ventris & J. Chadwick, Evidence for Greek Dialect in the Mycenaean Archives, JHS 73, p. 84—103.
- Festschrift Kretschmer Gedenkschrift Paul Kretschmer I—II, Wien, 1957/58.
- Fick, Vorgr. ON. Aug. F., Vorgriechische Ortsnamen als Quelle für die Vorgeschichte Griechenlands, Göttingen 1905.
- Frisk, Gr. et. Wb. Hjalmar Fr., Griechisches etymologisches Wörterbuch, Heidelberg 1954ss.
- Gall(avotti), Docum. Carlo G., Documenti e struttura del greco nell'età micenea, Roma 1956.
- Glotta Glotta. Zeitschrift für griech. und lat. Sprache, Göttingen.
- Greece and Rome Greece and Rome, II series, Oxford.
- Hamm, St. slov. gram. J. H., Staroslovenska gramatika, Zagreb 1958.
- Hirt, Idg. Gramm. Hermann H., Indogermanische Grammatik, 1—7. Heidelberg 1921—1937.
- Hoffmann, Dial. Otto H., Die griechischen Dialekte in ihrem historischen Zusammenhange mit den wichtigsten ihrer Quellen dargestellt, 1—3, Göttingen 1891—98.
- Hoffmann—Debrunner, Gesch.
d. gr. Spr. Otto H. — Albert D., Geschichte der gr. Sprache I—II, Berlin 1953, 1954.
- Hofmann, Etym. Wb. d. Gr. J. B. H., Etymologisches Wörterbuch des Griechischen, München, 1949.
- Hsch. Hesychii lexicon.
- IF Indogermanische Forschungen, Berlin (Straßb.).
- IF, Anz. Anzeiger zu Indogerm. Forschungen.
- Index, Bennett Emmett B., A Minoan Linear B Index, Yale Univ. Press, New Haven 1953.

- Изв. акад. наук СССР. Известия Академии наук СССР. Отделение лит. и языка, Москва . . .
- JHSt. The Journal of Hellenic Studies, London.
- Kretschmer—Locker, Rückl. Wb. Paul K. — Ernst L., Rückläufiges Wörterbuch der gr. Sprache, Göttingen, 1944.
- KT E. Bennett, J. Chadwick, M. Ventris, The Knossos Tablets. A revised transliteration of all the texts in Mycenaean Greek recoverable from Evans' excavations of 1900—1904, London 1956, II ed. 1959.
- Kühner—Blaß., Ausf. Gramm. Raphael K.—Friedr. Blaß, Ausführliche Grammatik der griech. Spr., Hannover 1890, 1892.
- KZ Kuhns Z. Zeitschrift für vergl. Sprachforschung auf dem Gebiete der idg. Sprachen, Berlin, Göttingen
- Landau, MGrPN. Oscar L., Mykenisch-griechische Personennamen Göteborg 1958.
- Language Language. Journal of the Linguistic Society of America, Baltimore.
- Lejeune (M L), Adv. -θεν . . . Michel L., Les adverbes grecs en -θεν, Bordeaux 1939.
- „ „ Мém(oires). . . M. L., Mémoires de philologie mycénienne I, Paris
- Listy filol. 1958. Listy filologické, Praha.
- Лурье, ЯКМГ С. Я. Л., Язык и культура микенской Греции, Москва—Ленинград 1957.
- LSJ. Liddell—Scott—Jones, Gr.-Engl. Lexicon, Oxford 1953.
- Macdonell, Ved. Gramm. . . . Arthur M., A Vedic Grammar for Students, Oxford 1955.
- MDP Михаил Д. Петрушевски
- Meister, Gr. Dial. Richard M., Die griechischen Dialekte auf Grundlage von Ahrens' Werk: „De Graecae linguae dialecticis“ dargestellt, 1—2, Göttingen 1882, 1889.
- Meisterhans, Att. Inscr. Konr. M., Grammatik der attischen Inschriften, Berlin 1888.
- Meriggi, Glossario Piero M., Glossario miceneo (minoico B), Memorie della Accad. delle Scienze di Torino, serie 3, 4:2 (1955).
- Merlingen, Bemerkungen. . . . W. M., Bemerkungen zur Sprache von Linear B, Wien 1954.
- Mikkola, Ursl. Gramm. J. M., Urslavische Grammatik, Heidelberg 1950.
- Minoica Minoica, Festschrift zum 80. Geburtstag von Johannes Sundwall, Berlin 1958.
- Minos Minos. Revista de filologia egea, Salamanca.
- Младенов, Увод Стефан М., Увод в общото езикознание, София 1927.
- „ Срави. ИЕ езикозн. Стефан М., Сравнително индоевропейско-езикознание, София 1936.
- MLS Minutes of the Minoan Linear B Seminar of the Institute of Class. Studies, London, 1956ss.
- Mnemosyne Mnemosyne. Bibl. philol. Batava, Lugd. Bat.
- Monro, Gramm. Hom. В. D. M., A Grammar of the Homeric Dialect, Oxford 1882.
- MR Martín S. Ruipérez
- Mühlestein, (H M), Olymp. in Pylos. Hugo M., Olympia in Pylos, Basel 1955.
- „ Oka-Tafeln. H. M., Die Oka-Tafeln von Pylos, Basel 1956.

- MT II The Mycenae Tablets II, edited by E. Bennett, with an introduction by Alan Wace and Elizabeth Wace, translations and commentary by J. Chadwick, 1958.
- Münch. St. Münchener Studien zur Sprachwissenschaft, 6, 9 München 1955, 1956.
- Mus. Helv. Museum Helveticum, 12ss., Basel
- OLZ Orientalische Litteraturzeitung, Berlin.
- Nestor Библиографија на трудови од областа на микенското и минојското писмо, издавана од E. Bennet од 1957ss.
- Palmer (LP), Latin Langu. . . . L. R. P., The Latin Language, London 1954.
- Pape—Benseler, Wb. d. gr. EN W. P. — Gustav E. B., Wörterbuch der griechischen Eigennamen, Braunschweig 1875.
- Pokorny, Idg. Wb. Julius P., Indogermanisches etymologisches Wörterbuch, Bern 1949—1959.
- PP La Parola del Passato, Rivista di Studi antichi, Napoli.
- PT II E. Bennett, The Pylos Tablets, Texts of the inscriptions found 1939—1954, Princeton Univ. Press, 1955.
- PT 1955 E. Bennett, The Olive Oil Tablets of Pylos, Texts of inscriptions found 1955. Supplementos a Minos, Núm. 2, Salamanca 1958.
- PT 1957 Carl W. Blegen & Mabel Lang, The Palace of Nestor Excavations of 1957 AJA 62, № 2, 1958, pp. 175—191.
- PT 1958 C. Blegen & M. Lang, The Palace of Nestor Excavations of 1958, AJA 63, № 2, 1959, pp. 121—137 + 10pl.
- PWRE Realencyclopädie der class. Altertumswissenschaft, begr. von Pauly, neu hgg. von Georg Wissowa, Wilh. Kroll etc.
- REG Revue des études grecques, Paris.
- Rev. ét. anc. Revue des études anciennes, Bordeaux.
- Rev. phil. Revue de philologie, de littérature et d'histoire anciennes, Paris.
- Rhein. Mus. Rheinisches Museum für Philologie, Frankfurt am Main.
- Riv. fil. class. Rivista di filologia ed istruzione classica, Torino.
- Sborník (Brno) Sborník prací Filosofické fakulty Brněnské university.
- Schwyz. Gr. Gr. Eduard Schwyzer, Griechische Grammatik I, II + Reg., München 1953, 1950.
- Shipp, Studies G. P. Shipp, Studies in the Language of Homer, Cambridge 1953.
- SM I Arthur Evans, Scripta Minoa I, Oxford 1909.
- SM II Arthur Evans — J. L. Myres, Scripta Minoa II, The Archives of Knossos, Oxford 1952.
- St. Byz. Stephani Byzantii Ethnicorum quae supersunt, ex recensione Augusti Meinekii, Berolini 1849.
- Stolz—Schmalz, Lat. Gramm. . . . Manu Leumann—Joh. B. Hofmann, Stolz-Schmalz, Lateinische Grammatik, München 1928.
- Studies Studies in Mycenaean Inscriptions and Dialect London.
- Sturtevant, Gramm. Hitt. . . . Sturtevant—Hahn, A Comparative Grammar of the Hittite Language, New Haven 1951.

- Thumb, Dial. Albert Th., Handbuch der griech. Dialekte, Heidelberg 1909.
 „ Handbuch d. Skt. . . A. Th., Handbuch des Sanskrit, Heidelberg 1905.
 Thumb—Kieckers, Gr. Dial. I. A. Th.—Ernst K., Handbuch der griechischen Dialekte I, Heidelberg 1932.
 Thumb—Scherer, Gr. Dial. II. . . A. Th.—A. Sch., Handbuch der griechischen Dialekte II, Heidelberg 1959.
 Tr(ans). Phil. Soc. Transactions of the Philological Society, Oxford 1954.
 V. Michael V., Glossary of 1956 Linear B signgroups, privately circulated, London 1953.
 „ M. V., Work Notes, privately circulated, 1951—1952.
 V.—C. M. Ventris—J. Chadwick
 Vaillant, Manuel. André V., Manuel du vieux slave, Paris 1948.
 ВДИ. Вестник древней истории, Москва.
 V(ladimir) G(eorgiev), Lex. Словарь крито-микенских надписей (Lexique des inscr. créto-mycéniennes), София 1955.
 „ „ Suppl. Supplément au Lexique des inscriptions créto-mycén. Годишник на Соф. университет, Филологическия факултет, LI, 1955/55, 1—83.
 „ „ Исслед. Исследования по сравн.-истор. языкозн., Москва 1958.
 „ „ Flußnamen. Die altgriechischen Flußnamen, Studia in honorem Acad. D. Dečev, София 1958, 1—48.
 Vondrak, Vergl. slaw. Gramm. Wenzel, V., Vergleichende Slawische Grammatik II Bd, Formenlehre und Syntax, Göttingen 1908.
 Wackernagel, Altind. Gramm. Jakob W., Altindische Grammatik, III Bd. (mit Debrunner), Nominalflexion, Göttingen 1930.
 Walde—Hofmann, Lat. etym. Wb. Alois W.—J. B. H., Lateinisches etymologisches Wörterbuch, Heidelberg 1938—1956.
 ŽA Živa Antika (Antiquité Vivante), Skopje.

2. Други скратеници

абл.	= аблатив (ски)	лет.	= летонски
ав.	= авестиски	лезб.	= лезбиски
акуз.	= акузатив	лит.	= литвански
англ.	= англиски	лок.	= локатив
арк.	= аркадски	МУ	= Микена
ат.	= атички	NL	= nomen loci
беот.	= беотски	ном.	= номинатив
вок.	= вокатив	NP	= nomen personae
ген.	= генитив	оск.	= оскиски
герм.	= германски	патр.	= патронимик
горт.	= гортински	перс.	= персиски
гот.	= готски	плур.	= плурал
гр.	= грчки	PY	= Пил(ос)
дат.	= датив	род.	= родски
евб.	= евбејски	s.	= sequens
еол.	= еолски	синг.	= сингулар
епир.	= епирски	српхрв.	= српскохрватски
етв.	= етник(он)	ст. инд.	= староиндиски
зед.	= зендски	ст. слов.	= старословенски
илир.	= илирски	тес.	= тесалски
ИЕ	= индоевропски	ТН	= Теба
инстр.	= инструментал	тох.	= тохарски
јон.	= јонски	трак.	= тракиски
KN	= Кнос	умбр.	= умбриски
лак. (дор)	= лаконски (дорски)	хет.	= хетитски
лат.	= латински	хом.	= хомерски

УВОД

1. Падежната система на индо-европскиот (понатаму скратено ИЕ) општ јазик започнала да клони кон упростување и редуцирање на извесни падежни форми уште од времето пред разделувањето на одделните ИЕ јазици. Забележително е дека т. н. „локални падежи“¹⁾ (локатив, аблатив и инструментал) биле први зафатени од овој процес.

Спрема досега познатите податоци ст. инд. ја има запазено најполно старата падежна система „од крајот на ИЕ епоха“²⁾: 8 јасно диференцирани падежи: номинатив, вокатив, акузатив, генитив, датив, аблатив, локатив, и инструментал³⁾ и три броја: сингулар, плурал и дуал. При тоа треба да се одбележи дека ваква положба тој запазил само во синг. од о-основите, додека кај другите основи во синг. се изедначени абл. со ген., а во плур. формално не се разликува абл. од дат., како и вок. од ном. Во балто-слов. јазици абл. синг. од о-основите ја презел функцијата на ген.⁴⁾, а и во консон. основи

¹⁾ Изразот „локални падежи“ е условен термин. Тој ја опфаќа наплно содржината на лок. и донекаде на абл., но инструменталот иако во извесна смисла може со право да се смета во оваа категорија, зашто искажува и правец, cf. *via* (лат.), срп. „којим путем“, сепак тој не е типичен локален падеж. Бидејќи нема позгоден термин што да ја искажува наплно содржината на трите падежи кои се предмет на нашето испитување, ние сме принудени до го употребуваме овој.

Во групата на локалните падежи може да се уброи и акузативот за простор, време и правец, но бидејќи овој падеж не е загубен во ниеден од грчките дијалекти, тој не претставува таков проблем како спомнатите во насловот три падежи. Затоа акузативот и не го разгледуваме така опстојно во оваа работа. На него се запираме само во случаите кога со алативскиот суфикс *-de* кај топонимите тој искажува правец, наспроти формите од истите имиња на места со локативска или аблативска смисла.

²⁾ Wackernagel—Debrunner, *Altind. Gramm.* III p. 8.

³⁾ Називите на падежите се превод од грч.: *ὀνομαστική* = ном., *γενική* = ген., *δοτική* = дат., *κλιτική* = акуз. (погрешно разбран), *κλητική* = вок.; за абл. Римјаните беа принудени да исковат свој термин којшто сосема добро ја изразува функцијата на абл. за одделување, но со овој назив се занемарени функциите на лок. и инстр.

⁴⁾ Cf. Brugmann, *Grundriß* II p. 568ss.; W. Vondrak, *Vergl. sl. Gramm.* II, Göttingen³, 1928, p. 3; Schwyz., *Gr. Gr.* I p. 548; Wackernagel—Debrunner, o. c. p. 37, 94 s.; H. Hirt, *Idg. Gramm.* T. III, p. 46; Mikkola, *Ursl. Gramm.* III, p. 30; Vaillant, A., *Gramm. comp. des langues slaves*, 1958, II p. 22, и. т. н.

Сепак во последно време е направен обид од страна на полскиот лингвист J. Otremski (cf. *Војр. языкозн.* 1954, кн. 6, p. 31) да се оспори оваа теза. Тој тврди дека формата на ген. во балт.-слов. јазици не можела да биде продол

се изедначил наполно со него. Во оско-умбр. добро е запазен локативот⁵⁾, но во лат. од него останале само петрефакти, додека неговата функција заедно со инструменталската се преземени од абл. Во хетитскиот не е документиран локативот.⁶⁾

Кај дуалот „локалните падежи“, во ИЕ јазици што ја запазиле оваа граматичка категорија, уште порано се изедначени со формата за „ген.-дат.“ Само балто-слов. и ариските јазици имаат посебна форма и за „ген.-лок.“, покрај „дат.-абл.-инстр.“

Класично-грчкиот, како и готскиот, има 5 живи посебни падежни форми: номинатив, вокатив, акузатив, генитив и датив. Разгледувајќи го историски прашањето за падежите во грч. јаз. Schwyzer (*Gr. Gr. I*, стр. 74) заклучува: „Früh hat die Reduktion der Kasus begonnen; vom Ablativ und Instrumental und Lokativ gibt es nur noch Reste; ihre Funktion ist vom Genetiv (-Ablativ) bzw. Dativ (-Instrumental-Lokativ) übernommen, teilweise mit Hilfe von Präpositionen. Geblieben sind die sog. grammatischen Kasus“.

2. Причините за ова упростување на падежната система и мешање на падежите, познато под името синкретизам⁷⁾, се од надворешен и внатрешен карактер. Допирните точки, а донекаде делумичното или полното преклопување на поедини падежни функции од една страна, а од друга, истата форма за израз на повеќе од една падежна категорија, води до полноо изедначување на тие падежи. Така н. пр. сличните функции на *abl. originis* и *gen. possessivus* од една страна, а од друга, можеби, истата падежна форма во сингуларот, освен кај о-основите, придонесле да се стопат овие два падежа во еден: ген.-абл. Иако во плур. абл. од сите основи бил еднаков со дат. (на *-bhos*), заедничката форма на ген.-абл. од консонантските основи (на *-es*, *-os* и *-s*) повлијала и на ген. плур. (на *-om*) во јонско-атичкото и дор. та и тој ја презел аблативската функција на себе (подὸν наспрема подός). Кај о-основите пак, ген.-абл. форма од плур. на *-ov*, подоцна подејствувала и на генитивската форма од синг. на *-o-jo* да ја преземе аблативската функција, а старата аблативска форма на *-ōd* наполно да се напушти.

По аналогија на дат. синг. од конс. деклинација, кој е всушност еден стар локатив, и во плур. локативската форма на *-si* < *-su*

жение на ИЕ абл. на *-ōt*, зашто *ō* се изменувало во ист. балт. јаз. во *-uo*, ни на абл. на *-āi*, оти таква форма нигде немало. Со оглед на тоа што таа форма не се јавува во прус., тој смета дека таа не била општо балтиска и се обидува да ја објасни со суфиксот *-a-kv*, во лит. *-ō-kas*, лет. *-aks*, со кој се образуваат деминутиви.

Обидот е неоснован: ИЕ *o* > слов. лет. *a*, лит. *-o* (cf. Brugmann, *Grundriß I* p. 151s; лит. *isz-vora* „Suppe“, лет. *wār-s*, ст. слов. *varъ*, *variti*; ст. инд. *vrkād*, лат. **lupōd*, грч. *Φοίω*). Фактот што во прускиот не е документирана оваа форма не ја менува положбата за балт.-слов. ген < абл. Објаснението со *-akv* е натегнато и недоследно. Зошто фонемата *-kv*, која е најхарактеристична за овој суфикс, во ген. да исчезне, а во деминутивите да се пазат? Абл. на *-at* нема.

⁵⁾ Cf. *eisei terei* = in eo territorio, Buck, *Osk. Umbr. Dial.* p. 73, 77.

⁶⁾ Sturtevant — Hahn, *Gramm. Hitt.* p. 88s.

⁷⁾ За изразот *συγκρητισμός* в. Schwyz. o. c. II, p. 12.

ја изместила дативската наставка на *-bhos* (ποσί наспрема ποδί). Аналогијата потоа е проширена и на вокалските основи, та лок. синг. *-oi* во северо-ист. грч., беот. и др. добива и инструменталско и дативско значење, а дат. синг. *-ōi* во јон.-ат. и др. дијалекти има и инструменталско и локативско значење. Инстр. плур. на *-ōis*, близок по форма до дат.-лок., се изедначил со него и повлјал и во синг. дат.-лок. да ја преземе неговата функција. Така во грч. се изедначени дат., лок. и инстр. и во синг. (νῆϊ одговара на ст. инд. *nāvi*, *nāvé* и *nāvā*) и во плур. (θεαῖς одговара на ст. инд. *devī-bhas*, *devī-ṣu* и *devī-bhis*), но нивните функции во класично-грч. сè уште се јасно разграничени.⁸⁾

Характеристичен пример на сличен „конгломерат од падеж“ претставува латинскиот аблатив. И покрај тоа што „локалните падежи“ имаат свој специфичен домен на употреба и постои основна разлика во нивното значење, оти абл. одговара на прашање: „од каде?“, лок. на прашање: „каде?“, а инстр.: „со што?“ (одн. по кој пат?“) сепак тие имаат и извесни допирни точки. Така н. пр. *cirrigi vehi* може да има и инструменталско и локативско значење: „се возам со кола“ и „се возам на кола“. Од друга страна и абл. има извесни допирни точки со инстр. н. пр. *carne vivunt* може да значи: „живеат (=се хранат) со месо“ и „живеат од месо“⁹⁾. Допирните точки од една страна на лок. со инстр., а од друга на абл. со инстр. во лат. придонесле за изедначувањето и на лок. со абл., независно од тоа што им се значењата така различни.

Овие исти околности довеле и во грчкиот, инструменталската наставка од плур. на *-oi* да се рашири и за абл. и лок., а подоцна преку абл. и за ген. и преку лок. за дат. Но пак треба да се нагласи, како во грч. така и во лат., функциите на „месните падежи“, иако се изразувани со иста падежна форма, синтактички можат лесно да се разграничат.

Посебен проблем претставува едначењето на дат. со абл. во аркадо-кипарскиот дијалект. Додека во другите грчки дијалекти, како и во повеќето ИЕ јазици, аблативот е фузиониран со ген., овде дат. ја има преземено функцијата на абл., при сè што се нивните функции спротивни, зашто дат. означува движење *кон*, а абл. движење *од* некого или нешто. За развојниот пат и начинот како дошло до оваа фузија има повеќе различни мненија (cf. Schwyz. o. s. II. стр. 447s.), но ниедно не е задоволително. Како најверојатна изгледаше претпоставката дека тука имаме аналогија од

⁸⁾ Характеристичен пример за тоа како падежните функции остануваат непроменети и покрај тоа што им се формалните белези изедначени приведува А. Белић, *О јез. њир.* р. 265, со дат. инстр. и лок. во срп.-хрв. јаз.

⁹⁾ С. Bueck, *Comp. Gramm. Gr. & Lat.* р. 171 приведува и ваков пример: „One may drink from, in or by means of a cup“. Во српхрв. ј. има можност да се искаже една иста мисла со инстр. (ср. *ипромом убијен*) и со абл. (*убијен од иромом*), или со инстр. и лок. (ср. *иши улицом* и *иши по улици*). Повеќе слични примери в. кај Милка Ивић, *Значења српскохрватској инструменталној и њихов развој*, Београд 1954, стр. 54 ss., 101 ss.

плур., каде што наставката, ст. инд. *-bhyas*, авест. *-буо*, лат. *-bus* се употребува и за дат. и за абл. Меѓутоа, вакво влијание може да се очекува само во оние ИЕ јазици каде што дат. и абл. плур. биле со иста наставка, а не и во грч., каде што дат. бил уште од предмикенско време искажуван со локативска наставка. На ова важно прашање ние ќе му посветиме повеќе внимание (в. долу стр. 49s.).

Фонетските причини, поради кои се загубени формалните разлики во завршоците на поедини падежи од некои стари, н. пр. лат.¹⁰⁾, а особено современите ИЕ јазици, како романските¹¹⁾, англискиот¹²⁾, бугарскиот, македонскиот и др., спрема Schwyzer (о. с. II 56) не го засегнале длабоко грч. јаз. од класичната епоха. На ова би можело да се забележи дека фонетските промени не се ни малу послаб фактор за синкретизмот на „локалните падежи“ и во грч. јаз. Така, едначењето на наставката *-ōi* за дат. синг. од о-основите со локативската на *-oi*, како и едначењето на наставката за инстр. плур. *-ōis* со дат.-лок. *-ois(i)* и др.¹³⁾ се должи и на фонетски промени¹⁴⁾.

Далеку посилен фактор за ослабувањето на падежната система претставува раширената употреба на предложни фрази кои го изразуваат падежниот однос не помалу прецизно (н. пр. φρεσί „во душата“ λ 195, но ἐν φρεσί η 218 „внатре во душата“ е повеќе нагласено). Ослабувањето на падежната система со неопходност бара, центарот на тежината на граматичкото определување постепено и сè повеќе да се пренесува од флексијата врз соодветниот предлог. Овој пак од своја страна ги правел излишни посебните падежни форми. И така, оваа тенденција довела дотаму што во класично-грчкиот знатно да се намали бројот на падежите, а ген. (синтактички = ген.-абл.) и дат. (синтактички = дат.-лок.-инстр.) да се награт со повеќе функции. Во новогрчкиот бројот на падежите е уште повеќе намален. Во а-основите м. р., кои се доста продуктивни, деklinацијата е сведена на две основни форми: синг. за ном. и акуз. (ген. е покажан само со членот + акуз. форма), а плур. за ном. и ген.: ὁ ἄγωνας, τοῦ ἄγωνα, τὸν ἄγωνα плур. οἱ (τοῦς) ἄγωνες, τῶν ἄγωνων.

¹⁰⁾ Локативската наставка *-i* од конс. основи во лат. од фонетски причини е изменета во *-e* и се изедначила со абл. (cf. Stolz—Schmalz, *Lat. Gramm.* p. 272); Buck, о. с. p. 186.)

¹¹⁾ Во вулг. лат. загубата на крајното *-m* и на разликата во вокалниот квантитет довела до изедначување на акуз. и абл. во синг. Формалната идентичност била само помошен фактор кој подејствувал во романските јазици да се сведат падежите само на една основна форма (*casus generalis*).

¹²⁾ J. A. H. Murray, по O. Jespersen, *Language*, p. 269: „The total loss of grammatical gender in English and the almost complete disappearance of cases, are purely phonetic phenomena“.

¹³⁾ Н. пр. формата за ном. плур. на *-eis* < *-ees* (ἡδεῖς < ἡδέεες) се едначи со формата за акуз. плур. *-εις* < *-έ(ε)νς* (*ἡδέεες) cf. ξένφος > ξένφος > ξείνος, доколку едначењето на акуз. со ном. плур. не е извршено по аналогија од ср. р.

¹⁴⁾ Brugmann—Thumb, *Gr. Gr.* p. 429.

3. Паѓа в очи дека во грчкиот јаз. од класичната епоха има извесен број остатоци од лок., инстр. и абл.¹⁵). Се среќава еден пример на формално одделниот аблатив од именките на о-основите и поголем број заменски адверби. Кај адвербите се забележуваат и инструменталски форми на -ā, -ō и -ē, а -φι кај Хомер има уште белези на падежна наставка. Локативот пак е сè уште така жив како и во ст. лат. (οἶκει, οἶκοι, Μεγαροῖ, Ἀθήνησι, како н. пр. *domi, ruri, Romae, Gabiis* и др.). Активните падежи: ген. и дат., како што видовме горе, се такви само по име, инаку тие ги искажуваат и функциите на споменатите три падежи.

Судејќи по остатоците на локативот, инструменталот и аблативот сосема е природно да се закључи дека тие падежи порано ги имал грчкиот. Фактот што од локативот има запазено најмногу остатоци говори дека тој бил најдолго (од овие три падежи) активен. Прашање е кој од другите два: инструменталот или аблативот бил порано излезен од употреба. На ова прашање се запре уште Curtius¹⁶) којшто установи дека инстр. во грч. бил прв изгубен. Во латинскиот, навистина, инстр. е исчезнат многу рано, уште во предиталската епоха¹⁷), и е заменет од абл., но во грчкиот абл. е изгубен пред инструменталот. Тоа се гледа од фактот што има случаи абл. да биде заменуван од инструменталска форма, како и од фактот што кај Хом. има многу повеќе чисти инструментални форми на -φι употребени без предлог, додека аблативските (со инструменталска наставка) обично се поткрепувани со предлози.

Ние ќе ги проследиме трагите на овие три падежи низ најстарите грчки текстови со цел да установиме до кога тие биле живи во грчкиот јазик, но да видиме прво како изгледаат тие текстови.

4. Најстарите досега познати грчки натписи датираа од 8. в. пр. н. е.¹⁸), а општо примено беше дека најстарите спомени за Грците и на грчки јазик беа тие што се содржат во Хомеровите поеми. Глинените плочки, откриени од Еванса во Кнос¹⁹), пишувани со два делумично слични силабари (наречени од Еванса „Линеарно А“ и „Линеарно В“, исклучувајќи го најстарото хиероглифско писмо од кое се најдени само мал број натписи), се сметаше дека се пишу-

¹⁵) В. литература кај Schwyz., *Gr. Gr.* 549s.; cf. и Wackernagel—Debrunner, *Altind. Gramm.* III, 1—82.

¹⁶) Curtius, *Eluc. of the Stud. Greek Gramm.* transl. E. Abbot, London 1875, p. 192.

¹⁷) Cf. Stolz.—Schmalz, *Lat. Gramm.* p. 274.

¹⁸) Cf. Woodhead, A. G., *The Study of Greek Inscriptions*, Cambridge 1959, p. 13. Асинскиот натпис, ср. A. W. Persson, *Schrift und Sprache in Alt-Kreta*, Uppsala Univ. Arsskrift (1930), Program 3, е од подоцнешната микенска епоха (cf. idem, *Die spätmykenische Inschrift aus Asine*, во *Acta Instituti Romani regni Sueciae* II 1932, p. 208s.) и писмото е слично на кипарското слогово писмо и на линеарното В.

¹⁹) A. Evans, *SM I*, A. Evans—J. Myres, *SM II*.

вани на негрчки, а може би и неиндоевропски јаз. Дури и кога во 1939 г. Блеген откри нови плочки од линеарното В писмо во Пил на Пелопонез, ова мнение долго време не се измени. Но во 1952 г. Михаил Вентрис²⁰⁾, кој во продолжение на околу 16 години работел над овие плочки и мислел исто така дека е јазикот негрчки (етрурски), на своја голема изненада откри дека плочките се пишувани во една архаична форма на грч. јаз., близок до подоцнешниот аркадо-кипарски дијалект. Откритието на Вентрис беше општо признато²¹⁾ во научните кругови, оти со прилагањето на гласовните вредности, откриени од Вентриса, кон текстот на плочките, секој можеше да се увери дека е навистина јазикот грчки²²⁾. Откритието на Вентрис е од извонредно големо значење за културната историја на Грците од микенската епоха воопшто, а особено за историјата на грчкиот јазик, која може сега да се проследи во текот на еден период од 3.400 год. Дешифрирањето на линеарното В писмо откри форми од една многу архаична фаза на грч.; тие, заедно со хетитските форми и зборови, претставуваат најстари спомени на ИЕ јазик. Со тоа е особено многу збогатено споредбеното ИЕ (историско) јазикознање. Новооткриениот микенски дијалект, постар за околу 600 години од најстарите грчки натписи, пишувани со фонетско писмо, и за околу 8—900 год. постар од класично-грчкиот, фрла нова светлина и на прашањето за падежната система во грч. јаз. од таа епоха (т. е. 14—12 в. пр. н. е.).

Неоспорно, досега е направено многу за толкувањето на текстовите од линеарното В или микенското писмо, но уште во почетокот треба да се напомене дека поради примитивноста на писмото, кое и не е измислено специјално за грчкиот јаз., ами

²⁰⁾ M. Ventris, 20. *Work Note*, 1. јуни 1952; *Experimental Mycenaean Vocabulary* (јули 1952), privately circulated. Дешифрирањето подоцна е објавено во статијата: *Evidence for Greek Dialect in the Mycenaean Archives*, *JHS* 73 (1953) pp. 84—103, написана во соработка со John Chadwick.

²¹⁾ Cf. библиографија: *Studies in Mycenaean Dialect*, започнати од Вентрис, продолжени од J. Chadwick и L. Palmer, I—V, London; библиографија со кратки прикази дава и M. S. Ruizpérez во сп. *Minos* од 1954. г. наваму, а од 1957 и Bennett во *Nestor*.

²²⁾ Критичкиот осврт на A. Beattie во *JHS* 76 (1956), p. 1—17, E. Grumach во *OLZ* 52. 7/8 (1957) col. 293—342) и W. Eilers во *Forschungen und Fortschritte*, 31 (1957) 326—332, не само што не најде поддршка кај другите учени, ами нивните доводи против дешифрирањето на Вентрис беа подложени на анализа и преоценка од разни автори и беа отфрлени како неосновани (cf. *ŽA* 6 (1956) pp. 314—336; J. Chadwick, *JHS* 77, p. 202—203; С. Лурье, *ВДИ* 1957, №. 3 p. 201—205; L. Palmer, *OLZ* 53, 3/4, col. 101—117; O. J. Szemerényi, *Cl. R.* 1958, p. 61: „Beattie's linguistic arguments are unsound and unacceptable“; W. Winter, *AJPh.* 79, 1958, p. 201; A. Heubeck, *Gymnasium* 66, 1959, pp. 494—501; A. Frenkian, *Dacia* II, 1958, p. 425ss. и т. н.

Со издавањето на капиталниот труд *Documents in Mycenaean Greek*, 300 selected tablets, од M. Ventris и J. Chadwick, Cambridge 1956, којшто е и „самниот фундаментален документ во дешифрирањето на минојската и микенската система на пишување и во историјата на грчкиот јаз.“ (Bennett, *Language*, 33, p. 553), не останува повеќе место за сомнение дали е дешифрирањето на линеарното В писмо правилно извршено,

само приспособено за него, се среќаваат и, можеби, за долго ќе се среќаваат тешкотии при објаснувањето на поодделни зборови и форми. Текстот е до голема степен затемнет поради особеноста на писмото: а) што не го одбележува вториот компонент од дифтонзите на *-i* (*po-me* = ποιμήν, *po-se-da-o-ne* = Ποσειδάωνει и т. н.), освен кога се наоѓа пред друг вокал (ср. *i-je-re-ja* = ἱέρεια), б) што не ги одбележува крајните консонанти: *n*, *r*, *s*, како и консонантите: *l*, *m*, *n*, *r*, *s* во средината на зборот пред друг консонант (*pa-te* = πτήρ, *ka-ke-u* = χάλκεός), а од друга страна се додаваат неми вокали за одбележување некои консонантски групи (н. пр. *a-mi-ni-so* = Ἄμμιός), в) што не го разликува квантитетот на вокалите и др. Со тоа се пружаат широки можности за различно толкување на еден ист збор, одн. форма. Освен тоа, во овие натписи не се содржи подолг сврзан текст (а камоли литерарен), ами тоа се предимно куси документи, еден вид инвентарни и административно-сметководни белешки на дворците. Во таков текст, се разбира, невозможна е широка примена на синтаксата.

Но и покрај недостатоците на писмото, јасно се покажани извесни архаични црти на овој дијалект, како: лабиовеларите уште не се преминати во лабијали (н. пр. *a-to-ro-go* = ἄνθρωπος, *i-go* = ἵππος, *qe-to-ro-po-pi* = *τετρόποπι. *go-u-ko-ro* = βουκόλος), но на места почнале да преминуваат: NP *qe-re-go-ta*; *pe-re-go-ta*; *c-q'pə-qa* и дигамата се пази, речиси, во сите позиции (*wa-na-ka* = Φάναξ, *ka-ke-we* = χάλκεις, *do-we-jo* = δόρυειος и др.), а членот е отсутен. Исто така овде наоѓаме сигурни податоци и од областа на грчката морфологија. Сосема јасно се распознаваат неколку падежни форми, познати главно од Хомера, како н. пр. ген. синг. од *o*-основите на *-o-jo*, ген. синг. од *a*-основите м. р. на *-a-o*, инстр. плур. на *-pi* (= φι) и др. Судејќи по општата смисла на натписите и со помошта на комбинаторниот метод на толкување се разоткрива, (и покрај сета оскудност на текстот) и извесен синтактички однос на зборовите, та се налага со неопходност да се допуштат повеќе различни падежни наставки во еден ист завршеток на ова писмо. Тоа пак дава можност за една пополни реконструкција на падежната система од овој старински дијалект.

5. Во последниве шест години текстот на микенските натписи беше систематски анализиран од видни класични филолози²³⁾ и граматиката на овој дијалект во основните поставки веќе е реконструирана. Но во врска со тоа има уште доста нерешени прашања. Едно од нив е и прашањето за падежната система, поспецијално за „локалните падежи“ во микенскиот дијалект. Речиси сите учени тргнуваа од претпоставката дека микенската падежна система не се разликувала од таа кај Хомер и во класичниот грчки, т. е. дека синкретизмот на „локалните падежи“ бил веќе извршен, а

²³⁾ Како: P. Chantraine, M. Lejeune, A. Furumark, G. Pugliese-Carratelli, L. Palmer, B. Георгиев, W. Merlingen, M. Ruy Pérez, и др.

аблативскиот падежен однос напoлно го одрекуваа. Кога со ваква претстава пристапуваа кон толкувањето на натписите што се 8—900 години постари од класичната епоха, се разбира, удираа на непреодоливи тешкотии.

Прашањето за падежната система во микенскиот претставува тежок проблем поради гореспомнатите особености на писмото. Но разрешувањето на овој проблем е од голема важност, зашто правилното разбирање на текстовите, а со тоа и правилното реконструирање на микенската епоха, зависи меѓу другото, ако не и на прво место, од правилното реконструирање на падежните форми од јазикот на овие натписи, зашто натписите се куси и често без глаголски форми искажуваат извесни односи само со помошта на падежите.

Ventris и Chadwick (*Evid.* стр. 93) одбележија три јасно разграничени падежни форми од личните именки: ном., ген. и дат., додека акузативот од личните именки, спрема нив, нема место во синтактичките обрасци. Кај предметните именки се среќава и акуз., иако овој не е формално одделен од ном. и дат. во вокалските основи. Паѓа в очи особено честата употреба на инструменталската наставка *-pi* (= φi), додека во синг. INSTR. не се разликува од дат. и др. падежи. Иако локативот синг. од консонантските основи по својата форма не се разликува од дат., а во вокалските основи и од ном. и акуз., сепак, судејќи по плуралската форма на *-si* од III деklinација и на *-a-i*, *-o-i* од I и II, како и врз основа на општата смисла на натписите што произлегува од уводните формули, не може да се одрече присуството на локативот, со што се согласни сите интерпретатори. Меѓутоа, прашањето за аблативот е едно од најспорните.

Иако во грчките говори од подоцна и кај Хомер има траги и од аблативот и просто е невозможно да нема траги, ако не и активни форми од него во овој стар дијалект, никој до 1955 г. не укажа на него. Обратнo, J. Chadwick (*Tr. Phil. Soc.*, 1954, стр. 15) приведувајќи докази дека јазикот на линеарното В писмо е грчки, меѓу другото нагласува и: „the apparent elimination of the ablative“. Своето мнение за отсуството на аблативот во микенскиот дијалект тој го изнесе уште еднаш во поблага форма (*Minos V*, 1957, стр. 110s.), но во последно време се откажа од него (cf. *PP*, Fasc. LXII, 1958, стр. 292s.).

Прв М. Д. Петрушевски (*ЖА V*, 1955, стр. 398s.) одбележа аблативи на *-pi* (= φi) и ген.-аблативски форми од а-основите. Во 1956 г. С. Gallavotti (*Docum.* стр. 73, 119, 131) виде и повеќе аблативски форми отколку што всушност ги има одн. можат да се докажат, што беше осудено од Chadwick (*Minos V*, 1957, стр. 110). Во својата докторска дисертација Н. Mühlestein (*Die Oka-Tafeln* стр. 22s.) само загатна за аблативски однос, но се воздржа од било какво тврдење како бил искажуван тој. Во истото време и

ние искажавме претпоставка врз основа на доста сигурни примери дека аблативот во микенскиот бил уште жив и укажавме на такви форми од синг. и плур. на сите деклинации (cf. ЖА VI, 195 б, стр. 328s.). При подробното иследување на микенските натписи во споредба со другите грчки дијалекти, а на прво место со аркадо-кипарскиот дијалект, оваа концепција за присуството на посебна аблативска форма претрпе извесни, но не многу битни, промени.

Прво нашата тема беше ограничена само на аблативот во најстарите грчки текстови, но во текот на испитувањето се наложи да се прошири и на инструменталот и локативот. Како што одбележивме горе, инстр. плур. е добро посведочен во микенскиот и никој не го оспорува. Локативот, иако во ова писмо нема своја посебна форма, различна од другите падежи, не може исто така да се одрече. Поради тоа на овие два падежа и не се задржуваме така опстојно. Само присуството на аблативот во микенскиот дијалект е „спорно“: едни учени го признаваат, а други го оспоруваат. Затоа најмногу простор и внимание му е посветено нему со цел да се види како бил искажуван аблативскиот падежен однос во микенскиот дијалект, кое прашање досега уште не е систематски обработено.

Видовме горе (стр. 5) дека при редуцирањето на падежите во грчкиот најпрво е изгубен абл., па инстр. и потоа локативот, од кој се запазени најмногу остатоци. Иако абл. претставува за нас главен интерес, потребно беше да се тргне по обратниот ред, т. е. од лок. и инстр., одејќи од попознатото кон помалу познатото кај „локалните падежи“ кои се тесно поврзани меѓу себе. Со истиот метод пристапиме и кон поедините падежни форми. Прво ги разгледуваме остатоците од овие падежи во класично-грчкиот и грч. дијалекти, па потоа се запираме на микенските примери. При тоа настојувавме толкувањето на микенските форми колку е возможно повеќе да се базира на контекстот.

ЛОКАТИВОТ ВО МИКЕНСКИТЕ ТЕКСТОВИ

6. Како самостоен падеж со посебна форма и јасно синтактичко значење локативот е познат во ариските, балто-словенските (предимно со предлог) и италските (оско-умбриските) јазици. Во грчкиот тој е рано изедначен со дативот, но сепак, речиси, во сите грчки дијалекти од историско време сè уште се среќаваат локативски форми.

Од локативот без суфикс¹⁾ останат е $\alpha\acute{\iota}\epsilon\nu < * \alpha\acute{\iota}\epsilon\nu, \alpha\acute{\iota}\acute{\epsilon}\varsigma < * \alpha\acute{\iota}\epsilon\sigma$, cf. акуз. $\alpha\acute{\iota}\omega < * \alpha\acute{\iota}\acute{\epsilon}(\sigma)\alpha$, покрај $\alpha\acute{\iota}\epsilon\acute{\iota} < \alpha\acute{\iota}\acute{\epsilon}(\sigma)\iota$, еал. $\acute{a}\iota$, ср. лат. *penes* < *penus*, -*oris* (cf. Walde-Hofmann, *Lat. etym. Wb.* s. v.); $\acute{\epsilon}\nu\delta\omicron\nu < \epsilon\nu + *dom$ (хет. *andan*) = $\acute{\epsilon}\nu\delta\omicron-\theta\iota, \omicron\acute{\iota}\chi\omicron-\theta\iota$, дор. $\acute{\epsilon}\nu\delta\omicron\iota$, наспрема $\omicron\acute{\iota}\chi\omicron\iota$. Овде би можеле да се прибројат и инфинитивите на - $\mu\epsilon\nu$, како: $\acute{\iota}\delta\mu\epsilon\nu, \delta\acute{\omicron}\mu\epsilon\nu, \acute{\epsilon}\mu\mu\epsilon\nu, (\acute{\epsilon}\acute{\iota}\mu\epsilon\nu)$ ²⁾ (cf. ст. инд. форми од *n*-основата на -*man*, -*mani*: *kárman/i*).

Стара локативска форма се претполага и во *i*-основите на - $\acute{\epsilon}\iota$ или - $\acute{\epsilon}$, Хом. $\pi\acute{\omicron}\lambda\eta\iota$ (Г 50), покрај $\pi\acute{\omicron}\lambda\epsilon\acute{\iota}$, новообразување наместо $*\pi\omicron\lambda\eta$ ³⁾, cf. ст. инд. *agnā* од *agnis*. Во грчкиот на претположената локативска форма има додадена уште една локативска наставка -*i*, како акуз. $Z\eta\eta\alpha$ од $Z\eta\eta$.

Далеку повеќе примери се среќаваат од формата со локативската наставка -*i*: $\epsilon\iota/\omicron\iota; \omicron\acute{\iota}\chi\epsilon\iota/\omicron\acute{\iota}\chi\omicron\iota$, крит. $\delta\iota\pi\lambda\epsilon\acute{\iota}$, дор-тесал. $\tau\acute{\epsilon}\acute{\iota}-\delta\epsilon$ „овде“, дор. $\pi\acute{\epsilon}\acute{\iota}$ „каде“?, $\tau\omicron\upsilon\tau\acute{\epsilon}\acute{\iota}$ „овде“, ($\acute{\epsilon}\rho\kappa\epsilon\acute{\iota}, \tau\eta\eta\acute{\nu}\acute{\epsilon}\acute{\iota}$ „таму“, херакл. $\pi\omicron\tau\epsilon\chi\epsilon\acute{\iota}, \acute{\epsilon}\pi\epsilon\chi\epsilon\acute{\iota}$ „потем“, „близу“, $\acute{\alpha}\theta\epsilon\acute{\epsilon}\acute{\iota}, \pi\alpha\nu\delta\eta\mu\epsilon\acute{\iota}$ и др. cf. умбр. *mútnikei tereí* = „in communi terra“, ст. инд. - $\acute{\epsilon}$ < - $\acute{\epsilon}\iota$ (cf. *vīkē*).

- $\omicron\iota$: $\mu\upsilon\chi\omicron\acute{\iota}-\tau\alpha\tau\omicron\varsigma$ (кипар. $\mu\omicron\chi\omicron\acute{\iota} \acute{\epsilon}\nu\tau\acute{\omicron}\varsigma$ Hsch.), еол. $\mu\acute{\epsilon}\sigma\omicron\iota, \acute{\upsilon}\mu\omicron\iota, \acute{\alpha}\rho\mu\omicron\acute{\iota}$, ат. $\pi\acute{\acute{\epsilon}}\delta\omicron\iota, \pi\omicron\acute{\iota}$, ($\omicron\acute{\iota}$), евб. $\acute{\upsilon}\pi\omicron\iota$, еол. $\pi\omicron\iota, \tau\omicron\acute{\iota}-\tau\omicron\acute{\iota}$, ат. $\acute{\iota}\sigma\theta\mu\omicron\acute{\iota}, \Sigma\phi\eta\tau\tau\omicron\acute{\iota}, \Pi\alpha\nu\acute{\alpha}\chi\tau\omicron\iota$, крит. $\Lambda\chi\tau\omicron\acute{\iota}$, лезб. $\acute{\upsilon}\psi\omicron\iota$, крит. сирак. $\acute{\epsilon}\acute{\xi}\omicron\iota$, аргол. $\acute{\epsilon}\chi\theta\omicron\iota$, дор. $\acute{\epsilon}\nu\delta\omicron\iota$ и т. н. (в. Schwyzer, о. с. I p. 549, Brugmann-Thumb, *Gr. Gr.* стр. 266s.). Во лат. - $\omicron\iota > -\acute{\omicron}$, - $\acute{\upsilon}$ (cf. *quo, huc*), а - $\acute{\epsilon}\iota > -\acute{\iota}$ (*hic < hei-ce, sic < seice, Tarenti, domi bellique*), како и во консонантската деκλιναција (cf. *vesperi, ruri*).

¹⁾ Venveniste, E. (*Orig.* p. 87—99) го одрече присуството на лок. без суфикс. Sprema него формите на т. н. локатив без суфикс (cf. Brugmann, *Grundriß* II p. 610ss.) се просто ном.-акуз. ср. р. од основи со алтернација, како *dhar-/dhan-* и сл. Неговото објаснение за адвербите: $\nu\acute{\omicron}\chi\tau\omega\rho, \eta\mu\alpha\rho, \acute{\delta}\nu\alpha\rho, \acute{\upsilon}\pi\alpha\rho$, како и ст. инд. *vasar* „на пролет“, *udán* „во вода“ и др. е убедително, но $\alpha\acute{\iota}\acute{\epsilon}\varsigma$, очигледно локатив, и самиот тој не го зема во бројот на овие примери.

²⁾ И во инфинитивите на - $\mu\epsilon\nu$ Venveniste (о. с. p. 129s.) не гледа локатив, ами само еден „cas indéfini“.

³⁾ Cf. Brugmann, *Grundriß* II, p. 612, Brugmann—Thumb, *Gr. Gr.* p. 268. Но Schwyzer, о. с. I p. 573 претполага дека оваа форма не мора да се базира исклучително на лок. синг., зашто има и други аналогии.

-ai: πάλι, Θηβαι-γενής, Κρισι-γενής, елидски Ὀλυμπία, μεσαί-γως, μεσαι-πόλιος, μεσαι-τάτος, χαμαί⁴⁾ и др. cf. оск. *mefiat viaf* „in media via“, ст.ир. *mnai*, гот. *gibái*, ст. слов. *račē* и сл.

Посебно треба да се одбележи локативската форма *πέρουσι*, дор. *πέρουσι* „минатата година“ од *per-uti*, ст. инд. *parūt*, арм. *heru*; *per-uti*, *ut.*-, *wet-* *έτος* (cf. Hofmann, *Etym, Wb. d. Gr. s. v.*).

Во некои грчки дијалекти локативската форма не само од консонантската деклинација, ами и од вокалските на *-oi* и *-ai* е употребена за дат. место *-ōi* и *-āi*, н. пр. беотски: *τοῖ* (*τοῖς*)⁵⁾ *δάμοι*, во централните и северо-западните грчки дијалекти од подоцнешно време: елидски, локридски, етолски, фокидски, н. пр. *τοῖ ἐηλ μένοι* = *τῶ βουλομένῳ, αὐτοῖς* = *-ῶ* (*Del. 425, 20, 28*), *βῶλλι*, место *βωλλῆ* и т. н. И на Евбеја *-oi* го заменило поранешното *-ōi*, за дат. синг., а може би е и изведено од него со скратување на вокалот пред вокал како и *-ei* од *-ηi*. Но Buck (*Gr. Dial.* стр. 88) сепак смета дека во основата *-oi* е поскоро првобитен локатив (cf. *οἴκοι*), во употреба како дат. Во некои дијалекти историјата на дат. е доста затемнета поради недостиг на материјал од постаро време или поради двојната вредност на *OI* (*oi* и *oi*) во предјонските азбуки. Характеристичен пример за локатив синг. се претполага⁶⁾ во аркадо-кипарскиот дијалект, каде што паралелно со формите на *-oi* и *-ai* со локат. значење cf. *ἰ(ν) ταῖ μάχη*, *ἰ(ν) τύχη*, *ἰν Ἐδάλει*, Ἀμύλοи, *ἰ(ν) τύχη* *ἄζαθχῖ*, *τοῖ ἔργοι*, *Θεομοφόροι* и т. н., се среќаваат и дативски форми на *-ωι*: *τῶι*, *τῶνί*, *τῶϊν* и др.)

7. Сето ова дава основание да се очекува во микенскиот одделна локативска форма. Но за несреќа примитивното писмо ги унифицирало различните падежни форми. Во синг. на а-основите и, со исклучок на ген., од о-основите падежните завршоци не се разликуваат. Поради тоа повеќето учени, поаѓајќи од класично грчкиот, каде што се изедначени дат., лок. и инстр., употребуваат и за микенскиот еден заеднички термин за овие падежи: **д а т и в-л о к а т и в-и н с т р у м е н т а л**⁷⁾, со што даваат

⁴⁾ *Χαμαί* спрема Benveniste (о. с. p. 97s.) е од консонантска основа, образувано со локативската наставка *-i*, но по потекло тоа е варијанта на еден „cas indéfini“.

⁵⁾ Пишувањето на *-oi* и *-ai* со *-oe-* и *-ax-* во беотскиот треба да се разбере како мегустепен во изговорот на *-ae* (или *äe*?) меѓу *-ai* и *ä(e)*, cf. Thumb, *Gr. Dial.* I p. 223, 224; Schwyz., о. с. I, p. 232s.

⁶⁾ Meister, *Gr. Dial.* II p. 270, Bechtel, *Gr. Dial.* I, p. 454; Thumb-Scherer, *Gr. Dial.* II p. 158s.; Buck, *Gr. Dial.* p. 88; *Minoica*, p. 270; Schwyz., о. с. p. 556. Кипарскиот силабар, вистина, не ја бележи должината на вокалите и поради тоа тешко може да се разликува дат. од лок., но сепак има основание да се мисли дека овие два падежа меѓу себе се разликувале. Локативот се предава редовно со *-oi*, а дифтонгот на дативот често, особено во поново време, е упростен, т.е. вториот компонент *-i* е изгубен. Овој глас можел да се изгуби само во дативот, каде што се наоѓал зад долг вокал. Кипарското *μοχοῖ* (= *ἐντός*, Hsch.) од друга страна е сигурен пример на стара локативска форма.

⁷⁾ Cf. *Docs.* p. 86; M. Lejeune, *Mémoires*, p. 172; В. Георгиев, *Et. mus.* p. 185; С. Лурье, *ЯКМГ* p. 111 и др.

повод да се мисли дека немало и фонетска разлика меѓу овие падежи. Од друга страна тие допуштаат кај имињата на места многу повеќе локативи (локатив-дативски форми), отколку што има всушност. Прашањето за лок. кај топонимите ќе го разгледаме подолу паралелно со аблативот, а овде само ќе утврдиме дали во микенскиот локативската форма се разликувала фонетски од дат. и инстр. или била изедначена со нив како во класичниот грчки.

Во микенскиот не е раширена наставката *-ei* (од типот οἴκει) во о-основите, која овде би завршувала на *-e*.⁸⁾ Вентрис укажа само на еден пример од овој вид: *di-da-ka-re* KN Ak 781 и т.н. *passim* = διδάσκαλει (cf. *Docs.* стр. 85, 162)^{8a)}.

Во синг. од консонантските основи се јавуваат повеќе различни завршоци. Покрај ген. на: *-e-o* (*es*-осн.), *-no*, *-ro*, *-wo* и акуз. на *-a* (cf. *pe-re-u-ro-na-(de)*), често се јавуваат во косите падежи и завршоците *-e* и *-i*. Sprema повеќето интерпретатори завршоците *-e* и *-i* означуваат идентични форми со „случајна“ замена од чисто ортографски карактер на овие вокали, кои често алтернираат понекогаш во еден ист збор и контекст (cf. J. Chadwick, *Tr. Ph. Soc.* 1954, стр. 10).

Навистина во микенскиот има алтернирање на *e/i*. Hester (*Minos* VI стр. 24—36) изврши анализа на сите примери^{b)} каде што има или се претполага таква алтернација, но на крајот констатира дека алтернирањето главно се среќава во зборови од негрчко потекло, а примерите со ИЕ етимологија се ретки. Во зборовите од негрчки исход можело да дојде до ова мешање ако *-e* во јазикот од кој биле позајмени зборовите—најчесто лични имиња, cf. *e-pa-sa-na-ti: i-pa-sa-na-ti* (PY Eo 247)—било позатворен краток вокал, отколку микенското *i* поради тоа е претставено ту со *-e*, ту со *-i*. 1. Не е исклучено дека кратките вокали *e* и *i* (*o* и *u*) и во микенскиот биле затворени, како што констатира Ruijfférez (*Minos* III стр. 166) и поради блискиот изговор можело

⁸⁾ Gallavotti, *Docum.* p. 120 смета дека е *e-ra-te-i* (Cn 608, 9) локатив од ваков вид и претполага едно **E-ra-to*, но нема основание, зашто формата е од *-es*-основа (в. преглед на топонимите s. v.).

^{8a)} Судејќи по формата, претполагаме дека и *e-pi-ko-e* (PY Ad 672), кое се јавува и како *e-pi-ko-o* (PY Aa 94), може да биде лок. на *e-i* од о-основа. Од Ad 672: *e-pi-ko-e ri-ne-ja-o ko-wo* = "Ε. λιπειών κέρφοι, се гледа дека овој збор означува име на место. Досега тоа не е идентифицирано, но може да се претпостави неговата етимологија: **Ἐπί-χωος* cf. *χώνυμι*. Boisacq (*Dict. étym. gr. s. v.*) реконструира форма *χῶφο-*, но документираниите форми *ἐχώσθη* рf. *ἐχώσμαι*, како и двојното *-vv-* во *χώνυμι*, укажуваат на едно *-s-* во коренот, а не *-f-*. Како што е од овој корен образуван зборот *χῶμα* „насип“, исто така можело да има и *χῶ-ος*. Испрашањето на *-s-* овде е природно, оти се нашло меѓу вокали, но чудно е како се изгубило во *χῶμα*. Така, во *e-pi-ko-o/e-pi-ko-e* може да се крие еден лок. синг. од о-основите со аблаут како *οἴχοι/οἴκει*, или пак *e-pi-ko-o* е инстр.-абл. (в. долу преглед s. v.), а *e-pi-ko-e* лок. синг. Но овие два примера, доколку се сигурно идентифицирани, не говорат за широката распространетост на наставката *-ei*.

^{8b)} А. Heubeck, *IF* 65 (1960) p. 253s. кон овие примери ги додаде и сложените со *pe-ri/pe-re-qa-no*.

да дојде до замена на *e/i* и *o/u* во зборови и од ИЕ потекло: *e-do-to-ne-u* (PY Ep 609, 13) и *i-do-me-ne-ja* (Eb 498; Ep 212,9) = *Eido-moneús (cf. A 145). 2. Сосема оправдано смета E. Risch (*Et. mys.* стр. 253) дека причините за ова мешање се фонетски, освен во завршоците: *-e-jo/ -e-o* и *-i-o*, кои можат да ги претставуваат грчките суфикси = *-ειος/-εος/-ιος* (cf. Schwyz. o. c. стр. 465) и во завршоците *-e* и *-i* од консонантската деκλιναција кои имаат, по секоја веројатност, морфолошки карактер. Суфиксите и наставките како одделни категории не можеле да се мешаат и сосема ретки се случајните замени (грешки) на наставката *-i* со *-e*, н. пр. *e-re-i* во Jn 829,19 (в. долу стр. 64s.).

Наспроти сите други грчки дијалекти коишто образуваат дат. синг. од консонантската деκλιναција на *-i* (стар локатив), микенскиот изгледа го има запазено стариот ИЕ дат. на *-ei* (пишувачан со *-e*): *di-we* (KN F 51 r2; Py An 218, r; Tn 316 r9, r10) = ΔιΨεί, cf. кипар. ΔιΨεί-φιλος, ΔιΨεί-θεμις, *po-me-ne* (PY Ea 439; -800; -825) ποιμένοι, *ka-ru-ke* (PY Fn 187, 3, 5, 16, 21) καρύκει, *wa-na-ka-te* (PY Un 2, 1; KN Ga 675) = Ψανάκτει, *do-so-mo po-se-da-o-ne* (PY Es 648; -651; -652 и т. н.) δοσμός Ποσειδάωνει.

Но има случаи каде што локативската форма на *-i* се употребува и како датив⁹⁾, cf. *po-se-da-o-ni do-so-mo* (PY Un 718, 1), покрај *po-se-da-o-ne*; *me-za-wo-ni* (PY Un 138, 5) = *ΜεζάΨωνι, *ΜεσσάΨωνι, *o-qa-wo-ni* (PY Fn 324, 16) = *ΟΨάΨωνι, *ko-re-te-ri* (PY On 300, 3, 5), *du-ma-ti* (On 300,6), а особено во натписите од Микена: *pa-na-ki* (Fo 101, 1) = Πανάκκι, *i-te-we-ri-di* (Oe 121) = ΐστη/εΨερίδι (P. Meriggi, *Glosar.* s. v.), *pi-we-ri-di* (Oe 103, 2) = ΠιΨερίδι, *ke-ra-me-wi* (Oe 125) = κεραμήΨι, *pu-i-re-wi* (Go 610, 4), *ka-ke-wi* (Oe 121, 2) = χαλκῆΨι. Исто така и именките од s-основата редовно имаат локативска наставка и за дат., cf. *e-u-me-de-i* (PY Fg 1184,2 = Εύμήδει, *e-ti-me-de-i* (PY Fg 324, 1) = *Ετιμήδει, *da]-mo-ke-re-we-i* (Fn 324, 2) = Δα]μοκλέΨει и др. Во имињата на места од s-основата се среќаваат локативи со чисти локативски форми: *e-re-i*¹⁰⁾ = "Ελεῖ, *e-ra-te-i* = "Ελάτει, *a-ke-i* = "Αρχεῖ или "Αρχεῖ, но има и дативски форми на *-e*, употребени за локатив, cf. *a-pu₂-we* = Αῖπύει, *pi-ru-te* = πυθει и др.

Приведените примери од консонантската деκλιναција во синг. говорат дека во микенскиот уште се пазеле старите падежни форми за дат. на *-ei* и лок. на *-i*. Фактот пак што се јавуваат замени

⁹⁾ J. Kerschesteiner, *Münch. St.* 6 (1955) p. 63, се обиде да ги објасни овие форми како монофтонгизација на ИЕ дативска наставка *-ei* во *-i* и претполага, наспроти P. Chantraine, *Gramm. hom.* I, p. 217, дека и хомерската наставка за дат. синг. *-i* не се должи на метричко продолжување, ами дека е и таа добиена по фонетски развој од *-ei* (cf. и Brugmann—Thumb, *Gr.* p. 265s. O. Szemerényi (*Festschrift* P. Kretschmer, II p. 162), како и Risch (v. gope) зеде поправилан став кон ова прашање: „As to Mycenaean Greek we must bear in mind that at this stage dat. in *-ei* and loc. in *-i* may have coexisted“. Но ни тој не е слободен од мислата дека може да доаѓа до замена на *e* со *i* и во наставките и затоа не може да извлече сигурен заклучок: „But, in view of the fluctuations in the spelling *e/i*, it is rather unsafe to draw any conclusion from the evidence available at present“.

¹⁰⁾ За имињата на места в. го долу прегледот, стр. 74s.

на дат. место лок. и обратно: лок. место дат. покажува дека синкретизмот на лок. и дат. бил веќе започнат во овие основи, но една единствена форма за дат.-лок., изгледа, уште немало установено. Дали и во вокалските основи започнало едначењето меѓу лок. и дат. не може да се види од ова писмо. Врз основа на остатоците од подоцнешно време, сепак може да се претположи дека во микенскиот локативска форма од а- и о-основите гласела на *-ai* и *-oi* и дека се разликувала фонетски од дат. на *-āi* и *-ōi*.

8. Но ако во синг. на микенските форми можат да се видат извесни разлики меѓу лок. и дат., во плуралот овие два падежа формално се наполно изедначени.

Формите познати во грчката граматика како дат. плур. на *-si*, *-oisi*, *-a(i)si* се всушност локативи од *-su*,¹¹⁾ cf. ст. инд. *devi-su*, ст. слов. *bozěhъ*. Подоцна во о-основите наставката *-oisi* е заменета од инстр. на *-ōis* > *-ois*, а по аналогија од овде е настаната и наставката *-ais* од а-основите.

Во а-осн.: раноатички *-ᾱσι(ν)*, *-ησι(ν)*: *ταμῖασι*, *τῆσι*, *νύμφῆσι*, *ἐπιστάτῆσι* и т. н., понекогаш *-ασι(ν)*, *-ησι(ν)*, *χιλιᾶσι*, *μυριάσι*, *ταμῖασι*, *τῆσι* и др., трагичарите обично *-ασι*, Солон *ἀρχαῖσι*. По 420. г. пр. н. е. е во употреба *-αισ* (cf. Meisterhans, *Att. Inschr.* стр. 95, Hoffmann—Debrunner, *Gesch. d. gr. Spr.* стр. 58s.). Во јонскиот обично *-ησι(ν)*, ретко *-ηις*, *-ηισ(ν)*, исто така и *-αις*, cf. *Νύμφησιν κάπώλλωνι* (*Del*³. 777 од Тасос 5. в.), *τῆις γυναιξίν* (Тасос), *τῆις νεωτέρηις ὑμῶν* (Heronda I, 19). Наставката *-ασι* е позната уште и во постариот аргол. (Тројсен) *Θέζασσι*, крит. *πύλασι*, *ἀγέλασι*; *-αῖσι* или *αῖσι* во лезб., (но членот е *ταῖς*), памфил., крит. *ἐταῖραι-αῖσι(ν)* и коркир. *ρῶφαῖσι* (поетски). Sprema Buck (*Gr. Dial.* стр. 86) повеќето дијалекти имаат *-αις* од доста рано време.

Во о-основите: *-οισι* кај Хом. и во раноатичкиот. Во јонскиот оваа наставка е употребувана нешто подолго отколку во атичкиот, особено во зап. јон., лезб. (членот е секогаш *τοῖς*), памфил. и критски, аргивски (само постариот) и сиракуски. Оваа наставка се употребувала главно до 440. г. (Meisterhans, о. с. стр. 98; Scherer, *Gr. Dial.* стр. 294), потоа *-οις*, елејски *-οῖρ* но *-οῖσι* се среќава и до 403. г.

Консонантските основи *-essi*, Хом. *πόδεςσι* (двојното *s* во *-essi* е или од ес-основите, или како што претполагаат мнозина (cf. Buck, *Gr. Dial.* стр. 89) е образувано од ном. плур. *-es*, по аналогија од *-ai-si*, *-oi-si* од вокалските основи). Наставката *-es-si* е особено карактеристична за еолските дијалекти: лезбиски, тесалски (но и

¹¹⁾ Претпоставката на Gallavotti, *PP* (1956) fasc. 67, p. 152, дека *to-u-ge* (cf. *PT* II p. 54) од Na 520 е еден дат. лок. плур. *to(i)su* со првобитна ИЕ локативска наставка *-su*, cf. ст. инд. *iē-su*, не е основана на сигурен текст. Зборот е на тоа место оштетен и Bennett во индексот на *PT* II, p. 207, cf. и p. 180 го чита *to-i-ge*. Врз основа на овој збор не може да се тврди дека во микенскиот уште се пазела ИЕ локативска наставка *-su*. Има доста, и тоа сигурни, примери кои говорат дека уште во предмикенско време оваа наставка е изменета во *-si*.

χρημασιν, ὑπάρχουσι) беот., исто така и памфил., делф., локридски (источно локрид. χρημάτεσσι, но и *-ois* τῆς μείονος, Del. 363,14), елејски φυγάδεσσι, киринејски Εὐεσπερίδεσσι и коринтски. Подоцна (во ΚΟΙΝΗ) се шири наставката *-ois* од о-основите и на консонантските: πάντοις, γυναικόις и на а-основите м. р. νεχνίοις.

Наставката *-ois*, по потекло инструменталска, е добиена со скратување на долгиот дифтонг *-ōis¹³*, кога почнала дативската наставка и во синг. да ја искажува локативската и инструменталската функција. И од досегашните податоци на грчките дијалекти беше познато дека наставката *-āsi*, *-āisi*, *aisi*, *-oisi* за дат.-лок. е постара од *-ois*, *-ais*, а сега тоа се потврдува и од микенскиот дијалект, каде што инструменталот плур. на *-ōis*, како што ќе видиме долу (стр. 30), изгледа, се разликувал од лок. (-дат.).

Во микенскиот лок. (-дат.) плур. од вокалските основи завршува на *-a-i*, *-o-i*, а од консонантските на *-si*. Бидејќи *-i* во дат. синг. од вокалските основи, како и во ном. плур. не се бележи, зашто претставува составен дел од дифтонгот, завршокот *-a-i* и *-o-i* сигурно означува два слога: *-a-si* и *-oi-si*, *a-hi*, (cf. W. Merlingen, *Bemerkungen* 12; V. Pisani, *Rh. Mus.* 98, стр. 18). С. Ruijgh (*Mnemosyne* XI, 2, 111—116) смета дека има тешкотија во идентифицирањето на *-o-i*, *-a-i* со дат.-лок. *-oihi*, *-ahi* бидејќи во консон. и дифтонските основи се пази *-s-* н. пр. *pa-ki-ja-si*, *ka-ke-u-si* и наоѓа некои дат.-локат. форми во плур. на *-o=ois* од о-основите кај топонимите од РY Ма-серијата (*ro-u-so* = Λουσοῖς) и во An 7,11: *to-ko-do-mo*. Тој заклучува дека во микенскиот имало само една наставка за дат.-лок.-инстр. плур. *-ois*, која била предавана во ова писмо на два начина: *-o* и *-o-i*. Отсуството на *s* од наставката за лок.-дат. плур. од вокосн. навистина изненадува, но објаснението на Merlingen (о. с.) за подоцнешното реставрирање на *s* е поприемливо, отколку претпоставката на Ruijgh дека за дат.-лок.-инстр. имало само една наставка *-ois*. Нема ниеден сигурен пример на дат. плур. предаден со *-o*. Имињата на места од Ма-серијата не се во лок. (в. стр. 65 и 70), а *to-ko-do-mo* би можело да биде и дат. синг или ном. плур. независно од *pi-ri-e-te-si* во претходниот ред.

Така имаме лок. плур. од имиња на места: *da-83-ja-i* (KN F 670,1), *ka-ta-ra-i* (KN Co 906,1) = Κάτραλ, *te-pa-i* (MY Oe 107) Θῆβαί, cf. *te-qa-de* (MY X 508) = *Thebans-de* Chadwick *MT* II p. 110), *po-ra-i* (PY An 656,13), *a-ku-do-i* (KN Ce 139,1); *di-pi-si-jo-i* (PY Fr 1220,2; -[1231], -1232) и *wa-na-so-i* (Fr [1219]; -1222; -1227; -1228; [1234]; -1235; [1251]), изгледа, се поскоро имиња на празници, отколку топоними; — покрај дат. плур. од именки што означуваат групи луѓе: *a-ke-ti-ri-ja-i* (=PY Fn 187, 15; Un 219, 4; MY Fo 101, 10) = ἀκετρίαι од *a-ke-ti-ri-ja*, *a-ke-ti-ra₂* = -τρίαί, cf. ген. плур. *a-ke-*

¹³ Истиот развој на дативската наставка се забележува и во италските јазици (cf. оск. *ligatuis Nuvlanúis* = „legatis Nolanis“, пелин. *Ioviois pucliois* = „Ioviis pueris“, *suois cnatois* = „suis gnatis“, лат. *-ōis* > *-ois* > *-eis* > *-is* (cf. Stolz — Schmalz, *Lat. Gramm.* p. 280.).

ti-ra₂-o = -τριάων; *e-ge-ta-i* (=PY An 607, 3) = ἐρέται, од *e-ge-ta*, дуал *e-ge-ta-e*; *ku-na-ke-ta-i* (PY Na 248) = κυνηγέται, *do-e-ro-i* (PY Fn 50; 11 — 13, -324, 27) = δόελοι, од *do-e-ro* = δόελος, *pa-si-te-o-i* πάνσι θεοῖσι (KN Fp 1,1 и др. PY Fr 1226), *a-pi-qo-ro-i* (PY Fr 1205) = ἀμφιρόλοι.

Наставката *-si* од консонантските основи исто така се јавува како локативска: *pa-ki-ja-si* (PY An 18, 11; Cn 608, 6; Tn 316, 2; Un 2,1; Vn 130, 7, 9) = Σφάγιασσι (в. долу стр. 63), *ai-ta-re-u-si* (PY An 657, 10) = Αἰθλαεῦσι, *po-si-da-i-je-u-si* (PY Fn 187, 18) = Ποσιδαιεῦσι, така и дативска: *pi-ri-je-te-si* (PY An 7, 10) = πριετῆρσι cf. ном. плур. *pi-ri-je-te-re* (An 207, 5) = πριετῆρες, *ka-ke-u-si* (PY An 129,7) = χαλκίεῦσι од *ka-ke-u* = χαλκίεύς, *pa-we-si* (MY Oe 111,2) = φάρφασσι, одн. *pa-we-si-jo*, *e-ke-si* (PY Jn 829,3) = ἐγγεσσσι, *ki-jo-ne-u-si* (PY Gn 428, 5), *pi-we-ri-si* (MY Fo 101) = Πιφερισσι, *tu-ra-te-u-si* (PY Gn 428,3; Vn 48, 5) = θураτεῦσσι, *ze-u-ke-u-si* (PY Fn 50, 9; -1192, 1) = ζευγεῦσσι, *Fe pa-si* = πᾶσσι и др.

Од приведените примери е јасно дека фузијата на локативот со дативот во плур. била извршена во микенскиот грчки. Но независно од тоа што е локативот формално изедначен со дативот, сепак синтактички во микенскиот можат лесно да се изделат чисти локативски форми.

9. Синтактичката употреба на лок. (-дат.) во грч., како и во другите ИЕ јазици што го пазат локативот, може да се сведе главно на следниве три случаи: а) означува место (на прашање каде?), б) — време (на прашање кога?) и в) се употребува со лица во локална смисла (предимно со предлози). И во микенскиот, покрај сета оскудност на синтаксата, локативот е употребен во сите три случаи:

а) Локативот (-датив) што означува место без предлог многу е пообичен кај Хомера отколку во подоцнежниот грчки, cf.: τόξ' ὤμοισιν ἔχων (A 45), αἰθέρι ναίων (Δ 166, ср. Hes. Erg. 18), (πίτυν) τήν τ' οὔρεσι τέκτονες ἄνδρες ἐξέταμον (Π 483), "Αργεῖ, Ἑλάδι, Λακεδαίμονι, χροῖ, φρεσί, πρώτῃσι, πύρῃσι, βέθεσι λίμνησι, τάςφρεσιν ὕλης и т. н. (в. Schwyz. о. с. II 154s., P. Chantraine, *Gramm. Hom.* II, 78ss.). Но и во подоцнежната проза се среќаваат јасни локативи по форма и значење кај имињата на места: Ἀθήνησι, покрај Ἀθηναίς, Θίβησι, аргол. Θῆβᾶσι, Πλαταιᾶσι, подоцна заменето со Πλαταιίδς, Μουρυχίσσι, Ἀχερωνῆσι, Οἰνέησι, Περγασῆσι, адвербот θύρασι и др. Характеристична е формата Μεγαροῖ од τὰ Μέγαρα. Бидејќи има именка и τὸ Μέγαρον. формата Μεγαροῖ може да се смета дека е во синг., но не е исклучено дека е од τὰ Μέγαρα и дека претставува стара¹³⁾, микенска форма со испадната -τ- mefy вокали.

¹³⁾ Schwyz. о. с. I, p. 618, смета дека Μεγαροῖ како и Νεμεοῖ се новообразувања, но судејќи по тоа што тие можат да бидат и плуралски форми, а имајќи ги предвид и микенските наставки за лок.(-дат.) плур. на *-o-i* и *-a-i*, Μεγαροῖ и Νεμεοῖ би можеле да бидат и стари лок. форми.

Сигурни локативски форми во микенските натписи среќаваме кај топонимите од РY Cп 608. Овде имаме список на девет¹⁴⁾, потчинети на пилскиот дворец градови кои се задолжени да угојат извесен број свињи:

*jo-a-se-so-si*¹⁵⁾ *si-a₂-ro o-pi-da-mi-jo* = οἱ *ἀλσῆσονσι¹⁶⁾ σίαλοι
 ὄπιδ᾽ἄμιοι „каде жителите ќе угојат дебелы свињи“ (зборот σίαλοι долу

¹⁴⁾ Схолијастот објаснува дека деветте ἔδραι (γ 7), што ги затекол Телемах кога дошол во Пил се однесуваат на девет градови потчинети на Нестора и ги поврзува со В 591—594. Интересно е што се јавуваат и во микенските плочки (Cп 608, Vn 20, а може би и Vn 19) по истиот ред 9 градови. Има знатни разлики меѓу овие и спомнатите кај Хомера градови и не може да се тврди дека во двата случаја се работи за исти места, иако подоцна можеле некои од нивните имиња да бидат изменети. Поопширно за ова в. L. Palmer, *Tr. Ph. Soc.* 1954, p. 19ss.

¹⁵⁾ *o-* и *jo-* обично се пишуваат во почетокот на натписот заедно со глаголот без словоразделен знак (едносложните зборови во ова писмо не се одделуваат, но има и исклучоци, ср. *jo o-po-ro* MY Ge 602), а има случаи каде што меѓу ова *o-* и *jo-* од една страна и глаголот од друга, е поместен друг збор, ср. KN Og 0467, 1: *jo-a-mi-ni-so-de di-do-si* = ὤς (δ) Ἀμινσονδε δίδουσι; Fp 14,1: *jo-te-re-pa-to e-ke-se-si*; L 641: *o-a-po-te de-ka-sa-to* = δ ἄπωθεν δέξατο и др.

Gallavotti, *Docum.* p. 135s, се обидува во *jo-* доследно да ја открие релативната замена, а во *o-* показната, но од текстот тоа не може јасно да се види. Sprema Ventris и Chadwick, *Docs.* p. 91, cf. *MT* II p. 108, вредноста на *o-* и *jo-* е иста: инстр. од показната замена **sos*, ст. инд. *sáh*, хет. *sas*, слов. *съ* (*дънь-съ*); почетното *j-* според нив е „ненормално“, т. е. недоследно во пишувањето. Во некои натписи, навистина, добро одговара вредноста ὤς, н. пр. An 657,1: *o-u-ru-to o-pi-a₂-ra e-pi-ko-wo* = ὤς **Fp* ὀ(ν)σθω(ν) *o-pi-a₂-ra* (cf. *ἔφαλος*) ἐπι-κωροι, но H. Mühlestein (*Oka-Tafeln* p. 35) и овде претпочита οἱ, а В. Георгиев (*II Suppl.* 62), наспрема *o-u-di-do-si* овде ја виде негацијата οὐ: οὐ λύ(ν)το, „не го ослободија крајбрежието“. Во повеќето случаи се добива подобра смисла со релативната замена, н. пр. Un 267, 1: *o-do-ke a-ko-so-ta* = δ δῶκε Ἀξότας; Eq 213,1: *o-wi-de a-ko-so-ta* = δ *F* ἰδε Ἀ.; Jn 829: *jo-do-so-si ko-re-te-re* . . . = δ δῶσο(ν)σι κορητῆρες; Vn 10,1: *o-di-do-si du-ru-to-mo* = δ δίδο(ν)σι δρυτομοι. Во PY Nn 228,1 одговара ном. плур. од релат. замена: *o-o-pe-ro-si ri-no o-pe-ro* = οἱ ὄφέλλονσι λίνον ὄφελος, а во нашиов случај: *jo-a-se-so-si* . . . , спрема смислата на реченицата и приведените топоними во лок., а најмногу одговара лок. од релат. замена: οἱ (ἀλσῆσονσι).

¹⁶⁾ Има различни обиди да се идентифицира формата (*io-*) *a-se-so-si*. L. Palmer, *Tr. Ph. Soc.* (1954) p. 20 го објасни како футур 3 лице плур., образуван од аорисната основа *ἄσαι*. Навистина има футури од аорисната основа (cf. Schwyz, *Gr. Gr.* I p. 782; P. Chantraine, *Gramm. hom.* I p. 446s.), но сите тие случаи се образувани од бестематскиот аорист, а од *ἄω* (*ἄσαι*), требаше да гласи *ἄσω* и поради тоа авторите на *Docs.* скептички се однесоа кон ова објаснение. Gallavotti, *Docum.* p. 74: *se-so-si* = „conservare“ (?); E. Risch, *Et. mys.* p. 168: *-αως ἦσονσι*, кое спрема Palmer, *Minos* 4, p. 123 е неосновано. Kamerbeek, *Mnemosyne* IX (1956) p. 338, во *a-se-so-si* гледа грешка место *a-sa-so-si*; Scherer (Thumb — Sch.), *Gr. Dial.* p. 353: *ἄρσῆσονσι*. Глаголот *ἄω* дава најдобра смисла на текстот, но во класично грч. не може да се најде глагол од кој што е изведена оваа форма. Затоа M. Doria, *Interp.* II 39, претпостави еден недокументиран глагол **ἄσέω*, којшто би требало да биде изведен од исто така недокументирана именка **ἄσος*. Ако веќе мора да се реконструира овде глагол, тогаш е поверојатно да се претпостави *ἄλσέω*, изведен од *ἄλσος*. Вистина, *ἄλσος* во класично грч. има изведено значење „лат“, но коренот *αλ-*, cf. *ἄν-αλτος* лат. *alo*, 3, укажува дека е сродно со *ἀδδάνω*, *ἀδδῆσκω* „растам“, „се зголемувам“, па оттука и „гојам“ за свињи, Во футур, 3. л. плур. формата ќе гласи: *ἄλσῆσονσι*.

е потврден и со идеограмата на свињска глава + *si*). Со други зборови, овој натпис претставува список на градовите со ознака по колку свињи ќе треба да угојат и да ги предадат на дворецот.

Имињата на места што следуваат зад уводната формула се во локатив без предлог што се гледа јасно од формите: *e-ra-te-i* = Ἐλάτει (синг.) и *pa-ki-ja-si* = Φαχιαῖσι (плур.). Претполагаме дека и во почетното *jo-* пред глаголот се крие локативска форма од прономиналната основа *ǝ* < *ǝs*.

Имињата на главните градови: *pu-ro* = Πύλος и *ko-no-so* = Κνωσσός, кои се јавуваат многу често, во најголем број случаи се исто така во лок., но можат да бидат и во ном. И во класичниот грчки имаме двојно одбележување на местото: со локатив Ἀθήνησι, Θήβησι и ном. Ἀθήναι, Θήβαι, во зависност од тоа како е разбрана смислата од писарот. Истото може да се каже и за *pu-ro* = Πύλοι или Πύλος во овие натписи кои се пишувани од неколку писари¹⁷). Во Аа, Аб и Ад-серијата, каде што се среќава *pu-ro* најчесто од сите спомнати имиња на места¹⁸), јасно се гледа неговата локативска смисла од следниве примери: Ad 380 *pu-ro mi-ra-ti-ja-o a-ra<ka>te-ja-o ko-wo* = Πύλοι Μιλατιάων ἡλακκτειάων κόρφοι; Ad 683 *pu-ro ki-ni-di-ja-o ko-wo* = Πύλοι Κνιδιάων κόρφοι (cf. уште Ad 390&; -675, -679; -684; -689; Ab 186 *pu-ro ra-mi-ni-ja* = πύλοι Λημίται; Ab -186; -190 и др.). Жените работнички, чие потекло е покажано со етником: Μιλατῖται, Κνιδῖται, очигледно се наоѓаат во Пил (в. долу стр. 72s.).

Истото може да се каже и за *ro-u-so* = Λουσοί во оваа серија, cf. Аа 798 *ro-u-so mi-ra-ti-ja* = Λουσοί Μιλατῖται. Во прилог на тоа дека е *ro-u-so* во лок. говори и големиот број работнички, вкупно 169, спомнати во Аа 717 (Ab 382)¹⁹) и Аа 798 (Ab 1099?). Вкупниот број на сите жени и деца, околу 1300, не е премногу голем за да бидат во Пил, но дворецот можел да има имоти и по соседните места, та еден дел од нив да се наоѓал и таму. Од Ad 668: *re-u-ko-to-ro ki-ma-ra-o ko-wo*, може да се претположи дека и *re-u-ko-to-ro* = Λεῦκτρον, којшто се спомнува овде петпати е исто така во лок.

Во локатив се наоѓаат и имињата на места од Со-серијата (Кнос): *ku-do-ni-ja*, *si-ra-ro*, *a-pa-ta-wa*, кое се гледа од паралелната форма *ka-ta-ra-i* = Κάραϊ. Локативски форми од топонимите се среќаваат и во други натписи од Кнос (cf. Dm и Dn-серијата покрај *56-*ko-we-i* и др.) и Пил (cf. Cn 202; -254; -328; 441: -599 и др.), но за да се избегне повторувањето на едни исти имиња кои се јавуваат и во други падежи, нив ќе ги дадеме долу во прегледот на топонимите (стр. 74s.) како што нагласивме.

¹⁷) Cf. E. Bennett, *Et. myc.* p. 121ss, *MT II* p. 89, *AJA* 60 (1956) p. 107, *PT II* p. XIV, *Athenaeum* NS 36 (1958), p. 328s. etc.

¹⁸) Само во Аб-серијата од 33 натписи, каде што е запазен почетокот, на 23 фигурира *pu-ro*, а освен тоа, изгледа е изоставен во Аб 210, -745, -746, а во -194 веројатно и бил напишан, но натписот е оштетен.

¹⁹) Серијата Аб претставува по секоја веројатност препис на Аа-серијата.

б) Лок. (-дат.), без и со предлогот *ἐν*, во грч. означува и време, заправо една определена временска точка: *ἐν ἡ τε καὶ νέῃ, Παναθηναίους, Ὀλυμπιάσιν ἢ Δεελφοῖς* (Thuk. I, 143, cf. Ὀλυμπιάσιν καὶ Πυθοῖ инаку *Δεελφοῖς* обично доаѓа со предлогот *ἐν*²⁰); адвербот *ῥῶρασι* и др. Темпоралниот лок. (-дат) најчесто доаѓа со атрибут: *τῆδε τῆ νυκτί*, или искажува дека некое дејство што се случува во границите на споменатото време: *ἐν τρισὶν ἡμέραις*, cf. ст. инд. *usasi* „во зората“ *dyāvi-dyavi* „секој ден“, *jāyate māsi-māsi* „се раѓа секој месец“, лат. *aestate, hieme, mane, noctu*, а особено јасно се забележува локативот во следниве: *die septimi, meridie, cott-, pri-, postridie, vesperi, heri, tempori, luci* и др., слов. *tomъ časě*.

Во лок. за време се, по секоја веројатност, микенските форми *wa-na-so-i* (Fr 1222; -1227 и др.) и *di-pi-si-jo-i* (Fr. 1220,2; -1232 и др.) доколку овие зборови означуваат имиња на празници.

Типичен лок. за време во микенскиот е *we-te-i-we-te-i* (PY Es 644) = клас. *ἀμφιετεί*. Изразот е образуван со редупликација како и ст. инд. *varṣe-varṣe*, cf. кипар. *ἄμχτι ἄμχτι*.

Наместо локативската адвербијална форма *πέρουσι* (< **per-uti*, cf. **wet-* година) „минатата година“, во микенскиот се употребува придавката *pe-ru-si-nu-wo* = *περυσινός*, во ср. р. синг. и плур.

с) Лок. (-дат.) на л и ц а се наоѓа главно во плур. со предлози и сложени глаголи, како *ἐνῶρτο, μετχπρέπω* и др., понекогаш и покрај придавки, како: *ἀριπρεπέα Τρώεσσι* (Z 47), *Πυλίοισι μέγ' ἕξοχλ δώμχτα ναίων* (o 227), покрај глаголите: *κρχτέω, ἀνάσσω* (cf. B 669: *θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν ἀνάσει*) и сл., cf. ст. инд. *pipāya sā śrāvasā mārtyeṣu* „he abounds in fame among mortals“ (Macdonell, *Ved. Gramm.* p. 323).

Таков вид локатив во микенскиот се јавува не само во плур., cf. *pa-ro ka-ke-u-si* = *παρὰ χλχλεῦσι* (PY An 129,7) туку и во синг. покрај предлогот *pa-ro* = *παρά*, н. пр. *p. ti-ki-jo* (An 129,1) и др.

10. Речиси сите предлози кои во клас. грч. бараат локативски датив: *ἐν, ἐπί, παρά, πρός, ὑπό, ἀνά, ἀμφί, μετά* и др. во микенскиот се среќаваат како префикси или адверби (cf. *e-ne-e-si* (PY Ep 609, 2) = *ἐν-έσι(ν)σι*, од *ἐνεи*, *e-pi-de-da-to* (PY Vn 20,1) = *ἐπιδέδαστοι* cf. *δεδαίαττι* (x 23), *o-pi-ro-qa* (PY Aa 777 и т. н.) = *ἐπιλοιπος, po-si* (KN Sd 0402 etc.) адверб од **po-ti*, дор. *ποτί, πότ'*, арк.-кипар. *πός*, авест. *paṭti*, = лезб. *πός*, ст. инд. *prāti; u-po* (KN Sd 0422) адверб, *ὑπό, a-na-ke-e* (PY An 218,1) = *ἀνάγεεν*, од *ἀν-άγω a-pi-qa-ro* (Aa 804 и т. н.) = *ἀμφίπολος, me-ta-ki-ti-ta* (PY An 610, 5, 14) = *meta-ktitai*, cf. *μετ-ἀνάστης* (I 648) и т. нн.), но некои од нив се јавуваат и како предлози со лок²¹).

²⁰) Формата *Δεελφοί* е веројатно образувана по аналогија од *Πυθοί* или пак е ном. плур.

²¹) *Me-ta* = *μετά*, во изразот *me-ta-qa pe-i* (An 519, 15 и др. *o-ka* — плочки), доколку е *pe-i* правилно идентифицирано од Ventris и Chadwick (*Docs.* p. 189) како *sphēis, sphē'i* = *σφίσι*, cf. арк. дат. плур. *σφείς*, повеќе е со комитативско, отколку локативско значење.

Предлогот *ἐπί* е доста чест во микенскиот и се јавува во две фонетски форми: *e-pi* и *o-pi*²²⁾. И *o-pi* е стара општо-грчка форма, cf. *ὀπίσω*, *ὀπίθεν*, *ὀπισθεν*, *ὀπ-ώρα*, *ὀψέ*, лат. *ob*, ст. инд. *āpi*, лит. *ap-*, *ari*. Овој збор се јавува и во редуцирана степен како *πi-*, cf. *πιέζω* < **πi-σεδιω* < *(*e*)*pi* + *sed-* (ср. ст. инд. лит. и др. *pi-*).

Со лок. (-дат.)²³⁾ овој предлог е употребен главно покрај имиња на лица, н. пр.: *o-pi ro-ro*, *o-pi ai-ka-ra* (KN X 567, 1, 2) = *ὀπι Πρόμποι*, *ὀπι Ἀγγαί*; *o-pi ro-to-ri-ka-ta* (KN Uf 983) = *ὀ. Πτολικάστει*, *o-pi ta-tu-we* (KN L 1568e) = *ὀ. Μητύφει* и др., или покрај имиња на занимања или должности: *o-pi e-sa-re-we to-ro-no-wo-ko* (KN As 1517, 11) = *ὀπι e. -φει θρονο-φοροί*, *e-pi wa-na-ka-te* (PY Un 2,1) = *ἐπί Φανάκτει*, *sa-sa-wo e-ke-qe o-na-to ka-ma-e-u e-pi-qe to-e te-ra-pi-ke* = S. *ἐχει φε θνατον καμαεὺς ἐπί φε t. t.* (PY Eb 842, cf. и Ep 617,8) *e-pi-qe to-me te-ra-pi-[ke* = *ἐπί φε t. t.*

A-pi (= *ἀμφί*) обично се јавува како префикс во сложеници: *a-pi-e-ke* = *ἀμφιέχει*, *a-pi-ke-ne-ia* = *Ἀμφιγένεια*, *a-pi-me-de* = *Ἀμφιμήδης*, *a-pi-ro-re-we* = *ἀμφιρορήτες*, *a-pi-go-ro* = *ἀμφιφύλων*, *a-pi-go-to* = *ἀμφίγνωτος*. Има само два примера, не сосема сигурни, каде што е *a-pi* употребено како предлог: *e-ko-si a-pi ku-do-ni-ja pa-sa ki-ri-ta* = *ἐχουσι ἀμφι Κυδονίαι πάνσαν(с) κριθάν(с)* (KN G 820) и *pa-sa-ro ku-ru-so a-pi to-ni-jo* (Ta 716). Во првиот случај возможно е и читањето *a-pi*, а во вториот *a-pi* би можело да биде и префикс напишан одделно како *a-pi ke-ka-u-me-no* (Ta 641,1).

Предлогот *pa-ro*, како и во класично грч. *παρά* управува повеќе падежи и при тоа добива различно значење (в. долу стр. 80с.), но во најголем број случаи на независна употреба *pa-ro* има локативска смисла.

Локативска смисла повеќе одговара и на примерите со глаголот *e-ke*, *e-ko-si*, макар што овде може јасно да се забележи и една нијанса на присвојност. Тоа се гледа од алтернирањето на формули како овие:

РУЕа 29 *e-ro₂-go ra-pte e-ke o-na-to pa-ro i-ma-di-jo*

**Ἐλλωφς ῥαπτήρ ἐχει θνατὸν παρὸ Ἐρμαδίου*,

РУЕа 132 *ru-ko-ro ra-wa-ke-si-jo e-ke o-na-to su-go-ta-o ko-to-na*

Λύκωρος λαφαγέσιος ἐχει θνατὸν συζώταο κτοίνῃ.

Наместо НН и м а з а к у п к а ј НН, во вториов пример истата мисла се искажува со формулата: НН и м а з а к у п о д н и в а т а

²²⁾ Почеста е употребата на *o-pi*, отколку на *e-pi*. Првата форма се јавува одделно 24 пати, од кои 20 во Кнос, а 4 во Пил, а *e-pi* само еднаш во Кнос и трипати во Пил. Како префикс во сложеници *e-pi/o-pi* е употребено во далеку поголем број примери: *e-pi-de-da-to* = *ἐπιδέδαστοι*, *e-pi-ki-to-ni-ja* = *ἐπικίτωνια*, *e-pi-ko-ru-si-jo* = *ἐπικορύσιος*, *e-pi-ko-wa* = *ἐπιχόφα*, *e-pi-ko-wo* = *ἐπιχοφοί*, *e-pi-pu-ta*, *e-pi-ro-pa-ja*, *e-pi-zo-ta*, *e-po-mi-[jo]*; *o-pa-wo-ta*, *o-pi-a₂-ra*, *o-pi-da-mi-jo*, *o-pi-ka-pe-e-we*, *o-pi-ke-re-mi-ni-ja*, *o-pi-ke-wi-ri-je-u*, *o-pi-ke-ri-jo*, *o-pi-me-ne*, *o-pi-pi-ni-ke-ja*, *o-pi-ro-qo*, *o-pi-su-ko*, *o-pi-te-te-re*, *o-pi-te-u-ke-e-we*, *o-pi-ti-ni-ja-ta*, *o-pi-tu-ra-jo*, *o-ro-qo*.

²³⁾ Предлогот *o-pi/e-pi* во микенскиот управува и INSTR. на *-pi*, в. стр. 32с, *o-pi qe-to-ro-ro-pi* и *e-pi i-ku-wo-i-pi*.

и а НН. Слично алтернирање на *pa-ro* со присвоен ген. и глаголот *εἶμι* среќаваме и во KN Ai 115: *pa-ro u-wa-si-jo ko-wo* = π. Ὑφαντοὶ κόρυφοι, ср. со Ai 63: *pe-se-ro-jo e-e-si* = Ψελλοῖο εἶσι, или:

Еа 52 *Wi-ri-ja-no e-pi-we-ti-ri-jo e-ke o-na-to pa-ro da-mo*

Ῥιχνός ἐπι-Ἔεστριος (резбар) ἔχει ὄνατόν παρὸ δάμοι,

Еа 803 *Ko-do e-ke da-mi-jo* = Κώδων ἔχει δάμιον.

Мислата од фразата: НН има закуп кај народот (оштината), во вториов случај (Еа 803) е искажана со присвојна придавка, т. е.: НН има народен (закуп).

Независно од тоа дали *pa-ro* овде значи о д или п р и, крајниот резултат останува ист (повеќе локативски) поради значењето на глаголот имам, држам.

Судејќи по употребата на предлозите, кои се во микенскиот главно префикси и адверби, а само во ограничена мера вистински предлози, може да се заклучи дека падежите уште добро се пазеле.

11. Важно е да се спомене и фактот дека подоцнешната замена на локативот со адвербијалниот локативски суфикс *-θι* овде уште не се јавува. Некои учени²⁴⁾ претполагаат кај еден незнатен број имиња на места, како: *a-ne-u-te* (PY Cn 40, 7, 13) *a₃-ne-u-te* (PY Cn 599, 2), *a-ka/ke-re-u-te* (PY Cn 4, 4, 9; MY Ge 606, 2) дека се јавува суфиксот *-θι* од *-θει*, како во дат. *-e < -ei = -i*. Но треба да се забележи на тоа дека нити смислата на зборовите со овој завршок одговара во текстовите на прашање *ποῦ*, но *πῶθεν*, нити пак од формална страна може да се очекува бележењето на краткото *-i* од локативската наставка *-θι* со *-e* (cf. ЖА IX (1959) стр. 119s.). Следователно, со повеќе основание може да се претположи овде суфиксот *-θεν*, отколку *-θι*, ако воопшто таму има одделен суфикс, зашто формите можат и поинаку да се објаснат, а имено како падежни форми од основите образувани со суфиксот: *-wont-*, *-went-* и со полна редукција *-wnt-*, одн. *-unt-*, којшто е, можеби, во врска со предгрчкиот суфикс за имиња на места: *-unth-*.

Треба уште да се забележи дека суфиксот *-θι* е додаван прво на прономинални основи, како: *αὐτό-θι*, *ἔ-θι*, *πό-θι* (*πο-θι*) и т. н., потоа на номиналните: *οἴκο-θι* (покрај *οἴκοι/ει*), *Ἰλιό-θι*, *Λεσβό-θι* и др.²⁵⁾ Авторите што го гледаат суфиксот *-θι* во имињата на места со завршок на *-te* не можат да укажат на ни една адвербијална форма на *-θι* од прономиналните основи, додека во *a-po-te-ro-te* (PY Va 15, 2), *e-te* (KN Am 600; -601; PY Va 15, 2), *a-po-te* (KN L 641,1) и тие гледаат адверби на *-θεν*; *ἄμφοτέρω-θεν*, *ἐνθεν*, *ἄπω-θεν*.

Отсуството на локативскиот суфикс *-θι* во микенскиот, се разбира, не треба да нè изненадува, зашто иако локативот во плур.,

²⁴⁾ L. Palmer, *BICS* 2 p. 37; M. Lejeune, *Mémoires* I p. 163s. n. 17; M. Doria, *Interpretazioni* II, p. 9s.

²⁵⁾ M. Lejeune, *Les adverbies en -θεν*, p. 285s.

а наместа и во синг., формално бил изедначен со дативот, свеста за локативот како посебен падеж уште била жива.

Постоенето на локативот во микенскиот дијалект е неоспорно. Но мора да се забележи дека на локативот му беше дадена досега прекумерно широка употреба и важност. Со исклучок на еден ограничен број имиња на места во акуз. за правец (алатив) на *-de* и неколку во ген., н. пр. *e-ri-no-wo-to* (PY Eq 213, 3) = Ἐρινόφωντος *ke-ra-ti-jo-jo* (PY An 424, 3) = Γεραιστίοιο (Аркадија), *ko-tu-wo* (Eq 213, 4) = Κότυφος, *pu-ro-jo* (PY An 129, 4) = Πύλοιο, *u-po-di-jo-no* (PY Na 105), *ko-no* (Eq 213, 6) = Σχολίων (cf. ЖА VIII, стр. 310), сите други спрема Ventris и Chadwick (cf. *Docs.* стр. 146ss) се во локатив. Ова мнение секако треба да се коригира, зашто поголемиот број од имињата на места, за кои се претполагаше дека се во локатив, се наоѓаат и во други падежи, како што ќе видиме долу.

Речиси сите интерпретатори на микенските натписи сметаат дека наставката *-pi* (= *-φi*) кај топонимите овде е употребена во локативска смисла.

Навистина кај Хомер оваа наставка има и локативско значење, cf.: Φθίηφι (Т 323); κλισίηφι (N 168); κερκλήφι (Λ 350); ἀγέληφι (B 480, Π 487); πλάμηφι (Г 338); ὄρεφι (Λ 474, Т 376, X 139, -189); адвербот θύρηφ „надвор“ (ι 238, γ 220), како и со предлозите: ἀμφί (K 257 и др.), ἐπί (K 30 и др.), π: ρά (E 22 и др.), πρός (ε 433), ὑπό (Θ 41 и др.). Но ние сметаме дека локативското значење на *-φi* е од подоцнешен развој (в. долу стр. 59). За развојот на ова значење придонесле од една страна полното едначење на дат.-лок.-инстр., а од друга, особено во поезијата, адвербијалниот локативски суфикс *-θi*, со кој подеднако лесно, како и со *-φi*, можат да се образуваат хексаметарски стопи.

Бидејќи суфиксот *-θi* уште не се јавува во микенскиот, а инстр. плур. од о-основите на *-ōis* сè уште јасно се разликува од лок. (-дат.) на *-o-i* = *-oihi* < *-oisi* (и *-a-i* = *a(i)hi*), заклучуваме дека *-φi*, во микенскиот уште ја нема преземено на себе локативската функција. Но за тоа поопширно ќе зборуваме долу во врска со аблативот-инструментал.

ИНСТРУМЕНТАЛОТ ВО МИКЕНСКИТЕ ТЕКСТОВИ

12. ИЕ INSTR. синг. на \bar{a} од а-основите (cf. ст. инд. *ásvā*, лат. *rectā, dextrā*), \bar{o}/\bar{e} од о/е-основата (лат. *quo, modo, bene, male*, гот. *hwo/hwe* „како“?), \bar{e} од консонантските основи (ст. инд. *mātr-ā*, лат. абл. (-инстр.) *matr-e*) и др. во класично грчкиот не е претставен со регуларни форми¹⁾. Инструменталската функција овде е преземена од дат.-локативската форма, а од стариот INSTR. синг. се запазени само петрефакти во адверби кои одговараат на прашање „како“? и „по кој пат“?, н. пр.: лак. *πή-ποκα, ἐπη, πη-*, покрај *πω* во *ὄπω, πώ-ποτε*, крит., хом. *τή* „каде“?, лезб. *κῆ*, горт. *η, σπη*, крит., кипар. *η* „кога“?, хом. *ἀμαρτή* (*ἀμ + ἀρτός, ἄμα + ἀραρίσκω*) „заедно“; — Пиндар, лак. *ho* „како“?, *ὄτε*; потоа: *ἄφνω, πρόσσω, ὀπίσσω, εἴς(σ)ω*, *ἄνω, κάτω, ἔξω, ἄνω-τέρω/τάτω*, делф. *ἐνδω, -τέρω/τάτω*; -*α*: дор. *κρυφαῖ, ταυταῖ, ἄ(τε), ἀμαῖ*, лезб. *ἄλλα, ἔππα*, јон. ат. *κρυφῆ, јон. λάθρη*, ат. *λάθρα, πῆ, ταύτη, πάντη* и т.н. (в. Schwyz. *Gr. Gr.* I стр. 550, 622s.). Подоцна, веројатно кога била напoлно заборавена инструменталската форма, некои од горните адверби се јавуваат и во дативска форма на *-ai*: род. *ὄμαῖ*, крит., кипар. *παι*, епир., крит., *ἔπαι*, крит., коркир. *ἄλλαι*, херакл. *ἄι*, *πανταῖ* и сл.

Инструменталска скаменета форма од именска основа се претполага во првиот дел од сложенката *πῶνω-πὼνηρος* „сосема лош“. Овде, изгледа, би можеле да се приборјат и адвербите: лак. *αἰή* < **αιΓεσ-* и *ἡσυχή*.

Инстр. по форма е и адвербот-сврзник *ἔνх* „таму“, „(за) да“, герм. *damit*, од основата на показната замена *i*+инстр. наставка од заменската промена *-na*, cf. ст. инд. *iē-na, an-ēna, kē-na* и т. н. која во ведскиот е пренесена и на именската промена, cf. *dēvēna*. Потоа како INSTR. се смета *πεδά*, предлог, „по“, „со“ од коренот *πεδ-* (*πούς*), *πεζή* „пешке“, *πῆρξ*, покрај дат. *παραι*, ген-абл. *πάρ-ος*, лок. *πέρ-ι*; *ἄμ-α*, дор. *ἀμαῖ* и др.

Наставката за INSTR. плур. од о-основите *-ōis*, како што спомнавме (стр. 3, 15) се измешала со дат.-локативската форма на *-si* (*-oisi*, а одовде и *-asi*, *-aisi*) и ја заменила последнава.

Покрај овие, ИЕ првобитен јазик имал за INSTR. уште и две други наставки: *-bh-*, во повеќето ИЕ јазици (cf. ст. инд. INSTR.

¹⁾ Meister, *Gr. Dial.* II p. 295s. наоѓа дека кипарскиот дијалект го запазил ИЕ INSTR. како уште жив падеж, но Hoffmann, *Gr. Dial.* I p. 186, Buck, *Gr. Dial.* p. 146, Thumb—Scherer, *Gr. Dial.* p. 158, ги објаснија овие форми како дат. синг. со изоставање на *-i* зад *-a* и *-o*.

плур. *-bhis*, арм. *-bk^c*, *-vk^c*, ст. ир. *-b*, лат. *-bos* > *-bus*) и *-m^c*) во балто-словенските и германските (cf. лит. инстр. плур. *-mis*, ст. слов. инстр. плур. *-mi*, *paťь-mi*, синг. *-mь*, *paťь-mь*, гот. *wulf-a-m*). Грчкиот припаѓа кон групата јазици што имаат тип *-bh*. Кај Хомер и неговите последователи се забележува широка употреба на наставката *-φι* < *-bhi*. Формите со оваа наставка не се адвербијални, ами, до извесна степен, живи падежи.

До пред неколку години беше општо примено дека наставката *-φι* претставува особеност на архаичниот епски јазик, бидејќи со неа лесно се прават потребните за епот метрички форми³⁾. Со исклучок на ограничен број примери од беотскиот дијалект и Хесхијевите глоси⁴⁾, образувани, веројатно, пак под влијание на хомерските форми, таа беше, речиси, непозната од историските дијалекти. Но со расчитувањето на микенските натписи, каде што се јавува како *-pi* во многу повеќе примери отколку кај Хомер⁵⁾, се покажа дека порано (околу 1.400 до 1.200 г. пр. н. е.) таа не била само поетска, но се употребувала и во административно-сметководниот јазик на дворците, што значи дека била нормална падежна наставка.

13. Иако се веќе одбележени⁶⁾ особеностите на наставката *-φι* како се додава и во кои деклинации и броеви

³⁾ Wackernagel — Debrunner, o. c. p. 13; Schwyz. *Gr. Gr.* I p. 546.

⁴⁾ P. Chantraine, *Gramm. hom.* I, 234s.

⁵⁾ Cf. *ἐρέεσφι τέχνους* (тесал.), *εὐρέεσφι γυναῖξιν*, секако епско влијание, ср. *κράτεσφι*; *Ἰδῆφι*, *πασσαλόφι* (беот.), cf. *ἀπὸ π.* (Ω 268); *ἐκ π.* (θ 67, 105); Schwyz. *Del.* 462, A28 (од Танагра, крај на III в. пр. н. е.) *τὸ οὐνομα κῆ ἐπιπατρόφιον*, *Πῆμ-φι παντάπασι* Hsch. Сосема нејасни се кипарските форми *a-mi-ra-pi* и *o-pi* (cf. Schwyz., *Gr. Gr.* I 551, Thumb—Scherer, *Gr. Dial.* p. 165).

⁶⁾ Додека оваа наставка кај Хом. се јавува со 43 различни форми во 192 примера (Илијада 131, Одисеја 61), во досега откриените и објавени микенски натписи, кои по својот опсег претставуваат далеку помал материјал отколку Илијада и Одисеја, се јавуваат 60 различни форми, од кои десетина фрагментарни, во 174 примери. Бројот на формите на *-φι* што го дава M. Lejeune (*Mémoires I* p. 161—163) трпи измени како поради новооткриените форми: *te-u-ke-pi* (Sb 1315,1) = *τεύχεσ-φι* (1957) и *du-wo-u-pi* (PY Eb 495,17) (1958), така и поради тоа што Лејеун смета за форми со ваква наставка и некои зборови кај кои завршокот *-pi* претставува составен дел од основата, како н. пр. *ka-ra-pi*, кое е очигледно NP (cf. *ŽA IX*, 1959, p. 126, бел. 48).

⁷⁾ Како од морфолошка, така и од синтактичка страна наставката *-φι* е досега систематски протудирана (ср. лит. Schwyz. o. c. p. 550s., II p. 172s.). Веднаш по дешифрирањето на микенското писмо и расчитувањето на глинените архиви, наставката *-pi* = *φι* го привлече вниманието на повеќеминна учени та за кусо време се појави опширна литература во врска со неа: cf. *Studies I*, p. 67, II, p. 24, IV, p. 38; *Evid.* pp. 92, 100, 102; *Docs.* pp. 83, 85—87, 334; J. Chadwick, *Tr. Ph. Soc.* 1954, p. 10s., *Minos* 5 (1957) p. 110s., *PP Fasc. LXII* (1958), p. 291s.; Turner, E. G., *BICS I*, p. 17s.; C. Gallavotti, *Docum.*, pp. 69s., 79, 125, 129—133, 193; V. Георгиев, *Извѣстия Акад. Наук. СССР XIV*, 3, p. 276, *Lex.* p. 36, s. v. *i-ku-wo-i-pi* (*pi=si*) (?); M. Lejeune, *BSL* 62 pp. 170—201, cf. *Mémoires I* № 8 pp. 157—184; Mühlestein, *Mus. Helv.* 12 (1955) p. 121s., *Oka-Tafeln*, p. 26; G. Pugliese—Carra-telli, *PP* (1955) p. 24; E. Risch, *Et. myc.* p. 169; P. Chantraine, *MLS Oct.* 1958, p. 1s.; M. Д. Петрушевски, *ŽA* 5 (1955), p. 338s.; M. Doria, *Interpretazioni I* (1956) p. 11, II (1958) p. 10s.; П. Илиевски *ŽA VI* p. 330, IX p. 121; С. Лурье *ЯКМГ.* 143s. cf. p. 354, *PP* (1957) p. 325s.; Thumb—Scherer, *Gr. Dial.* p. 341; Szemerényi, *O. Gedenkschrift P. Kretschmer*, I p. 162; Householder, *Glotta* 38 (1959), p. 6s. и др.

се употребува во микенскиот, не можеме да ги одминеме овие прашања, зашто во врска со нив се појавија разногласности меѓу учените.

Во микенскиот наставката *-pi* секогаш се додава директно на основата, н. пр. *po-ti-pi* = πόρτι-φι, од *i*-сновата, *ka-ru-pi* = χάρου-φι cf. χάρουον (*ka-ru-we* инстр. синг.) од *u*-сновата, *ku-te-re-u-pi* = χυτρεῦ-φι од *eu*-сновата, *ki-to-pi* = χιτῶμ-φι од назалната осн., *pa-we-pi* = φάρφεσ-φι од *es*-сновата. Кај Хомер оваа наставка при едни случаи се додава директно на основата (cf. ἴφι, ναῦ-φι и именките од *es*-сновата, н. пр. ὄχρεσ-φι, и др.), а при други — преку посреден вокал *-o-*, ср. κοτυληθδον-ό-φι, исто како и суфиксите *-θεν*, cf. Δι(Ф)όθεν и др. и *-θενт*: δχχρου-ό-εις и т. н., покрај χαρίεις, каде што е додаден директно на основата. Во микенскиот грчки таков посреден вокал воопшто не се јавува, што значи дека е тој кај Хом. од подоцнешен развој, допуштен поради метрички причини.

При тоа, во основите што завршуваат на оклузив во микенскиот се забележува едначење на крајниот консонант од основата со наставката *-φι*: денталите преминуваат во лабијали, ср. *ka-ra-a-pi* = κράαπ-φι, ген. κράα-τςς, дат. κράατ-ι и т. н. *e-ka-ma-pi* = ἔχμαπ-φι, од осн. ἔχματ-, *po-pi* = πόπ-φι, осн. под-, *ko-ru-pi* = κόρυπ-φι, осн. κόρυθ-, *a-di-ri-ja-pi* = ἀνδριάμπ-φι, *re-wo-pi* = λέψμπ-φι и т. н. Само гутуралите, поради нивната природа, не потпаѓаат под ова правило, ср. *po-ni-ki-pi* = φοίνιχ-φι од φοίνιξ (или од φοινικίς?).

Додека кај Хом. оваа наставка се додава на именките од сите основи и деклинации, како во синг. така и во плур., во микенскиот таа се јавува главно во I и III деклинација, а има три примери: *e-re-pa-te-jo-pi* (KN Se 1006 & 1042, 1, 2), *o-mo-pi* (KN Se 1006, 1) и *mo-ro-ko-wo-wo-pi*⁷⁾ (PY La 635) кои укажуваат дека таа почнала да се шири и на *o*-основите. Завршокот *-o-pi* не дава гаранција дека се овие зборови од *o*-основата, зашто поради едначењето и упростувањето во слоговото писмо, во последниве два примера можат да се кријат и консон. (г-, п-) основи. Само *e-re-pa-te-jo-pi*, повторено двапати во KN Se 1006+, и во споредба со *e-re-pa-te-ja-pi*, ж. р. очебијно е од *o*-основа, но оваа единствена форма е поскоро писарска грешка отколку нормална употреба на *-pi* (= *-φι*). Инструменталот плур. на *o*-осн. во микенскиот гласи на *-ōis* и изгледа, истава придавка била употребена со оваа наставка во фрагментот Se 1007: *e-re-pa-te-o o-mo*]. Формата *e-re-pa-te-jo-pi*, многу веројатно, е со антиципирано *-pi* од *o-mo-pi*, доколку тоа не е дуалска форма. Ном.-акуз. дуал од *a*-осн. на *-o* (cf. *to-pe-zo* (PY Ta 715, 3), *i-qi-jo* (KN Sd 0401)) ни дава основание да претположиме дека и ген.-дат. дуал од *a*-осн. бил *-φι* како во *o*-осн.

⁷⁾ *Mo-ro-ko-wo-wo-pi* само еднаш се јавува во оваа форма (PY La 635). Претположената врска со *ФорФос во вториот дел дава повод да се мисли дека е од *o*-осн., но оваа форма може поскоро да биде еден инстр. дуал, отколку синг. *O-mo-pi* е спрема J. Chadwick, *PP Fasc. LXII* p. 292, усамена и ненормална форма. Доколку не е писарска грешка, сметаме дека и *o-mo-pi* може да биде инстр. дуал од βρμσ.

Поради оскудноста на дуалските форми, кои се така слични за *a*- и *o*-основите, не е исклучено дека дуалот можел да послужи како почетна точка за проширувањето на наставката *-φι* од *a*-кон *o*-основите. Во тој случај и другите примери на *-ορι* (особено *to-ro-ko-wo-wo-pi*), би можеле да бидат исто така инстр. дуал од *o*-основите.

На *-a-pi* главно завршуваат именки од *a*-основите, cf. *a-ni-ja-pi* = ἀνία-φι, *e-re-pa-te-ja-pi* = ἐλεφχντεία-φι, *ka-ke-ja-pi* = χαλκεία-φι и т. н., но има и од консонантските основи, cf. *a-di-ri-ja-pi* = ἀνδρι-ζμπ-φι, (синг. *a-di-ri-ja-te*), *e-ka-ma-pi* = ἔχμαπ-φι (синг. *e-ka-ma-te*) и др.

На *-e-pi* завршуваат именките од *-es*-основите, cf. *pa-we-pi* = φάρφес-φι. Но М. Лежеун, (о. с. стр. 166) откри со овој завршок и една именка од *eu*-основа: *wa-a₂-te-pi* (PY Na 1009), која алтернира со *wa-a₂-te-we* (PY An 207,9) и ја објасни дека е добиена со дисимилација од *wa-a₂-te-u-pi*.

Во завршокот *-i-pi*, покрај формите од *i*-основата: *po-ti-pi* = πόρτιπ-φι, и *wi-pi* = ^Fι-φι (од сложенката *wi-pi-no-o* KN V 958&962,3 и хипокористиконот *wi-pi-o* KN X 5103 Ἰφίνουος, Ἰφίων), можат да се содржат и други зборови од консонантската деклинација: *po-ni-ki-pi* = φοίνιχ-φι, *ra-i-pi* = λάι(δ)-φι и др.

Така исто и во завршокот *-o-pi*, покрај гореспоменатите примери, се кријат форми и од консонантската деклинација: *ta-ro-pi*⁸⁾ = Μηλῶμ φι, *qe-to-ro-po-pi* = *τετροπόπ-φι, *ki-to-pi* = χιτωμ-φι, *re-wo-pi* = λέφομπ-φι и др.

Најјасно е покажана основата *-e-u-* во завршокот *-e-u-pi*: *a-ra-re-u-pi* cf. Ἀφαρέυς, *a-we-u-pi*, *da-we-u-pi*, *du-wo-u-pi* и т. н. и *u*-основите во завршокот *-u-pi*, н. пр. *ka-ru-pi*, cf. κάρυον, но *ko-ru-pi* = κόρυθ-φι е дентална основа.

Значи, наставката *-φι* во микенскиот, како и *-bhis* во ст. инд. *-biš* ст. перс., се додава директно на основата и тоа во I и III деклинација. Само во дуалот би можело да се допушти дека е оваа наставка раширена во сите основи, па одовде, подоцна била пренесена и во плур. од II деклинација.

14. По прашањето за бројот на наставката *-φι* во микенскиот мненијата на учените се поделени: Ventris—Chadwick (*Docs.* стр. 67s., cf. *Eranos* 55, 1955, стр. 112), посебно Chadwick (*PP*, Fasc. LXII, 1958, стр. 291) сметаат дека наставката *-φι*, како и елементот *-bh-* во ст. инд., е карактеристична за плуралот и дуалот. С. Лурје (*ЯКМГ* стр. 143, *PP* Fasc. LXI, 1957, стр. 326), како и М. Дориа (*Interpret.* II стр. 9s.), претполагаат дека таа се додавала исто така и во синг. Речиси, истото мнение го споделува и М. Лежеун (о. с. стр. 175) кога заклучува: „il semble qu' au total, la désinence *-φι*, sans

⁸⁾ Не е сигурно дали е *ta-ro-pi* падежна форма од *ta-ro* (Cn 40, 10, 12), но дури и да е, тоа не може да служи како доказ дека и *ta-ro-pi* е од *o*-основа (М. Дориа, I. с.), зашто тука сосема убаво одговара и назална (cf. *ZA* IX, 1959, p. 121, бел. 38).

être étrangère au singulier ou au duel, était, en mycénien, fréquente surtout au pluriel“.

Не е основано мнението на С. Лурје (l. c.) дека $-ϕι$ била „аглутинативна“ наставка и се додавала без оглед на род, број (и падеж) на именки и придавки од сите основи. Во микенскиот не може да се третира оваа наставка како „аглутинативна“, зашто, судејќи по примерите, во ова време таа си ги пази добро белезите на старата инструменталска наставка во плуралот и дуалот. Од некои примери јасно се гледа дека тие се во плурал, н. пр. изразот: *a-ra-ru-ja a-ni-ja-pi* (5 пати повторен во Sd-серијата од Кнос), спореден со Sd 0422: *o-u-ge a-ni-ja po-si e-e-si* „и ремењата не се прикрупени (додадени)“, каде што е глаголот *e-e-si = *eensi < *esenti* со обопштување на полната основа *-es*, cf. хет. *asanti*, дор. $\acute{\epsilon}\nu\tau\acute{\iota}$ < $*senti$, ат. $\epsilon\acute{\iota}\sigma\acute{\iota}$ ($\pi\rho\acute{o}\sigma\epsilon\iota\sigma\iota$) во плур. 3. л., презент, говори дека е и *a-ni-ja*⁹⁾ во плур. Синтактички не може да се потврди ни една сингуларна форма на $-ϕι$. Како посигурна таква би можела да се смета само *wi-pi = Fιϕι* од сложеното лично име *wi-pi-no-o* и *wi-pi-o* (в. горе), но и тоа спрема Chadwick (l. c.) може да биде во плур. (cf. лат. *vires*).

Сите други примери, укажани како сингуларни форми, се несигурни. Така н. пр. (*e-pi*) *i-ku-wo-i-pi* (KN V 280, 15) спрема Lejeune (o. c. p. 169) е синг. од типот на $\pi\epsilon\acute{\iota}\theta\acute{\omega}$; тој го прими објаснението на В. Георгиев (*Lex. s. v.*) $*\acute{\iota}\gamma\gamma\upsilon\phi\omicron\iota\phi\iota < \acute{\epsilon}\gamma\gamma\upsilon\sigma\sigma\epsilon\varsigma, \acute{\epsilon}\epsilon\gamma\gamma\acute{o}\iota\varsigma$ „sous garantie“, „sous caution“. Лурје (o. c. стр. 145) пак тука гледа потврда на ракописната традиција (cf. Херодијан II 602, 3s. *EM* стр. 799, 51) да се додава $-ϕι$ на дат. плур. со простата замена на $-σι$ со $-ϕι$. Тој смета дека *e-pi i-ku-wo-i-pi* „для лошадей“ „во всяком случае образовано по типу гомеровското $\phi\rho\acute{\eta}\tau\rho\eta\iota-\phi\iota(\nu)$ ¹⁰⁾. Авторите на *Docs.* (стр. 311) претполагаат дека е *i-ku-wo-i-pi* полно пишување на зборот *i-ϕο* ($*\acute{\iota}\kappa\upsilon\sigma\omicron\varsigma$) „коњ“? во INSTR. плур., или фраза што се однесува на средината или крајот на месецот кон една фаза на месечината: *epi ixiouphi* (д у а л и н с т р. cf. $\acute{\iota}\xi\acute{\upsilon}\sigma, \acute{\iota}\xi\acute{\upsilon}\epsilon\varsigma$ „слабина“)? Во секој случај зборот е проблематичен и не би можел да послужи како сигурен доказ дека е сингулар.

Lejeune (o. c. стр. 174) претполага дека и *e-ru-ta-ra-pi* (KN Ld 573; -585: -649, 1.) е во синг. „avec du rouge“, (без да определува со што црвено), меѓутоа поверојатно е дека во овој збор се крие NL $\epsilon\rho\upsilon\theta\rho\alpha\acute{\iota}$, како што установија В. Георгиев, *Lex. s. v.* и МДП. *ЖА V* (1955) стр. 398, cf. и Паре-Benseler. *Wb. d. gr. EN. s. v.* $\epsilon\rho\upsilon\theta\rho\alpha\acute{\iota}$. Следователно и ова ќе биде плур., како што е н. пр. *e-ra-te-re-wa-pi*

⁹⁾ Кај Хом. е почеста употребата на $\tau\acute{\alpha} \acute{\eta}\nu\acute{\iota}\alpha$ во плур. ср. р., отколку во синг. $\acute{\eta} \acute{\eta}\nu\acute{\iota}\alpha$, поради незгодата на стопата кретикус (— —) за хексаметарот. Микенскиот грчки, меѓутоа, имал плуралска форма од овој збор во ж. р.

¹⁰⁾ Пишувањето на jota subscriptum во $\phi\rho\acute{\eta}\tau\rho\eta\iota\phi\iota\nu, \gamma\epsilon\nu\epsilon\tilde{\eta}\phi\iota\nu$ спрема Kühner—Blass, (*Ausf. Gr.* p. 490) е „наполено неосновано“. Аристарх во тие случаи не пишувал jota subscriptum (cf. Apollon., *De Adverbis* p. 567) што значи дека овој начин на пишување е подоцнешна измена (cf. С. Лурје, *ЯКМГ*, p. 145). Употребата пак на $-ϕι$ место датив е „сосема ретка“ (cf. Schwyz. *Gr. Gr.* II p. 172).

наспрема ген. плур. *e-ra-te-re-wa-o* (PY Jo 438, 27; [On 300, 10]), или *ka-ta-ra-pi* (KN V 145, 4) наспрема *ka-ta-ra-i* (KN Co 906, [Fh M14]), *po-ra-pi* (PY An 1, 4; Np 228, 6), наспрема *po-ra-i* (PY An 656, 13), *pa-ki-ja-pi* (PY Jn 829, 7; Ma 221, 1; [Eb 338,1]), наспрема *pa-ki-ja-si* (PY An 18, 11; Cn 608, 6; Tn 316, 2; Un 2,1; Vn 130, 7, 9).

Лурје тврди (PP Fasc. LXI (1957) стр. 326) дека *a-di-ri-ja-pi* (PY Ta 708, 3; 714, 2) и *e-ka-ma-pi* (PY Ta 713, 1; -715,1) биле исто така во синг. Ако се овие сингуларни форми, тогаш со право се прашува човек што ќе бидат формите на *-e* (cf. *a-di-ri-ja-te* Ta 707,2; *e-ka-ma-te* Ta 642, 3 и др. како *ka-ru-pi* Ta 722,3; *ka-ru-we* Ta 721, 1; *po-ni-ki-pi* Ta 714, 2, 3; *po-ni-ke* Ta 722, 1), кои се паралелни со оние на *-pi* и се наоѓаат во сосема иста положба во контекстот. Јасно е дека наспрема плуралските форми на *-pi* има сингуларни на *-e*. Не е во синг. ни *ta-ro-pi*, како што тврди Doria (l. c.), зашто ова име е од назалната основа (в. бел. 8), како *i-na-pi* cf. *i-na-ne*, *pa-ki-ja-pi* cf. *pa-ki-ja-ne*.

Фактот што е оваа наставка главно, ако не исклучително плуралска и дуалска (cf. *du-wo-u-pi* стр. 36), говори за нејзината голема архаичност.

15. Кај Хомер наставката $-\phi\iota$ се употребува многу често со предлозите: $\sigma\acute{\upsilon}\nu$, $\acute{\alpha}\pi\acute{o}$, $\acute{\epsilon}\kappa$, $\kappa\alpha\tau\acute{\alpha}$, $\delta\iota\acute{\alpha}$, $\pi\alpha\rho\acute{\alpha}$, „од“ и „при“ (cf. Schwyz. Gr. Gr. I стр. 551) $\pi\rho\acute{o}\sigma\theta\epsilon$, $\acute{\upsilon}\pi\acute{o}$, $\acute{\epsilon}\nu$, $\acute{\epsilon}\pi\acute{\iota}$, $\acute{\alpha}\mu\phi\acute{\iota}$. Lejeune (o. c. p. 175) установи дека 44% од хомерските примери на $-\phi\iota$ се зависни од различни предлози. При тоа наставката $-\phi\iota$ се јавува кај Хомер во генитивска и дативска употреба, кое е, секако, секундарен развој.

Во микенските натписи, досега објавени, можат да се одбележат само две форми на *-pi* со предлогот $\acute{\epsilon}\pi\acute{\iota}$ и тоа:

e-pi i-ku-wo-i-pi (KN V 280, 15) и изразот *o-pi qe-to-ro-po-pi*, повторен 4 пати во пилските плочки: Ae 134: *Ke-ro-wo po-me a-si-ja-ti-ja o-pi ta-ra-ma <ta>-o qe-to-ro-po-pi o-ro-me-no* = „К. ποιμήν Ἀσιατιά (в. стр. $\delta\pi\acute{\iota}$ (= $\acute{\epsilon}\pi\acute{\iota}$) $\Theta\lambda\alpha\mu\acute{\alpha}\tau\alpha\omicron$ τετράποπφι ὀρόμενος. Ae 108: *Qo-te-ro ai-ki-pa-ta o-pi ta-ra-ma-ta-o qe[to-ro-po-pi] o-ro-me-[no]* = „Q. Aigipastas . . . Ae 27: *Ma-ta-wo a-ti-ri-ja [. . .] no-wo-ko [. . .] qe-to-ro-po-pi o-[ro-me-no]*; Ee 489 [. . . ai-ki-pa-ta {o-pi} ta-ra-ma-ta-[o] qe-to-ro-po-[pi].

Глаголот *o-ro-me-no* овде има значење на „чувам“, „пазам“, за кое ни сведочи и глосата на Хесихиј: $\beta\rho\epsilon\acute{\iota}$ φυλάσσει, како и хомерската употреба на овој глагол со истото значење: ξ 104: $\acute{\epsilon}\pi\acute{\iota}$ δ' $\acute{\alpha}\nu\acute{\epsilon}\rho\epsilon\varsigma$ $\acute{\epsilon}\sigma\theta\lambda\acute{\alpha}\iota$ $\delta\rho\upsilon\sigma\tau\alpha\iota$, . . . γ 471; Ψ 112.

Предлогот *o-pi/e-pi*, како што видовме горе (стр. 22), бара лок.-дат., но се употребува исто така и со ген. и акуз., па се среќаваат примери и со инструменталско значење. cf. $\acute{\epsilon}\pi\acute{\iota}$ $\omega\omega\upsilon\tau\acute{\omega}$ „со пискање“, „плачење“. И во другите ИЕ јазици има слична употреба на месните предлози: ср. слов. *nadъ*, *podъ*, *predъ* и др. бараат инстр¹¹⁾. Ст. инд. *parás* „преку“ оди со акуз., инстр. и абл.

¹¹⁾ Vondrak, *Vgl. sl. Gramm.* II pp. 379, 383s., cf. A. Белић, *Наш језик* NS 6, p. 206s.

Лејеуне определува дека *e-pi i-ku-wo-i-pi* и *o-pi qe-to-ro-ro-pi* се еквивалентни локативи-дативи. Навистина, главното значење на *ἐπί/ὄπι* му е локативно, но имајќи на ум дека овој предлог се употребува и со други падежи, па и со инстр., а освен тоа и глаголот *o-ro-te-no* во овој случај бара инструменталски (социјатив) однос, ср. срп. *Идеам за ким, бдим над децом*, сметаме дека и двете форми на *-pi* со споменативе предлози се инстр. И Ventris—Chadwick (cf. *Docs.* стр. 407) открија овде инстр. плур. За беотската форма *ἐπι-παιρῶφιον*, која е по форма инстр., а по значење абл. в. долу стр. 48.

И ограничената употреба на *-φi* со предлози во микенскиот говори за нејзината архаичност и дека самата била доволна без странична поткрепа да ја искажува својата падежна функција.

16. Првобитното падежно обележје на *-φi* е инструменталско. Кај Хомер оваа наставка е употребена и за абл., лок., па дури и ген. и дат., но со инструменталското значење таа сè уште најмногу е позната. Употребата на *-φi* во микенскиот како чист инстр. е далеку пораширена, отколку кај Хомера. Додека во Илијада и Одисеја има документирани само 6 форми¹²⁾ во 74 примери (без предлог 51 и со предлог 23), во микенските натписи има 100 примери на *-pi* од 38 различни форми со инструменталско значење.

Речиси сите учени се согласуваат дека во микенскиот се пазела и наставката *-ōis* за инстр. плур. од о-основите (cf. *Docs.* стр. 85) на *-o¹³⁾*, која се разликува од лок. (-дат.) плур. на *-o-i*. За инстр. дуал претполагаат две наставки: една на *-pi* (cf. *du-wo-u-pi*) и една *-o-i* (в. долу бел. 27). Но кога е во прашање инстр. синг., без малу сите интерпретатори на микенските натписи сметаат дека инстр. бил веќе изедначен со дат. и за него употребуваат назив: и н с т р - д а т . л о к . (cf. M. Lejeune, o. c. стр. 172) или просто само датив (В. Георгиев, *Исслег.* стр. 246, cf. *ЖА IX* стр. 318).

Остатоците од инстр. синг. во класично грч., од една страна, и широката употреба на инстр. плур. на *-pi* во микенскиот (в. долу), од друга, даваат основание да се заклучи дека во микенскиот се пазеле формите и на инстр. синг., иако со ова писмо тие не се разликуваат од дат.-лок. За да се покаже појасно инструменталското значење и на сингуларните форми, нив ќе ги разгледаме паралелно со плуралските на *-φi* и *-ōis*.

¹²⁾ *γενοῖ-φi* (I 58, E 112, Φ 439), *ἀναγκαιῖ-φi* (Y 143), *βιῖ-φi* (II 826, Σ 341, α 403, ζ 6, ι 408, — 476, μ 210, — 246, φ 371, — 373), *ἰ-φi* (A 38 и т. н. 17 примери), *θεῶ-φi* (H 366, E 318, P 477, γ 110, — 409), *δακρυῶ-φi* (P 696, 7 прим.), *δῆσ-φi* (Θ 290, 4 примери и 19 примери со *σῶν*).

¹³⁾ Неоснована е претпоставката на Лурје, o. c. p. 122 дека овие форми биле ген. синг., cf. *ЖА VII*, p. 274.

Инструменталски форми среќаваме во кноските натписи при описот на вазите (К-серија), — платната (L-серија) и особено на колите (Sd и Se-серијата), а во натписите од Пил најмногу во Та-серијата за домашниот намештај и Sa, Sb-серијата за колцата. Кноските натписи за колите и пилските за домашниот намештај претставуваат голема вредност за продлабочување на лингвистичките испитувања на микенскиот дијалект од неговата лексичка и синтактичка страна, оти во нив се содржат подолии текстови со поцели реченици и без набројување на лични имиња, што е најчест случај кај другите серии. Освен тоа зад текстот, предаден со силабички знаци, во овие две серии обично се додадени и доста јасни идеограми кои до голема степен спомагаат правилно да се разбере и контролира текстот¹⁴).

Во најголем број случаи формите на инстр. за начин зависат од глагол (во нашиов случај партицип), но се среќаваат примери и на независна употреба (без глагол и предлог) на инстр. со комитативно значење (социјатив), што не е обично во класичниот грчки.

Има неколку партиципски форми што условуваат инстр. за начин: *a-ra-ro-mo-te-me-na/no*¹⁵) = *ἀρμοστημένα „зглобен“, „склопен“, *a-ra-ru-ja*, *a-ra-ru-wo-a*, *a-ra-ru-wo-ja*¹⁶) = ἀρρρυῖα „сложен“, „стокмен“, *a-ja-me-na/no*¹⁷) = *aiai(s)menos* „украсен“, „инкру-

¹⁴) Запазените делови на разни украси од филдин, најдени во Пил и Микена во 1952—54 и изложени во Националниот музеј во Атина, нагледно го потврдуваат описот на слични предмети во нашиве плочки. Синтаксата и значењето на придавките што ја опишуваат бојата и материјата се доста јасни, но сепак има и тешкотии, особено при интерпретацијата на терминологијата од тогашната техника, како и на некои именки, кои веројатно означуваат материјал од којшто се направени или украсени предметите, н. пр. *ko-no-ni-pi*, *au-de-pi* и сл.

¹⁵) *A-ra-ro-mo-te-me-na* KN Sd 0402, -0403, -0404, -0405, -0406, -0407, -0408, -0409, -0413, -0415, -0416, -0422 (*a-ro*- место *a-ra-ro*-), [-0483, -0468], ном. синг. и плур. од парт. на перф. мед.-пас. од гл. ἀρμοστέω или ἀρμόττω, опозит *na-mo-to*, слично во пилските Sa-плочки: *we-je-ke-a₂* и *no-pe-re-a₂* (cf. МДП, *ŽA IX*, p. 284). *A-ra-ro-mo-te-me-no* Sd 0401, дуал ж. р. се однесува на *i-qi-jo* = *ἰπιῶ, а се согласува и со *a-ja-me-no*.

¹⁶) *A-ra-ru-ja* (Sd 0408) е контаминирана форма од ж. и ср. р. *a-ra-ru-wo-a* = *agarwoa* (= *wosa*, cf. ст. инд. *-vas*, клас. грч. *-ota*), парт. перф. од ἀραρῖστω cf. Ном ἀραρῖα со дат. инстр. (κνημίδας... ἐπισφύριος ἀραρῖας (Т 370), πῶλις πύργους ἀραρῖα (O 737)). Од истиот корен *-ar-* е изведено и *a-mo-ta* = ἀρμοστά, како и лат. *arma*, *artus*, *ars*.

¹⁷) *A-ja-me-na/no* KN Sd 0401 passim, PY Та 642, 1, 2 и т. н. В. Георгиев, *Lex. s. v.* лув. *aja-* „делатъ“, слично Вентрис: *aiai (s)mena* (*Docs. p.* 386), P. Meriggi, *Minos* 3, p. 81 ... *aiamis*; P. Chantraine, *Minos* 4, p. 56 *aarmena* (= *armena*) од ἀραρῖστω cf. *REG.* 70, p. 309 „*incrusted*“; M. Doria, *Interpr.* 1, 8 го сврза со αἰόλος (?); L. Palmer, *Minos* 5 p. 61 не наоѓа соодветен запазен глагол во грч., ами само личното име изведено од него Αἰήτης како епитет на Хефеста. С. Gallavotti, *Docum.* p. 52 го доведува во врска со **ajos* „*rinforzati* (con metallo) лат. *aes*, *aerata*; M. Lejeune o. s. p. 180 го изведува од *αἰμι, αἰαμένος; М. Д. Петрушевски, *ŽA* 5, p. 401 претпостави гл. ἀπτω со преверб. ἀ(ν) и укажа на гласата ἀμάναν· ἀμαξαν кај Хесиџија. Кон овие објасненија би можело да се додаде уште едно: Глаголот αἰνυμαι би одговарал од формална страна на пол-

стиран“¹⁸, *qe-qi-no-me-no*, *qe-qi-no-to*¹⁸), *de-de-me-no* (PY Sa 287; -794) = δεδεμένος, како и од некои други изрази: *o-wo-we* = *δλωφενς, *te-re-ja|-e*.

17. Поради фрагментарноста на текстот од К-серијата, тешко може да се прецизира синтактичката вредност на формите]*ma-te-u-pi* (877),]*de-wa-pi*¹⁹) (434,2), *ko-no-ni-pi*²⁰) (434,2) и *ne-qa-sa-pi* (872, 2, 3b), но секако тие означуваат елементи од опис на, веројатно метални, вази. *Ne-qa-sa-pi* сигурно зависи од еден партицип на перф.]*me-no*, можеби *a-ja-me-no* и претставува инстр. за начин, ж. р. плур., но сепак не е лесно да се идентифицира зборот²¹). Во истиот натпис (К 872,3) се јавува и еден инстр. синг. или плур. *ku-ru-so* = χρυσῶ (или *χρυσῶις) со истата функција како и *ne-qa-sa-pi*.

но на една ваква форма, само што значењето „земам“, со кое ни е познат *ἀλυσμα* не одговара во нашиот текст. Иако е спорен глаголот од кој е изведена оваа партиципска форма, нејзиното значење е сепак јасно: „украсувам, инкрустирам“ и зборовите што зависат од неа се во инстр.¹⁸ *Qe-qi-no-me-na* (PY Та 707,2; -708,2; -713,1,2; *qe-qi-no-me-no* Va 482, *qe-qi-no-to* Та 642,2,3. Формите на *-me-na/no* се ном. плур. м. и ж. р. од парт. перф. пас., а *qe-qi-no-to*, спрема *Docs.* (р. 341, 343, 406) вербален адјектив со проблематична редупликација: (δινωτός, τ 56 etc. cf. ἀμφιδεδίνηται Υ' 562) „carved“. За промената на *gu-* (*g_ueg_uinomenoi*) во *δ* в. херакл. ἐνδεδιωκῆτα cf. Schwyz., о. с. I 300; M. Lejeune, *Tr. phon. gr.* p. 42.

Има и други обиди за интерпретација: L. Palmer, *Minos* 5 p. 62 претполага глагол ат. βινέω од **guinos*, ат. *βίνος, но фактивниот изведен глагол завршувал на *-o-*, како што забележи и Lejeune, *Mét.* p. 230, а не на *-e-o*. P. Chantaine—A. Dessenne, *REG* 70, pp. 301—311 гледаат во овој збор техника на облагање мебелни (кревети, столици, ковчежи) со плочки, или украсување (инкрустација) на предмети со филдш и го поврзаа зборот со *πίναξ*. Ова објаснение наидува на тешкотија поради тоа што зборот *πίναξ* не содржи лабиовелар, ср. ст. инд. *pinakam* „bâton, massue“, ст. слов. *рѣнь*. С. Лурье, *ВДИ* (1955), 3, p. 26, (1956) 4 p. 5, *ЯКМГ* p. 262s.: πετινωμένους лат. inquinatus. Тој докажува дека глаголот *πινάω* како и *μαίνω* првобитно означувал „покривам со боја“ и потоа дека добил значење „валкам“, а познато е дека старите ја бојадисувале слоновата коска. Но сепак изгледа поверојатно дека *qe-qi-no-me-no*, како и Хом. δινωτός, означува и техника и предмет, изработен со дупење, одн., вртење, cf. Eusth., *Comm. I, ad Odys.* II p. 190 (r 56) cf. *REG* 70 p. 305): δινωτή δὲ ἴσως μὲν καὶ ἡ τορευτικὴ κατὰ τινα μέρη μάλιστα δὲ ἡ κύκλω μεχοσιμημένη ἐλεφαντίνους ὄστοις καὶ ἀργύρφ.

Проблемот за *qe-qi-no-to* се упростиува ако претположиме тука лична гл. форма (cf. D. M. Jones *MLS* 13 III 1957, *Studies* III p. 18) 3 1. синг. перф. инд. пас. наместо вербален адјектив.

¹⁹ Авторите на *Docs.* p. 329 го реставрираа овој збор *pe-ri]-de-wa-pi* и го доведоа во врска со *περιδέρατος*, ат. *δέρη*, сол. *δέρα*. Со оглед на тоа што садот на идеограмата има околу вратот линија, нивната реконструкција не е неоснована, но сепак има една тешкотија: спрема познатата етимологија зборот *δέρη* би требало да се јави со лабиовелар, cf. ст. инд. *griva* < **g_uerwa*, а пречи и посебната форма за ж. р. од сложена придавка.

²⁰ *Ko-no-ni-pi* се среќава и во PY Та 714, 3. Во двата случаја зборот е придружен од придавка во ж. р. плур., што значи дека е и *ko-no-ni-pi* од ж. р. Има повеќе претпоставки за значењето, но сите се хипотетични. Со *καυονίς* (*Docs.* p. 397) „cross bars“, „bands“ се добива најдобра смисла, cf. N 407 *ἀσιπιδά* δῶω καυόνεσσ' ἀραρυῖαν.

²¹ *Ne-qa-sa-pi*, спрема В. Георгиев, *Suppl.* p. 15: **neig_usi-phi* < *neig_uija* cf. *v_ufiς* „action de se laver“ (?).

Од истите причини не може да се уточни функцијата и на *ki-to-pi* (Le 787, 2) = $\chi\iota\tau\acute{\omega}\mu\text{-}\phi\iota$, *pa-we-pi* (L 104) = $\phi\acute{\alpha}\rho\phi\epsilon\sigma\text{-}\phi\iota$, [*pi e-sa-pa-ke-me-[na]*] (L 7375) = $\text{-}\phi\iota$ ** $\acute{\epsilon}\xi\text{-}\alpha\pi\eta\gamma\mu\acute{\epsilon}\nu\alpha$ од серијата на платната. *E-ru-ta-ra-pi*, кое спрема M. Lejeune (*Mémoires* стр. 178), може да се смета ту како инстр. за начин (L 785, 1, покрај *ki-ri-ta* = $\chi\rho\iota\sigma\tau\acute{\alpha}$), ту како комитатив (Ld 573; -585), поскоро ќе е топоним во *plurale tantum* (в. горе стр. 28).

Во серијата на колите (Sd и Se) има поцели натписи и таму формулата *a-ni-ja-pi* (Sd 0401; -0405 & 0410; 0408 & 0411; -0413; -0483) = $\acute{\alpha}\nu\iota\alpha\text{-}\phi\iota$, секогаш зависна од *a-ra-ru-ja* / *a-ra-ru-wo-ja* = $\acute{\alpha}\rho\chi\rho\upsilon\acute{\alpha}$, открива јасна смисла на инстр. социјатив. Во зависност од *a-ra-ru-ja*, а понекогаш и од *a-ja-me-na* се наоѓа и изразот: *o-po-qa* (Sd 0401; -0403; -0404 и т. н.) = $*\acute{\delta}\pi\acute{\omicron}\pi\omega$ (или $*\acute{\delta}\pi\acute{\omicron}\pi\omega\iota\varsigma$), (дел од уздата за очите), којшто е придружен од придавката *wi-ri-ne-jo* / *ni-jo* / *ne-o* = $\Phi\rho\iota\text{-}\nu\epsilon\acute{\iota}\omega$, $\Phi\rho\iota\nu\acute{\iota}\omega$, $\Phi\rho\iota\nu\acute{\epsilon}\omega$ (- $\omega\iota\varsigma$) или *e-re-pa-te-jo* = $\acute{\epsilon}\lambda\epsilon\phi\alpha\nu\tau\acute{\epsilon}\iota\omega$ (- $\omega\iota\varsigma$). Дека придавките со именката се наоѓаат во инстр. се гледа од изразот *o-pi-i-ja-pi* (дел од опремата), придружен со придавките *ka-ke-ja-pi* = $\chi\alpha\lambda\kappa\epsilon\acute{\iota}\alpha\text{-}\phi\iota$, и *ke-ra-ja-pi* = $\kappa\epsilon\rho\alpha\acute{\iota}\alpha\phi\iota$ во плур., којшто се јавува секогаш заедно со *o-po-qa*. Спрема значењето ($*\acute{\delta}\pi\acute{\omicron}\pi\omega$) *o-po-qa* би требало да биде во дуал, но овде е очигледно во синг. или плур. (или пак зборот не е добро идентифициран). Од истиот вид израз: придавка + именка во инстр. е и *e-re-pa-te-jo-pi o-to-pi*, кое е како што видовме горе (бел. 7) сомнително наспрема Se 1007: *e-re-pa-te-o o-to*], каде што придавката *e-re-pa-te(j)o* се јавува нормално без *-pi*.

18. Во натписите за домашниот намештај (Та-серијата) од Пил се среќаваат повеќе инструментални форми од разни основи. Тие се јавуваат или независно како социјатив, или пак се условени од партиципите: *a-ja-me-no/na* и *qe-qi-no-me-no/na* (в. бел. 18). Запазените натписи од оваа серија содржат опис на: А) 11 маси (*to-pe-za*) Та 642, -713, -715; В) 5 стола (*to-no*), четири од кои се комбинирани и со столчиња за нозе (*ta-ra-nu*) Та 707, -708, -714 и С) 11 одделени столчиња за нозе (*ta-ra-nu*) Та 710, -721, -722.

А) Зборот *to-pe-za*²³⁾ = $\tau\acute{\omicron}\rho\pi\epsilon\zeta\alpha$, дуал *to-pe-zo* = $\tau\omicron\rho\pi\acute{\epsilon}\zeta\omega$ се јавува во вокализам *-or-*, место *-ra-* од $*(qu)ir\text{-}pedja$. При описот на масите²³⁾ имаме инструментал во својство на

²³⁾ Хесихиевата глоса $\tau\rho\acute{\iota}\pi\tau\epsilon\zeta\alpha\nu\ \tau\eta\nu\ \tau\rho\acute{\alpha}\pi\tau\epsilon\zeta\alpha\nu$ дава основание да се помисли дека и во *to-pe-za* се работи за една маса со три нозе, особено кога се има предвид фактот дека овде се јавуваат маси и со 6 и 9 нозе. Но бројот т р и не се јавува во редуцирана степен, освен кај редниот број, кој не доаѓа во обзир при вакви сложеници, додека $\tau\rho\acute{\alpha}\pi\tau\epsilon\zeta\alpha$ е контаминирано од $\tau\rho\upsilon\text{-}$ и $\tau\epsilon\tau\rho\alpha\text{-}$ (cf. Pokorny, *Idg. Wb.* p. 643).

²³⁾ Кај Хом. $\tau\rho\acute{\alpha}\pi\tau\epsilon\zeta\alpha$ е опишана со следниве епитети: $\acute{\alpha}\rho\gamma\upsilon\rho\acute{\epsilon}\eta$ (x 354), $\kappa\alpha\lambda\acute{\eta}$, $\kappa\upsilon\alpha\nu\acute{\omicron}\pi\tau\epsilon\zeta\alpha$, $\acute{\epsilon}\upsilon\acute{\xi}\omicron\sigma$ (A 628, 0 69), $\xi\epsilon\sigma\tau\acute{\eta}$ (x 138, 0 93 и т. н.), а во микенските плочки, со оглед на материјалот од кој е направена: *e-re-pa-te-ja* = $\acute{\epsilon}\lambda\epsilon\phi\alpha\nu\tau\acute{\epsilon}\iota\alpha$, *ku-te-se-ja* = $\kappa\upsilon\tau\epsilon\sigma\epsilon\acute{\iota}\alpha$, cf. $\kappa\upsilon\tau\iota\sigma\omicron\varsigma$, *mi-ra*₂ = $\sigma\mu\acute{\iota}\lambda\omicron\varsigma$, (σ)μῖλλαξ „тис“, или $\mu\epsilon\lambda\acute{\iota}\alpha$ (?) (Јурье) „јасен“, *ra-e-ja* = $\lambda\alpha\epsilon\acute{\iota}\alpha$; *me-no-e-ja* според *Docs.* p. 399 = „во форма на полумесец“ cf. $\mu\eta\nu\omicron\sigma\epsilon\acute{\iota}\delta\acute{\eta}\varsigma$, но завршокот укажува дека е придавката материјална; спрема формата: *a-pi-qa-to* = *amphigutos* (cf. $\acute{\alpha}\mu\phi\iota\text{-}\beta\alpha\acute{\iota}\nu\omega$, $g\acute{\upsilon}\mu\omicron\tau\omicron\varsigma$ — $g\acute{\upsilon}\mu\omicron\tau\omicron\varsigma$), *pi-ti-*

со оцијатив кај изразите што се однесуваат до материјата на потпорите и нозете: *e-re-pa-te-jo e-ka-ma-pi* (715, 1) = ἐλεφντειώϊς ἔχμκπ-φι; *ku-te-se-jo e-ka-ma-pi e-re-pa-te-jo-ge* (713, 1) = *кутесеϊώϊς, направени од κύτισος „абаносово дрво“ ἔχμκπ-φι ἐλεφντειώϊς φε; *e-re-pa-te-jo ro-pi e-ka-ma-te-ge* (642,3) = ἐλεφντειώϊς πόπ-φι ἔχμάτε φε „со филдишени нозе и потпир“.

Во изразите сврзани со материјата на украсите имаме и н с т р . за начин, условен од партиципот *a-ja-me-na/no*: (*to-pe-za*) . . . *a-ja-me-na a-ro-u-do-pi*²⁴) *ku-wa-no-ge pa-ra-ke-we-ge*²⁵) [*ku-ru-so-ge*] (642, 1) = (τρῦπεζ) αἰαιμένα ἄ. . -φι κυῤάνω φε (cf. Хом. κύανος, κύανεος „lapis lazuli“, *pa-ra-ke-we-* „скапоцен камен“ (χρυσῶ φε); *e-re-pa-te a-ja-me-na* (642, 2) = ἐλεφάντῃ αἰαιμένα; *a-ja-me-no pa-ra-ku-we* (715, 3) = αἰαιμένος p.-Fē;

Инстр. за начин имаме и при описот на декоративниот мотив со партиципот *qe-qi-no-me-na*: *q. to-qi-de* (713, 1, 2) = *δεδινωμένα *τορῦιδε и со *qe-qi-no-to*: *q. to-qi-de* (642, 3) = δινωτὸς τορῦδε; *qe-qi-no-to au-de-pi ko-ru-pi-ge* (642, 2) = δινωτὸς *αὔδεσ-φι κόρϋ(φ)-φι φε.

В) Зборот за стол *to-no* = θόρνος, cf. θόρνος ὑπεπόδιον Hsch., со метатеза на ликвидот, одговара на Хом. и клас. грч. θρόνος²⁶). При описот на столовите најголемо внимание се посветува на декорацијата на наслонот (страните на наслонот) *o-pi-ke-re-mi-ni-ja* = *δπικελεμνίαι cf. δπιφικέλευνον δπιφιβαρές Hsch.

Инстр. се јавува во следниве случаи:

а) со комитативно значење: *ku-ru-sa-pi o-pi-ke-re-mi-ni-ja-pi o-ni-ti-ja-pi* (707, 1) „(стол) со златни страни на наслонот во форма на птица (или украсен со птици)“; *e-re-pa-te-ja-pi o-pi-ke-re-mi-ni-ja-pi* (707, 2) = ἐλεφντεία-φι δπικελεμνίη-φι „со филдишени страни (рабови) на наслонот“;

б) и н с т р . за начин: зависен од *a-ja-me-no* кога се означува материјата со која е украсен столот: *t. a-ja-me-no o-pi-ke-re-mi-ni-ja* (акуз. за однос) *e-re-pa-te* (708, 1) = θ. αἰαιμένος δπικελεμνίανς ἐλεφάντε; *t. a-ja-me-no ku-wa-no pa-ra-ku-we-ge ku-ru-so-ge* (708, 2 — 714, 1) = θ. αἰαιμένος κυῤάνω p. χρυσῶ φε;

зависен пак од *a-ja-me-no* во врска со декоративниот мотив на наслонот: *o-pi-ke-re-mi-ni-ja a-ja-me-na ku-ru-so a-di-ri-ja-pi se-re-*

ro-a-we-sa (?), *ro-ro-e-ke* = προ-εχής, *ru-ko-so e-ke-e* = πυξο-εχής, cf. πύξος „шимшир“, *we-a-re-ja* = Γεαρεία, ὕαλεια „сјајна“, „прозрачна“, можеби и *a-ka-ra-no*, В. Георгиев., *Suppl.* p. 39: ἀκρανος „недовршен“; спрема бројот на нозете: *we-pe-za* < *φε(κ)σ-πέζα, *e-ne-wo-pe-za* = ἐνεῤῥπέζα „со девет нозе“.

²⁴) *A-ro-u-do-pi* cf. ἄλοσῦδνη, епитет на Тетида „керка на морето“, L. Palmer, *Minos* 5 p. 63s., раширена основа *udn-* со *o < n*, декоративен мотив „брановидна линија“, cf. A. Furumark, *Myc. Pottery*, p. 370; „aquamarine“, *Docs.* 340.

²⁵) Претпоставката на Mühlestein παραρρῤῥει (cf. *Studies* I p. 26) не одговара, зашто зборот за сребро се јавува како *a-ku-ro* = ἄργυρος (Sa 287).

²⁶) Кај Хом. θρόνος се јавува како: χρύσεος (Θ 442, Ξ 239), ἀργυρόηλος (κ 366), κάλδς, δαιδάλειος (Σ390), φαεινός (Σ 422), σιγαλόεις (ε 86), ὕψηλός (θ 422), ξεστός (Π 408), εὐποίητος и др. Во пилските плочки: *ku-te-se-jo* (од κύτισος „абаносово дрво“) и *we-a-re-jo* = ὕαλειος се однесуваат на материјата од која е направен, а сите други изрази се главно во инстр. и ја опишуваат декорацијата на столот, одн. *o-pi-ke-re-mi-ni-ja*.

*mo-ka-ra-o-re-ge*²⁷)... *ku-ru-so-ge po-ni-ki-pi ku-wa-ni-jo-ge po-ni-ki-pi* = ὀπικελεμνίαι αιαιμίνχ χρυσῶις ἀνδριάμπ-φι *σειρημο-καραορε̅ φε χρυσῶις φε φοίνιχφι κυφάνιωις φοίνιχφι;

при декорацијата на наслонот во зависност од *ge-qi-no-me-na*: *se-re-mo-ka-ra-o-re ge-qi-no-me-na a-di-ri-ja-te-ge po-ti-pi-ge* (707, 2) „украсен (со специјална техника на вртење) со глава на сирена и со фигура на човек и со телиња“; *se-re-mo-ka-ra-a-pi q. a-di-ri-ja-pi-ge* (708, 2) „— со глави на сирени и фигури на човек“.

С) Описот на столчето за нозе *ta-ra-nu* = θράνυς²⁸), плур. *ta-ra-nu-we* = θράνυες е секогаш придружено и од идеограма, освен кога е здружено со столот (707, 1,3; -708,3 и 714, 3). Најчестотиот епитет е *e-re-pa-te-jo au-de-pi*²⁹) (707, 1, 3; -721, 5) = ἐλεφαντείωις *αὔδεσφι, проширен со *so-we-no-ge*³⁰) (710, -721, 3, 4), *so-we-no-ge to-qi-de-ge* (721, 2), *to-qi-de-ge ku-ru-so-ge* (721, 1), секогаш во зависност од *a-ja-me-no*. Освен тоа се споменуваат и овие описи: *e-re-pa-te-ja-pi ka-ru-pi* (722, 3a, b) = ἐλεφαντείαφι *κάρυφι; *e-re-pa-te-jo a-di-ri-ja-pi re-wo-pi-ge* (708, 2b) = ἐλεφαντείωις ἀνδριάμπφι λέφομπ-φί φε; *e-re-pa-te-jo ka-ra-a-pi re-wo-te-jo so-we-no-ge* (722,2) = ἐλεφαντείωις κράαπ-φι λεφοντείωις s.-νω φε; *e-re-pa-te-jo a-to-ro-qa i-qa-ge po-ru-ro-de-ge po-ni-ke-ge* (722,1) = ἐλεφαντείω ἀνθρώπω ἱπῶ φε πολυτόδδ̅ φε φοίνιξ̅ φε; *ku-wa-no pa-ra-ku-we-ge ku-ru-so-ge ku-ru-sa-pi-ge ko-no-ni-pi* (714,3) = κυφάνω p. χρυσῶ φε, χρυσῶ-φι φε κ.

Од приведените примери се гледа дека паралелно со очигледните инструменталски форми од плур. на *-pi* (како: *a-di-ri-ja-pi*, *ka-ra-a-pi*-, *ka-ru-pi*, *po-ni-ki-pi* и др.) се јавуваат форми и во инстр. синг. од именки и придавки и тоа:

1. при описот на декоративните фигури: *ka-ru-we*, *po-ni-ke*, *to-qi-de*, *a-to-ro-qa*, *i-qa*, *se-re-mo-ka-ra-o-re*;

2. при укажувањето на материјалот од кој се направени украсите и поедините делови на намештајот:

а) со именка: *e-re-pa-te*, *pa-ra-ku-we*, *ku-wa-no*, *ku-ru-so*, *ku-te-so*, *so-we-no* и

²⁷) Bennett го прочита зборот *se-re-mo-ka-ra-o-i* (PT II, p. 212) но во Na 1038 (о. с. p. 229) чита [*mo-ka-ra-o-re* (веројатно [*ku*]-*no*-). (*Qo-u-ka-ra-o-i*) во Та 714, 2 е сосема нејасно, избришано). Јасно се гледа дека крајниот знак од оваа сложенка е *-re*, а не *-i*. Врз основа на ваков несигурен пример не може да се тврди дека за инстр. дуал покрај *-pi* имало уште една наставка: *-o-i* = οἰν̅. — Не е лесно да се објасни и завршокот *-o-re*, оти ова би било единствен пример основата од зборот *κάρα* да завршува на *-r*. Именките од ср. p. што означуваат делови на телото се јавуваат во ИЕ јазици со алтернација *-r/n*: ἦπαρ, -ατος (<ἦτος), лат. *iecur*, *iecineris*, ст. инд. *yákr̥t*, *yaknáh*; οἶθαρ, -ατος и т. н., но кај некои од нив основата завршува само на *-r*, cf. θέναρ, θέναρως „длан“. Формата *κράρα* <*κρας-ρ̅α (Pokorny, о. с. p. 575) од ж. p. сепак дава основание да се мисли дека можело да има и во ср. p. форма: *k̅rasr*- покрај *k̅rasn*- и во тој случај *se-re-mo-ka-ra-o-re* би било инстр. синг. **-καραορε*.

²⁸) Θρήνυς кај Хом. многу често се спомнува (cf. Ξ 240, Σ 390 и т. н.) и може да биде составен дел од столот или одделно.

²⁹) Cf. ŽA 8, 1958, p. 271, бел. 16.

³⁰) Ibidem 31, *Du-wo* (KN Db 5231), *Du-wo-jo* (PY Jn 750, 12; cf. An 656,11).

b) со придавка: *e-re-pa-te-jo/ (-ja-pi)*, *ku-ru-so/ (sa-pi)*, *ku-te-se-jo*, *ku-wa-ni-jo*, *re-wo-te-jo*.

Инстр. плур. од I и III деклинација завршува на *-pi*, INSTR. синг. од III декл. на *-e*, а о-основите (II декл.) м. и ср. р. имаат еден завршок *o-* и за синг. и за плур., како што се гледа од следниве примери:

e-re-pa-te-jo $\left\{ \begin{array}{l} \text{м. р.: } \left\{ \begin{array}{l} a-to-ro-qo, i-qo-, po-ru-po-de-qe, po-ni-ke \\ a-di-ri-ja-pi, po pi \end{array} \right. \\ \text{ср. р.: } au-de-pi, ka-ra-a-pi, e-ka-ma-pi. \end{array} \right.$

ku-ru-so a-di-ri-ja-pi (714,2) = χρυσῶς ἀνδριάμπ-φι, *ku-wa-ni-jo-qe po-ni-ki-pi* 714, 3) = κυφανίως φοίνυμφι, *ku-ru-so-qe po-ni-ki-pi* (714,2), *ku-te-se-jo e-ka-ma-pi* (713, 1, 3) = κτεσείως ἔχμαπ-φι.

Јасен пример на INSTR. синг. од о-основите имаме покрај партиципот *de-de-me-no* во серијата на колцата од Пил: Sa 287 *a-ku-ro* = ἀργύρω и -794 *ka-ko* = χαλκῶ. INSTR. плур. од о-основ. имаме и во *de-so-mo* = δεσμῶς, зависно од *a-ra-ru-wo-a* (KN Ra 1543, 1548).

Фактот што INSTR. плур. од о-основите не е изедначен со ЛОК. (ДАТ.) плур. на *-o-i* укажува дека и во синг. инструменталската форма не била уште изедначена со ДАТ. и дека завршувала не на *-ōi*, ами, по секоја веројатност, на *-ō*. Забележително е дека во гореспоменатите текстови не се јавува INSTR. синг. од ж. р. а-осн., но ако се допушти дека била уште жива формата на INSTR. синг. од о-основите на *-ō* и од консонантската на *-ē*, тогаш е сосема природно да се заклучи дека и формата од а-осн. гласела на *-ā*.

19. Кај броевите се документирани инструменталски форми од еден (синг.) *e-me* и два (дуал) *du-wo-u-pi*.

Претположената основа **sem-* ἐν ὅς. ἐν-ί и т. н. од εἶς, ἕν, μία < **sem-s*, **sm-ijə*, со *-m-* сега е веќе документирана и во грч., како во арм. *mi*. cf. лат. *semper* и др. (в. J. Pokorny, *Idg. etym. Wb.* s. v.) INSTR. *e-me po-de* (Ta 641,1) зависи од придавката *o-wo-we* = *ὀλφῶ-φης, т. е. ἐμὲ ποδῆ ὀλφῶφης „со едната нога оштетен, дефектен“, а инструменталското значење на *e-me-de* во Eb 495 е јасно наспрема *du-wo-u-pi* во истиот текст.

Бројот два е документиран повеќе пати во микенските текстови³¹⁾. Неколку пати се јавува со графијата *dwo* (*wo-wo*)³²⁾ што укажува на досега претполаганата форма *δFω од δώ-δεxх и Хом. δύ(F)ω, но се јавува и полната основа **duwōi* од овој збор во INSTR. дуал: *du-wo-u-pi* = *δυFωῶφι (Eb 149, 2, Ep 6171, 4; Ep 704, 7) (ст. инд. дат.-абл. *d(u)vā-bhām*, спрема Pokorny (о. с. стр. 228) е „mit geneuertem ā“).

Од оваа форма се гледа дека INSTR. дуал завршувал на *-phi*. Претпоставката на *Docs.* стр. 343 (cf. и M. Lejeune, о. с. стр. 181)

³¹⁾ E. Risch, *Minos V.* p. 28ss.

дека во микенскиот имало за инстр. дуал. покрај оваа наставка уште една, на *o-i*, *-oiiv*, Хом., аркад. *-oiiv* не е основана на многу сигурен текст. Зборот *se-re-to-ka-ra-o-i*, на кој се основува оваа поставка, во двата случаја (Та 707, 2 и -714, 2), не завршува на *-i*, ами поскоро на *-re*, што значи дека е во инстр. синг. (в. бел. 27).

Од изложеното се гледа дека во микенскиот добро се пазел првобитниот инструментал во сите основи и броеви.

Наставката *-pi* (=ϕι) се јавува и кај имињата на места во 74 примери. Овие примери не ги разгледавме овде, зашто инструменталското значење кај имињата на места би било бесмислено. Горевидовме (стр. 23) дека ни локативското значење на *-ϕι* не било уште развиено. Дали во микенскиот оваа наставка ја проширила својата употреба на други падежи и на кои, ќе видиме подолу.

АБЛАТИВОТ ВО НАЈСТАРИТЕ ГРЧКИ ТЕКСТОВИ

А.

Петрефакти од аблативот во грчкиот јазик

20. Посебната ИЕ форма за абл. синг. од о-основите на $-\bar{e}/\bar{o}d/t^1$) (cf. ст. лат. *facilumēd*, *Gnaivōd*²), ст. инд. *v'kād*) класично-грчкиот ја има запазено само во петрифицирани форми на адверби од прономиналните основи, како н. пр. дор. $\bar{\omega}$ = $\bar{\theta}\theta\epsilon\nu$, $\bar{\theta}\pi\omega$ = $\bar{\theta}\pi\acute{o}-\theta\epsilon\nu$, $\pi\bar{\omega}$ = $\pi\acute{o}\theta\epsilon\nu$, крит. $\bar{\theta}\pi\bar{o}$ (Горт. Зак. 5,23; 10,33); локрид. $h\bar{o}$, $h\acute{o}\pi\bar{o}$; крит. $\bar{\theta}\delta\epsilon$ „hinc“, крит., коан. $\tau\acute{o}\tau\bar{\omega}$ = $\tau\acute{o}\tau\acute{o}-\theta\epsilon\nu$ „од овде“, сирак. $\tau\eta\bar{\omega}$ = $\tau\eta\acute{o}-\theta\epsilon\nu$, $\acute{\epsilon}\mu\acute{\epsilon}\bar{\iota}-\theta\epsilon\nu$ „оттаму“, мегар. $\tau\eta\eta\bar{\omega}-\theta\epsilon\nu$ и во номиналната форма $\text{F}\acute{o}\lambda\bar{\omega}$ = *domo*, во натписот на браќата Лабиади од Делфи, фокидски дијалект (cf. *Del.*³ №. 323, С. 23): $h\acute{o}\delta'$ \acute{o} $\tau\epsilon\theta\mu\delta\varsigma$ $\pi\acute{\epsilon}\rho$ $\tau\bar{\omega}|v$ $\acute{\epsilon}\nu\tau\phi\eta\iota\omega\nu$. $\mu\eta$ $\pi\lambda\acute{\epsilon}\omicron\nu$ $\pi\acute{\epsilon}\nu|v\tau\epsilon$ $\kappa\alpha\iota$ $\tau\rho\acute{\iota}\acute{\alpha}\kappa\omicron\nu\tau\alpha$ $\delta\rho\alpha\chi\mu[\acute{\alpha}]|v$ $\acute{\epsilon}\nu\theta\acute{\epsilon}\mu\epsilon\nu$ $\mu\eta\tau\epsilon$ $\pi\rho\acute{\iota}\acute{\alpha}\mu\epsilon\nu\omicron|v$ $\mu\eta\tau\epsilon$ $\text{F}\acute{o}\lambda\bar{\omega}$ ³).

Иако е тешко јасно да се разграничат аблативските од инструменталските форми во синг. на о-основите, зашто и инструменталниот завршок гласи на $-\omega < -\bar{o}$, (cf. $\pi\acute{o}\pi\omicron\tau\epsilon$, $\acute{o}\bar{\pi}\omega$ в. стр. 24), како и аблативскиот на $-\omega < -\bar{o}d$, сепак гореспоменатите адверби се сигурни аблативи и по форма⁴) и по значење. Овие адверби не треба да се мешаат со една друга група, главно од предлози, што означуваат место „каде“ и се среќаваат обично во јон.-ат., како $\acute{\alpha}\nu\omega$, $\acute{\alpha}\tau\omega$, $\acute{\alpha}\phi\omega$ и т. н. (в. стр. 24), кои по форма се јавуваат како инструментали.

Во врска со формата $\text{F}\acute{o}\lambda\bar{\omega}$ е воден спор дали е таа ген. или абл. Издавачот на натписот од Делфи Nomolle (*BCH* 19 стр. 14, 17)

¹) Завршокот $-\omega\tau$ во грч. не е посведочен. Формата $\bar{\theta}\pi\omega\tau-\acute{\iota}\epsilon\iota$ (*Del.* 450,8) е или писарска грешка, или хипербеотизам (cf. Brugmann—Thumb, *Gr. Gr.* p. 265, Schwyz. о. с. I p. 548). — ИЕ абл. на $-od$ (cf. лат. *lupod*, ст. инд. *vrkād*) веројатно го содржи слов. предлог *od*, ²*ulqo-od* = „од волкот“, како што мисли Ст. Младенов, *Српн. ИЕ езикозн.* p. 323.

²) По аналогича на наследената од ИЕ општ јаз. форма од о-основите на $-od/-ed$ италските јазици развиле и во другите основи слична форма за абл. синг.: $-ad$, (*sententiad*), $-id$ (*loucarid*) и $-ud$ (*magistratud*).

³) Cf. F. Solmsen, *Ein nominaler Ablativus Sing. im Griechischen*, *Rhein. Mus.* 51, pp. 303—304.

⁴) Аблативската форма во синг. кај заменките можела да биде и со краток вокал (cf. ст. инд. *mad*, *tvađ*, ст. перс. *maḥ*, *ḥwaḥ*, в. стр. 41.).

ја третира неа како ген. синг. Но Solmsen (*RhM* 51, стр. 303s.) најде дека нити од формална нити од синтактичка страна не може да се допушти тука ген., а докажува дека е тоа стара аблативска форма. Zubaty⁵⁾ ја оспори оваа форма, докажувајќи дека крајното -o од Γοίχω овде претставувало неправ дифтонг -ou и, како во ст. ат., Ω служи за завршок на ген. синг.; следователно, оваа форма била генитивска = Γοίχου . На тоа може да се забележи следново: при описот на натписов *Nomolle* нагласува дека: „l'alphabet offre la totalité des caractères ioniens; le dialecte est plutôt adouci, l'orthographe relativement moderne: emploi constant des voyelles longues Ω , H , et presque général de la diphthongue ou (о. с. стр. 5). Значи, ако беше формата генитивска таа ќе беше предадена со ou а не со - ω . (Само еднаш недоследно е написано ϵ место η во ἡμιερρ[ῆ]νια D 33 , инаку сосема доследно се предавани долгите вокали и дифтонгот -ou). Формата Γοίχω , како што установи Solmsen, а тоа го примија авторите на сите историски грч. граматика⁶⁾, е без сомнение аблатив. Но мора да се признае дека е тоа единствена сигурна форма во досега познатите текстови, па и таа, како во поезијата (cf. Λ 632, *Pind. Ol.* 6, 99; 7, 4 и т. н.) така и во прозата (cf. *Thuk. IV*, 90 и др.) од многу старо време е заменета од адвербот οἶκον со истото значење „од куќи“, како што е и πόθεν еквивалент на πῶ ⁷⁾).

Примерите: $\epsilon \delta\acute{\alpha}\mu\bar{o}$, $\acute{\alpha}\pi\bar{o}$ $\tau\bar{o}$ ἡρόρῳ , $\epsilon\gamma$ Ναυπάκτῳ , од локридскиот дијалект (*Del.* 362,12), на кои Thumb⁸⁾ укажа дека би можеле да се разберат како стари аблативи, Kieckers во II изд. на истиот прирачник (стр. 287) ги објасни сосема оправдано како дорски генитиви на $\bar{o} < o + a$, исто како и $e < e + e$ во натписи од истиот крај (cf. $\text{ἡγάγην} = \text{ἡγάγειν}$, $\text{ὀμνύῃ} = \text{ὀμνύειν}$ ⁹⁾).

21. Како „првобитни аблативи“ спрема Brugmann—Thumb (*Gr. Gr.* стр. 264) доаѓаат во обѕир и адвербите со двоен завршок на - ω и - $\omega\varsigma$, н. пр. οὔτω , οὔτως , дор. $\acute{\omega}$, $\acute{\omega}\delta\epsilon$, $\acute{\omega}\varsigma$, καλῶς и по аналогија на нив образуваниите форми од консонантските основи, н. пр.: διαφερόντως , βαρέ[F]ως , σαφῶς , πάντως и др., но се оградуваат дека тие можат да бидат и инстр. на - ω (стр. 269). И Schwyzel (о. с. стр. 623) смета дека се семасиолошки можни и абл. и инстр. за хом. $\tau\bar{\omega}$ „затоа“ и $\tau\bar{\omega}\varsigma$ (cf. ст. вед. tāt = „така“, лит. tō „исто“), помладото οὔτω(ς) дор. $\acute{\omega}$ „како“, (*Apol. Dysc.*: $\acute{\omega}\tau'$, *Alkman*: $\acute{\omega}\varsigma$ „како“ и $\acute{\omega}\varsigma$

⁵⁾ Zubaty, J., *Ein vermeintlich griech. Abl. Sing.*, *Listy filol.* 27, 1—7, по *IF Anzeiger*, 13, p. 185.

⁶⁾ Cf. Schwyz., *Gr. Gr.* I p. 549; Thumb—Kieckers, *Gr. Dial.* p. 269; A. Thumb, *Gr. Dial.* p. 190; Brugmann—Thumb, *Gr. Gr.* p. 264; Buck, *Gr. Dial.* p. 103 и т. н.

⁷⁾ M. Lejeune, *Les adverbres grec en -θεν*, p. 148.

⁸⁾ A. Thumb, о. с. p. 190: Die Genitive $\epsilon \delta\acute{\alpha}\mu\bar{o}$, $\acute{\alpha}\pi\bar{o}$ $\tau\bar{o}$ ἡρόρῳ , $\epsilon\gamma$ Ναυπάκτῳ werden wie jene Adverbien mit o geschrieben; *möglicherweise sind auch diese Formen als alte Ablative aufzufassen*. Die jüngeren Texte zeigen nur -ou.

⁹⁾ За истото в. Buck, *Gr. Dial.* №. 57; p. 25, а за формата ϵ пред консонант $\acute{\epsilon}\kappa$, $\acute{\epsilon}\gamma$ p. 83, 158; Schwyz. о. с. II p. 461.

(тесал. ους) „така“, ὥστε; πῶς, ὅπως, ἄλλως, ἑτέρως, (δ)ποτέρως, (ε) κείνως, Herod., Thuk. οἷως, πρῶτως, Arist. καλῶς и т. н. Но со фактот што ги разгледува овие форми во одделот за INSTR., тој покажува дека се тие поскоро инструментали. Не само по форма што би можеле да бидат овие адверби INSTR., зашто ω е завршок и за INSTR. (в. горе), а -ως, како „помлад адвербијален суфикс“ (cf. Schwyz. o. s. стр. 623), служи за образување адверби за начин (cf. Buck, *Gr. Dial.* стр. 104), туку и по своето значење се тие такви (cf. οὔτω(ς), καλῶς).

Сепак и Schwyzer, како и други¹⁰), наоѓа јасно аблативно значење во етол. ὡς „од (таму) каде“ (*Del.* 388, 4), покрај ὡς „каде“ (етол., Theokr.) и аркад. ὡς (<*iōd), „доколку, дотолку“ (*Del.* 654, 9), кое наполно одговара на ст. инд. yāt со истото значење (ср. yāc-*chrēsthāh* (<yād *sr-* = ὡς ἄριστος). Има различни обиди да се објасни крајното -s како аблативска наставка. Но, изгледа, тоа претставува еден прилошко-предлошки елемент којшто се додава на различни адвербијални форми: ἐγγύ-ς, μεσσηγύ-ς покрај μεσσηγύ. εὐθύ-ς (акуз. синг.), ἐγκυτί-ς, дор. πέρυτι-ς, οἷς покрај οἷ, крит. υἷ „каде“, покрај род. υἷς „како што“, „доколку“ (лок.) и т. н., или на предлозите *ek-s*, *ab-s* и др. Schwyz. (o. s. стр. 404) го објасни ова s како Hiatusmorphylaxe, оти најде дека οὔτως почесто се употребува пред вокал, а οὔτω пред консонант.

И така, крајното -s од овој вид адверби не може да се смета за елемент од абл. наставка, оти тоа се забележува и зад локативски форми (cf. делф. οἷς) и зад акуз. кај адвербите. Стварниот падежен завршок на овие адверби останува -ω, кое може да биде и абл. и INSTR. Определувањето на падежната форма зависи од значењето на синтагмата во која е употребен адвербот. Како сигурни абл. форми можат да се сметаат само елид. и аркад. ὡς и донекаде τῶ(ς), а другите се како по форма, така и по значење INSTR.

22. Со повеќе веројатност може да се допушти дека денталот од абл. наст. е запазен во својата првобитна форма кај некои петрифицирани изведени заменски форми, н. пр.: ἡμεδ-απός, ὕμεδ-απός. Sprema Brugmann (*Grundriß* II p. 54) овие форми се нови образувања по аналогија на ἀλλοδ-απός. Судејќи по фактот што ἀλλοδ-απός се среќава кај Хом. (cf. II 550, ρ 485), а првите две се јавуваат во подоцнешни текстови, изгледа дека Brugmann има право, но ст.

¹⁰) Така и пр. Hirt, *Idg. Gram.* III p. 301, вели: „Daß die Form auf den alten Abl. zurückgeht, beweist der Zirkumflex und auch wohl das s. Ich halte es noch immer mit Curtius (*Stud.* 10, p. 219) und Joh. Schmidt, (*Ntr.* p. 352) für wahrscheinlich, daß s hier im Satzzusammenhang aus einem Dental entstanden ist“. Така е од Hofmann, *Etym. Wb. d. Gr.* s. v. објаснето ὡς τε, ὥστε и дор. ὄτε <*ῶ(δ)†τε. Sturtevant—Hahn, *Gramm. Mitt.* p. 88 констатира: „In various IE languages it (abl. ending) yielded -s (e. g. οὔτως from IE -ot)“, а Rosenkranz (KZ 63 24ss) -ως го објасни од -od+придавската наставка -os. Brugmann (o. s. p. 169, 265) го отфрла мнението дека крајното -s доаѓа од -d поради сандхи, а Magnien (спрема Schwyz. o. s. 624) го оспори мнението на Sturtevant дека хет. -ats потекнувало од ИЕ абл. наставка -ods.

инд. форми: *asmad-īya*, *yuṣmad-īya* укажуваат дека ἤμεδ-, ὕμεδ-απός, кои се по форма, а до извесна степен и по значење, соодветни на овие, можат да бидат исто така стари. Овде можат уште да се прибројат: ποδαπός, τηλεδ-απός, πικτοδαπός.

Етимолошкото образување на овие форми спрема Brugmann (о. с. стр. 815) не е јасно, но сепак смета дека е во првиот дел полната заменска форма од ном.-акуз. ср. р. на *-d* (cf. ὅστις, ὅττι < *jōd-ti*), а завршокот *-απός* е идентифициран со лат. *-inquis* (*prop-inquis* и т. н.) ст. инд. *-anč* (cf. *praty-anč*, *praty-ák* „zugewandt“ (LSJ, *Gr.-E. L. s. v. ἄλλοδαπός*).

Во грч. има усамени примери на сложени со ном.-ак. ср. р. во првиот дел, cf. τρια-, τετταρά-κοντα. И во ст. инд. има слични образувања, особено со преодни глаголи (*tat-kāraṇa* „dieses tuend“¹¹) но има и такви, каде што е во првиот дел абл. форма: *mad-vāk* „mein Wort“, *īvat-putrī* „deine Tochter“ и др.¹²). Особено јасно тоа се гледа кај присвојните заменки кои се јавуваат во двојна форма: I. ген. од личната зам. + *-ka*: *māmakā*, *tāvakā*, *asmāka* и сл., кое е, „секако, од помлада дата“¹³) и II. образувана со номиналниот суфикс *-īya* и абл. од личн. зам. (постаро образување)¹⁴): *mad-īya*, *īvad-īya*, *asmad-īya* и др. Последниве форми укажуваат дека и во споменатите примери од типот на ἄλλοδαπός може во првиот дел да се крие абл.

Судејќи по краткиот вокал *-o-* и *-e-* во споменатите грч. зам. придавки, би можело да се помисли дека се тие навистина сложени од ном.-ак. ср. р. Абл. наставка во номиналната флексија е документирана со долг вокал *-ō/ēd*, но во заменската промена, изгледа, вокалот бил краток. Тоа се гледа од ариските јазици каде што абл. гласи: ст. инд. *mād*, *tvād*, авест. *maḥ*, *ḥmaḥ*, ст. перс. *ma*, рефлексив *ša*. Во италските j-ци се јавува долг вокал: *mē(d)*, *tē(d)*, *sē(d)*, само сврзникот *sed* е со краток вокал. Сосема оправдано Brugmann (о. с. 815) претполага дека или во прединдоевр. време имало абл. форма со долг и краток вокал, или пак во лат. имаме специјален развој, а имено, предиталската форма **med*, под влијание од една страна на акуз. *mē(d)* и др., а од друга по аналогија од аблативските форми на именките (*-ēd*, *-ōd*, *-ād*, *-id*), да го продолжила вокалот. Сврзникот *sed* го задржал краткиот вокал, зашто неговото значење му попречило да потпадне под истиот развој.

¹¹) Thumb, *Handbuch des Sanskrit* p. 247.

¹²) Idem, о. с. p. 241.

¹³) Idem, о. с. p. 246: Die Chronologie der ai. Stammformen mit *-d* spricht für die erste Auffassung; außerdem ist die Entstehung der Stammform *mad-* vom Standpunkt des Ai. aus leicht zu verstehen: da an den Abl. *mat* das ablativische Suffix *-tas* (*mat-tah*, *īvat-tah*) antreten konnte, da ferner im RV. Komposita wie *matkṛta-* ursprünglich wohl Zusammenrückung einer Kasusform und eines Nomens waren, so konnte das Sprachgefühl aus solchen Formen einen Stamm *mad-* u. s. w. abstrahieren und verallgemeinern“.

¹⁴) Ibidem.

Овој специфичен развој на абл. форма кај заменките, можеби, се однесува и за грчкиот. Придавските заменки $\acute{\alpha}\lambda\lambda\omicron\delta\alpha\pi\acute{\omicron}\varsigma$ ¹⁵) (и др., изгледа, ја запазиле првобитната форма со краток вокал, како и ариските j-ци. Формите пак на -ω, како дор. ὦ, πῶ, ὅπω, ὄδε и др. (в. стр. 38), кои се сметаат за сигурни аблативи, веројатно имаат ист развој како во лат., т. е. по аналогија на номиналните абл. форми со долг вокал, а можеби и поради тоа што се тоа адверби што го продолжиле дополнително крајниот вокал. Освен тоа треба да се има предвид и тенденцијата на грч. јаз. да не се групираат повеќе кратки вокали еден до друг, (ср. компарацијата на придавките).

Meillet (*BSL* 28, p. 42)¹⁶) претположи суфикс -δαπος, но таков суфикс не е документиран во другите јазици.

Најверојатно и најпросто е објаснението дека се овие зборови сложени во првиот дел од абл. форма, како што се гледа и од ст. инд. а во вториот од суфиксот -*nqmos* (cf. *Voisacq, Dict. etym. gr. s. v.*). Само $\pi\chi\nu\tau\omicron\delta\alpha\pi\acute{\omicron}\varsigma$, со ген. (-абл.) во првиот дел и $\tau\eta\lambda\epsilon\delta\alpha\pi\acute{\omicron}\varsigma$ со адвербот $\tau\eta\lambda\epsilon = \tau\eta\lambda\omicron\upsilon$ се подведени под овој развој по аналогија на $\acute{\alpha}\lambda\lambda\omicron\delta\text{-}\alpha\pi\acute{\omicron}\varsigma$.

23. Составните делови на сложенките¹⁷) ни даваат вредни податоци за старата состојба на падежите. Постариот и пораширениот начин за образување сложенки во ИЕ јаз. е од бесфлексивната епоха, кога самата основа означувала различни падежни функции. Во сите ИЕ j-ци има сложенки со „чиста основа“ во првиот дел, како: $\mu\omicron\nu\omicron\text{-}\acute{\mu}\acute{\alpha}\chi\omicron\varsigma$, $\mu\acute{\omicron}\nu\text{-}\alpha\rho\chi\omicron\varsigma$, $\acute{\upsilon}\lambda\omicron\text{-}\tau\acute{\omicron}\mu\omicron\varsigma$, $\delta\iota\kappa\omicron\text{-}\lambda\acute{\omicron}\gamma\omicron\varsigma$, $\nu\iota\kappa\eta\text{-}\phi\acute{\omicron}\rho\omicron\varsigma$, $\acute{\alpha}\sigma\tau\upsilon\text{-}\nu\acute{\omicron}\mu\omicron\varsigma$ cf. ст. инд. *sata-pad*, лат. *centi-pes*, „сто-нога“, ст. перс. *hata-pitar*, $\delta\mu\omicron\text{-}\acute{\rho}\acute{\alpha}\tau\omega\rho$ и т.н. Сложенките што се настанати во флексивната епоха содржат сврзани и потчинети под еден акцент зборови во разни падежни форми, коишто биле употребувани одделно, cf. *сејодня = сејо дня*. Иако се сложенките од овој вид помлади, сепак во нивниот прв дел има и некои многу стари, скаменети форми.

Во грч. се среќаваат, речиси, сите падежни форми во првиот дел од различните сложенки: ном. синг. $\text{Νε}\acute{\alpha}\text{-}\rho\omicron\lambda\iota\varsigma$, $\text{Ἰε}\rho\acute{\alpha}\text{-}\rho\omicron\lambda\iota\varsigma$, ном. плур. $\text{Πε}\rho\sigma\alpha\acute{\iota}\text{-}\rho\omicron\lambda\iota\varsigma$ ном. дуал. $\text{Χ}\omicron\mu. \delta\upsilon\acute{\omega}\text{-}\delta\epsilon\mu\alpha$, ст. инд. *dvādaśa*, лат.

¹⁵) Објаснението на Eusth. (cf. *Stephanus, Th. L. Gr. s. v. ἡμεδαπός*) дека се сите овие форми сложени во вториот дел од $\acute{\epsilon}\delta\alpha\phi\omicron\varsigma$ ($\tau\eta\lambda\epsilon + \acute{\epsilon}\delta\alpha\phi\omicron\varsigma$) или $\delta\acute{\alpha}\pi\epsilon\delta\omicron\nu$ $\delta\acute{\alpha}$ дор. $\gamma\acute{\alpha} + \acute{\pi}\acute{\epsilon}\delta\omicron\nu$, $\acute{\eta}\mu\epsilon\delta\text{-}\acute{\alpha}\pi\epsilon\delta\omicron\varsigma$ и т. н., колку и да изгледа интересно, не е основано. Само привидно изгледа дека завршокот на овие форми - $\alpha\pi\omicron\varsigma$ е од $\acute{\epsilon}\delta\alpha\phi\omicron\varsigma$. Последниов збор е образуван со суфиксот - $\phi\omicron\varsigma < \text{-}bhos$ (cf. *Schwyz. o. s. I 495*) и необјаснета би останала дисимилацијата на ϕ во π . Дури ако би се допуштила и контаминација на $\delta\acute{\alpha}\pi\epsilon\delta\omicron\nu$ ($\delta\mu + \acute{\pi}\acute{\epsilon}\delta\omicron\nu$) со $\acute{\epsilon}\delta\alpha\phi\omicron\varsigma$ не се упростиува работата. Ова претполага долг и малу веројатен развој. Освен тоа би требало тогаш во првиот дел на сложенката да имаме еден адноминален ген., а формите $\acute{\eta}\mu\epsilon\text{-}$, $\acute{\upsilon}\mu\epsilon\text{-}$, $\acute{\alpha}\lambda\lambda\omicron\text{-}$ и др. не личат на ген.

¹⁶) Cf. *Schwyz., o. s. I p. 604.*

¹⁷) За сложенките в. кај *Brugmann, Grundriß II pp. 21—89; Schwyz. Gr. I p. 454s.; Thumb. o. s. p. 451; Buck. Comp. Gram. Gr. & Lat. p. 352s.; Белић, О јез. ирп.. p. 269s.*

duodecim, ат. δώδεκα; ген. синг. Ἑλλήσ-ποντος, Ἡλιοῦ-πολις, Διοσβάλανος, Πελοπόννησος, Διός-δοτος, Διός-κο(υ)ροι; дат. плур. Πασιμέλουσα, πασί-φίλος. и др. лок. синг. и плур. ἐαρί-δρεπτος, πυρί-каустος, θερει-γενής, χοροι-τύπος, πυλαι-μάχος; Θηβαι-γενής, Пулои-γενής, Криссаи-γενής, ἐμπυρι-βήτης, παλαι-φатос; INSTR. Ἴφι-γένεια, Ἴφι-γενής, Ἴφι-κράτης, δορί-μαχος, δουρί-κτητος, ἐγχει-βρόμος, ἐγχει-κέραινος, δαιти-κλυτός; акуз. νουν-εχόντως, ἀταλά-φρων, ἀρετα-λόγος, ἀκαλαρρείτης и т.н.¹⁸⁾

Во ст. инд. има сложенки и со абл. во првиот дел (в. стр. 41). Абл. форма е наместа доста затемнета поради правописот, но сепак јасно се гледа абл. однос во некои од нив: *go-já* „роден од крава“, *divo-rúcs* „што сјае од небото“, *svarga-patita*¹⁹⁾ „паднат од небото“. Слични сложенки со абл. во првиот дел се среќаваат и во лат., cf. *sacro-sanctus*, *manu-missus*, *A-deo-datus*²⁰⁾. (Во слов. само *bratoucěda* запазило падежна форма на дат. посвојни или ген. дуал). Во грчкиот споменатите придавски заменки од типот *ἀλλοδαπός* се, можеби, единствените петрефакти со првобитна абл. форма. Во сложенките со глаголи кои бараат абл. однос, именките се во ген. или INSTR. (-дат.).

Најчести се со ген.: Διο-γενής, Διός-δοτος (покрај Διόδотос, а по аналогија на тоа и θεόςδοτος, место θεούδοτος), Διοπετής, Διόβολος, Διοτρεφής, или само со основата: ἡλιό-πεμπτος, ἡλιό-βλητος, σεληνό-βλητος, σεληνό-πληκτος, Πυθό-ληπτος, Πυθό-χρηστος, Πυθό-κραντος, ἀνδρο-δμήс. ὕπανδρος γυνή, ἀνдрό-κμητος и т.н.

Постариот назив на Διόνυσος е познат и со ω т. е. Διώνυσος (cf. Z 132, Э 325, ω 74, Hes. *Theog.* 907 и др.) < ΔιФόс-νυсос. Но забележително е што се јавува ова име и во формата Διένυсос на еден архајски натпис од Аморгос (cf. *BCH VI* стр. 187). Аблаутот во грч. деκлинација, како што констатира Schwyzet (о. с. I 552), не е активен, но сепак од него се останати извесни траги и во генитивската наставка за синг. од конс. основи: -os, -es -s (cf. δε/μ/σπότης). Покрај познатата форма со ген.-абл. -es Διεσχοуриάδεω, би можело да се додаде и формата Διένυсос, како и ἀνδρεφόνος место ἀνдрo-φόνος (*LSJ s. v.*).

Кон примерите за ген.-абл. добиен со вокалска алтернација (полна степен од основниот вокал и редуциран вокал од наставката), како: Νεγoπόλεις (памфил.) τῆс πόλεις (делос.) и προπάροιθε πόλεις (cf. Schwyz. о. с. стр. 572), кои одговараат на ст. инд. *agnēh*, *matēh*, гот. *anstais*, лит. *nakt-ēs*, оск. -eis: *medikeis* од ИЕ -eis, може да се додаде и Ποτειδᾶс. Ако се прими за верна етимологијата на Ποτειδᾶс како вок., тогаш оваа форма укажува дека имало и други падежи, во нашиов случај ген.-абл, од таа основа со аблаут (cf. Schwyz *KZ* 65, стр. 248).

¹⁸⁾ Cf. Schwyz. о. с. p. 427s.

¹⁹⁾ Cf. *cāura-bhaya-* „Furcht vor einem Dieb“, *mat-para* „höher als ich“, Thumb, о. с. p. 454, в. и Macdonell, *A Vedic Gramm.* p. 272s.

²⁰⁾ Stolz-Schmalz, *Lat. Gramm.* p. 252, cf. и A. Ernout-Meillet, *Dict. étym. lat. s. v. sacro-sanctus*.

Во грч. има и сложенки, образувани од глаголи што бараат абл. смисла и именки во и н с т р. (-д а т.) наместо ген. Διιπετής и Διειπετής покрај Διοπετής; Διτρέφης и Διειτρέφης (cf. CIA I 447, III, 53 од 452. г. пр. н. е.) покрај Διοτρεφής. Тоа покажува дека абл. можел да се искажува и со инстр. Формите Διιπετής и Διειτρέφης не се само поетски, зашто последнава ја наоѓаме и на натписи. Но дури и да се настанати поради метарот со дифтонг, секако за тоа имало основа врз која да биздат образувани. Ако во Διειτρέφης може и да се допушти до извесна степен инстр. значење, Διιπετής е сигурно со абл. функција²¹).

На што се должни замената на абл. со ген. и инстр.?

Горе (в. стр. 3) видовме дека има извесна врска меѓу абл. и инстр. функции и поради тоа природни се нивните замени и мешања.

Што се однесува до ген., ние порано искажавме претпоставка (в. ЖА. 6, стр. 328s.) дека не е без основание диференцирањето на ген. наставка од консонантската декл. -os, -es и -s. Како што во наставката за дат. синг. -ei, ai може да се допушти аблаутна степен од локативската наставка -i, така и во ген. -абл. наставка може да се претположи абл. на -es (-s) и ген. на -os во едно време од развојот на ИЕ флексија. Но првобитно, изгледа, оваа наставка имала само абл. вредност, како што загатна Brugmann (*Grundriß* II 569s.), а други учени²²) јасно го искажаа. Спрема Brugmann (l. c.) во периодот на распаѓањето на праиндоевропското општество немало посебна форма за ген. синг. од о-основите. Тогаш започнала употребата на придавките да се пренесува во разните јазични области. Таков придавски завршок, според него, е келт.-итал. ген. наставка -i (-ei, -oi), која е изведена од придавскиот суфикс -ijo и наставката -sio, so. Ген. од заменките: cuius, huius, eius и др. е всушност завршеток на придавки, кои како одделна категорија се настанати пред појавата на падежите. И Wackernagel²³) го оспори раното потекло на ген. врз основа на синтактички доводи. За тоа дека е формата на ген. синг. образувана релативно доцна говори и фактот што ген. синг. од о-осн. во балт.-слов. j-ци е по форма абл. — Значи, ген. синг. во о-осн. бил прво искажуван или со абл. наставка или со присвојна придавка²⁴), која може да изразува ист однос како и адноминалниот ген. Ова дава основание да се претпостави дека и во консонантските основи наставката -os, -es и -s била

²¹) Само до извесна степен, по однос на формата од првиот дел, овде може да дојде во обзир и ἀνδρεῖ-φόντης, како и проблематичното ἀργεῖ-φόντης, епскиот прекар на Хермеса, за кое Kretschmer даде неколку објасненија (в. *Glotta* X, 45s. и XIII, p. 103), но ниедно наполно не задоволува.

²²) Blomquist, *De genitivi apud Plautum usu*, Helsingfors, 1892, p. IV; Ch. Bennett, *Syntax of Early Latin II, The Cases*, Boston 1914, p. 9; Oldřich Hujer, *Uvod do dějin jazyka českého*³, Praha 1946, p. 36s.

²³) *Mélange de Saussure*, p. 146; cf. Wackernagel—Debrunner, o. c. p. 37.

²⁴) Претпоставката на Hirt, *Syntax* I 1934, p. 32 дека генитивот немал во почетокот посебна форма е оправдана, но обидот да ја објасни ген. наставка -os од ном. синг. м. р. и -i од ном. синг. ж. р. не е убедителен.

прво само аблативска, а подоцна употребена и за ген. Дали при тоа вокалската алтернација на оваа наставка го диференцирала ген. од абл., не може јасно да се види од сите ИЕ јазици (cf. ЖА VI 1.c.). Но факт е дека абл. по својата форма, а донекаде и по своето значење, се измешал со ген. и тешко е да се повлече точна разлика меѓу нив.

24. Аблативот, навистина, рано се измешал со други падежи, но тоа не значи дека исчезнала и абл. функција. Синтактичката анализа покажува дека е таа подоцна искажувана со други падежи. Составните делови на сложенките, како што видовме, претставуваат до извесна степен и некакви синтактички односи. Но во слободниот синтактички израз уште појасно може да се забележи аблативската функција. Најчестата замена на абл. е, без сомнение, со ген. Видовме дека за тоа има подлабоки причини. Покрај сличноста на нивните функции, што е од најголемо значење, одбележивме дека во синг. тие делеле и една иста наставка.

Така, грч. ген., во споредба со лат. и ст. инд. се употребува место „вистинскиот ген.“ и „стариот абл.“ Поради тоа синтактичката употреба на ген. може да биде разделена (барем теоретски) меѓу тие два падежа. Разликувањето на абл. од ген. е потешко отколку на инстр. и лок. од дат., делумично, можеби, поради тоа што формите на абл. и ген. биле порано изедначени отколку тие на лок. и инстр. со дат., а исто така и поради особениот синтактички карактер на ген.²⁵) Во синтактичките конструкции абл. се разликува од ген. главно по тоа што абл. зависи од глагол, а ген. е повеќе адноминален. Оттука аблативската и генитивската употреба се разграничени делумично со значењето, а делумично со граматичката структура. Но, бидејќи значењата им се многу блиски, и абл. може понекогаш да биде конструиран со именка, а ген. — со глагол, н. пр. θεῶν γένος ἐστί (абл.) и θεῶν ἐστί „тој е од боговите“ (по потекло) (ген.).

Аблативски генитив имаме:²⁶)

I. покрај глаголи со значење:

1. отидувам, отстапувам, престанувам, cf. ἀνέδω πολιτῆς ἀλός (A 359), νεῶν μὲν ἐχώρησαν (O 655), cf. лат. *loco*

²⁵) А. Белић, о. с. р. 250ss., приведува многу интересни примери од српхв. врз основа на кои заклучува: Кога ќе се додаде некаква именка како детерминатив на др. именка, најпрво се развива посесивен однос. Односот на посесивност пак содржи во себе при извесни случаи и значење на потекло: деца добрих родителъа значи не само „деца што им припаѓаат на добри родители“ туку и „деца кои потекнуваат од добри родители“. Како е ова значење многу обично, постепено посесивниот ген. може да се развие во аблативски ген. за потекло (ср. н. пр. братоучада „деца од двајца брака“) и т. н. Генитивскиот однос е од таква општа природа што ѝ допушта на синтагмата под неа да се развијат или разберат и сите др. значења на зависните падежи во врска со значењата на нејзините составни делови. Секој зависен падеж може лесно да се претвори во генитивски однос, ако неговиот управен глаголски или придавски збор се претвори во именка.

²⁶) Cf. В. Debrück. *Abl. loc. instr.* p. 3ss.; Schwyz. о. с. II p. 89s.

cedere; domo, rupe venire, ст. инд. *salilásya mádhât . . . yanti* (RV 7,49);

2. оддалечен сум, отстајам, разделувам: γυνὰ ἀνδρὸς ἃ κα κρίνεται (Горт. Зак. XI, 45), ὅτε μήτηρ παιδὸς ἐέρχει μυῖαν (Δ 130), τῶν Ἀθηναίων ἀφίστασθαι (Thuk. II, 3, 2) cf. *dum te poteris defensare iniuria* (Pl. *Bcch.* 443);

3. (физички) происход, раѓање (ст. лат. *Gnauvod patre, prognatus* ст. инд. *jánati* „тој е роден“ (со абл.)), οὗ Διὸς ἐξεγένοντο (E 637), Φοίβου γὰρ αὐτὸν φᾶ γεγάκειν (Pind. *Ol.* 6,81) и т.н.

4. покрај *verba sentiendi*, како и крај глаголи со значење (о д) земам нешто од некаде: χερσὶ παρειάων ἀπαλάων δάκρυ ὀμορξάμενην (Σ 124)²⁷⁾ ἀκούσαντες τῆς σάλπιγγος (Xen. *Anab.* IV, 2, 8) и др.

5. покрај глаголи што значат: (п р и в) р з у в а м, о б е с у в а м (почести се конструкиите со предлозите ἐξ и ἀπό): δῆσεν ποδὸς (Υ⁸854), τὰ δὲ νήπια παιδίκα δέουσι τοῦ ποδὸς σπάρφ (Herod. V, 16), cf. лат. *pendere ex, ab, de; alligare ex* и т.н.

II. покрај и менки што се во етимолошка врска со глаголи кои покажуваат: одделување, лишување: τῶν κτημάτων ἀπόστασιν (Dem. 19, 146), στερήσει πνεύματος (Plat. *Lég.* 864b); ослободување: θανάτου λύσιν (ι 421), ἢ λύσις ἀπὸ τῶν δεσμῶν (Plat. *Civ.* 532b); потекло: διὰ τὴν τοῦ ἀφροῦ γένεσιν Ἀφροδίτη ἐκλήθη (Plat. *Crat.* 406c) и т.н., материја, cf. лат. *adamante columnae* (Verg. *Aen.* 6, 552);

III. покрај придавки, како: ἐλεύθερος, καθαρός, ἔρημος, εὖνις, γυμνός, ψιλός, χῆρος, ὄρφανός: ὅς μ' υἱῶν πολλῶν τε κ. ἐσθλῶν εὖνιν ἔθηκεν (X 44), ср. лат. *liber metu, terra orba hominibus* и т.н.

IV. слободен аблатив, којшто означува однос, како н. пр.:

1. положба на едни места кон други: αἱ δὲ ὑπῶρειαί εἰσι τῶν ὀρέων, ἔνθα κτλ. πρὸς βορέω τε ἀνέμου τῶν Ἀγβατάνων καὶ πρὸς τοῦ πόντου τοῦ Εὐξείνου (Herod. I 110);

2. овде спаѓа и „ген.“ покрај адверби за место, т. е. „неправ“ предлози, како: τὰ ἐν τῷ ἐπέκεινα αὐτοῦ γιγνόμενα (Thuk., VIII, 104,5), ἀνέβρινον τοῦ Ἡρακλείου ἐπέκεινα (= πορρωτέρω τοῦ Ἡρακλείου) (Xen. *Hell.* V, 1, 10) и т.н., особено покрај адвербите со значење: наспроти и близу, cf. γυναικὸς ἀντίοι σταθέντες (Eur. *Or.* 1460), композита со ἀντι-: ὑμεναίων γόος ἀντίπαλος (Eur. *Alc.* 922) и др.

3. ист абл. стои и крај временски определувања наспрема друга ознака, н. пр. δευτέρω ἔτει τούτων (Herod. VI, 46), μετ' ὀλίγον τούτων (Xen., *Hell.* II, 1,2), cf. лат. *paucis diebus quibus eo ventum erat Caesar*;

4. аблатив покрај предлозите: ἀπὸ (ст. инд. *ápa*, зенд. *aps*, лат. *ab*), ἐκ, ἐξ (ex), πρῶτα, περί (ст. инд. *pári*), πρὸς, κατὰ и др.

V. *ablativus comparationis*:

1. покрај формалните компаративи од придавки и адверби, како и покрај позитивите од придавки и адверби со компаративно

²⁷⁾ Sprema Brugmann—Thumb, *Gr. Gr.* p. 453, овде може да се очекува и ген. за опсег.

значење, н. пр. ἄλλος, περισσόος, διπλάσιος, διπλοῦς, δις τόσος место ѝ со ном. или акуз. н. пр. ἦσχν αἰ πυραμίδες λόγου μέζονες (Herod. II, 148). (Характеристична аналогија во овој случај пружа турскиот којшто нема компаратив, ами компаративот го искажува со абл. на *-den*). Cf. ст. инд. *pāriyān āśvād gardabhāh*, „*peior equo asinus est*“ и т. н.

2. покрај суперлатив²⁸⁾, κάλλιστον τῶν προτέρων φάος (Soph. Ant. 100), ср. ст. инд. *vísvasmād adhamás* „понизок во споредба со секој еден“. Абл. покрај суперлатив се употребува и во подоцнежниот лат. *alium alio deterrime respondentem*;

3. покрај глаголи со компаративно значење: на д м и н у в а м, о с т а н у в а м н а з а д, с о в л а д а н с у м о д н е к о г о и с л., cf. τόσσον δὴ Μενέλαος ἀμύμονος Ἀντιλόχοιο λείπετ(ο) (Υ' 522), ἐγὼ δὲ κε σεῖο νοήματι γε προβαλοίμην (Т 218) и т. н. в. Schwyz. I. с.

25. Посебен интерес заслужува з а м е н а т а н а а б л. с о и н с т р. Тука на прво место доаѓаат формите на *-φι*. Иако е општо признато дека наставката *-φι* има и абл. функција, сепак во последно време некои класични филолози тоа го оспоруваат. Shipp во своите *Studies* (1953), разгледувајќи го ова прашање (стр. 1—17), заклучи (стр. 5): „the absence of the ablatival use is specially important“.

Широката употреба на наставката *-φι* со разни падежи кај Хом. до извесна степен, навистина, е условена од метрички причини²⁹⁾. Shipp во својата анализа на примерите со оваа наставка јасно покажа како се изместени некои невозможни за дактилски метар падежни форми од наставката *-φι*. Но при тоа тој претерува, зашто вештачки прави замени на вакви форми, зависни од предлозите *ἀπό*, *παρά*, *ὑπό* со ген. или дат. Не само *πχρά ναῦφι* што е, спрема него = *παρά νηῶν*, туку и формата *ναῦφι*³⁰⁾ во N 700, В 794 сака да ја прогласи за генитивска и „quite late“ (о. с. стр. 2) (но cf. ст. инд. *naubhis: ναῦφι*).

Формата *ναῦφι*, според Chantraine (о. с. стр. 237) е „visiblement archaïque“, зашто во Илијада таа се среќава доста често, а во Одисеја само еднаш (ξ 498). Но судејќи по начинот на образувањето,

²⁸⁾ Во грч. е формално исто и сврзувањето на суперлатив со партитивен ген., н. пр. ὁ τ' ἄριστον Ἀχαιῶν.

²⁹⁾ P. Chantraine, *Gramm. hom.* I pp. 234—241. Дека со наставката *-φι* се добиваат zgodни метрички форми доволно е да се укаже само на неколку примери: *ἔσχαρό-φι* од *ἔσχαρά*, наместо *ἔσχαρά-φι* и *κράτες-φι* образувано од *κράτ-* по аналогија од *es-*основите.

³⁰⁾ Shipp, о. с. р. 5, наоѓа еден постепен развој во употребата на *ναῦ-φι*. Во Θ 474 и Σ 305 тој смета дека *παρά ναῦ-φι* е „most probably“ *παρά νηῶν*, но бидејќи со *νηῶν* не може да се образува потребниот метар, употребено е *ναῦ-φι*. Во Π 281 и ξ 498 *παρά ναῦφι* = *παρά νηυσί* и ова послужило како преодна степен кон употребата на *ναῦφι* без предлог во В 794 и N 700. Но можеме да се запрашаме зошто не е употребена локативската форма *νηυσί* во спомнатите места кога со неа би се добиле истите метрички должини како и со *ναῦ-φι*, ако таму се работи за локативски однос. Неоспорно е дека наставката *-φι* кај Хомера искажува и локативски однос, но, сметаме, пред да добие локативско значење оваа наставка имала покрај инструменталското и аблативско.

формата $\nu\alpha\tilde{\upsilon}\phi\iota$, може со уште повеќе основание да се смета за стара. Наставката $-\phi\iota$ овде е додадена директно на основата, како и во микенскиот дијалект (cf. горе стр. 26). На крајот од својата анализа на оваа наставка и Shipp не можеше да откаже дека $\nu\alpha\tilde{\upsilon}\phi\iota$ има и аблативно значење во В 794 и N 700, зашто тоа го бараат самите глаголи: $\acute{\alpha}\phi\omicron\rho\mu\eta\theta\epsilon\tilde{\iota}\epsilon\nu$ и $\acute{\alpha}\mu\upsilon\nu\acute{\omicron}\mu\epsilon\nu\omicron\iota$.

За употребата на $-\phi\iota$ во аблативска смисла секако има подлабоки причини. Како што во лат. абл. форма има и инструментално (и лок.) значење, исто така и во грч. има случаи инструменталната форма да изразува и аблативска функција; и како што меѓу абл. и ген., покрај сличноста на функциите, можела да ги сврзува и формална еднаквост на нивните наставки во синг. (в. горе стр. 44s.), така исто и INSTR. и абл., чии функции понекогаш се преплетуваат (в. стр. 3), имале за тоа и формална поткрепа во сличната плуралска наставка. ИЕ наставка за INSTR. плур. била $-bhi$ (покрај $-m-$ во балт.-слов. и герм. j-ци), а абл.-дат. плур. во ст. инд. гласи $-bhyah$ (лат. $-bos > -bus$). Ако се анализира ст. инд. наставка $-bhyah$ може да се забележи дека таа го содржи не само елементот $-bh-$, ами целата INSTR. наставка $-bhi$ и уште една друга, аблат.-генитивската наставка $-os$. Таа е, значи, еден вид аглутинативна наставка. Натрупувањето наставки, за да се диференцираат поедините односи е карактеристично за аглутинативните j-ци, но таква положба не е исклучена и во најстарата фаза на ИЕ првобитен јазик.

Наставката $-\phi\iota$, судејќи по формите употребени кај Хом., започнала доста рано да го шири својот опсег од INSTR. на абл., а потоа на ЛОК. Преку абл. таа е проширена и на ген.⁸¹⁾ cf. $\delta\sigma\tau\acute{\epsilon}\rho\phi\iota\nu$ $\theta\acute{\iota}\varsigma$ (u 45), $\kappa\epsilon\phi\alpha\lambda\tilde{\eta}\phi\iota\nu$ $\acute{\epsilon}\pi\epsilon\tilde{\iota}$ $\lambda\acute{\alpha}\beta\epsilon\nu$ ($\omicron\upsilon\chi\iota$ $\mu\epsilon\theta\acute{\iota}\zeta\iota$) (Π 762), а од ЛОК. е пренесена и на дат. cf. $\acute{\omega}\varsigma$ $\phi\rho\eta\tau\rho\eta$ $\phi\rho\eta\tau\rho\eta\phi\iota\nu$ $\acute{\alpha}\rho\eta\gamma\eta$, $\phi\tilde{\upsilon}\lambda\alpha$ $\delta\acute{\epsilon}$ $\acute{\phi}\acute{\upsilon}\lambda\omicron\iota\varsigma$) (В 363). Забележително е што во хомерско време таа станала неутрална и кон бројот, та почнала да се употребува и за синг., додека во микенско време е ограничена само на плур. и дуалот. (в. стр. 29s.). Кога ја раширила својата употреба толку многу, што престанала да ги одбележува првобитните падежни односи, таа напивно излегла од употреба. Во класично грч. таа повеќе не е активна.

Сепак треба да се нагласи дека не само кај Хом., туку и во натписите со фонетско писмо во грч. дијалекти се среќава наставката $-\phi\iota$ со абл. функција. Такво значење има изразот $\acute{\epsilon}\pi\iota\pi\alpha\tau\rho\acute{\omicron}\phi\iota\omicron\nu$ од Танагра (*Del.* 462 A 28): $\omicron\tilde{\upsilon}\nu\omicron\mu\alpha$ $\kappa\eta$ $\acute{\epsilon}\pi\iota\pi\alpha\tau\rho\acute{\omicron}\phi\iota\omicron\nu$, кое е равнозначно на крит. $\tau\omicron\tilde{\upsilon}\nu\omicron\mu\alpha$ $\acute{\epsilon}\pi\iota$ $\pi\alpha\tau\rho\acute{\omicron}\varsigma$ (cf. *Del.* 193, 121). Schwyzger ја разгледува формата $\acute{\epsilon}\pi\iota\pi\alpha\tau\rho\acute{\omicron}\phi\iota\omicron\nu$ во одделот за INSTR., наспрема едно $\acute{\epsilon}\pi\iota$ $\pi\alpha\tau\rho\acute{\omicron}\phi\iota$. Но судејќи по значењето $\acute{\epsilon}\pi\iota$ $\pi\alpha\tau\rho\acute{\omicron}\phi\iota$ = $\acute{\epsilon}\pi\iota$ $\pi\alpha\tau\rho\acute{\omicron}\varsigma$ = $\pi\alpha\tau\rho\acute{\omicron}\theta\epsilon\nu$, $\acute{\epsilon}\pi\iota\pi\alpha\tau\rho\acute{\omicron}\phi\iota\omicron\nu$ има аблативска функција, оти укажува на происходот по татко. Ова значење Schwyzger го потцртува (о. с. II стр. 471): „*böot. τὸ ὄνομα κῆ ἐπιπα-*

⁸¹⁾ Monro, *Hom. Gramm.* p. 110s. заклучува: It is not quite clear whether any forms in $-\phi\iota$ belongs to the true gen.“

τρόφιον setzt eine mit ἐ. πατρός gleichbedeutende Verbindung ἐ. πατρόφι; doch als Abl. gebraucht voraus“.

26. Во аркад. натпис на бронзената плоча од 6. в. (или евентуално почетокот на 5.) пр. н. е., објавен првпат од Robinson³²) во 1943, се среќава една интересна форма: ΕΠΕΦΕΡΓΟ. Натписот претставува дел од серијата на храмовни правила и се однесува за облеку што треба да ѝ се посветат на Demetra Thesmophoros. При лингвистичките објасненија се јавуваат ред тешкотии, но едно од најпроблематичните места е 3. ред, во врска со овој збор.

3. εἰ ζις] μὲ ὑνιερόσε ἰδ' (δ)υ(σ)μενές ἕασ(σ)α ἐπέ(σ) Φέργο

4. εὐθὺς ζ'ἕξόλοιτυ ... по Robinson,

3. εἰ δὲ] μὲ ὑνιερόσει, δῦμενές ἕασα ἐπεΦέργῳ

4. ἕκλ]ς ζ'ἕξόλοιτυ. по Beattie³³).

Buck (*Gr. Dial.* стр. 196) го прими читањето на Beattie со следниве измени: ΕΠΕΦΕΡΓΟ го разделува како и Robinson на ἐπέ и Φέργο, а почетокот на 4. р. го остава нереставриран. Распделбата на зборовите, како и нивната анализа, дадени од Buck, изгледа е најзадоволителна³³), но сепак неопходни се некои корекции.

По прашањето за ΕΠΕΦΕΡΓΟ има најмногу разногласија меѓу интерпретаторите. Beattie дава повеќе претпоставки, но ни една не му изгледа веројатна. Тој не може да го прими предлогот ἐπές, оти во аркадскиот би требало по него да следува дат., а Φέργο очебијно не е дат., зашто зборот е завршен и нема никакво основание да се претполага едно [i, на што би завршувал аркад. дат.

Врз основа на аркад. натпис *Del.* 656, 54: ἐπές τοῦ ἔργου... Buck (l. c.), како и Robinson, сепак гледа овде предлог ἐπές со дисимилација на крајното s и упростување на дуплиот консонант како кипарското τᾶ Φανάσας = τᾶς Φανάσσας., аркад. τὰ Φάδω = τὰν Φάδω, а во Φέργο гледа пр в о б и т е н г е н и т и в, наместо обичната за аркад. дијалект дативска конструкција.

При определувањето падежот на Φέργῳ треба да се имаат предвид следниве околности:

1. Споредбата што ја направи Buck со натписот *Del.* 656, 54 недвосмислено покажува дека и нашиов израз го содржи предлогот ἐπές и именката Φέργῳ. Но при тоа треба да се одбележи:

а) дека е овој еден од најстарите досега познати аркад. натписи со фонетско писмо. Отсуството на членот во него исто така говори за архаичноста на јазикот. Натписот пак, со кој е спореден тој, е од 4 в. пр. н. е., т. е. за околу 200 год. помлад:

³²) Cf. *Cl. Ph.* 38 (1943) p. 191s. Натписот е критички преиздаден од Beattie, *Cl. Qu.* 41 (1947), pp. 66—72 и Buck, *Gr. Dial.* № 16, pp. 196s. Левиот крај од плочата е оштетен и потребно е да се реставрира почетокот на редовите во ширина од 4—5 букви, поради што се јавува неслагање во читањето. Лит. в. Scherer, *Gr. Dial.* p. 113.

³³) Преводот по Buck, l. c., гласи: If a woman wears a brightly colored robe, it shall be dedicated to Demeter Thesmophoros. If she does not dedicate it, being ill disposed in respect to the rite (?) let her perish“.

б) предлогот *ἐπέξ* како и аблативските предлози: *ἀπό*, *ἐξ*, *παρα* во аркад. се употребуваат со дат., а во нашиов случај не е дат.; тој би гласел на *-οι* (cf. /*ἱερὸν* *ἔνκι ταῖ Δάματρι Θεομοφόροισι*, ред 2);

2. ген. синг. од о-основите во арк.-кип. (класична епоха) завршува на *-ο* и тоа му дава основание на Buck да мисли дека е *Ἐρέγο* „оригинален ген.“, но предлогот *ἐπέξ* во арк.-кип. не управува ген.

3. предлогот *ἐπέξ* е сложен од *ἐπί* и *ἐξ* (cf. *ὑπέξ*, *διέξ*, *παρέξ*) и означува „за“ и „во случај на“, „во однос на“ (Buck, o. c. стр. 110). Sprema Schwyzer (o. c. II 430) *ἐπέξ* семасиолошки одговара на *ἐπί*, но во нашиов случај тежината повеќе паѓа на вториот елемент, т. е. *ἐξ*. Мимогред може да се напомене дека има случаи каде што е и *ἐπί* употребено со абл. (в. горе за беот. *ἐπιπλητρόφιον* = *ἐπί πατρόφι*).

Врз основа на горното може да се заклучи дека од синтактичка страна *Ἐρέγο* искажува абл. однос, а што се однесува до формата, таа не може во никој случај да биде дат. Претпоставката дека е тоа „оригинален ген.“ најдува исто така непреодолива тешкотија поради тоа што зависи од аблативски предлог, кој во арк.-кип. бара „дат.“ Би било чудно да се допушти дека предлогот *ἐπέξ*, а со него и *ἀπό* и *παρα*, во VI в. се слагале со „ген.“, а од IV в. со „дат.“

Внимателната анализа на „датовите“ и „генитивите“ во досега објавените арк.-кип. натписи ни открива интересни факти. Householder (*Glotta*, 38, стр. 5s.) забележи дека од предлозите што се конструираат со ген. во атичкиот, само *διά*, *ἀντί*, *κατά*, *ἐπί* и др. неправилно управуваат ген. и во арк.-кип. дијалект. Општо примено е дека ген. што доаѓа по овие предлози е вистински, првобитен ИЕ ген. Сите други предлози, како: *ἐξ*, *ἀπό* *παρα*, *περί*, *ὑπέρ*, *ὑπό*, *ἐπέξ*, се сметаат за аблативски и во атичкиот управуваат ген. (-абл.), место кој во арк.-кип. се употребува дат. Има само два случаја на недоследна употреба во арк.-кип.: аблативски ген. покрај компаратив (Buck, *Gr. Dial.* № 18, *Del.* 654, 18, од Tegea 4в.): *τὸ μέζον τῶν δὲ μειόνων προβάτων*; (Buck, o. c. № 22, *Del.* 657, 14, од Tegea, но најден во Делфи, 4 в.): *εἰ δὲ πλέον ἀπέχων ὁ κᾶπός ἐστι πλέονω, τῶνι τὸ ἥμισον λαμβανέτω*; и два случаја на *genitivus separativus* покрај глаг. форма *ἀφεώσθω* (Buck, o. c. № 19, *Del.* 656, 14, од Tegea, 4 в. пр. н. е.): *ἀφεώσθω τῷ ἔργῳ* и *IG V/II 357, 12* по Buck, o. c. p. 209: *ἀφεώσθω τᾶς μαρτυρίας* „be excused from testifying“. Householder е прав кога заклучи дека овие форми се веројатно дојдени во арк.-кип. под влијание на дорскиот KOINH. Освен тоа, компаративската употреба сосема лесно можела да биде повлијаена од партитивот со суперлатив. Многу е потешко да се допушти дека арк.-кип. прво употребувал со тие предлози ген., па потоа дат., зашто тоа бара одговор и на прашањето: од каде Ахејците од Аркадија и Кипар знаеле кои се вистинските генитиви, а кои аблативски. Многу е поверојатно да се претположи дека овде аблативот се соединил со инструменталот како во италските дијалекти и да се ревидира досегашното мислење дека абла-

тивот во аркадо-кипарскиот дијалект се слил со дативот, по аналогича од плуралот. Следователно, и формата ἐπὲ Φέρυϝ од овој натпис, доколку не е оригинален аблатив, не е ништо друго освен инструментал по форма со аблативско значење. Подоцна и во арк.-кип. дијалект инструменталот се изедначил на полно со дат.-лок., но овој случај ни покажува дека во VI в. пр. н. е. уште можела да се најде и чистата INSTR. форма со абл. значење.

27. Освен спомнатите замени на абл. од ген. и INSTR. во грчк. има и специјални адвербијални суфикси со аблативско значење: -τος и -θεν.

Аблативи по форма и значење се адвербите ἐκτός „однадвор“ и ἐντός „однатре“ (cf. Schwyz. o. c. I стр. 630), наспрема локативските форми ἐνδον, ἐνδοθι, делф. епид. ἐνδοι, ἐχθοι (ἐχθω), ἐξεῖ, ἐξοῖ.

Суфиксот -tos означува почетна точка на оддалечување од извесно место и неоспорна е неговата абл. вредност³⁴). Во повеќето ИЕ j-ци овој суфикс е добро документиран. Со него се образуваат адверби од прономинални и номинални основи во ст. инд., н. пр. *i-táh* „одовде“, *tá-tah*, оттука“, *amú-tah* „оттаму“, *á-tah* „оданде“, *múkha-tah* „од уста“, *daḱṣina-táh* „оддесно“ и т. н.³⁵) И во лат. е овој суфикс доста активен: *in-tus* < **en-tos*, *caeli-tus*, *divini-tus*, *antiqui-tus*, *fundi-tus*, *peni-tus*, *radici-tus* и т. н.³⁶). Абл. синг. во хетит. завршува на -z, (-ts), кое е според Sturtevant³⁷) всушност редуцирана степен од адвербијалниот суфикс -tos, н. пр. *a-ra-ma-az* „од морето“, *a-aš-ka-az* „од вратата“ и др. Hirt смета дека без голема тешкотија може да се востанови врската меѓу ст. слов. *otъ* и ст. инд. *á-tah*³⁸). С. Buck (*Gramm. Osc. & Umbr.* § 209) одбележува дека паралелно со оск. абл. форми на -d, cf. *Akudunniad*, како и со постпозитивното -en, *imad-en*, во умбр. абл. редовно е придружен со предложите *e*, *ehe* „ex“ или со постпозицијата -tu, -to (некаде и -ta) „of uncertain origin“: *skalse-to* „ex patera“. Не е чудно ако и во оваа умбр. постпозиција се крие суфиксот -tos. Вокалската промена на *o > u* е лесно разбирлива во умбр. Проблематично е само крајното -s од оваа наставка, кога инаку тоа добро се пази во умбр. Но овде можела да укаже влијание абл. форма на *u < -ōd*, cf. *poplu < popu-lō(d)*, *pihaclu = piaculo(d)*.

³⁴) Wackernagel—Debrunner, o. c. p. 10s.; Hirt, o. c. 181, 298; Schwyz, o. c. 630.

³⁵) A. Thumb, o. c. p. 276. Brugmann, *Grundriß II*, p. 594s. забележува: Gleichwie nun die Pronominaladverbia auf -tas als lebendige Kasus gebraucht wurden, z. B. *tatah śaštad* „aus diesem Sechstel“, so traten auch jene Nominaladverbia als Abl. ins Paradigma ein. Im Epos gingen sie mit den eigentlichen Ablativen bereits ganz parallel und konnten, gemäß ihrem Ursprung, so gut singularisch wie pluralisch gesetzt werden, z. B. *gugur garīyān pitrō mātrāś ca . . .*“.

³⁶) Stolz—Schmalz, *Lat. Gramm.* p. 299s.

³⁷) Sturtevant—Hahn, *Gramm. Hitt.* p. 81: In the IH final -ts lost -s before words beginning with -s. За абл. -oy < +o-tos (?) во арм. в. Brugmann, *Grundriß II* p. 595.

³⁸) Hirt, o. c. p. 182. Cf. Walde—Hofmann, *Lat. etym. Wb.* s. v. at.

Во грч. овој суфикс јасно се гледа во споменатите адверби: ἐκτός и ἐντός. Но треба да се одбележи дека нивното првобитно абл. значење почнало доста рано да избледува и исчезнува. Губењето на ова значење и процесот на неговото заменување со локативно многу добро го илустрира М. Lejeune (*Adverbes en -θεν* стр. 338s.). Како што во лат. *intus* значи „однатре“ (ср. Pl. *Amph.* 770: *tu, Thessala, intus pateram proferto foras* и др.), но во републиканската епоха веќе почнало да го менува своето значење со „внатре“ (cf. Cic. *Mur.* 78: *intus in animis, intus in corpore* и др. Apul. *Met.* 8, 29: *intus aedium* и т. н.) и доста рано да се заменува со *intro* (cf. Pl. *Epidicus* 380: *Exite huc aliquis . . . duce istam intro mulierem* и др.), исто така и грч. ἐντός уште од пред првите текстови почнало да го губи своето првобитно значење („non attesté“) „однатре“, да означува „внатре“ и да се заменува со ἔσω, εἶσω (cf. A 432: . . . λιμένος πολυβενθέος ἐντός ἔκοντο со A 71: . . . Ἴλιον εἶσω; M 380-1: τείχεος ἐντός /καῖτο μέγας; но исто така: πύργον ἔκοντο, τείχεος ἐντός ἴοντες M 373—4)“. Истиот развој се забележува и во значењето на ἐκτός. Уште во хомерско време ἐκτός се заменува со ἔξω (cf. K 94: καρδίη δέ μοι ἔξω στηθέων ἐκθρόσκει). Кога почнало да исчезнува и да се заборава абл. значење на овие адверби, образувани се од нив нови плеонастични (аглутинативни) форми со суфиксот -θεν (cf. ἔκτοθεν и ἔξω-θεν одн. ἔσω-θεν), за да се поткрепи абл. значење. За оваа замена, секако, доста придонесол и фактот што со -θεν се образуваат многу згодно дактили во хексаметарот (cf. α 132 ἔκτοθεν ἄλλων), но потсилувањето на абл. значење, кое почнало да бледи во овие адверби, не е помалу важна причина за ова новообразување.

Аналогијата меѓу формите ὀνόμα-τος, χεῖμα-τος, κράα-τος и ст. инд. адверби со абл. суфикс *-tah* < **-tos*, како *nāma-tah*, *hēma-tah*, *śirṣā-tah* и др. со право им даде повод на некои филолози³⁹⁾ да го објаснуваат исходот на ген. наставка -τος во п-основите со адвербијалниот суфикс *-tos*, кога формата ὀνόμα-τος била разбрана како ὀνόματ-ος. Ако еднаш се оформил ген. на таков начин, лесно можел елементот *-t* од овој суфикс да проникне и во другите падежи: дат. синг. ὀνόματι, ном. плур. ὀνόματα ген. ὀνομάτων. Одавде *-t* можело да биде пренесено и во други именки од ср. р. како: οὐθαρ, -ατος ст. инд. *ūdhan-*, *κῤῥατος*, *κάρητος* < **κῤῥα/κῤῥάσ-γτος* ст. инд. *śirṣān*, *ὑδωρ*, -ατος и т. н. Големиот број именки од овој вид⁴⁰⁾ во флексијата е припоен кон *t*-основите, но во некои падежи уште се секава основата *-n-* (одн. *r* и *s*): ном. вок. синг. *-μῃ* < *-mī* дат. плур. требаше да гласи на *-si*, ако беше дентална основа (cf. Хом. ποσσί од ποδ-σί), а овде назалната основа се гледа и од споредбата со другите ИЕ *j*-ци: ὀνομα, ст. инд. *nāman*, ст. слов. *imę*, лат. *nomen*; χεῖμα, ст. инд. *hōma*; νεῦμα, лат. *nūmēn*; γυνῶμα ст. сл. *znate* и т. н.

³⁹⁾ Лит. по ова прашање в. Schwyz. *Gr. Gr.* I p. 520s.; Brugmann—Thumb. *Gr. Gr.* p. 233; P. Chantraine, *Formation*, p. 175; Buck, *Comp. Gramm. Gr. & Lat.* p. 189.

⁴⁰⁾ Buck—Petersen, *Rev. Index* p. 221ss. наоѓаат само од именките на *-μα*, *-ματος* преку 3.600 примери.

Характеристично е што се среќава и во ст. слов. слична појава во промената на именките од ср. р. на п-основите: *tele*_ε, ген. *tele-te*, *agne*_ε, ген. *agne-te* и т. н., каде што *-t-* спрема Brugmann⁴¹⁾ е обопштено од истиот адвербијален суфикс.

Изгледа чудно зошто овој суфикс во грч. и слов. да се ограничи само на именките од средниот р. во п-основите и зошто да не се прошири и на именките од другите основи како во ст. инд., каде што суфиксот *-taḥ* се додава на именки и заменки од сите основи, ср. *dēvá-taḥ*, „од небото“ и др., а особено од прономиналните основи: *kú-taḥ* (*quo-*), *tá-taḥ* (**ta-*), *i-táḥ* (*i-*) и сл. Постојат обиди да се објасни проширувањето на грч. и слов. флексија од п-основите и со помошта на други фактори, н. пр.: а) елементот *-t-*, којшто се додавал понекогаш во ном. акуз. синг. на г/п-основите (NB и тие се од ср. р.), ср. ст. инд. *yákr̥t*, ген. *yaknáḥ* (ἤπαρ, ἤπα-τος, лат. *iecur*, *iecinis*, покрај *iecoris*), *śákr̥t*, ген. *śaknáḥ*, можел да се прошири и во другите падежи за сметка на формите од п-основите, како *-ατος*, наместо *-ανος*. б) Именките на *-μα*, *-μα-τος* можеле да претрпат влијание и од паралелните форми со подолг суфикс *-m̥-to*, н. пр. *στρώματα* (лат. *strāmenta*, ст. инд. *śromatam*), од каде што е подоцна во грч. образувано *στρώματος* кое било полесно, зашто, и ген. плур. *στρώματων* би можел да припаѓа и на *t*-основите, како и на *o*-основите (cf. Buck—Petersen, *Rev. Index* стр. 221s.), ср. и лат. *fragmen* и *fragmentum*. Овие фактори навистина можеле да укажат извесно влијание, но со тоа не се исклучува можноста дека адвербијалниот суфикс *-tos* проникнал во ген. на овие основи, зашто, како што напомниме, изгледа немало посебна генитивска падежна форма (барем не во синг.) во најстарата фаза на ИЕ првобитен јазик и ген. се искажувал или со придавски форми или со аблативска наставка (одн. суфикс). Та сосема е возможно и суфиксот *-tos* да е употребен во грч. и слов. со таква цел.

Во генитивската наставка *-ματος* место *-μανος* (Schwyz. I. с.) претполага и дисимилација. Ако тоа и може да се допушти во грч., случајот во слов. би останал пак необјаснет. Словенските форми со вакво проширување означуваат главно млади суштества од луѓе и животни⁴²⁾. Навистина од рускиот јаз. може да се види дека елементот *-t-* означувал нешто младо. Таму се пазат и постарите форми од п-основата, н. пр. *имя, имени, имени, именем, имена, имён, именам, именах*, покрај *гийя, гийяйи* и т. н. *шелёнок, шеляйя* и др. Плуралскиот завршок *-яйя* е пренесен и на други именки кои првобитно не влегувале во оваа категорија, а означувале нешто младо од човечкиот и животинскиот род или некаков деминутив

⁴¹⁾ Brugmann, *Grundriß* II, p. 596: Man hätte anzunehmen, daß *-tos* in einer Zeit ins Paradigma eindrang und die *t-* Flexion hervorrief, als im Gen. neben *-es* noch *-os* bestand; mit der Verallgemeinerung der Genitivendung *-es* wurde dann *telete(s)* in *telete(s)* umgestaltet.

⁴²⁾ Cf. P. Chantraine. I. с.

⁴³⁾ Vaillant, *Manuel* p. 107.

и хипокористик, н. пр. *κοῖν*, *κοῖνῆνοκ*, *κοῖνῆνῖα*, *βес*, *βесῆноκ*, *βесенῆνῖα* *ребῆνῖα* и др.⁴⁴⁾ Но пруското *smuten-t-s* „човек“, акуз. плур. *smuten-t-ins*, покрај *smutenisku* „човечки“⁴⁵⁾, покажува дека елементот *-t-* не одбележувал само млади суштества.

Обидот на Meillet⁴⁶⁾ да ги објасни и *ἐντός* и *ἐκτός* како генитиви на *-t-os*, е неубедителен, зашто во овие адверби, како поради нивната форма, така и по нивното значење, се пази стариот ИЕ аблат. суфикс *-tos*. Дека бил овој суфикс пренесен и во номиналните основи на *-n-*, вистина, не може да се тврди со сигурност, зашто, како што видовме, имало и други фактори поради кои можело да дојде до тоа проширување. Но како најверојатна пак си останува претпоставката дека првопричината за ова проширување се крие во суфиксот *-tos*. Кога се разложил во свеста *-tos* на *-mat-os*, место *-ma-tos* и бил пренесен и во други падежи, почнало да се заборава неговото аблативско значење, а за негова сметка во грч. е образуван друг суфикс (*-θεν*) со исто значење, којшто претставува еден вид замена на аблативската падежна форма, исто како што и *-tah* во индо-иранските јазици.

28. За значењето, етимологијата, развојот и употребата на адвербијалниот абл. суфикс *-θεν* расправавме во статијата *The Adverbial Suffix -θεν in Mysenaean* (ЖА IX стр. 105—108). Овде само ќе споменеме дека е ова специфичен грчки суфикс, развиен врз база на наследен ИЕ елемент, а имено од локалниот суфикс *-dh-*. Од анализата на формите со овој суфикс е установено како сигурно дека прво се образувани чистите адверби од типот *ἐνθεν*, *ἐνθενῖθεν*, а потоа суфиксот се раширил и на проминалните основи и се формирани адверби од типот на *πρό-θεν*, кои се јавуваат како корелативи на адвербите од типот *πρό-θι* со локативско значење. Во споменатата статија видовме дека развојот на овој суфикс е во тесна врска со губењето на аблативската падежна форма и тенденцијата за нејзиното заменување. Потребата за а искажување на аблативскиот падежен однос, кога неговата форма започнала да излегува од употреба, го потпомогнала брзото раширување на суфиксот *-θεν*. Нема сомнение дека овој суфикс бил многу пожизнен отколку одделните петрефицирани аблативски форми и нивните усамени замени — адвербите на *-τος* (*ἐντός* и *ἐκτός*) кај Хом. и во клас. грч. Тоа се гледа особено јасно од плеонастичните образувања на старите аблативски форми + *-θεν*, како: *ἐτέρω-θεν*, дор. *τουτῶ-θεν*, *ἐξω-θεν*, *πρόσω-θεν*⁴⁷⁾, формите на

⁴⁴⁾ J. Hamm, *St. slov. gram.* Zagreb 1958, p. 126.

⁴⁵⁾ Brugmann, о. с. р. 596.

⁴⁶⁾ Meillet, *Note sur une diff.* p. 12, по Schwyz, о. с. р. 630.

⁴⁷⁾ Покрај формите на *-ω-θεν* се среќаваат адверби и на *-ο-θεν* ср. *ἐξο-θεν* (Стезиор) и *πρόσω-θεν* (Υ 533). Имајќи го на ум фактот дека заменките во абл. пред *-d* имале краток вокал (ср. *ἀλλοδ-απός*) нема никаква пречка да се сметаат и формите на *-ο-θεν* за абл. + *-θεν*,

-τος + -θεν, н. пр. ἔκτος-θεν, ἔντος-θεν. Одовде се гледа дека суфиксот -θεν се јавува за да ги замени абл. форми и дека е тој помлад од -τος.

Иако формите на -θεν не проникнале наполно во падежната система, тие сепак се доста близу до падежни форми, особено кога се употребуваат со аблативските предлози: ἐξ и ἀπό, н. пр. ἐξ οὐρανó-θεν (Θ12), ἀπὸ Τροίης-θεν (Ω 492)⁴⁸). Адвербите на -θεν, изведени од имиња на места имаат аблативско значење исто како што и формите на -θι и -σι имаат локативско, а оние на -δε — алативско. Забележително е дека суфиксот -θεν многу пораширен отколку суфиксите -θι и -δε (в. ЖА IX I. с.).

Случајот со аблативот во грч. ни покажува јасно како една падежна форма живее дотогаш, додека е способна да ја врши соодветната функција, т. е. додека може доволно јасно да одредува еден однос. А кога не ќе биде во состојба да го диференцира значењето, потребата за исказување на тој однос ќе развие или нова форма, или пак старата ќе ја поткрепи со некој помошен елемент. Ограничениот број петрефакти од аблативот говори дека абл. како одделен падеж во грч. рано излегол од употреба. Но аблативскиот падежен однос не бил заборавен. Тој бил исказуван, не случајно, или со ген. или со инстр., а освен тоа аблативот бил исказуван и со адвербијалниот суфикс -τος, а особено -θεν, кој како најмлад и најжизнен едно време служел и за поткрепување на старите аблативски форми.

По овие забелешки можеме да пристапиме кон прашањето како бил исказуван аблативскиот падежен однос во микенско време.

В

Како бил исказуван аблативскиот падежен однос во микенскиот грчки

29. Остатоците од аблативот во класично—грчкиот, независно од тоа што се малку на број, покажуваат дека овој падеж бил активен пред тоа. Без сомнение тој бил доста рано изгубен штом кај Хом. не среќаваме форми од него. За да установиме дали бил активен во микенскиот грчки, потребно е прво да видиме дали овде се наоѓаат замените на аблативот што ни се познати од Хом. и од подоцнешниот грчки. Тоа се на прво место суфиксите -θεν и -τος.

Паѓа в очи дека во микенските натписи има извонредно голем број имиња на места. Некои серии (ср. н. пр. долгата N-серија од Пил) не содржат, речиси, ништо друго освен името на местото

⁴⁸) Во употребата на адвербите на -θεν со предлози, М. Lejeune (о. с. р. 400s.) наоѓа 3 главни фази: 1. во архајскиот јаз. кај Хом. предлозите се делумно употребени, 2. во поновиот хомерски и похом. јаз. се засилува нивната употреба, а 3. во хеленистичката проза има само имитации на постарите форми од типот: ἐξ οὐρανóθεν.

и идеограмата со бројните знаци. Важно е да се одбележи дека акуз. за правец (алатив) овде е документиран. Тој се изразува со суфиксот *-de*, како што е познат и подоцна, н. пр.: *A-mi-ni-so-de* 'Αμνισόν-δε од *A-mi-ni-so* = 'Αμνισός, *ka-ra-do-ro-de* = Χάραδρόν-δε од *Ka-ra-do-ro* = Χάραδρος, *Ku-do-ni-ja-de* = Κυδωνίαν-δε од *Ku-do-ni-ja* = Κυδώνια, *Pa-ki-ja-na-de* = *Σφαγιᾶνάς-δε и т.н. Овде треба посебно да се одбележи формата *wo-i-ko-de* (KN As 1519, 11) = Φοῖχόν-δε. Меѓутоа од *Pu-ro* = Πύλος и *Ko-no-so* = Κνωσός, каде што се пишуваат плочките, таква форма не се среќава. Горе видовме дека локативот бил жив: синг. на *-i*, ес-основите на *-e-i*, а плур. на *si-*. Имајќи го предвид характерот на натписите, кои во поголемиот свој број претставуваат списоци на различни дажби и долгови што треба дворците да ги примат од некои места или лица, сосема е природно да се очекува и аблативски однос. Ако суфиксот *-θεν* постоеше во микенско време, тој без друго ќе се јавеше, со оглед на природата на натписите, во поголем број примери.

Во горе спомнатата статија (ЖА IX, стр. 105—128) установивме дека, иако бил овој суфикс познат во микенскиот, што се гледа од адвербите: *a-po-te-ro-te* (PY Va 15, 2) = ἀποτέρω-θεν, *o/a-po-te* (KN L 641, 1; Od 562, 3) = ὄ / ἄπω-θεν и *e-te* (KN Am 600, 601, PY Va 15, 1) = ἐνθεν, сепак тој не бил раширен и во номиналните основи. Само две до три основни форми, и тие не сосема сигурни, од имињата на места: *a/a₂-ne-u-te*, *a-ka/ke-re-u-te* и *pi-ru-te* (*pi-pu-te*, PY An 427, 3, е веројатно грешка место *pi-ru-te*, со антиципирано *pi*, место *ru* од следниот збор *ru-ka-wo*) изгледа, на прв поглед, дека го содржат овој суфикс. Но, дури и ако се допушти во овие зборови суфиксот *-θεν*, тоа пак не би можело да биде доказ дека тој бил раширен од чистите адверби кон имињата на места. не само заради малиот број примери во споредба со многубројните топоними, спомнати во натписиве, ами и поради тоа што се јавуваат само во оваа форма и тешко можат да се идентифицираат со сигурност. Освен тоа, претположените форми со овој суфикс завршуваат на *-e-u-te*, а природата на гласот *u* во микенскиот, изгледа, не била јасно определена, поради што доаѓа до чести замени меѓу *u* и *we*, *wo*, *wi*. Со оглед на тоа, овие форми можат да претставуваат и редуцирана степен одсуфиксот: *-wont-*, *-went-*, и *wnt-*, одн. *-unt-* (в. горе стр. 22). Од последниов вид е секако топонимот *pi-ru-te*, со завршок *-υυς*, *-υυθος* како Τίρυυς, *-υθος*. Ако имавме макар само еден пример на *-te* од познатите имиња на места, документирани во неколку форми (алатив на *-de*, локатив на *-si* или етник изведен од нив), ќе можевме со поголема сигурност да тврдиме дека овој суфикс бил раширен во микенско време. Но такав пример не се среќава меѓу топонимите, како: *Ko-no-so*, *Ko-no-si-jo/ja*, *A-mi-ni-so*, *A-mi-ni-so-de*, *A-mi-ni-si-jo-/ja*, *A-ke-re-wa*, *A-ke-re-wa-de*, *Me-ta-pa/-de*, *Me-ta-pi-jo*, *Pe-to-no*, *Pe-ti-*

ni-jo, Pe-to-no-de, E-ra-te-i, E-ra-to-de, Pa-ki-ja-na, Pa-ki-ja-na-de, Pa-ki-ja-ne, Pa-ki-ja-ni-ja, Pa-ki-ja-pi, Pa-ki-ja-si и др.

30. Во ЖА IX стр. 115 одбележивме дека во зборот *e-to* (PY Va 15, 1) може да се содржи адвербот *ἐντός*. За несреќа *e-to* е кус збор ивозможен се неколку различни интерпретации: *eston*, дуал. од *εἶμι* (Docs. 348), *ἔτο*, аор. мед. од *ἔημι* (ВГ, Lex. s. v. стр. 34), *ἐλθών* (С. Лурје, о. с. стр. 379). Тој нема таква самодоказна сила како *a-po-te-ro-te*, а натписот е лошо оштетен и од контекстот не може да се потврди неговото абл. значење.

Во микенските натписи се среќаваат именки од ср. р. на *-μα* (*-μη-*), проширени во флексијата со елементот *t*, веројатно од суфиксот *-tos* (в. стр. 51s.), н. пр. *a-mo-ta* (KN So 0435 etc.) = *ἄρματα* cf. и *a-na-mo-ta* (KN E 0465) = *ἀνάρματα*; *a-ro[-ma-ta* (MY Ge 602, реставр. LP, cf. МТ II стр. 108) = *ἄρώματα*, *wo-ro-ma-ta* (PY Ub 1318,2) = *λώματα* (MDP, ЖА IX, стр. 252), *ka-ra-ma-to* (KN V 684,1) = *κλασμάτων*, *ke-ma-ta* (KN V 684,2) = *κέρματα* и др. Во грч. можат да се најдат само бледи траги од постарата наставка на оваа флексија *-vos* како н. пр. *νώνυμος* (cf. и фриг. *κνυμυνη* Schwyz. о. с. стр. 520). Од горе спомнатите микенски форми на *-μα*, *-ματος* се гледа дека елементот *-t-* веќе бил проникнат во оваа флексија и суфиксот *-tos*, бидејќи разложен, го загубил своето абл. значење.

Отсуството⁴⁹ на адвербијалните абл. суфикси: *-θεν* и *-τος* во микенскиот говори дека аблативот се искажувал со посебна падежна форма. Бидејќи во овие текстови не се среќаваат примери од замената на абл. со ген., не останува ништо друго освен да се допушти дека абл. бил или заменуван од инстр. или пак уште била активна старата абл. форма. Да видиме прво како стои замената на абл. со инстр.

31. Покрај формите на *-φι* со чиста инструменталска функција, одбележивме (стр. 37) и 74 примери кај имињата на места, во кои, речиси, сите интерпретатори претполагаат локативска смисла⁴⁹).

Најподробна анализа на формите со наставката *-φι* изврши М. Lejeune (cf. *Mémoires* № 8). Оваа студија претставува, без сомнение, значаен придонес кон микенологијата, но некои од неговите поставки не се основани и треба да бидат ревидирани. Тој правилно констатира повеќе разлики во микенската употреба на формите со *-φι* и оние што беа познати од епскиот јаз. кај Хом., но при изведувањето на заклучоците сепак хомерските форми му служат за критериум кога го определува падежниот однос и на микенските форми.

Поаѓајќи од статистичките податоци на употребените форми на *-φι* без предлог кај Хом.: а) инстр. 51, б) лок. 12 и с) абл. 1

⁴⁹) Ова мнение не го споделуваат М. Д. Петрушевски, С. Gallavotti, и др. в. стр. 8s.

(sic!), тој наоѓа слична пропорција и во микенскиот, а имено: а) инстр. 100, б) лок. 69, а абл. само 1 (*ku-te-re-u-pi* РУ Ап 607,2), и тоа несигурен пример.

Навистина, абл. форми на $-\phi\iota$ без предлог кај Хом. се помалу во споредба со инструменталските, но нивниот број сепак не е мал. Со предлозите $\acute{\epsilon}\xi$, $\acute{\alpha}\pi\acute{o}$, $\pi\alpha\rho\acute{\alpha}$, $\kappa\alpha\tau\acute{\alpha}$ оваа наставка е употребена во абл. смисла 41 пат⁵⁰) и двапати (в. горе стр. 47), а не еднаш, без предлог, тоа се 43 од вкупниот број 192 примери. Освен тоа, кај Хом. има широка употреба абл. суфикс $-\theta\epsilon\nu$ кај имињата на места, а со него, како и со $-\phi\iota$, лесно се образуваат епски метри. И самиот Лејеуне констатира дека суфиксот $-\theta\epsilon\nu$ во микенскиот не се јавува. Тогаш спонтано се прашува човек како можел абл. пад. однос кај Хом. и подоцна да се искажува на неколку начини, ако во микенскиот тој не се јавува. Невозможно е во една постара епоха, кога падежите биле подобро запазени, да нема абл. форми и тоа во документи што означуваат од каде се добиени поедини приходи, дажбини, или се покажуваа происходот на одделни лица.

За да ја определат падежната форма на $\phi\iota$ кај имињата на места, Лејеуне тргна од паралелните форми на $-e$ (III декл.) кои се јавуваат и покрај формите на $-pi$, како и покрај оние на $-si$. Sprema него тие се или во лок. синг. или, евентуално, во ном. плур. (о. с. стр. 140). Бидејќи наставката $-\phi\iota$ означува кос падеж, Лејеуне наоѓа дека таа кај топонимите е лок. Употребата на предлогот *pa-ro* „од“ во микенскиот со „дат.“ (?), место ген., за кое дава аналогија и кипарскиот дијалект, исто така повлија да се отклонува мислата за постоењето на абл., дури да не се допушта абл. функција и во формите на $-\phi\iota$.

Овие поставки подлежат на критика, зашто, како што ќе видиме долу, нити завршокот $-e$ од именките на III декл. мора во секој случај да означува само лок. синг. или ном. плур., ами тука може да се содржи и инстр. наставка $-e$ или првобитна форма на абл. синг., нити пак предлогот *pa-ro* во сите случаи управува „дат.“. Поради тоа се налага да се изврши основна преоценка на микенските форми на $-\phi\iota$ во топонимите.

32. Од правилното решение на прашањето каква била падежната вредност на наставката $-\phi\iota$ кај топонимите зависи и точното определување на други форми со не многу јасни завршоци. Тоа би придонело за правилното толкување на натписите воопшто, зашто не е сеедно да се преведе едно место со „од“ или „во“, да

⁵⁰) $\acute{\alpha}\pi\acute{o}$ ($\kappa\epsilon\phi\alpha\lambda\eta\phi\iota$, К 458; $\nu\epsilon\upsilon\rho\eta\phi\iota$, © 300, 309, N 585, O 313, II 773; Φ 113, $\delta\sigma\tau\epsilon\phi\iota$, ξ 134; $\iota\kappa\rho\iota\phi\iota$, μ 414, o 552; $\chi\alpha\lambda\kappa\phi\iota$ Λ 351; $\pi\alpha\sigma\sigma\alpha\lambda\phi\iota$, Ω 268. $\acute{\epsilon}\sigma\chi\alpha\rho\phi\iota$, η 169, τ 389; $\sigma\tau\rho\alpha\tau\phi\iota$, К 347; $\pi\tau\upsilon\phi\iota$, N 588; $\sigma\tau\eta\theta\epsilon\sigma\phi\iota$, Λ 374, Ξ 214; $\nu\alpha\upsilon\phi\iota$ B 794, II 246); $\acute{\epsilon}\xi$ ($\pi\alpha\lambda\acute{\alpha}\mu\eta\phi\iota$, Γ 368; $\epsilon\upsilon\nu\eta\phi\iota$, O 580, β 2, γ 405, δ 307; $\theta\epsilon\phi\iota$, P 101, Ψ 347, $\pi\alpha\sigma\sigma\alpha\lambda\phi\iota$, θ 67, θ 105; $\mu\epsilon\lambda\alpha\theta\rho\phi\iota$, θ 279; $\pi\omicron\nu\tau\phi\iota$, ω 83; $\epsilon\rho\acute{\epsilon}\beta\epsilon\sigma\phi\iota$, I 572; $\sigma\tau\eta\theta\epsilon\sigma\phi\iota$, Ξ 150); $\kappa\alpha\tau\acute{\alpha}$ ($\delta\rho\epsilon\sigma\phi\iota$, Δ 452, Λ 493); $\pi\alpha\rho\acute{\alpha}$ ($\nu\alpha\upsilon\phi\iota\nu$, © 474, M 225, II 281, ξ 498); $\acute{\upsilon}\pi\acute{o}$ ($\zeta\upsilon\gamma\phi\iota$, Ω 576; $\delta\chi\epsilon\sigma\phi\iota$, Ψ 7), cf. M. Lejeune, o. s. p. 176.

се разбере дека некои дајби треба да се примат од некаде или да останат во некои места.

Прво треба да се одбележи дека наставката *-pi* е многу ретка во топонимите на кноските плочки. Авторите на *Docs.* не укажаа на ни една таква форма (cf. стр. 146s.). Но сепак, би можело да се укаже на две такви форми: *ka-ta-ra-pi* (порано познато како *qe-ta-ra-pi*, cf. E. V. *Index* p. 75, *Studies* II, стр. 22), а втората, *e-ru-ta-ra-pi*. Меѓутоа, во пилските плочки, кои се помлади за околу 200 год. од кноските), оваа наставка е многу честа и кај топонимите (се јавуваат 20 различни форми + 2 фрагмента во 68 примери). Значи, од 14. в. пр. н. е., или нешто пред тоа, почнала оваа наставка да излегува од рамките на инстр. и да изразува и друга функција. Се поставува прашање на кој падеж можела да биде прво пренесена.

Ова прашање ги интересирало учените и порано (в. лит. кај Schwyz. о. с. I стр. 551). Со оглед на тоа дека абл. е изгубен во грч. пред лок. (в. горе стр. 5), сосема е природно да се претпостави дека тој имал прв потреба да биде поткрепуван од други наставки. И Schwyzer (l. c.), кога ја определува вредноста на $-\phi_i$ кај Хом., констатира: I инстр., II абл. и III лок., спрема постепениот развој на значењето. Горе (стр. 48) одбележивме дека за пренесувањето на инстр. наставка $-\phi_i$ и на абл. имало и формални причини. Наставката за дат.-абл. плур. ст. инд. *-bhyah* е во извесна смисла аглутинативна (*-bhi+os*), а лок. имал сосема различна од оваа наставка (*-su*), со која тешко би можела $-\phi_i$ да се меша. Тогаш се наметнува прашањето: како наставката $-\phi_i$ добила кај Хом. и лок. значење? Неоспорно е дека ова значење претставува подоцнешен развој. За тоа секако спомогнал адвербијалниот суфикс $-\theta_i$. По аналогија на суфиксите $-\theta_{\epsilon\nu}$ и $-\theta_i$, кои се додавале на именки како во синг. така и во плур., и наставката $-\phi_i$ започнала кај Хом. да се употребува и во синг. Спрема Schulze (cf. Schwyz. I. c.) чистите лок. форми $\theta\acute{\upsilon}\rho\eta\phi_i$, $\kappa\lambda\iota\sigma\acute{\iota}\eta\phi_i$ и др.⁶¹⁾ се само алтернирање на првобитните θ_i -форми. Сличноста на $-\theta_i$ и $-\phi_i$ е голема. И двете форми се подеднако zgodни за образување хексаметарски стопи, што уште повеќе придонело за нивното мешање. Видовме (стр. 22) дека суфиксот $-\theta_i$ во микенскиот уште не се јавува, зашто лок. наставка била доволна да го изразува својот падежен однос и немала потреба од други замени. Следователно, уште помалку може да се очекува дека наставката $-\phi_i$ имала во микенскиот и лок. значење. Дека топонимите на *-pi* се со абл. значење најјасен доказ ни дава анализата на следниве форми од микенските натписи:

33. *Ku-te-re-u-pi* (PY An 607, 2; Na 296). Характеристичен е примерот во An 607. Натписот е досега коментиран од повеќемина⁶²⁾. Иако не можат со полна сигурност да се идентифицираат

⁶¹⁾ И во ракописите често стои $\pi\alpha\rho' \alpha\upsilon\tau\acute{\omicron}\theta_i$ место $\pi\alpha\rho' \alpha\upsilon\tau\acute{\omicron}\phi_i$ M 302, N 42, Y 140, Y' 640.

⁶²⁾ Cf. *Studies* I, 56; II, 27; III 21; IV, 33.

сите овде спомнати зборови, сепак повеќето се јасни и лесно се разбира описот на родителите од *do-ge-ja: do-e-ro pa-te ma-te-de ku-te-re-u-pi; do-e-ro pa-te ma-te-de di-wi-ja do-e-ra; d-o-e-ra ma-te pa-te-de ka-ke-u* = δόελος πατήρ, μάτηρ δὲ κ. δόελος πατήρ, μάτηρ δὲ διΐτα δόελα· δόελα μάτηρ, πατήρ δε χαλκίεος.

Со оглед на Na 296 V. -C. (Evid. стр. 92) во *ku-te-re-u-pi* видноа име на место, одн. етник на *-eus*, во инстр. плур. и го преведоа „with the Cytherian colony?“, а подоцна (Docs. стр. 167) тука допуштија лок. функција: „among the Kytherans“. Природно, тие го сврзаа со *Ku-te-ra*, (Aa 506; Ab 562) и *ku-te-ra-o* (Ad 390; -679) cf. Κύθηρα. *K.-pi* спрема нив е колонија на Китеранци во „пилското царство“. Но бидејќи во натписот се спомнуваат сталежи и занимања, поприсродно е да се очекува овде име на занимање, одн. дема, која е наречена така спрема занаетчиите *χυτρεῖς*, како што покажа М. Д. Петрушевски (cf. ЖА V, 1955, стр. 398). Мнението дека е *K.-pi* етник, најдува тешкотија во согласувањето на родот. *K.-pi* е м. р., а тука е во прашање женски: *ma-te-de k.* и во тој случај се очекува: а м а ј к а т а К и т е р а н к а. Вистина и *χυτρεῖς* е од м. р., но под името на демата, наречена по нив, се подразбираат и нивните фамилии. М. Д. Петрушевски (l. c.) овде виде еден инстр.-абл. плур. со што се добива многу јасна смисла: „а мајката од (сталежот, демата на) грнчарите“. Неосновано е мнението на V.—C. (l. c.) дека *χυτρεῖς* не можело да се јави овде поради тоа што за тој занает во микенскиот имало друг назив *κεραμεῖς* (cf. *ke-ra-me-wo* = κεραμῆφος ген. Ep 467, 5; Eo 371, 1 и *ke-ra-me-we* = κεραμῆφες ном. плур. An 207,7 и др.), зашто овде не се во прашање синоними, туку други занаети: *χυτρεῖς*, *κεραμεῖς*, па судејќи по личното име *pi-ri-ta-wo* = *Πλιθῆτων, може да се допушти и еден *πλιθῆς* „ту(в)лар“, „црепар“ (черешнар).

И С. Gall. (Docum. стр. 69) виде во *ku-te-re-u-pi* инстр.-абл. од етникот, изведен од Κύθηρα. Но при тоа тој се колеба и наоѓа дека оваа форма може да означува и лок. (cf. o. c. стр. 79, 131). Подоцна М. Lejeune (BSL 52 (1957) стр. 184) допушти само во овој збор. аблативска, макар и несигурна, форма на *-pi*: „m. originaire de K“.

Поаѓајќи од претпоставката на V.—C. дека *K.-pi* е инстр.-лок. Tritsch (Minoica стр. 411), наоѓа дека е местото тука неразбирливо. С. Лурје иако не признава абл. функција на *-pi* (ЯКМГ стр. 144), сепак во интерпретацијата на овој натпис (o. c. 353) правилно го преведе *k.-pi* со абл., како што бара смислата на текстот: „из среды каких-то мастеров“.

Абл. значење на *ku-te-re-u-pi* не е ни малу „сомнително“. Јасно е дека овде се говори за потеклото на родителите од *doqejai*. При тоа се спомнати неколку случаи: двапати мајката робинка, а таткото ковач, еднаш таткото роб, а мајката слугинка во храмот, одн. култот на Зевса. Во нашиов случај (р. 2) таткото е роб, а мајката од занаетчиското семејство *χυτρεῖς-φι*, т. е. „од грнчарите“. И така, овде имаме еден типичен *ablativus originis*, како што откри Петрушевски (l. c.).

34. Нам ни се одладе случај да откриеме исто така сигурни абл. форми во An 1 (cf. *ЖА VI* (1956) стр. 330s. и IX стр. 124). Меѓу тие форми има една и на *-pi: po-ra-pi*⁵³). Абл. однос на топонимите наброени во овој натпис произлегува од уводната реченица: *e-re-ta pe-re-u-ro-na-de i-jo-te* = ἐρέται Πλευρῶνάδε ἰόντες и понатаму се кажува колку лица и од кои места треба да заминат во Плеурон⁵⁴). Интересно е да се одбележи дека и други учени, едновременно и независно еден од друг, тука секаваат абл. однос, макар што не го признаваат отворено аблативот. Н. пр. С. Gall. (*Docum.* стр. 68) разбира дека лицата треба да одат од споменатите места во Плеурон, но допушта дека тие места можат да бидат и локативи (. . . „dall' elenco dei toponimi in caso *locativo* (подвлеченото наше) е *ablativo*“). Истата смисла ја одбележиле и Pugliese-Carr. (*PP fasc.* 35, стр. 90): „An 1 indica *donde* e in qual numero provengono rematori destinati a Πλευρώνα“; A. Furumark (*Eranos* 52 стр. 22): „es handelt sich somit... darum, wieviele Ruderer von den angegebenen Orten zu stellen und nach Pleuron zu entsenden sind“. Слично расудува и В. Георгиев (Извест. Акад. н. СССР XIV, 3, стр. 279). Така исто го разбираат овој натпис и авторите на *Docs.* (cf. стр. 186): An 1 „is a list of the numbers of rowers to be provided by various towns for an expedition to Pleuron“. Така тие и го преведуваат: „Rowers to go to Pleuron: eight from Ro-o-wa, five from Rhion, four from Pora- etc“. Меѓутоа при определувањето на падежните форми од списокот на топонимите сите, вклучително донекаде и Gallavotti, наоѓаат локативи. Како база за одредување карактерот и падежот на овие имиња служи формата *po-ra-pi*, со наставката *-pi*. За V.—C. таа е „an instrumental plural serving as locative“. Истото го тврди и J. Kerscheneiner (cf. *Münchener Stud.* Heft. 9 стр. 36), спрема која *po-ra-pi* е NL во лок.-дат. Доследна на ова тврдење таа го дава следниов превод на An 1: „In NN sind so und so viele Ruderer, die nach Pleuron gehen“.

Навистина е чудно како можат тие веслачи да одат во Плеурон ако пак *се*, одн. остануваат во споменатите места: *Ro-o-wa*, *Ri-jo*, *Po-ra-pi* и др. Недоследни се и другите интерпретатори што ги определуваат местата како локативи, а ги разбираат како аблативи и ги преведуваат со: *from*, *di*, *von*. Овие предлози не одговараат на локативот, ами на аблативот. Непосредното чувство што го налага текстот на овој натпис говори дека овде имаме аблативски однос, а не локативски. Забележително е што повеќемина го осетиле тоа и даваат точен превод спрема смислата која се намет-

⁵³) Во *ЖА VI* 331s. ние го примивме објаснението на Pugl.-Carr. Σπορα(δ)-φι, но не изгледа дека е името правилно идентифицирано. Ако беше од конс. декл., лок.-дат. ќе гласеше на *-si*, а не на *-a-i*. Формата *po-ra-i* укажува дека овде се работи за една вокалска *-a*-осн. Ни објаснението на V.—C. (*Docs.* I. c.) не е среќно најдено (Φρασί со замена на *o* со *a*). Φρασί, изгледа, се крие во *pa-ra-we-wo*, (в. бел. 56), а *po-ra-pi*, можеби, е во врска со φωλεός — *Φωλαί, cf. Pol. 9,18 — Φώλεος во Мантиниа или некое крајбрежно место каде што има пештери.

⁵⁴) Cf. В 639.

нува сама по себе од уводната реченица. Останува уште да се признае дека формите на топонимите се во абл. Тоа во последно време постепено и се прави. Chadwick, којшто порано има пишувано за отсуството на абл. во микенскиот грчки (в. стр. 8), сега (cf. *PP* 62 (1958) стр. 292s.) признава дека се топонимите на ова место во абл., а не во лок. Оваа статија, пак, им даде повод и на други класичари од Запад да видат аблативи во микенските текстови (ср. во последно време F. Householder, *Glotta* 38, 1959, стр. 1-10).

Во поткрепа на тезата дека е *Po-ra-pi* абл., овде можеме да додадеме дека локативот од ова име на место гласи поинаку. Тоа е документирано во An 656, 13 како *Po-ra-i*. Во својата подробна анализа на овој натпис H. Mühlestein (*Oka-Tafeln*, стр. 24s., 30) заклучи дека е *Po-ra-i* во алатив, оти се јавува паралелно со форми на *-de*, како *ne-do-wo-ta-de* (An 661,13), но по својата форма дека бил датив. Навистина во микенскиот има случаи на алтернирање меѓу алатив и лок.-дат. (cf. *po-si-da-i-jo-de* „кон храмот, или местото на P.“, Fp 187, 2 и 18: *po-si-da-i-je-u-si* „за луфето од P.“, cf. и KN Fp 14&27, 28: *a-mi-ni-so-de* и *pa-si-te-o-i*). Не е чудно што доаѓа до алтернирање на алатив со дат.-лок., зашто основниот белег на дат. е всушност „движење кон“ (cf. Brugmann, *Grundriß*, II стр. 596s., Bennett, *Syntax* II, 101ss.). Лок. и дат. пак од формална страна се изедначени. Во An 656, 13 *po-ra-i* можело да има нијанса на алатив, но формално тоа е лок., којшто можеше да се употреби и во An 1, ако таму се искажуваше локативски однос.

35. Уште појасно се покажува абл. пад. однос кај формите *pa-ki-ja-pi* и *e-ra-te-re-wa-pi* во Jn 829. И другите имиња на места овде се исто така во абл. Тоа се гледа јасно од споредбата на овој натпис со Cn 608 и Vn 20, каде што се јавуваат 9 исти имиња на места: *pi*-*82 (*pi-sa*), *me-ta-pa*, *pe-to-no*, *pa-ki-ja*-, *a-pu*₂-, *a-ke-re-wa*, *e-ra-to*, *ka-ra-do-ro*, *ri-jo*, со различни завршоци. Овие имиња се повторени и во Jn 829, само со еден исклучок што на седмо место овде доаѓа *ro-[u-]so* = Λουσοί (Аркадија), место *e-ra-to* (Ἐλατος). Овие натписи се многу карактеристични зашто даваат можност јасно да се видат разликите на падежите: лок. во Cn 608, (в. стр. 19s.), акуз. за правец во Vn 20 и абл. во Jn 829, не само од глаголот во уводната формула, туку и од самите завршоци на топонимите.

Vn 20 : *O-a*₂⁵⁵) *e-pi-de-da-to pa-ra-we-wo*⁵⁶) *wo-no*⁵⁷)

⁵⁵) Под *o-a*₂ веројатно се крие *o-[da]-a*₂. Покрај значењето „принос“, одн. „данок“, што го најдоа Furumark и МДП (cf. *ŽA* V, 396), *o-da-a*₂ може да означува и „роба, стока за продавање“.

⁵⁶) Зборот *pa-ra-we-wo* не може да се доведе во врска со πῶρος ep. πρῆγος зашто оваа придавка не се употребува никогаш за вкус, но со *pa-ra-we-wo* се укажува на потеклото на виното (*wo-no*), а со тоа се одбележува и квалитетот (cf. Πράμνειος οἶνος Λ 639, κ 235). *Pa-ra-we-wo* е изгледа во врска со Φαραί (Месенија) cf. St. Byz. s. v. Судејќи по етнимонот Φαραεὺς може да се претпостави дека зад *-ai-* имало *F*, инаку жителот ќе беше Φαρεὺς, како Αἰγεὺς од Αἴγαι.

⁵⁷) Интересно е да се одбележи дека во количината на угоените свињи (Cn 608) и распределеното вино има извесна пропорционалност. Така, местото

ὄ<δα>ῖα ἐπιδέδασται *Φραγήτων Φοῖνος

Имињата што следуваат во овој натпис се во алатив. Партикулата *-de* се додава на акуз., кое се гледа од примерите: *e-ra-to-de*, наспрема лок. *e-ra-te-i*, *pa-ki-ja-na-de* (= *Σφραγιῶνάδε), наспрема лок. *pa-ki-ja-si*, (cf. и *pe-re-u-ro-na-de* = Πλευρῶνάδε од An 1.

Смислата на Jn 829⁵⁸) може лесно да се разбере иако во уводната реченица среќаваме некои не наполно јасни зборови. Натписот претставува список на количини бронза што треба да ја дадат претставителите, старешините од поедини места: *jo-do-so-si ko-re-te-re du-ma-te-qe | po-ro-ko-re-te-qe ka-ra-wi-po-ro-qe o-pi-su-ko-qe o-pi-ka-pe-e-we-qe | ka-ko na-wi-jo pa-ta-jo-i-qe e-ke-si-qe ai-ka-sa-ma* = Οἱ δῶσονσι *κορητήρες *δυμαρτές ϕε προ-κορητήρες ϕε κλαφι-φοροί ϕε *ὀπισυκοί ϕε, ὀπισκαφεῖς ϕε χαλκὸν ἄφιον παλταίοι ϕε ἔγχεσ(σ)ί ϕε αἰξιάνας.

Она што најмногу овде го привлекува нашето внимание се топонимите. Треба прво да се напомене дека покрај оние 9, одн. 8 имиња што се повторуваат и во Cn 608 и Vn 20, овде се набројуваат и други 7, кои, судејќи по дажбите, не се помалу важни од првите девет. Така, н. пр. *za-ma-e-wi-ja* и *e-re<-e>ko-re-te* треба да дадат дури и повеќе бронза⁵⁹). Спрема Ruirérez (*Et. mys.* стр. 105s.), како и *Docs.* № 257, сите овие места се во локатив. Gallavotti овде правилно виде абл., но тој отиде во друга крајност кога и чисто дативски форми од уводната формула: *e-ke-si-qe*, *pa-ta-jo-i-qe* ги прогласи за аблативи⁶⁰).

Покрај *pa-ki-ja-pi* = *Σφραγιῶ-φι (cf. MDP, ЖА IX стр. 84), овде се јавува уште една инстр.-абл. форма на *-pi*: *e-ra-te-re-wa-pi* = *Ἐλατρήφα-φι, веројатно во врска со Ἐλάτρις, Ἐλάτρεια, Теспр., Епир (cf. St. Byz. s. v. Ἐλάτρεια), но ова име можело да го носат и други места. Името е во плур., што се гледа и од Jo 438, 27, On 300,10: *e-ra-te-re-wa-o ko-re-te* = *Ἐλατρηφάων *κορητήρ ген. плур. Името е изведено со *-ηϕ(j)α* од етникот на *-eus*, којшто е документиран во *e-ra-te-re-we* (Ma 233,1).

Падежните завршоци во синг., особено од вокалските основи, вистина, не можат јасно да се различат во ова писмо, но во плур. се поарно диференцирани. Видовме дека лок.-дат. плур. од консон.

Pe-to-no, кое е должно да угои 6 свињи, најмногу од сите, добива и најмногу вино, 100 единици, додека местата што треба да угојат по 3 свињи: *pi-sa₂*, *me-ta-pa*, *e-ra-to* — по 50; само *a-ke-re-wa* добива помалу, —30. Оние места пак што гојат по 2 свињи: *pa-ki-ja*, *a-pu₂* — по 35, *ka-ra-do-ro* 40 и *ri-jo* 20.

⁵⁸) Сите интерпретатори (*Evid.* 101; *Docs.* № 257; Pugl. Carr. o. c. 91; A. Furumark, *Eranos* 53, p. 49; C. Gall. *Docum.* p. 73; M. Ruirérez *Et. mys.* 105) се согласуваат дека Jn 829 претставува список за реквизиција на бронза.

⁵⁹) Во *ra-wa-ra-ta*, *ra-u-ra-ti-ja* (On 300,9) cf. *ra-u-ra-ti-jo* (Ad 664), *ra-wa-ra-ti-jo* (Cn 45,1) и др. можат лесно да се изделат елементите *λαύρα* +суфиксот *-nth-* од предгрч. имиња на места.

⁶⁰) Cf. *Docum.* p. 73: „*ko-re-te-re* e porokoreteres . . . darano bronzo (δῶσουσι χαλκὸν) nelle misure indicate per ciascuno, allo scopo di costruire sulle navi una difesa (*nawijon alkasma*) da colpi di spade e di lance (σπαθαιοὶς τε ἔγχεσσί τε in ablativo).

осн. гласи на *-si*, а од вокалските на *-o-i* < *-oihi* < *-oi-si* и *-a-i* < *-a-si*. Забележително е дека во имињата на места, каде што се јавуваат завршоците *-si*, *-a-i* и *-o-i* (лок.), не се јавува завршокот *-pi*,⁶¹⁾ cf. ЖА IX стр. 125s. Тоа покажува дека тие означуваат два различни, добро диференцирани падежи кои, судејќи по нашиве натписи, никогаш не биле мешани. Ако завршокот *-pi* имал и локативско значење, бездруго ќе се најдеше некој пример со овој завршок меѓу формите на *-si*, *-a-i* и *-o-i*. Фактот што нема такви форми говори дека тие се нарочно издвојувани, а наставката *-pi* во микенско време, покрај инстр., имала и абл. функција. И така, не е случајно што во Јн 829 наоѓаме *pa-ki-ja-pi* заедно со *e-ra-te-re-wa-pi*, а во Сп 608: *pa-ki-ja-si* покрај *e-ra-te-i* = 'Ελάττει од 'Ελατος cf. Z 33.

Верно е дека завршокот *-e* од конс. осн. се среќава и покрај формите на *-pi* како и покрај *-si*, но тоа не може да го оспори горното тврдење, зашто *-e* може да има неколку вредности. Кај именките од s-осн. во синг., со исклучок на едно до две места (веројатно писарска грешка), се забележува и извесна разлика кога се наоѓаат покрај овие два суфикса. Покрај формите на *-pi* имињата од s-осн. се јавуваат со завршок *-e-e*, а покрај *-si* и таму каде што се среќава локативска смисла, — на *-e-i* = *-e(s)i*. Така н. пр. *ti-mi-to a-ke-e* го среќаваме во Јн 829, 13; Ма 123, 1 и На 361. Ма и На-серијата, како и Јн 829, се однесуваат за дажби од поедини места и овде се среќаваат форми на *-pi*, значи топонимите означуваат абл. однос. L. Palmer (Tr. Ph. Soc. 1954 стр. 48) го објасни *t. a-ke-e* како *Themis(s)tos agei*, лок. синг., што е примено и во Docs. (cf. стр. 149). Меѓутоа локативот *ti-mi-to a-ke-i* е документиран во Ап 661,10. Оваа форма (на *-e-i*) се наоѓа во иста положба како и другите имиња на места што означуваат седиште на командантот (cf. *Oka-Tafeln*, 5, 7). Во иста положба е и *e-ra-te-i* покрај *pa-ki-ja-si* во Сп 608.

Само во Јн 829 се забележува една недоследност. Во 19. ред очекуваме *e-re-e* од 'Ερος, но овде формата гласи *e-re-i*. Во PT II стр. 98 крајното *-i* е одбележено како несигурно, но од фотографијата, а уште повеќе од аутопсија, може да се види дека *i*-то не е спорно. Тоа не значи дека *e-i* тука на своето место. Тоа е сигурно грешка на писарот кому можело вниманието да му ослабне при крајот, откако напишал (одн. нацртал) 18 редови на не баш многу удобен материјал за пишување. Дека вниманието му било ослабнато при пишувањето на последните редови се гледа и од фактот што од 15. ред надолу тој заборава да ја одбележи идеограмата за бакар во редицата на *po-ro-ko-re-te-re*. Сметаме дека топонимот во 19. р. треба да гласи *e-re-e*, а не *e-re-i*.

Формата *e-re-e* покрај *po-ro-ko-re-te* се јавува и во Јо 438,19,[2], каде што се спомнуваат некои места како и во Јн 829: *ro-u-so*, *pa-ki-ja-ni[-ja]*, *a-pu₂-ja*, *e-ra-te-re-wa-o*, *ti-mi-ti-ja*, само што алтернираат:

⁶¹⁾ За *34-to-pi во Vп 130, покрај некои локативски форми, cf. Бел. 46, р. 125, ЖА IX (1959).

ген. плур., етник и кос падеж што, веројатно, означува потекло. Во An 724,4 *e-re-e* е глагол: ἐλέει или ἐλέεν, а во Xn 442 не може да се определи падежната вредност, зашто е натписот многу оштетен.

Има и други форми на *-e-e* во натписи, одн. серии каде што ја среќаваме наставката *-pi* или од други елементи се подразбира абл. смисла: *ne-de-we-e*⁶²) (Cn 595, 3), покрај *e-ra-te-re-wa-pi*; *qe-re-me-e*, веројатно од *Βλέμος⁶³) или *Βρέμος (Na 540); *te-se-e* (Na 531), кое е, можеби, во врска со NP *te-se-u* (En 74, 5; Eo 276, 4); *po-ti-ja-ke-e* (An 298,2; -610,11) cf. *ti-mi-to a-ke-e*. Можеби истиот однос се содржи и во *ke-e* (Aa 93; Ad 295) и сложенките од него: *a-pe-ke-e* (Jn 431, 16), етник *a-pe-ke-i-jo* (Jn 431, 1), *ka-ro-ke-e* (An 207, 16), но идентификацијата на овој збор е проблематична. Сомнителни се и *re-si-we-i* и *a-se-e* во An 18, 4. Од кноските топоними такво алтернирање на завршокот покажува *56-ko-we-e (Dx 794,2) и *56-ko-we-i (Dm 5181; Dn 1093,2), покрај *56-ko-we (Db, Dc. и т. н.) ном.

36. Судејќи по *ku-te-re-u-pi*, *po-ra-pi*, *pa-ki-ja-pi*, *e-ra-te-re-wa-pi*, како и врз основа на реченото за развојот на наставката *-φι*, може да се заклучи дека и сите други форми на *-pi* од топонимите се исто така со абл. значење. Вистина, натписите каде што ги среќаваме нив не содржат подолги реченици со глаголски форми, од кои би можело појасно да се види нивната абл. смисла, но сепак и овде има белези од кои се подразбира таква смисла. Натписите со вакви форми припаѓаат во најголем број случаи на серии што се однесуваат до некакви дажби од некои места, како Na-(cf. 262, 296, 523, 530, 924, 1009), Ma-(221) и др., каде што се среќаваат изразите: *a-pu-do-si* = ἀπόδοσις, *o-u-di-do-si* = οὐ δίδουσι, *a-ne-ta* = ἀνετά, *e-re-u-te-ra* = ἐλεύθερα, *o-pe-ro* = ὄρειλων и сл. Освен тоа формите на *-pi* се употребуваат често покрај имиња на лица и го покажуваат нивното потекло, како An, Cn и др. серии.

Идентификацијата на некои од овие имиња не е лесна, но повеќето имаат грчка етимологија.

A-ra-re-u-pi (Cn 286, 1; -643,1;[-719,10]) е во врска со NP Ἄραρεύς (cf. HM, *Et. tusc.* стр. 94; M. Lejeune, o. c. 174, 210).

A-sa-pi (Na 523) cf. Ἀσέα (Аркадија) (St. Byz. s. v.) или Ἄλσαιа за Ἀλέα (Plut. *Cleom.* 7) Аркад., и Ἀσσί село кај Коринт (St. Byz. s. v.).

A-we-u-pi (An 172, 8, 9), cf. Ἄλος πόλις Ἀχαΐας, καὶ Φθιώτιδος, τὸ ἔθν. ἀλεύς (St. Byz. s. v.) може би од *ἄλφεύς или Ἀρεία < Ἄρφα-(cf. Pape—Benseler. o. c. s. v.), слично BG, *Suppl.* стр. 44.

⁶²) Умесна е забелешката на M. Lejeune, (*Mémoires* p. 262) дека имало пилско име на место ΝεδΨοντ- (An 661, 13; Cn 4,6), едно ΝεδΨε(σ)- (Cn 595, 3; *ne-de-we-e*) и едно ΝεδΨα, чиј етник на *-ta* станал име (cf. *ne-da-wa-ta* Jo 438,7). Потврда за алтернирањето на вокалот може да се најде во имињата на реките: Νέδων југоист. Месенија, Νέδη североист. Месенија. Cf. за истото H. Mühl. *Oka-Tafeln*, p. 25 и B. Георгиев, *Flußnamen* p. 34s.

⁶³) Одвај *Θερμέει (дат.-лок.) или *Θέρμεις (етник) од θερμός, н. θερμός (B. Г., *Suppl.* p. 69), поради графијата и формата на NL изведена од придавката θερ-μο-, — поскоро *βλέμος „грамада“ cf. βλεμαίνω „се кревам на големо“, „пркосам“, ἀβλεμής „бессилен“, како μενεαίνω покрај μένος (cf. Frisk. *Gr. et. Wb.* s. v.) или Βρέμος cf. Βρέμων NP.

Da-we-u-pi (Cn 485, 1—8; -925, 1—3). ВГ, Lex. s. v.: *Δαφεῦ-φ(ι?) (δαδοῦχος); поверојатно етник од *da-wo* cf. стр. 67.

Da-ka-ja-pi (Gn 720.1)??

E-ra-te-re-wa-pi (в. стр. 63).

E-ru-ta-ra-pi (стр. 28, 59).

I-na-pi (An 5,8) заедно со формите *i-na-ni-ja*⁶⁴) и *i-na-ne* (An 18,7) е адекватно на *ra-ki-ja-pi*, *ra-ki-ja-ni-ja* и *ra-ki-ja-ne*. Кај Суида има одбележано Ἴνα· ἕνομα πόλεως, од кое можел да биде изведен етникот *Iṽnes, како и *Σφαγιᾶνες од Σφαγία(ι), Δρυᾶνες од Δύμη etc. Само чудна е плуралската форма *i-na-ne* во An 18,7 покрај идеограма на маж 1. *I-na-pi* = *Iṽαμ-φ(ι) како *ra-ki-ja-pi* = *Σφαγιᾶμ-φ(ι). *Inanija* е придавска форма од ж. р. (синг. или плур.) и ср. р. плур., изведена од етникот Ἴνᾶνες. За паралелите со *ra-ki-ja-ni-ja* в. MDP, ЖА IX стр. 84.

Ka-ta-ra-pi (в. бел. 47 стр. 126 ЖА IX) = Κάτρα-φ(ι).

Ku-te-re-u-pi = χυτρεῦ-φ(ι); в. горе стр. 58s.

Ma-ro-pi = *Μαλώμ-φ(ι) в. бел. 38. стр. 121 ЖА IX.

to-ro-ko-wo-wo-pi в. горе стр. 26 бел. 7.

Mu-ta-pi = Μύρτα-φ(ι) < Μύρτα, -αι, cf. Μύρτος (ВГ, Lex. s. v.) и *tu-te-we* (Ub 1318,7) = Μυρτήθει (MDP, ЖА IX, стр. 252).

Ra-na-pi (Cn 45, 10), cf. Φάνα (Етолија), или Φαναί (St. Byz. s. v.).

Po-to-ro-wa-pi (Aa 76; Ad 678; La 623) = *Ποντο-ροφα-φ(ι), ВГ, Suppl. стр. 68.

Ra-i-pi (Na 530) = *Λαιδ-φ(ι), cf. Λᾷ град во Лаконија (St. Byz. s. v.) и Λάχς (B 585) од *laus->Λα(F)σ-<λαῆς (MDP, ЖА IX стр. 172;)
Придавката *ra-e-ja* = *λαεία, *-ra-i-ja* (*ai-ko-ra-i-ja*, = Αἰχολάϊχ, *o-pi-ra-i-ja* = *ὀπι-λάϊχ и др.) се јавува овде без F.

Ri-sa-pi (Na 924) = Λίσσα-φ(ι), cf. Λίσσα место во Крит и Λίσхи во Трак. (P.—Benseler, o. c. s. v.).

Wa-a₂-te-pi (Na 1009) = *wa-a₂-te-u-pi* (M. Lejeune, o. c. стр. 143).

*34-*to-pi* (Vn 130,1). Поради разликата во читањето на знакот *34 постојат и различни толкувања на овој збор.

Во фрагментот]-*i-pi* (Cn 595,6) веројатно се содржи *ra-i-pi*, а]-*ni-pi* (Cn 962,2) тешко може да се доведе во врска со било кој топоним.

37. Во врска со топонимите се јавуваат два основни проблема: а) нивната идентификација и локализација на мапа и б) определување падежниот однос и востановување синтактичката врска со останатиот текст од натписот.

Се претполага дека местата спомнати во кноските плочки се наоѓале на територијата од Крит, наречен ἐκατόμπολις В 649s., а оние спомнати во пилските — некаде во југозападниот дел од Пелопонез. Кога ќе се јави некое име на пооддалечено место од Месенија,

⁶⁴) Неосновано е мнението на Лурје (*Eunomia* I, p. 48) дека е *i-na-pi* лично име, а *i-na-ni-ja* (ЯКМГ р. 347s, *Eunomia* I р. 46) = ἐναρνία „загон для овец, Schafhirt“. *I-na-pi* е паралелно на *tu-ta-pi*, а *i-na-ni-ja* на *a-si-ja-ti-ja* (Ae 134), во двата случаја NL.

како *e-ko-te-no* = Ἐρχομενός (Аркад.), или дури *ko-ri-to* = Κόρινθος и др., авторите на *Docs.* изразуваат длабоко сомнение дека е во прашање токму тоа место.

Иако најголемиот број од спомнатите места во пилските плочки треба да се бара во Месенија и нејзиното соседство, сепак не може да се одрече дека се среќаваат места од целата територија на Пелопонез,⁶⁵) па дури и од соседните острови. Овде се спомнува и Амнисос (веројатно од Крит) и етници од уште пооддалечени места. Од поемите на Хом., при сè што се овие дефинитивно оформени околу 4 века подоцна, се гледа дека Ахејците имале широки врски со други градови и земји. Познато е дека борците, враќајќи се од воените походи, си носеле од далечни места скапоцени предмети и робинки. Такви предмети се спомнуваат и во нашиве плочки коишто се од времето непосредно по Тројанската војна. Тие се бележени спрема местото, од каде што се донесени, најчесто со етници. Важно е да се напомене дека од најоддалечените места овде се јавуваат само етниците, како: *ra-mi-ni-ja* = *Ἀμινιαί (Ἀμινός), *ki-ni-di-ja* = Κνιδίαι (Κνίδος), *mi-ra-ti-ja* = Μιλαιαί (од Крит), *za-ku-si-ja* од островот Ζάκυνθος.

Во кноските плочки исто така се спомнуваат места, не само од целата територија на Крит⁶⁶) (од Кидонија до Итанос), туку и надвор од Крит. За некаква таласократија на Крит не може да станува ни збор во времето непосредно пред пропаста на кноскиот дворец, но врските со некои места надвор од Крит не биле прекинати, како што може да се види од споменувањето на следниве имиња на места: *sa-pa-ka-te-ri-ja* (DI 943), спрема Sittig (cf. *Docs.* стр. 147) = Σφακτηρία, *ra-ma-na-de* (Fh 353) cf. Ῥαμνοῦς, *da-wo* = Δῆλος, *u-ru-pi-ja* (X 392) cf. ΡΥ *u-ru-pi-ja-jo* етн. од Ἰλυπία = Ὀλυπία и т. н.

Претпоставката на V.—С. дека, речиси, сите имиња на места се во лок. -дат. (в. стр. 23) им дава повод да се однесуваат скептично кон секое име на место што се наоѓа подалеку од Месенија и Крит. Но ако се допушти дека топонимите се наоѓаат и во абл. падежен однос, тогаш далечината на местата не претставува никаков проблем.

Идентификацијата на повеќето од спомнатите места, особено во пилските плочки е отежнато поради тоа што ни е недоволно позната географијата на Месенија и од подоцнешно време, а второ што често во текот на историјата населените места биле уништувани, напуштани, а нивните имиња или изменувани или заборавани

⁶⁵) И покрај тоа што можело повеќе места да носат исто име, зашто со миграциите на луѓето од едно место на друго, често се пренесувало и името на нивното родно место.

⁶⁶) V.—С. (*Docs.* p. 146s.) набележија 52 имиња на места од кноските плочки, од кои само 12 локализираа на мапата: Amnisos, Aptara (Aptera), Dikte, Inatos, Itanos, Knosos, Kydonia, Lato, Lyktos, Phaistos, Setaia, Tyllisos. Кон овие би можеле да се додадат и следниве топоними *e-te-wa*, веројатно Ἴτεία, *ku-ta-to*, *ku-ta-i-to* = Κυτάιον, *su-ki-ri-ta* = Συβριτα, *ka-ta-ra-ijpi* = Κάτηρη.

Но, независно од тоа едно е, сепак, јасно. Топонимите, спомнати во овие плочки, се наоѓаат во различни падежни односи. Sprema содржината на натписите кои набројуваат: а) дажби од некои места и лица, како и происход на некои лица, б) лица или предмети при некои места и с) испраќање на некаква стока, одн. одење на некои лица во извесни места, природно е дека и топонимите ќе бидат во соодветните падежи: а) „аблатив“, б) локатив и с) алатив.

38. Во списоците на топонимите, каде што се претполага абл. однос, покрај формите на *-pi*, можат да се изделат следниве завршоци: *-a* (*a-ke-re-wa*, *a-si-ja-ti-ja*, *me-ta-pa*, *pi-sa₂*, *ra-wa-ra-ti-ja*, *go-o-wa* и др.), *-o* (*ka-ra-do-ro*, *pe-to-no*, *ri-jo* и др.); *-e* (*a-po-ne-we*, *a-pu₂-we* и др.), *-e-e* (*ti-mi-to a-ke-e*, *ne-de-we-e* и др.; за *e-re-i*, Jn 829, 19, установивме дека е грешка место *e-re-e*, в. стр. 64). Завршокот *-a* во ова писмо може да означува во синг. ном. *-ā*, ген. *-ās*, дат. *-āi*, ак. *-an*, вок. *-a*, лок. *-ai*, инстр. *-ā*, во плур. ном. *-ai*, ак. *-ans*; во *-o* можат да се содржат наставките за синг.: ном. *-os*, дат. *-ōi*, ак. *-on*, абл. *-ō(d)*, инстр. *-ō*, лок. *-oi*, плур. ном. *-oi*, ген. *-ōn*, ак. *-ons*, инстр. *-ōis*, дуал ном.-ак. м. и ж. р. *-ō*; завршокот *-e* може да биде: дат.-лок. *-ei*, инстр. *-ē*, ном. плур. *-es*.

Врз основа на петрефактите од абл. во клас. грч. ние установивме (cf. ЖА VI (1956) стр. 328s.) дека во микенско време бил уште жив абл. во о-основите на *-ō(d)*; во завршокот *-a* уште порано беше откриен (cf. МДП, ЖА V, стр. 338) еден ген.-абл. на *-as* со ИЕ контракција од *-a+es* (cf. Schwyz. о. с. 554), а во *-e* претположивме чиста абл. наставка *-es*, cf. *Δι-εσ-χουριάδεω*, покрај *-os* за ген. (в. горе стр. 44). Со оглед на тоа што е ген. наставка доста млада, видовме (l. c.) дека наставката: *-os*, *-es*, *-s*, изгледа, првобитно била само аблативска, па постепено била пренесувана и на ген. Во тој преоден период веројатно сè уште се разликувала ген. од абл. наставка. Таа разлика можела да се изрази со различната аблаутна степен на истата наставка, но тоа не може да се види од ст. инд. којшто ги изедначил вокалите *o* и *e* со *a*. Во лат. пак, вистина, се јавуваат и двете форми (*-es* и *-os*) за ген. (cf. *Apolines*, *Veneres*, *Salutes*, CIL I², 37, 451, 450, покрај *Diovos* CIL I² 360), но таму абл. од сите деклинации се повел по *-o(d)* формите. Таа разлика, доколку ја имало, може да се покаже јасно само во грчкиот, којшто најдобро ги пази ИЕ вокали. Примерот *do-po-ta* (Тп 361, г. 5) = **doms-poiās* (cf. Docs. стр. 289), покрај **dems-* (*δέμος*, ст. инд. *dāmpati-*) или од *dms-*, *dos-poiās*, покажува дека во микенскиот се јавува редуцираната степен од абл.-ген. наставка *-s*.

Иако во микенските натписи со ова примитивно писмо нема сигурен, формален доказ од старите абл. наставки, немаме основание ни да го негираме нивното присуство, зашто во ова писмо не можат да се покажат карактеристичните одлики на тие наставки. Дали во микенскиот уште се пазело крајното *-d* од абл. наставка во о-основите, не може да

се види од писмово кое бележи само отворени слогови. Но формите од типот на ἀλλοδατός (в. стр. 40s.) укажуваат дека може и да се очекува. Дури и ако немало активни абл. форми во микенскиот, секако имало повеќе остатоци од нив, отколку во подоцнешниот грчки.

Но, кога се разгледуваат формите на микенскиот грчки, треба на прво место да го имаме пред очи аркадо-кипарскиот дијалект, којшто се смета за директен наследник на микенскиот. Горе (стр. 49s.) видовме дека таму се среќаваат инстр. форми со абл. функција како и во италските дијалекти. Подоцна и инстр. се изедначил со дат.-лок. Судејќи по фактот што абл. предлози ἐκ, ἐς, ἀπό, παρά се употребуваат со „дат.“, општопримено беше мнението дека дат. ја презел абл. функција, но за развојниот пат на аркад. „дат.“ не можеше ништо сигурно да се каже. Дури кога ќе се јавеа и чисти инстр.-абл. форми со овие предлози, се полагаа големи усилби да се покажат тие како дативи (cf. за ἐπὲς Férυō I. c.). Микенскиот фрла нова светлина и на ова прашање. Многубројните инстр.-абл. форми во плур. на *-pi* даваат основание да се допушти дека и во синг. инстр. ја има преземено абл. функција по аналогија од плур. И од формална страна можело многу лесно да дојде до едначење меѓу абл. и инстр. во о-основите. Ако крајното *-d* од абл. наставка исчезнувало, тогаш, навистина, наставките на инстр. и абл. по ништо не се разликувале. Во плур. пак на овие основи наставката *-ōis* (в. стр. 30) можела исто така да ја преземе абл. функција не само по аналогија на φi-формите од I и III декл., ами и од синг., каде што поради фонетски причини тоа едначење можело да стане нешто порано. И така, со поголема степен на веројатност може да се заклучи дека завршоците *-a*, *-o* и *-e*, во натписите, каде што прилегува абл. смисла се всушност инстр. наставки: *-ā*, *-ō* и *-ē*, со абл. значење.

Претпоставката за синкретизмот на абл. со инстр. ние ја искажавме накратко во ЖА IX (1959) стр. 127. Едновременно F. Householder (*Glotta* 38 стр. 8 и E. Risch (*Mus. Helv.* 16 стр. 220)^{66a}), ја изнесоа истата теза. Дека е ова најлогичното решение на прашањето за абл. во микенскиот и аркад.-кип. дијалект ќе видиме долу и од употребата на предлогот *pa-ro* во овие натписи. Врз основа на тоа може да се подвлече дека во микенскиот веќе била извршена фузијата на абл. со инстр., како во плур. така и во синг., но сепак имајќи ја предвид староста на овој дијалект, не треба да се исклучи и можноста дека сè уште имало и стари абл. форми, од кои има останато петрефакти и во клас. грчки.

^{66a}) E. Risch ги искажал овие мисли уште порано во едно писмо од 31-V-1957 до J. Chadwick.

39. Штом во завршоците: *-a*, *-o*, *-e* можат да се кријат неколку пад. наставки, се наметнува прашањето: по што ќе се познае абл. падежен однос?

Прво, тука треба да се има предвид текстот на натписот. Ако се содржи во него глагол што искажува абл. смисла, н. пр. ἀπεῖναι (cf. An 724,1), природно е да се очекува таков однос и во топонимот. Но бидејќи во повеќето од овие натписи, пишувани со „телеграфски“ стил, отсуствува глаголот, не останува ништо друго освен аналогијата со другите топоними кои покажуваат поголемо диференцирање во завршокот, н. пр. *-e-e*, наспрема *-e-i* во синг. од *es-осн.* и *-pi*, наспрема *-si*, *-a-i* и *-o-i* во плур. Се претполага дека имињата на места од еден натпис се во ист падеж. Покрај локативските форми не доаѓаат аблативски, освен ако не се искажуваат некаде посложени односи (cf. H. Mühl., *Oka-Tafeln*, стр. 2, 23s.). Во случаите, каде што имаме куси натписи кои се состојат само од еден ред, или содржат само еден топоним, до извесна степен ни помага шаблонизираното предавање на содржината во другите слични натписи. Помали или поголеми групи натписи, носители на една иста идеограма, на сличен начин ја искажуваат мислата и образуваат одделни серии. Во сериите што се однесуваат за дажби (в. стр. 65), топонимите се обично во абл. или ном. Така од 60 топоними во Na-серијата ниеден не покажува знак дека е во лок., а се среќаваат 7 форми на *-pi* и 3 на *-e-e*. Но има и еден ном. *e-ri-no-wo* (Na 106) cf. Ἐρινοῦς, ген. на *-wo-to* (Eq 313, 3) и лок., одн. (инстр.-) абл. на *-wo-te* (An 427, 1; Cn 4, 5; Mn 456,8).

Наместа изгледа дека има недоследност во падежите на топонимите од еден ист натпис. Така во Nn 228 покрај (инстр.-)абл. *po-ra-pi* би требало и другите имиња да бидат во ист падеж. Но во 4 ред, *pu₂-ra₂-a-ke-re-u* = *Φυλια-ακρεῦς е очебијно во ном. синг. Зад уводната реченица на Nn 228: *o-o-pe-ro-si ri-no o-pe-ro* = οἱ δφέλλωνσι λίνον δφέιλος, може да следува и ном. и абл. на должниците и затоа не е чудно што дошло овде до мешање на овие два падежа. Неоспорно е прав M. Lejeune (*Et. mus.* стр. 146) кога наоѓа дека во микенските натписи често се употребува и еден неопределен падеж. т. н. „nominatif de rubrique“. Но сепак треба да се признае дека не само во одделните натписи, ами и во некои цели серии преовладува еден падежен однос. Така во Na-, Ma- и др. слични серии на дажби, завршоците: *-a*, *-o* и *-e* ќе имаат (инстр.-) абл. вредност.

Топонимите од целата серија можат да бидат во еден падеж, но не мораат. Сериите се определени главно спрема идеограмата, а содржината на текстот може да се однесува за разни работи. Особено е комплицирана Cn-серијата од Пил. Судејќи по изразите *o-pe-ro* (Cn 4, 1 и 595,1) и *a-ko-ra* (Cn 453; -655) = ἀγορά од ἀγορεύω „собирање“ (овци), може да се заклучи дека овде има натписи што бележат дажби на домашни животни од поедини места. Тоа може да се види и од округлите бројки по 100 и 50 во соодветната серија од Кнос. Јасно е дека тоа не се природни бројки на состој-

бата и дека не се сите натписи инвентарни списоци. Во оваа серија се јавуваат и локативски форми во Cn 608, -202, -254, -328, -441, -599, но има и јасни инстр.-аблативски форми на *-pi* (се среќаваат 35 примери од 7 форми и 2 фрагмента) и *-e-e*. Сепак нема основание да се сметаат сите натписи, каде што се среќаваат топоними во инстр.-абл., дека означуваат даноци во натура. Само во врска со *Ma-ro-pi* се набројуваат 3.250 овни и 550 овци. Оваа сума изгледа доста голема, за да биде данок. Аблативските форми овде треба да се разберат поинаку. Покрај топонимите на *-pi*, речиси, редовно се јавува и лично име — на овчарот или стопанот на овците — и сосема е природно овие форми да се разберат како *abl. originis*. И од подоцнешните натписи се гледа дека личните имиња се придружени од NL во ген.-абл.

За определување падежниот однос на топонимите од персоналните, А-серији, особено спомагаат етниконите кои алтернираат со топоними.

40. Во класичниот грч. се познати шест различни начини за образување етникони. Најчест е суфиксот *-ιος* и *-χιος*⁶⁷⁾ cf. Σικυώνιος од Σικυών, Ἀθηναῖος, потоа *-εως*, Μαντινεύς од Μαντινεῖα, *-χος*, Μεγαρχικός < Μεγαρχικόν, *-της* (*-ατης*, *-ητης*, *-ιτης*, *-ωτης*) Τεγεάτης, Αἰγινήτης, Ἀβδηρίτης, Ἰταλιώτης, (за ж. р. *-τις*, *-τιδος*, *πολιτῆς* наспрема *πολίτης*), *-ανος*, (*-ηνος*, *-инов*), Σαρδικινός, Περγαμηνός, Βυζαντινός.

Покрај овие се среќаваат и етникони на *-νες*, Αἰνιῶνες и *-ντες*, Ἀβαντες и др. со елементот *-ντ-*, кои спрема Schwyz. (о. с. I стр. 526, 78, 487) се од предгрчко, илирско потекло.

Во микенскиот натписи ги среќаваме сите спомнати форманси освен *-χος* и *-νος*.

Суфиксот *-ιος*, којшто е наследен од ИЕ јаз. (cf. Chantraine, *Form.* стр. 33s., Buck, *Comp. Gramm.* стр. 147) е најпродуктивен како кај Хом. така и во мик. натписи. Етниконите со овој суфикс во микенскиот се околу три и пол пати повеќе од етниконите со сите други суфикси. Во завршокот *-i-jo/ -i-ja* J. Sundwall уште во 1948 (cf. *AJA* 52 стр. 311s.) виде дека се крие придавска форма и дека означува некаква припадност. Со овој суфикс се образувани етникони и од основи на *-υθ-* *ko-ri-si-jo/ja* од *ko-ri-to* = Κόρινθος, *za-ku-si-ja* (Sa 751 и др. од Ζάκυνθος, со типичната за југоисточните грч. дијалекти промена на *t* пред *i* во *s*⁶⁸⁾). Ке спомнеме само неколку од многубројните примери на *-i-jo*: *a-mi-ni-si-jo* = Ἀμνίσιος, *di-ka-ta-jo*

⁶⁷⁾ Buck, (*Comp. Gramm.* р. 318) смета дека суфиксот *-ιος* е, можеби, од лок. синг. *-ai + io*. Формата *παλαιός* (па по аналогија од неа и *γεραιός*, како и *οἰκετός*, лок. *οἰκει*), говори во прилог на ова мнение. Но со наставката *-aios* се образувани етникони и од топоними во *plurale tantum*, како Ἀθηναῖος од Ἀθῆναι, Θηβαῖος од Θῆβαι и др., чиј лок. не гласи на *-ai*. Суфиксот *-aios* е всушност истиот суфикс *-ios*, додаден на целата основа од именките на *-a-*, а потоа тематскиот вокал, заедно со *-ios* обопштен и целиот форманс пренесен и на други основи.

⁶⁸⁾ За асибилизацијата на *-t-* во микенскиот cf. *Docs.* р. 73.

= Δίκτιος од Δίκτη, *ra-su-ti-jo* = *Λκσύνθιος, *ru-ki-ti-jo* = Λύκτιος, *tu-ri-si-jo* = Τυλίσιος, *u-ta-ni-jo* = Ὑτάνιος, *da-mi-ni-jo* = cf. Ἐπίδαμνος, *mi-ra-ti-ja-o* = Μιλκτιάων, *ro-u-si-jo* = Λούσιοι и т. н.

-eus бил првобитно суфикс за номина *agentis*, потоа означува занимања, деми и етници, а се среќава и во еден мал број апелатива кои означуваат потекло: τοκεύς, γονεύς, οἰκεύς. И овој суфикс е многу чест во микенскиот кај личните имиња и занимањата, но од етниците во синг. се јавуваат само: *e-ko-me-ne-u* (Nn 831) (поточно *e-ro-me-ne-u*, но ср. *o-ko-me-ne-u* Ea 780) = Ἐρχομενεύς, *e-re-e-u* (Nn 831,4) = Ἐλεεεύς, покрај ген. синг. *e-re-e-wo* (Na 284) и ном. плур. *e-re-e-we* (An 723,1) и *wo-we-u* (Ad 142)

Сpreма Risch (*Mus. Helv.* 14 стр. 66, 74) суфиксот -της е млад, зашто кај Хом. тој не се јавува, но во микенските натписи среќаваме форми и од него: *i-wa-si-jo-ta* (Cn 3, 6) cf. Ἰάσον Ἀργός (σ 246), *e-ko-me-na-ta-o* (An 218, 11), значи покрај Ἐρχομενεύς имало и Ἐρχομενάτης, понатаму: *ne-da-wa-ta* (Jo 438, 7; An 657, 6), *di-wi-ja-ta* (Nn 228, 4) покрај *di-wi-je-u* (An 656, 9) = Διεύς и во плур. *di-wi-je-we* (Es passim).

Посебно овде би можело да се спомене *ka-pa-ra₂-de* (Aa 788, An 292, 2) и *ka-pa-ra₂-do* (Ad 679) ген. плур. ж. р.

Во микенскиот се среќава и формансот -ανες, којшто не е продуктивен во класично грчкиот, cf. *a-ru₂-ka-ne* (An 656, 13; -657, 13) од *a-ru₂-ka* (An 656, 20), *i-na-ne* (An 18, 7), *pa-ki-ja-ne* (Vn 19,4; Xc 113, 1), *re-ka-ta-ne* (An 207, 8) и др.

Етниците се всушност изведени од топоними придавки, кои, како и патронимците⁶⁹), означуваат потекло. Нивното значење, навистина е доста широко, но во извесна смисла искажуваат и абл. однос. Тоа се гледа од фактот што абл. адвербијални форми на -θεν ги заменуваат понекогаш етниците од оние имиња на места, од кои нема или не можат да се образуваат етници, како што нагласува St. Byz. s. v. Βατή· Β., δῆμος τῆς Αἰγυπιδος φυλῆς. Τὸ ἐθνικὸν ἐπιβόρηματικῶς Βατῆθεν. οὐ δεῖ γὰρ ἐν πᾶσι τὸ ἐθνικὸν ζητεῖν, ἀλλ' ἢ τῷ ἐπιβόρηματι χρῆσθαι, ὡς ἐπὶ τῶν δῆμων, ἢ τῇ γενικῇ μετὰ προθέσεως ἢ τῷ ἀναλόγῳ ἢ τῷ συνῆθει τῆς χώρας τὰ τοπικὰ δῆλα . . . s. v. Καβασσός, "Οα и др. Затоа Ventris и Chadwick сосема оправдано нив ги преведуваат со „from“.

E. Risch (*Atti del 2° Colloquio* p. 51) наоѓа дека етниците имаат локативско значење: *me-ta-pi-o ke-ki-de* = les k. de Metapa = les k. qui sont à Metapa. За некои етници, навистина може да се допушти и ваква смисла, но сепак основното значење останува ген.-аблативско. Би било бесмислено да се бара локативско значење во *ki-ni-di-ja*, *ra-mi-ni-ja* и др. етници, изведени од места далеку

⁶⁹) Во солскиот дијал. се употребува патронимик-приставка наместо ген. синг. од татковото име (cf. Buck, *Gr. Dial.* p. 134s., 147): Τελαμώνιος Αἴας лезб. Μελαγχρος Πιθώνειος, тес. Σύχουον Ἀντιγόνοιος беот. Θεόπομπος Ὀλυμπίχιος etc.

од Пил, зашто лицата, означени со овие етници се наоѓаат во Пил, а не во Книд, Лемнос и др. (в. стр. 19).

Имињата на места што доаѓаат во иста позиција како и етниконите, означуваат исто така потекло. Ова значење особено јасно се гледа од алтернирањето на етници со топонимите, од кои се изведени тие, како н. пр.: *o-wi-ti-ni-o o-ka-ra*₃ (An 657, 6) со *o-ka-ra o-wi-to-no* (An 657, 13); *ku-pa-ri-si-jo ke-ki-de* (An 657, 10) со *[ku]-pa-ri-so ke-ki-de* (Na 514), *u-ru-pi-ja-jo o-ru-ma-si-ja-jo* (An 519, 12) со *o-ru-ma-to u-ru-pi-ja-jo* (Cn 3, 6); *pa-i-t-i-ja* (KN Ak 828) со *pa-i]-to* (Ak 627, 1) и т. н. Заборовите *o-ka-ra*, одн. *o-ka-ra*₃, *u-ru-pi-ja-jo* и *ke-ki-de* означуваат групи луѓе како што установија Н. Mühlestein (*Die Oka-Tafeln*, стр. 21) и *Risch* (о. с. стр. 341s.) а етниконите, како и топонимите покрај нив покажуваат од каде се тие. Топонимот во тој случај не може да биде во друг падеж освен абл.

Слично алтернирање се забележува и меѓу форми на *-pi* и етници: *pa-ki-ja-ni-jo ko-re-te-ri* (On 300, 3, со реконструкцијата на МДП cf. *ЖА IX* стр. 84) и *pa-ki-ja-pi ko-re-te* (Jn 829, 7), т. е. „на сфагијанскиот коретер“ (му се даваат овчи кожи 3 и „коретерот од Сфагија“ дава бронза (толку и толку). Последниов пример уште еднаш ја потврдува аблативската вредност на наставката *-pi* кај топонимите.

Важно е да се спомене уште дека во микенско време како и подоцна со етници се одбележувани и предмети (cf. МДП *ЖА IX* стр. 154). Такви етници среќаваме особено кај платната (L-серијата) и садовите (Т-), како и мешаната U-серија.

41. Овде ги приведуваме топонимите по падежи во два прегледа. Во првиот се поместени попознати имиња на места коишто се јавуваат почесто во нашиве натписи, а во вториот се издвоени помалу сигурните, како н. пр. а) неидентифицирани имиња, веројатно од предгрчко потекло; тие се најчесто *hapax legomena*; б) топоними со сомнително читање, било затоа што содржат некој редок, уште непочитан знак, или е таму текстот повреден и с) името може да се идентифицира, но не може да му се одреди падежот оти се јавува во фрагментарен текст.

Падежниот однос го одбележуваме секаде, каде што е возможно да се определи врз основа на текстот и другите имиња на места што се јавуваат заедно во еден натпис, одн. слични натписи, како и врз основа на општата смисла на натписите. Земени се предвид и алтернирањата со етници. Така во KN Dk 1076; -1077; -1399 се јавува етниконот *da-mi-ni-jo* (cf. Ἐπίδαμνος) на местото каде што обично во оваа серија доаѓа топоним. И покрај сите белези за распознавање, има извесен број натписи, каде што не може со сигурност да се определи падежниот однос на топонимот. Причина за тоа е обично оштетеноста на натписот (cf. An 615; -830; Vn 19 и др.), или самиот текст, од кој не можат да се извлечат повеќе податоци (cf. PY Mn 456).

Во одделни графи предаваме три падежни форми: (инстр.-) абл., локатив и алатив, означувајќи ги натписите, каде што се јавува соодветната форма на топонимот. Генитивот го одбележуваме покрај самата форма, исто така и номинативот од оние основи каде што се разликува тој. Веројатно има номинативи и кај имињата од *a-* и *o-*основите, но тие не можат јасно да се различат. Судејќи по номинативската форма *56-*ko-we*, која се среќава во повеќе подгрупи од долгата D-серија, сосема е возможно и други топоними од *a-* и *o-*основите да бидат во ном. Но бидејќи тука најдобро одговара абл. смисла на топонимите (abl. originis покрај имиња на лица), сите тие се пресметнати како (инстр.-) абл. Слично и во Dm и Dn-подгрупите можат да се јават номинативски форми („nominatif de rubrique“) но врз основа на формата *56-*ko-we-i*, сите се сместени во рубриката на локативот. Овој принцип доследно е спроведен и во другите серии.

Топонимите со завршокот *-pi* во прегледиве не се поместени, зашто се разгледани посебно горе (в. стр. 65s.).

1. Преглед на топонимите по падежи

Топоним	(инстр.-) абл.	локатив	алатив
<i>a-ka</i> = Αλγή, "Αχη(?) KN BΓ, Lex.; етн. <i>a-ka-i-jo</i>	Da 1078; -1080; -1801; -1082; -1083; -1087; -1350; -M5; Dw 1079 -5333 (?)		
<i>a-ka-wi-ja-de</i> = 'Αχι- KN Fιβ-δε, Docs. 156; не NP cf. LP, Gnomon 565.			C 914
<i>a-ke-re-wa/-de</i> , cf. 'Αχι- PY λειον, κόμη και λιμήν Μεσσήνης (St. Byz.) ген. Eq 213, 2; Jo 438, 28; етн. <i>a-ke-re-wi-jo</i> MY Ge 603, -604	Ac 1277 [An 427,2] An 610, 7; Jn 829,9 Ma 222, 1; Vn 493, 11	An 656, 11, 18; -724, 9; Cn 202, 1; -608, 8; Jn 310,1; [-693,1] -725,23	Vn 20, 8
<i>a-ke-re-u-te</i> = Agreu- MY then (?) MT II 100, ЖА IX 122.	Ge 606, 2		
<i>a-ka-re-u-te</i> PY	Cn 4, 4, 9		
<i>a mi-ni-sol/-de</i> = 'Αμι- KN σός; етн. <i>a-mi-ni-si-jo/ja</i> = 'Αμισιός/-ια An 943,2	Ak 638; As 1520, r 1 (?), X 1036	Fp 1, 7; Gg 705,1; M 719,1	Fp 14, 2; -48, 3; F 953, 3; [Ga 465, 2]
<i>a ne-u-te/ia₂-ne-u-te</i> = *Ar- PY newnte(i), cf. ЖА IX 122 или од Αίνεός	Cn 40, 7, 13 (?)	Cn 599,2	
<i>a-ra-ta-wa</i> = "Απταρ- KN (F)α, cf. "Απτερα; етн. <i>a-ra-ta-wa-jo</i>	Ch 902, 9	Co 909, 1	
<i>a₂-ra-tu-wo-te</i> , cf. праз- PY ник 'Απατούρια		Cn 599, 3—5, 7	
<i>a-ri-te-ja</i> , BΓ, Lex. 'Αμ- PY φιθέα; cf. "Αμφια и "Αν- θεια, двете во Месенија.		Fn 187, 1	

Топоним	(инстр.-) абл.	локатив	алатив
<i>a-ri-te-wa</i> , ML, <i>Mém.</i> p. PY 141: поинакво пишување на претходното(?).	An 519, 8; Na 1021		
<i>a-ro/ru-ne-we</i> , ВГ, <i>Lex.</i> PY *'Αλπωεύς	An 1, 6; -610, 10; Ad 684		
<i>a-ru₂-we/de</i> = Διπύ PY (B 592), етн. <i>a-ru₂-ja</i> = Αἰπεια, MR, <i>Et. тус.</i> 117.	An 427, 1; Jn 829,8 Ma 124,1	Cn 608, 7; Jn 693,5	Vn 20, 7
<i>a₂-ra-tu-a/a₂-ra-tu-wa</i> , ВГ, <i>Lex.</i> ?'Αλασύα, <i>Docs.</i> , HM, cf. 'Αραιθυρέα, 'Αραντία, старо име на Φλιοῦς	Cn 3, 3; An 519, 4		
<i>a₂-ru-wo-te</i> , cf. 'Αλοῦς PY (Аркадија)		An 657, 8	
<i>a-si-ja-ti-ja</i> , cf. 'Ασέα PY (Аркад.) <i>REPW</i> Π ₂ (1896) col. 1528, 1514 'Ασέα oder 'Ασία zu ἄσιος „schlammig“ von ἄσις „Schlamm“	Ae 134; Cn 4, 1; Jn 829, 16; On 300, 11; Xa 639	Cn 254, [1], 2—9, [10]; -1197, 1; Jn 750, 1	
<i>a-sa-ti-ja</i> , Mn 162,4 (?)			
<i>a-te-re-wi-ja</i> , изведено од 'Ατρεῦς	Cn 40, 14; Ma 335, 1; (Aa 779, e?)	An 830,6	
<i>au-ri-mo-de</i> = Αὔλις-μόνδε, cf. ЖА VIII, 274.	KN		Fp 13, 2
<i>da-da-re-jo-de</i> , cf. Δαίδαλος (Σ 592), <i>Δαιδαλίδαι</i> (St. Byz.)	KN		Fp 1, 3; Fs [32]; -723
<i>da-mi-ni-jo</i> , етн. <i>da-mi-ni-jaljo</i> cf. 'Επίδαμνος	KN Dk 1076; -1077; PY -1320 [-1399] (?)		
<i>da-ra-ko</i> , V. Δράκων	KN Dd 1579; Dg 1169; Dk 936; Dx 1165; -1430 (?)		
<i>da-wo</i> , V. Δαλφος, Δήλος; етн. <i>da-wi-jolja</i>	KN Ak 621, 2; C 59, 1; Da, Dc, Dd, De, Dl, Dw, Dx, D passim(?), L 1568,6; Np 272	Dn 1094, 2; F 852,1	
<i>de-we-ro-ai-ko-ra-i-ja</i> , област од оваа страна на Ајгалеон; ML, <i>Et. тус.</i> 146: δευτελο-ἀρχωλαία; MDP, ЖА IX, 172: Δευροαιγολαία	PY Ng 319, 1 или ном.		
<i>di-ka-ta-de</i> = Δικταν-де, cf. етн. <i>di-ka-ta-jo</i> = Δικταῖος	KN		Fp 7, 2; Fh 5467
<i>do-ti-ja</i> , cf. NP Δωτία	KN Ap 629, 2; Da, Db, Dc, Dd, De, Df, Dw, Dx, D, passim (?) E 1569 (?) L 475, -520,1, 641,3	Ce 139, 2; Dm 1181+; Dn 1200	
<i>e-ko-me-no</i> = 'E/ 'Ορχο-μηνός, етн. <i>e/o-ko-me-ne-u</i> , <i>e-ko-me-na-ta-o</i>	PY Cn 40, 5, 6; Na 406; [-941]	Cn 599, 8	
<i>e-na-po-ro</i>	PY An 661, 3; Cn 3, 5;	Vn 130, 5	

Топоним	(инстр.-) абл.	локатив	алатив
<i>Docs. Enarsphoros</i> , спарт. херој (?) <i>e-pi-ko-o/e</i> = *Ἐπί-χοος PY или Ἐπίχως (cf. St. Byz. s. v. Κῶς) в. стр. 13. <i>e-ra/-de</i> , (?) Ἐλα или Ἐραί; етн. <i>e-ra-jo/ja</i>	Na 1027; Nn 228, 6		
<i>e-ra-te-re-wa-o</i> , ген. PY плур. cf. <i>e-ra-te-re-wa-pi</i> стр. 63; <i>e-ra-te-re-we</i> ⁷⁰⁾ (Ma 333.1) етн. ном. м.р. плур; cf. Ἐλάτρεα <i>e-ra-to-de</i> , <i>e-ra-te-i</i> , cf. PY NP Ἐλατος; етн. <i>e-ra-te-i-jo</i> <i>e-re-e</i> од Ἐλος (B 594) PY <i>e-re-i</i> = <i>e-re-e</i> <i>e-ri-no-wo</i> , ном. Na 106, PY <i>e-ri-no-wo-to</i> , ген. Eq 213,3; <i>e-ri-no-wo-te</i> , J. Kersch. Münch. St. IX, 50: <i>Erinowonts</i> <i>e-ro-ma-to</i> = Ἐρύμανθος, cf. <i>o-ru-ma-to</i> <i>e-u-de-we-ro</i> , cf. Εὐδει-ελος (Strab. 9,415) <i>e-wi-ri-po</i> = Εὔριπος, PY εὔριπος; етн. <i>e-wi-ri-pi-ja</i> = Εὔριπία <i>i-wa-so</i> = Ἴασος, HM, PY <i>Oka Tafeln</i> , p. 20: етн. и NL homographa, но cf. <i>i-wa-si-o-ta</i> ⁷¹⁾ <i>ka-ra-do-ro/-de</i> , cf. Χαράδρος река во Месенија (Paus. 4, 33,5), cf. и Χαλάδριοι (<i>Del.</i> 415) <i>ke-ra-ti-jo-jo</i> (<i>wo-wo</i>), cf. PY Γεραίστιον (Аркад.) ген. An 424,3 <i>ke-re-ti-wo</i> , cf. Κρητέα (Аркад.), Paus. 8,38,2	Da, Db, Dc, Dl, Dv, Dw, Dx passim(?) Od 687 (?) Pp 498 Jo 438, [3], 19; Xn 442, 1 Jn 829, 19 [An 427, 1]; Cn 4, 5; An 172, 3, 4—7 Cn 3,6 An 610, 6 Ac 1273; An 661, 5; Jn 829, 11; Jo 438, 12; Ma 346, 1; Na 543 Na 547	Aa 94 (?) Ad 672 [Dm ? 1387] Cn 608, 9 Mn 456, 8 (?) Aa 772; Ab 379; Ad 670 An 519, 8; -654, 17; -661, 3; Cn 655, 6 Cn 608, 10; Vn 130,8	Fh 357,2 Vn 20, 9 Vn 20, 10

⁷⁰⁾ С. Лурье, *ЯКМГ* p. 111, *PP* (1957) p. 329, наоѓа и еден дат. синг. кај топонимите од а-декл.: *a-ke-re-we* (Un 1193,3) од *a-ke-re-wa*; *e-ra-te-re-we* (Ma 333), наспрема *e-ra-te-re-wa-o/-wa-pi*; (Na 396); *e-te-we* (Cn 925,2) од *e-te-wa* (An 657,3); *wo-no-ge-we* (Un 1193,2) од *wo-no-ge-wa*, но овие форми можат многу полесно да се објаснат како ном. плур. одн. лок. синг. (cf. *e-te-we* покрај *pa-ro*) од еден етник на *-eus*, што алтернира со дериватот од ж. р. на *-wa*, cf. *a-ke-re-u*: *a-ke-re-wa*, *e-sa-re-u*: *e-sa-re-wi-ja*, *a-te-re-wi-ja*: Ἄτρεός, etc. cf. M. Ruipérez, *Et. mys.* p. 118, J. Chadwick, *PP* (1958) p. 293s.

⁷¹⁾ Спрема E. Risch. о. с., *i-wa-so* е изведено од *ioi* (iōoi) „стрели“, како Ἴππασος од Ἴπποι etc. и означува „група луѓе“, „род војска“, но на *i-wa-so* сосема добро му одговара и NL Ἴασος (σ 246).

Топоним	(инстр.-) абл.	локатив	алатив
<i>ko-no-so</i> = Κνωσσός, KN	L 548; -549 (?); -641,4	Ak 626; E 847,1	
<i>ko-no-si-jolja</i> = Κνώσσιος /σία			
<i>ko-ri-to</i> = Κόρινθος етн. PY	Ad 921		
<i>ko-ri-si-jolja</i>			
<i>ko-tu-wo</i> , ген. Eq. 213,4; PY	An 615, 16; -943, 3;		
<i>ko-tu-we</i> , cf. St. Byz. Γόρ- των, πόλις Κρήτης ἀπὸ ἤρωος Γόρτυος. Γόρτυς (Аркад.) Paus. 8, 4, 8; 28,1; 53,4. Hsch. Κόρτυς	Na 908		
<i>ku-do-ni-ja/-de</i> = Κυδων- KN	C 59, 3; G 820,1; Lc	Co 904, 1	L 588, 3
<i>nia</i> , cf. Κυδωνες γ 292.	481; Sd 0404; X 989;		
[<i>ku</i>]- <i>pa-ri-so</i> = Κυπάρισ- PY	Na 514		
сос; етн. <i>ku-pa-ri-si-jo</i> .			
Sa 488, <i>k.-ja</i> , придавка од дрвото „кипарис“.			
[<i>ku</i>]- <i>no-ka-ra-o-re</i> (?) = PY	Na 1038		
κυνός+κάρη *(κρασρ-) cf. бел. III, 27.			
<i>ku-ta-to</i> , cf. Κύταιον KN	Da, Db, Dc, De, Df,	Dm 1176	
етн. <i>ku-ta-ti-jolja</i>	Dg, Dk, Dl, Dv, Dw, Dx passim (?) G 464, 2; [Mc 0459]		
<i>ku-ta-i-to</i> = *Κυταισ- KN	Ch 902, 10		
τος			
<i>ma-to-ro-pu-ro</i> = *Μα- PY	Cn 595, 5		
τρόπυλος			
<i>me-ta-pa/-de</i> = Μέταπα, PY	Aa 752; -779; -Ab	An 607, 1; Cc 660,	Vn 20, 4
етн. <i>me-ta-pi-o</i> ; Hofmann,	355; Ac 1280; An	1; Cn 608, 4;	
<i>Et.Vb.</i> s. v. <i>Met-apa</i> „Mit- tefluß“ cf. „Ανάπος „без- воден“	218, 4; Cn 595, 2;	Vn 19, 2; -130, 2	
<i>ne-do-wo-ta-de</i> = Νεδ- PY	Jn 829, 5; Ma 90, 1;		
Φονταδε, cf. река Νέδων	Sn 64, 16; [Vn 493, 9]		
<i>ne-do-[wo]-te</i> ; етн. <i>ne-da- wa-ta/-o</i> , ML, <i>Mém.</i> 262.	Cn 4, 6		An 661, 13
<i>o-du-ru-we</i> , KN	Ch 902, 6		
ВГ, <i>Lex.</i> : *’Ον-δрус, ген. [<i>o</i>]- <i>du-ru-wo</i> Co 910 и <i>u-du-ru-wo</i> V 145, 2; етн. <i>o-du-ru-wi-jolja</i>			
<i>o-pi-ke-ri-jo/-de</i> , Docs. PY			An 724, 3
<i>Opiskherion</i> , An 615, 8.			
<i>o-pi-ra-i-ja</i> = *’Οπιράια PY	Cn 1286 (?)		
<i>o-re-mo a-ke-re-u</i> , ном. PY	Jn 320, 1: -eus		
<i>o-ru-ma-to</i> = <i>Orymanthos</i> , PY	Cn 3, 6		
cf. ’Ερύμανθος, (в. <i>e-ro- ma-to</i>)			
<i>o-wi-to-no</i> , етн. <i>o-wi-ti- ni-jo</i> = ? δφι-	PY Aa 775; Ab 277; Ad 685; An 218, 5; An 657, 13.	An 657, 2	
<i>pa-i-to</i> = Φαιστός, етн. KN	Da, Db, Dd, De, Dg,	Dm 522; -1180	
<i>pa-i-ti-jolja</i> = Φαιστιος	Dv, Dw, Dx, D pas-	Dn 1094; F 841,4	

Топоним	(инстр.-) абл.	ЛОКАТИВ	АЛАТИВ
	sim (?) E 36; Ga 416; L 469 (?) Od 502 (?) Pp 498 (?) Sd 0413		
<i>pa-ki-ja-ni-jo-i</i> , PY <i>pa-ki-ja-si</i> = Σφαγιῶσι; <i>pa-ki-ja-na-de</i> ; за <i>pa-ki-ja-pi</i> в. стр. 66.		Fr 1216 An 18, 11; Cn 608, 6; Tn 316, 2; Un 2, 1; Vn 130, 7, 9.	Fn 187, 4; Vn 20, 6
<i>pa-ko</i> , Docs. cf. Φηγός PY (Тесал.), Φήγεια (Аркад.)	An 427, 2		
<i>pe-ra₂-ko-ra-i-ja</i> , <i>pe-ra-ko-ra-i-ja</i> ; ном. Wa 114, 2; MDP, ЖА IX, 172; Περρα- αίγολαῖα; етн. <i>pe-ra-a-ko-ra-i-jo</i> , On 300, 8	PY Ng 332, 1	Ae 398	
<i>pe-ra₂-go</i> , LP, <i>Minos</i> 4, PY 128; етн. <i>Perrhaiboi</i> ; ML, <i>Mém.</i> 75: *περραῖοι, cf. ἄλλοδαπός, ст. инд. <i>praty-</i> <i>ánç</i> ?? Ma 193, 3			
<i>pe-re-u-ro-na-de</i> = Πλεу- PY ρῶνάδε, cf. В 639; етн. <i>pe-re-u-ro-ni-jo</i> = Πλευρό- νιος			An 1, 1
<i>pe-re-wo-te</i> , Xb176, 1,2; PY = ? Φρέαρ, -τος, cf. ЖА IX, 117.	Na 513		
<i>pe-to-no/-de</i> = Πέφνος, PY MR, <i>Et. mys.</i> 118 (St. Byz. s. v.; Paus. 3,26, 2—4); етн. <i>pe-ti-ni-jo</i> = Πέφνιος (Ac 1275)	Jn 829, 6; Ma 120, 1; [Vn 493, 10]	Cn 608, 5; Vn 19,3	Vn 20,5
<i>pi-sa₂/-de</i> = Πίσα, (cf. PY Paus. 5, 3, 1; St. Byz. s. v.) ⁷²⁾ ; An 830,12 (?)	Ac 1276; [An 661,10] Cn 643, 3, 4; -719, 4, 5; Jn 829, 4; Jo 438, 26; Ma 225,1; Na 322; An 298, 2; -610, 11	Cn 131,1; Cn 608, 3; Vn 19, 1	Vn 20, 3
<i>po-ti-ja-ke-e</i> PY [po]-ti-a-ke-si = Ποτι-άργος/άγκος- /άχος; cf. <i>ti-mi-to a-ke-e</i>		An 1281, 9	
<i>po-wi-te-ja</i> = *Ποσ- PY Fιτεια, ВГ, <i>Suppl.</i> 68	Na 923	Jn 601, 1	
<i>pu₂-ra₂-a-ke-re-u</i> , ном. PY Nn 228,3. Πυλαί—ευς; етн. <i>pu₂-ra₂-a-ki-ri-jo</i> Na 425			
<i>pu-ro</i> = Πύλος PY <i>pu-ro-jo</i> , ген. An 129,4. Реставрацијата на М. Lang, <i>AJA</i> 63, No 2,133 <i>pu[rode]</i> не е веројатна. <i>pu-ro ra-wa-ra-ti-jo</i> в. <i>ra-</i> <i>wa-ra-ti-ja</i>	An 35, 2 (?)	Aa, Ab, Ad, pas- sim; Ae 110; -303; Tn 316, 3, 10, r. 3, 7, 11, 16 (ном.); Un 138, 1; Va 15 1, 2, r.	

⁷²⁾ За различното читање на *82 в. *Studies* I, 66; II, 32; III, 23; IV, 36. Најдобро одговара вредноста *sa*.

Топоним	(инстр.-) абл.	локатив	алатив
<i>qa-ra-i-so</i> , cf. St. Byz. KN Παραϊσός; ВГ, <i>Lex.</i> Παραϊσός	V 466		
<i>qa-sa-ro-we</i> KN V. <i>Psallowens</i> , cf. ψάλλος; ВГ, <i>Suppl.</i> 21 *Πασσαλό- Fενς	Db 1329		
<i>qe-re-me-e</i> cf. *Βρέμος, PY *Βλέμος, в. стр. 65.	Na 540		
<i>qo-pi-ja</i> , <i>Docs.</i> , cf. Βοίβη PY ML, <i>Mém.</i> 386=? <i>qo-wi-ja</i>	Na 329		
<i>qo-ro-mu-ro</i> , <i>Docs.</i> cf. PY Βρόμος, Βρομισχος	Na 841		
<i>qo-ta</i> , ВГ, <i>Suppl.</i> 70: PY βώτας	Na 532		
<i>ra-ja</i> = Λαία (Крит) KN Ch 979 (?) cf. <i>ra-i-pi</i>	Da, Dc, Dd, Dl, passim (?)	Dn 1096, 1	
<i>ra-ma-na-de</i> , <i>Docs.</i> cf. KN Ῥαμνοῦς, Λῆμνος; ВГ, <i>Lex.</i> Λαμώναδε, cf. Λά- μων пристаниште во Крит			Fh 353
<i>ra-su-to</i> , <i>Docs.</i> <i>Lasum-</i> KN <i>ihos</i> ? етн. <i>ra-su-ti-jo</i>	Ai 739, 1; As 606, 2; Da, Db, Dl, Dw, Dx passim (?)	Dm 1175; Dn 1200,2	
<i>ra-to</i> , J 58 (?) U 5513(?) KN <i>Docs.</i> Λατώ; етн. <i>ra-ti-jo</i>	Da, Db, Dd, Df, Dw, Dx, passim (?)	Dm 5237; Dn 1095+1209,2	
<i>ra-u-ra-ti-ja</i> , PY <i>Docs.</i> <i>Lauranthia?</i> <i>ra-u-ra-ti-ja/jo</i> <i>ra-wa-ra-ti-ja/jo</i> <i>ra-wa-ra-ta</i> <i>ra-wa-ra-tja</i>	On 300, 9 Cn 45, 1—3, 8, 9, 12 An 298, 1; [Jn 829, 14]; Ma 216, 1. Cn 40, 11 (?)	Ad 664; On 300,9 An 830, 11 (?) An 723,3 (?)	
<i>re-pe-u-ri-jo</i> , ВГ, <i>Suppl.</i> PY 23: Λεπέ-Фριον?			
<i>re-u-ko-to-ro</i> = Λεῦκτρον PY (Лаконија)	An 35, 3; Ma 225, 2; Na 419	Ad 290; -308; -326; -668; -669; Mn 456, 2 (?)	
<i>ri-jo/-de</i> = Ῥίον/-δε PY	An 1, 3; -610, 8; -724, 14 (?) [Jn 829, 12]; Ma 193, 1; Na 252	Cn 608, 11	Vn 20, 11
<i>ri-jo-no</i> , етн. <i>ri-jo-ni-</i> KN <i>jo/ja</i> , <i>Docs.</i> cf. Ῥιωνός; ВГ, <i>Lex.</i> ?? Λίωνος, <i>Minoica</i> Ῥι(ον) ὄνων?	Ap 629, 1; Ch 902, 7; Da, Db, Dd, De, Df, Dv, Dw, D passim (?)	Dm 1174; Dn 1095+1209	
<i>ro-o-wa</i> , ВГ, <i>Lex.</i> Ῥο(Ф)-PY ώφα	An 1, 2; -172, 10; -724, 1; Nn 228, 2	An 519, 1	
<i>ro-u-so</i> = Λουσοί (Арка- PY дија)	[Jn 829, 10]; Ma 365,1	Aa 717; -798; Ab 382; -1099; Cn 285, 1; -328, 1; Jn 832, 1; Mn 456, 7 (?) Un 47, 1 Fr 1220.1;— 1226	
<i>ro-u-si-jo a-ko-ro</i> = Λ. PY ἀγρός	Un 47, 1; Vn 10, 4		
<i>ru-ki-to</i> = Λύκτος KN V 159 (?) етн. <i>ru-ki-ti-jo/ja</i>	Da, Db, Dd, De, Df, Dg, Dw, Dx, D pas-	Dm 1177; Dn 5318	

Топоним	(инстр.-) абл.	локатив	алатив
= Λύκτιος/ία	sim (?) Fh 349		
<i>ru-ko-a₂-[ke]-re-u-te</i> , PY	Jn 415, 1		
<i>Docs. Lukoagreuthen</i>			
<i>sa-ra-pe-do</i> , PY		Er 880, 2	
cf. <i>sa-ra-pe-da</i> , Un 718, 1			
= -πεδον, <i>Docs.</i> 266.			
<i>sa-pa-ka-te-ri-ja</i> = KN	DI 941		
Σφακτηρία?			
<i>se-to-i-ja</i> , cf. Σηταία KN	Ak 634; As 40, 6; Da 438; Do 1054; Dw 686; -1392; Lc 525	As 1516, 20	
<i>si-ja-du-we</i> = *Σιαδφες? KN	DI 930 etc., Dx 969		
cf. <i>σιάδες</i> θυσία (Hsch.)			
<i>si-re-wa</i> , PY	Ma 126, 1	Mn 456,4 (?)	
<i>su-ki-ri-ta</i> , cf. Σύβριτα? KN	Db, 1324; -1327; Dw 1325	Dn 1092,2	
етн. <i>su-ki-ri-ta-jo</i>			
<i>su-ri-mo</i> , cf. Σουλία, KN	As 821, 1; Da, Db, Dd, Dg, Dw, Dx passim? Pp 495	Dn 1089	
Σουλήνα (Крит); етн. <i>su-ri-mi-jo</i>			
<i>te-re-no</i> , <i>Docs.</i> Θήρηγν KN		Fp 363, 1	
река крај Кнос			
<i>te-se-e</i> в. стр. 65. PY	Na 531		
<i>te-ta-ra-ne</i> = *Τε(ν)θρά- PY	An 1,5; -610, 9		
νε(т) cf. <i>τενθρήνη</i> и <i>Τεθρίν</i> , -ίνος, Paus. 1, 27, 9, ВГ, <i>Minoica</i> p. 156.			
<i>ti-mi-to a-ke-e/a-ke-i</i> , PY	Cn 600,7, 8, 11—15; Jn 829, 13; Ma 123, 1; Na 361	An 661, 10	
= Θέμιστος άγεε(т)			
етн. <i>te-li-mi-ti-ja/jo</i>			
<i>ti-ri-to</i> , <i>Docs.</i> Τρίτα KN	Da, Db, De, Df, Dg, DI, Dw, Dx, D passim (?) L 869; Pp 493;	Uf 120-835; -970; -987; -991; -1011	
старо име на Кнос, cf. Hsch.; етн. <i>ti-ri-ti-jo/ja</i>	Ap 629; Da, Db, Dd, Dg, Dv, Dw, Dx, D passim(?) L 547; -641, 4; -654, 4	Fh 362, 2;	
<i>tu-ni-ja</i> , <i>Docs.</i> cf. *Ελ- KN			
τωνία			
<i>tu-ri-so</i> = Τυλισός; етн. KN	C 59, 3; Db, 1241; -1242; Dd 1244; DI 1243; Dw 1245	Fp 13, 3	
<i>tu-ri-si-jo/ja</i> = Τυλισος/ία			
<i>u-ta-no</i> , етн. <i>u-ta-ni-jo</i> KN	Db, Dv, Dw, Dx, D passim (?) Pp 496 (?)		
<i>Docs.</i> [= *Ιτανος, *Ιτάνιος]			
<i>u-ra-ra-ki-ri-ja</i> , cf. <i>u-ro- PY</i>	An 298, 1; Cn 45, 4—7, 11		
<i>ra-ki-ri-ja</i> , <i>Docs.</i> = [Υπερ-άκρια] (?)			
<i>wi-na-to</i> , <i>Docs.</i> *Ινατος; KN	As 604,2; -606,3		
cf. <i>Είνατος</i> St. Byz. s. v.			
<i>wo-no-ge-wa/wo-no-ge-we</i> PY	Na 396		
Un 1193, ВГ, <i>Suppl.</i> 30: cf. <i>Οίνοπια</i>			
<i>wo-wo</i> = Φόρφον, опреде- PY			
лено со ген. синг. од NP:			
<i>ka-pe-se-wa-o</i>	Cn 453		
<i>ke-ra-ti-jo-jo</i> , в. горе	An 424, 3		
<i>me-ka-o</i> (Μέγης)	Na 571		
<i>o-re-e-wo</i> (*Ωρεός)	Cn 600, 1—5		
<i>re-qa-se-wo</i>	Cn 600, 6, 9, 10		
<i>u-po-di-jo-no</i>	Na 105		

Топоним	(инстр.-) абл.	локатив	алатив
<i>wa-no-jo</i> cf. <i>ru-ke-wo-wo-wi-ja</i> <i>Docs. Lu(n)kewos worwia</i> <i>ko-ro-jo-wo-wi-ja</i> Mп 456,3; <i>Docs. Khōroio</i> <i>worwia</i> (?)	Сп 40, 1—4 Na 1053	Сп 599, 1, 6.	

2. Преглед на останатите топоними*)

Топоним	(инстр.-) абл.	локатив	алатив
<i>a-ka-si-jo-ne</i> PY		Jn 389, 1	
<i>a₂-ki-ja</i> , читањето сом-нително. Веројатно = <i>a₂-ki-ra</i> cf. <i>a₂-ka-a₂-ki-ri-jo</i> , <i>pu₂-ra₂-a-ki-ri-jo</i>	Na 856	An 830, 13(?)	
<i>a₂-ma-i-wa</i> = cf. 'Αμαία (Деметра) PY	Na 1092		
<i>a-ni-wa</i> PY			
<i>a-pa-ri-ka-na-we-ja</i> PY	An 207, 10 (?)		
<i>a-pa-ta</i> , ВГ, <i>Lex. αι(γ)-πάτας</i> PY	Na 246 Na 551		
<i>a-pe-ke-e</i> , етн. <i>a-pe-ke-i-jo</i> PY		Jn 431, 16	
<i>a-pi-ke-ne-a</i>], Ха 1044, cf. 'Αμφιγένεια PY			
<i>da-*22-to</i> , етн. <i>da-*22-ti-jo</i>]ja; ВГ, <i>Lex. Ζάκυνθος Ζακύνθιος</i> (?) KN	As 40, 2—5; C 59,2; Da, Db, Dc, Dd, De, Dv, Dw, Dx, D pas- sim (?) G 464, 1; Mc	Dn 1093, 1; [-1239]; F 741, 2, 3, 4; Uf 839 (?)	
<i>da-*83-ja</i>]de, <i>da-*83-ja-i</i> KN	0456 + (?) [Dv 1086 ?]	F 670, 1	Fp 363, 2; [Fh 365 1]
<i>di-ro</i> KN	Da 1167: -1338; -1355, Db 1166		
<i>do-ro-qa-so-wo-te</i> PY	Na 384		
<i>e-ko-so</i> , <i>Docs. Exos</i> ? ВГ, <i>Lex. "Εξος, "Εξω</i> KN	Da, Db, Dc, Dd, De, Dk, Dl, Dv, Dw, Dx, D passim (?), L 564,	Dn 1092, 1; F 157, 1; Uf 983	
<i>e-ko-so-no</i> PY	Na 507		
<i>e-ri-to-ti-no</i> PY	Cn 4, 7 Na 588		
<i>e-ro₂-ne</i> , LP, BICS II, 38: 'Ελεών PY			
<i>e-sa-re-wi-ja</i> , <i>Docs. „и-</i> мот на <i>e-sa-reu</i> ^{cc} изведе-но како <i>qa-si-re-wi-ja</i> , <i>za-ma-e-wi-ja</i> PY	Ma 330, 1; On 300, 9; Vn 493,3	An 830, 8 (?)	
<i>e-u-ta-re</i>], cf. εὐθαλία, εὐθαλίας, ВГ, Suppl. 10 'Εὐθαλής PY	Na 1085		

*) Иако повеќето од следниве топоними не се идентифицирани, сепак тие ни даваат вредни податоци за падежните наставки, а особено за лок. и алатив.

Топоним	(инстр.-) абл.	локатив	алатив
<i>c-wi-ku-wo-te</i> , ML, <i>Mém.</i> PY 144: -kw- = -tw- cf. <i>e-wi-</i> <i>te-uj-wi-jo</i>	Na 604		
<i>i-te-re-wa</i> PY	Jo 438, 25; Sn 64, 5		
<i>ka-ro-ke-e</i> PY	An 207, 16		
<i>ke-e</i> , етн. <i>ke-i-jo</i> PY	Aa 93; Ad 295		
<i>ke-i-ja-ka-ra-na</i> , ном. Nn PY 228,3, cf. <i>ze-i-ja-ka-ra-na</i> Ха 70			
<i>ki-ka-ne-wi-jo-de</i> PY			Vn 48,2
<i>ki-wo-na-de</i> PY			Vn 48,4
<i>ko-ro-du-wo</i> PY	Na 1041		
<i>ma-ri</i> KN	Di 947; -948		
<i>ma-sa/-de</i> KN	Dw 42	F 1058	X 744
<i>me-sa-po</i> PY	Na 606		
<i>me-te-to/-de</i> , Mn 456,5; Wa 1093 (?)	PY Na 337	Vn 130, [11], 13	An 35,2
<i>pa-ka-a-ka-ri</i> , Docs. <i>Paga</i> PY <i>Akharis</i> (?)	Na 926		
<i>pa-na-so</i> , E 843,2; X KN 1018 (?) Docs. Πάρνασος			
<i>pi-ka-na</i> PY	Na 334		
<i>pi-ru-te</i> = <i>pi-ru-te</i> , cf. PY ЖА, IX, 119.	An 427, 3; -519,4; Cn 3,4		
<i>pu-na-so</i> , ВГ, <i>Suppl.</i> 20: KN πύναςος	Dc 1337; Dw 1588	Dn 1096, 2	
<i>pu-so</i> , cf. NP Πύρων KN	As 604, 3; Da, Dg, Dv, Dw, Dx (?)		
<i>qa-mo</i> , етн. <i>qa-mi-jo</i> KN	Da, Db, Dg, Dw (?), Ga 417; Pp 497		
<i>qa-ra</i> , Docs. Φαραιί; ВГ, KN <i>Lex.</i> Πάλη или Φαραιί; етн. <i>qa-ra-jo</i>	Am 819; Da, Db De, Dv, Dw, Dx (?) L 473, Pp 494 (?); V 865, 2—4 (?)	Uf 836;-980; -990	
<i>qo-ta-wo</i> , NP An 39 г. 8. PY	Na 522		
<i>ri-so-we-ja</i> PY	Na 1040		
<i>sa-ma-ra/-de</i> , ВГ, <i>Lex.</i> PY *Σαμάρα	[Jn 829, 15]; Ma 378, 1; [On 300, 11]; Wa 730		An 35, 3
<i>sa-ma-ri-wa</i> PY	Na 527		
<i>sa-na-to-de</i> KN			Fs 2
<i>sa-ri-nu-wo-te</i> , <i>sa-ri-no-</i> <i>te</i> ; <i>se-ri-no-wo-te</i> , Qa 1290 <i>Desc. Salinwontei</i> ? cf. Σελινόυς	An 424, 2	Mn 456.9 (?) Vn 130, 6	
<i>si-jo-wo-te</i> PY	Cn 4, 10		
<i>si-ra-ro</i> , ВГ, <i>Lex.</i> ? Σί- λαρος KN	Ch 902, 4	Co 907 1	
<i>so-wo-te</i> , — <i>do-ro-qo-so-</i> <i>wo-te</i> PY	Na 384		
<i>ta-mi-ta-na</i> , ВГ, <i>suppl.</i> PY 73 cf. ? θαμιά	Na 248		
<i>te-re-ne-we</i> PY	An 18, 6(?)		
<i>te-tu-ru-we</i> PY	Na 1054; Nn 228,7		
<i>to-ro-wa-so</i> PY	Na 405		
<i>u-ka-jo</i> , ВГ. <i>Lex</i> *'Oγ- καῖος, -οι, 'Oγκαῖον PY	Nn 228,2, или ном.		

ТОПОНИМ	(инстр.-) абл.	локатив	алатив
<i>u-ro-di-jo-no</i> , ВГ, <i>Suppl.</i> PY 28: NP Ὑπ-οιδίωv, ген. Na 105 cf. <i>wo-wo u-ra</i> -*86, Na 466; [1039]; PY [1086]			
<i>wa-re-u-ka-ra</i> = -εύς- PY κάρη, ном. Na 576			
<i>wa-wo-u-de</i> , ВГ, <i>Suppl.</i> PY 78: NP *(F)αῤωυς δε ? НМ, <i>oka-Tafeln</i> 27, NL или етн.			An 654, 15; [Xb 200,1] (?)
<i>wi-ja-we-ra</i> ₂ , ВГ, <i>Suppl.</i> PY 80: *Fι-αFελλα	Cn 643, 2; -719, [9], 11, 12.	Jn 478 1	
<i>za-ma-e-wi-ja</i>	PY Jn 829, 18; Ma 393, 1, Vn 493, 3		
*47- <i>da-de</i>	KN		Fp 1,9
*47- <i>ku-to-de</i>	KN		Fp 13,1
*47- <i>so-de</i>	KN		Fh 351; -357; 393; -5430; 5479
*56- <i>ko-we</i> , ном. Ap 618,1; Ch 902,5; Da, Db, Dc, Dd, Df, Dv, Dw, Dx, <i>Docs. Phagowens</i> , cf. ат. дема; етн. *56- <i>ko-we-i-jo</i>	Dx 794, 2; D 7141,2		
*56- <i>ko-we-e</i> , *56- <i>ko-we-i</i>		Dm 5181; Dn 1093.	

Од изложеното се гледа дека добар дел од имињата на места можат точно да се идентифицираат со познатите топоними од Крит и Пелопонез; други, иако засега не можат да се сврзат со некое од подоцнешните географски имиња, сепак се поддаваат лесно на грчки етимологии. Но меѓу неидентифицираните, особено во вториов список, има веројатно и имиња од предгрчко потекло, како: *ko-ro-du-wo*, *me-sa-po*, *sa-ma-ra* и сл.

Паѓа в очи дека топонимите се јавуваат многу почесто со аблативска смисла, во (инстр.-) абл., отколку во лок., алатив или ген. Тоа доаѓа оттаму што во овие натписи се среќаваат а) многу задолженија и дажбини од разни места и б) извонредно многу имиња на лица (65% од сите зборови се лични имиња, cf. *Docs.* стр. 92), а со топонимите во абл. се покажува нивното потекло, како што одбележивме и горе (стр. 71).

42. Како што уводната формула на An 1 ни ја открива абл. смисла на топонимите што следуваат по неа, исто така и од уводната реченица на Pn 30 се гледа дека личните имиња *si-ma-ko*, *ke-ka-to* и *ru-ko* се во абл.

Pn 30: <i>o-de-ka-sa-to a-ko-so-ta</i>	ὁ δέξατο Ἀξότας
<i>si-ma-ko</i> ЗАЧИН 22 долг 12	Σιμάργω
<i>ke-ka-to</i> , ЗАЧИН 26 долг 9	*Κεκάστω
<i>ru-ko</i> ЗАЧИН 13 долг[?]	Λύκω

Колку и да е оскудна синтаксата во овие натписи, сепак извесни пад. односи можат јасно да се различат кога ќе се анализираат уводните реченици. Овој натпис станува појасен ако се спореди со Un 267 и Eq 213, каде што се јавува пак *a-ko-so-ta*, веројатно, важно лице на пилскиот двор.

Un 267: *o-do-ke a-ko-so-ta* δ δῶκε Ἀξότας
tu-we-ta a-re-pa-zo-o Θυέστα ἀλειφαζῶφ
tu-we-a a-re-pa-te (ze-so-me) θύεα ἀλειφάτει / ζεσομε/
ze-so-me-no и т. н. ζεσομένφ

Дека е името *tu-we-ta* = Θυέστα во дат. синг. се гледа јасно од Fr 1184: *ko-ka-ro a-pe-do-ke e-ra₃-wo to-so e-u-me-de-i* = Κώκκλος ἀπέδωκε ἔλαιφον Εὐμήδει, каде што е дативската форма *e-u-me-de-i* зад глаголот *a-pe-do-ke* убаво диференцирана. Глаголот (*a-pe*)-*do-ke*, природно, бара дат. на лице: *tu-we-ta* = Θυέστα и акуз. на предметот *tu-we-a* = θύεα, акуз. плур. ср. р., cf. *e-ra₃-wo* = ἔλαιφον ак. синг. во Fr. 1184.

Eq 213: *o-wi-de a-ko-so-ta to-ro-qe-jo-me-no a-ro-u-ra a₃-ri-sa*
a-ke-re-wa o-ro-jo to-so-de pe-mo

δ Φίδε Ἀξότας *τροπειόμενος ἀρούρανς *
 Ἀχελέφας (*Ἀχιλλήφας) ο. τόσονδε σπερμόν (φερμόν).

Како што зад глаголот (*o*)-*wi-de* следува акуз. на објектот ἀρούρανς, зад (*o*)-*do-ke* (*a-pe-do-ke*) дат. на лице Θυέστα (Εὐμήδει), така исто (*o*)-*de-ka-sa-to* бара абл. на лице.

(*O*)-*de-ka-sa-to* е употребено и во KN L 641: *o-a-po-te de-ka-sa-to a-re-i-jo* = ὦ ἄπωθεν δέξατο Ἀρεῖος. Аблативската смисла на оваа глаголска форма се гледа и од адвербот *a-po-te* = ἄπωθεν (cf. ЖА IX, стр. 116s.).

Истиот глагол се јавува и во L 642]-*ra-wo de-ko-to ta-ra-si-ja* = [Ἀγε]λᾶφος δέκτο *ταλασίαν = τάλαντον, но натписот е оштетен и не се гледа од кого примил.

43. Што се однесува до абл. предлози во микенските текстови, треба да се забележи полното отсуство на предлогот ἐκ, ἐξ и крајно ограничената употреба на ἀπό. Тоа не значи дека воопшто ги немало овие предлози во микенскиот. Нив ги среќаваме како префикси во еден ограничен број примери. Ἐκ може да се открие во *po-ro-ke-te-ri-ja* = προεχχυτήρια (Та 709&, cf. МДП, ЖА VIII, стр. 236) и, можеби, во *e-ke-se-si* = ἐξενσι (?) или ἐξεσις (KN Fr 14, 1) и евентуално во *e-sa-pa-ke-me-na* = ἐξ-ап-ηγγμένα (?) (L 7375, а ἀπό како префикс се јавува почесто: *a-pe-i-si* (KN Od 666) = ? *a-pe-e-si* (PY An 614,7) = ἀπέενσι, *a-pe-o* (An 18, 6) = ἀπεών, *a-pe-o-te* (PY An 724,1 KN B 810; -823) = ἀπέοντες, *a-pu-do-si* (PY Ma 123,2; -346 etc.) = ἀпύδοσις, *a-pu-ke-ka-u-me-[no* (Та 641, 1) = ἀποкеκαυμέν(νος). Се среќава еден пример со ἀπό и во одделна употреба, како предлог, во KN G 820,3: *po-ti-ni-ja-we-jo-jo a-pu ke-u-po-da* (Aus dem Magazin (?) der Pot-

nia (Demeter)“ (A. Furumark, *Eranos* 52, p. 30). F. (l. c.) наоѓа уште една употреба на овој предлог во првиот ред од истиот натпис: *e-ko-si a-pi (?) ku-do-ni-ja pa-sa ki-ri-ta* = ἔχουσι ἀπὸ Κουδωνίας πᾶσαν κριθάν, но вториот слог од *a-pi* тука е оштетен и не е сигурно дека овде се работи за ἀπὸ (в. горе стр. 21s.). Ventris, Chadwick и Bennett на ова место читаат *a-pi* (cf. *KT* II стр. 54).

Поинаку стои прашањето со *pa-ro* = παρὸ, παρά. Предлогот *pa-ro*, со вокализам *o* место *a* веројатно под влијание на *πρὸ* и *ὑπὸ* (cf. Pisani, *Rh. Mus.*, 98, стр. 7), се употребува многу често во микенските натписи: 15 пати во кноските плочки, околу 210 во натписите од Пил и еднаш — од Микена. Вкупно околу 225 примери.

Иако се вака многубројни примерите со *pa-ro*, тие можат да се сведат само на десетина слични или исти формули, што се повторуваат многу често и околу 6—7 други случаи покрај глаголки форми:

1. *pa-ro* + NP + список на групи лични имиња (PY An 129, -340), или *ko-wo* = κῶροι (KN Ai 115), или стока (домашни животни) (PY Cn 418; KN C 908, -913, -915; X 793), или други предмети (тканина, метали и сл.) (PY Mn 162; Pa 49, -53, [-KN L 5916]);

2. NL + *pa-ro* NP идеограма на домашни животни (Cn 40, -45, (131), -254, -453, 599, -600, -925, [-938, -962], KN C 914, [X 5955]);

3. NP во ген. + *pa-ro* NP + идеограма за стока, cf. KN Dk 945;

4. *pa-ro* NP + NL во (инстр.) -абл. + идеограма на овци (KN Di 941&);

5. NP (+занимање) *e-ke o-na-to pa-ro* NP (+занимање) (PY Ea 29, -56, -304, -439, -800, -814, -822, -825);

6. NP (+занимање или др. определување) *e-ke (e-ko-si) o-na-to pa-ro da-mo* (Ea 52, -136, -258, -259, -460, -773, -808, -816, -824);

7. NP *te-o-jo do-e-ro/ra* или занимање *e-ke(-qe) o-na-to pa-ro* NP (*ko-to-na ki-ti-me-na* = κτόνα κτιμένα) Eo passim;

8. NP *te-o-jo do-e-ro* (+занимање) *e-ke(-qe) o-na-to ke-ke-me-na ko-to-na pa-ro da-mo* (Eb, Ep-passim);

9. NP *te-o-jo do-e-ro e-ke p.* NP во ген. *ko-to-na* (Ep 659,5);

10. NP (+занимање) *e-ke o-na-to p.* NP во ген. *ko-to-na* + занимање во ген. (Ea 782);

Има и други, помали варијанти, но овие се најхарактеристичните и најчестите формули.

Покрај глагол се јавува во овие примери: Ad 686 *o-u-pa-ro-ke-ne-to* (*pa-ro* како префикс); Cc 660 *a-ke-o a-ke-re p. ka-ra-su-no*; Vn 130 *o-ze-to ke-sa-do-ro . . . p.*; KN Ld 871 (*pa-we-a te-tu-ko-wo-a pa-ro re-wa-jo*; со *e-ke (-qe)*, *e-ko-si* = ἔχει (φε), ἔχουσι во 130 примери (в. горе т. 5—10); PY Un 138 *qe-te-a, p. du-ni-jo*; Un 1321 *o-pa-ro* [.] *zeti-se pa-ro (?)* и MY Oe 111 *jo-ta-pa-ro-te-wa-ro(?)*).

Судејќи по надворешните белези, во микенската употреба на *pa-ro* можат да се изделат јасни дат.-локативски форми, ср. An 129, 7: *pa-ro ka-ke-u-si* = παρὸ χαλκεῦσι., на кое укажа Pugl.-Carr. уште во 1954 (cf. *PP*, 1954, стр. 100) со значење „apud, penes“. Ист таков дат. синг. е *p. po-so-pe-re-i* = παρὸ *Προσ-οφελεῖ (Cn 40, 2).

Формата *p. do-ro-jo-jo*, ген. синг. (π Δροίοιο?) во Сп 45, 6 е сигурно грешка (дитографија), или пак ген. е на место, а пропуштен е друг збор, можеби *do-e-ro* = δέλος или сл., со што би се добила иста синтактичка употреба како во Еа 782: *ru-ko-ro ra-wa-ke-si-jo e-ke o-na-to pa-ro to-ro-qa-ro-jo ko-to-na po-me-no* („Lygros, слугата на војводата, има закуп од нивата на овчарот Mologwros“). Како и да е, примерот на *do-ro-jo-jo* не е доволен да докаже дека во микенскиот имало употреба на *pa-ro* со ген.

Уште помалку е сигурна формата *p. ra-ke-u* (π . *Λα(γ)χεύς) во Сп 254, 7, можеби и *p. tu-ru-we-u*, ном. Овде имаме или случајна грешка на писарот или ортографска замена на *u* : *we*, cf. обратно *we-a₂-re-jo* = ὄλιειος (Та 714,1).

Тргувајќи од арк.-кип. дијалект, каде што абл. предлози: ἐκ(ἐξ), ἀπό, παρά се слагаат со дат., речиси, сите учени се согласиле дека *pa-ro*, со абл. значење *od* и во микенскиот управувал дат. Прв М. Д. Петрушевски се посомнева во оваа претпоставка и укажа дека може да се очекува абл. на лице со предл. *pa-ro* во микенскиот исто како и ген.-абл. во подоцнешниот грчки (cf. ЖА V (1955) стр. 399, 401). Оваа можност подоцна ја допушти и J. Chadwick (cf. *Minos V* (1957) стр. 111), а во последно време Householder му посвети на ова прашање и одделна статија (*Glotta* 38, стр. 1—10).

Н. изврши доста добра анализа на примерите со *pa-ro*, но не можеше да дојде до еден категоричен заклучок. Од една страна тој тврди (стр. 2, 9) дека во микенските текстови нема ниеден случај со јасна абл. конструкција, зашто форми на *-pi* со *pa-ro* не се среќаваат, а еден пример на *-si* (лок.) сепак се јавува, од друга страна тој не може да ја исклучи абл. смисла од некои форми во синг. што не се разликуваат од лок.-дат. Раководејќи се од принципот дека во грч. граматика локалните конструкции се согласуваат така, што не може да се каже како во англ. „from Charles in London“, ами само: „from Charles from London“ и „to Charles to London“, а со оглед на „големиот број локативски форми од имињата на места“, гледа во *pa-ro* исклучително локативска смисла. Но на крајот зазема пак компромисно решение: а) ако се јавува *pa-ro* само со еден падеж во микенскиот, тогаш тој е веројатно лок. и смислата секогаш локативска, но б) ако е претставен со два падежа што не можат да се различат (со ова писмо), тогаш „many instances are locative in form and meaning, the remainder abl.-instr. in form. abl. in meaning“. Од последново значење не укажа на ниеден пример.

Иако е *-pi* плур. наставка, а *pa-ro* се употребува само со NP, сепак може покрај *pa-ro* да се очекува и таква форма, ако означува група луѓе како што е *ka-ke-u-si* со локативска смисла. Но отсутството на таква форма не може да биде гаранција дека нема абл. конструкција со *pa-ro*. Правилото за слагањето на локалните конструкции, од кое се раководи Н. не е апсолутно. И самиот тој допушта исклучоци од ова правило (стр. 3). Имајќи ги предвид различните, дури

противните значења на *παρά* со разните падежи во клас. грч. (освен аркад.-кип.): *ог* (ген.), *при* (дат.), *кон* (акуз.)⁷⁸⁾, а *πα-ρο* во овие текстови ако и не е единствениот, тој е баш најраспространетиот предлог, а *πρίοτι* тешко би можела неговата употреба да се ограничи само на еден падеж.

Видовме горе (стр. 22s.) дека е *πα-ρο* навистина употребувано најчесто во локативска смисла. Но има извесен број примери, каде што повеќе одговара аблативно значење:

a-ke-o a-ke-re

Сс 660: *Me-ta-pa pa-ro ka-ra-su-no* ЈАРЦИ 30.

V.—C. (*Docs.* 201) го предадоа: „Во Метапа: Алкеос собра 30 јарци од К“. Смеслата на *πα-ρο* овде се определува од глаголската форма *a-ke-re*, независно од тоа што е редот малу необичен. Нема основание да се сметаат зборовите *a-ke-o a-ke-re* како додадени отпосле, без врска со другите, како што ги разбира Н. Од цртежот на овој натпис (cf. *PT* II стр. 72) се гледа дека овие зборови можат да се сметаат и како први: А. собра во Метапа од К. . . Но на *Householder* повеќе му пречи неговиот принцип за согласување на конструкцијата: местото во лок., а *πα-ρο* со NP во абл. Доследен на ова правило тој е готов да допушти абл. смисла и на јасни локативски форми како *πα-κι-ја-σι* во Vn 130, зашто таму покрај глаголот *o-ze-to*, при втората варијанта = *ho gento* (в. долу) се открива абл. смисла на *πα-ρο*. И глаголот *ἀγείρω* бара абл. на лице, cf. *δημόθεν ἄλφита . . . καὶ αἰθόπα οἶνον ἀγείρω* (τ 187); *ἀφ' ὧν ἀγείρει καὶ προσκίτεϊ* (*Dem.* 8,26). Следователно и *Ka-ra-su-no* во Сс 660 е во (инстр.-) абл. *Κρασύνω.

Абл. смисла може да се подразбере и зад именката *a-ko-ra* = *ἀγορά* (*ἀγέλα*), која е изведена од глаголот *a-ke-re*, во Cn 453, само што е натписот во средината повреден и не се чита целата именка (*πα-ρο*) . . . -*ne* (конс. декл.). Кај Хом. *ἀγορή* се употребува само за собирање стока. Имињата на бирниците *a-ko-so-ta*, *a-ke-o*, *we-da-ne-wo* доаѓаат ту во ном., ту во ген. во зависност од тоа дали е покрај нив употребен глаголот *a-ke-re* или именката *a-ko-ra*, како што ќе видиме подолу.

Објаснението на Mühlestein (*M. Helv.* 12 (1955) стр. 130, cf. и С. Лурье, *ВДИ* 1955, 3, стр. 18) дека *o-ze-to ke-sa-do-ro* (Vn 130) = *ὁ κεῖτοι Κερσάνδρω* не одговара синтактички, зашто *ke-sa-do-ro* овде е субјект, *a-ke-a₂* = *ἀγγεῖα*, објект, ак. плур. и поради тоа *o-ze-to* ќе

⁷⁸⁾ Ген. со значење: *ог* а) покрај глаголи што значат доаѓање: *ἦλθε παρ Διός* (B 787); б) со ознака на потекло: *γίγνεσθαι π. τινός* (*Plat. Symp.* 179b); в) покрај глаголи што означуваат примање: *δέχεσθαι, λαμβάνειν* etc. д) покрај пасивни глаголи: π. *θεῶν ἢ τοιαύτη μανία δίδοται* (*Plat. Phdr.* 245c) etc.

Дат. со значење: *кај, при*, лат. *apud*: *ἔκειτο π. σηκῶ* (ι 319); *кејто* *παρὰ μνηστῆ ἀλόχῳ* (I 556), *μένειν παρὰ τισί* (I 427).

Акуз. со значење: а) *кон* *τρέψας παρ' ποταμόν* (Φ 603); б) *покрај* *παρ' ἐμ' ἴστασο* (Λ 314) в) *преку, преку* *παρὰ μοῖραν*, *παρ' ἐπίδα* д) каузално *попади* *παρὰ τοῦτο* и т. н.

биде преоден глагол. Преводот на *Docs* стр. 403 „*Hō gento* „thus he took“ 3 л. синг. аор. (cf. γέντο (Θ 43 и т. н., кипар. ἀπόγεμε· ἀφελκε, ὕγγεμος· συλλαβή Hsch.) бара абл. на лице со предлогот *pa-ro*. (*O-ze-to* би можело да се доведе во врска со гл. ζήτέω, од една основна форма ζίω, *ζέω, cf. Hsch. ζίεται· ζητεῖ. И значењето на овој глагол условува абл. смисла на *pa-ro*).

Pa 49: *pa-ro e-ri-ma-si-jo* исто така треба да се смета за (инстр.-) абл. плур. Ако беше лок.-дат., требаше да гласи *e-ri-ma-si-jo-i*.

Un 138, 1: *qe-te-a₂ pa-ro du-ni-jo*. *Qe-te-a₂* е part. necessitatis⁷⁴) од θέσσασθαι (cf. ἀπό-θεστος, πολύ-θεστος и т. н.) од **g^hhedh-* (cf. πόθος, ποθή < **g^hhodh-*, ποθέω, ст. слов. žežda, кое исто така бара абл. на лице.

Во кноските натписи Householder не наоѓа ни една гл. форма со *pa-ro*. Сепак таква конструкција има во Ld 871:]RA *pe-ne-we-ta e-qe-si-ja te-tu-ko-wo-a pa-ro re-wa-jo* = ένε]ρα (долна облека) πνεφέτα hequesia *тетухφά παρό Rewajo. *Te-tu-ko-wo-a* = *тетухφά, парт. перф. од τεύχω, опишува тканини „убаво направени“ (Хом. τετυχμένα; cf. τετευχώς во пасивна смисла μ 423), па природно е да каже и од кого се направени, или, можеби, од кого се примени.

Натписите PY Un 1321 и My Oe 111, со гл. форми, се многу оштетени и толкувањето е хипотетично.

Во KN DI 941&: *pa-ro a-pi-qa-ta sa-pa-ka-te-ri-ja* = π. Ἀμφιγιώτα Σφρακκαηρίᾱ изгледа имаме независна употреба на *p*. во абл. смисла.

44. Ген. синг. од о-основите во микенските натписи завршува на *-o-jo* < *-osyo*, (cf. ст. инд. *-asya*, Хом. *-oio*), н. пр. (*e-ne-ka*) *ku-ru-so-jo i-je-ro-jo* = (ένεκα) χρυσοῖο ἱεροῖο; *do-e-ro-jo* = δόλοιο и тнн. Покрај оваа форма С. Лурје (*ЯКМГ* стр. 116s., *PP*, 1957, p. 322s.) наоѓа и една друга на *-o*, добиена по контракција од *-osyo* (cf. *ЯКМГ* стр. 82). Во поткрепа на ова свое мнение тој приведува голем број помалу или повеќе сигурни примери. Некои од нив, како *we-da-ne-wo* (Es 644, 6) *ai-ti-jo-qa* (En 74, 11) и др. не се од о-основата, но факт е дека има примери на *o*, од о-осн., што алтернираат со форми на *-o-jo* во иста синтактичка положба.

Сам Лурје напомнува (о. с. стр. 71) дека не треба читателот прекумерно да се доверува на завршоците од зборовите, оти често се среќаваат зборови напишани скратено, со изоставање на последниот слог, н. пр. *ki-ti-me* (En 74, 1) место *ki-ti-me-na*; *ke-ke-me* (Eq 59,2) место *ke-me-ke-na*; *o-na* (Ea 460) место *o-na-to* и т. н., но сепак *te-o*

⁷⁴) *Docs*. p. 220s. ја одбиваат оваа можност, зашто *-τέος* се смета дека е од *-τέφος*, cf. Schwyz. *Gr. Gr.* I 810s.; P. Chantraine, *Form.* p. 308, но формата φατεῖος Hes. *Theog.* 310, укажува на ст. инд. *-tavya* со испадната *F*. И во микенскиот *F* пред *j* испаѓа, cf. *i-je-re-ja* < *ιέρεϋια*, така cf. *qe-te-jo* PY Fg 1206, 1241, а ја во извесни случаи се предава со *a₂* = *ha*, cf. *ko-ri-ja-do-no* : *ko-ri-a₂-da-na*. Примерите *qe-te-a* KN Fp 363,1 и *qe-te-o* KN Fh 348,2 L 513, J 693,1 се паралелни со примерот: *po-ni-ke-ja* : *po-ni-ke-a*. Има основание да се мисли дека part. necessitatis можел да се образува и од *-tesjo* (cf. парт. фуг. акт. во лат. на *-uro* < *-uso*), покрај *-tewo*.

во Ео 276, 7 го зема за скратена генитивска форма (cf. о. с. стр. 117), место *te-o-jo*, иако последната форма се јавува во истиот натпис 5 пати, а во целата Е-серија 81 пат. Сосема е јасно дека е *te-o* писарска грешка, исто како и *te-o-na do-e-ro* (Еп 659, 10), место *te-o-jo*.

Веројатно има и други случајни грешки како *te-o* меѓу примерите на *-o* : *-o-jo* што ги приведува Лурје. Но со оглед на нивниот доста голем број, тешко би можеле с и т е да се стават во таа категорија. Прашање е само дали се т о а г е н и т и в и. Порано (ЖА, VII, стр. 274) ние се искажавме дека е историски неоправдано да се очекува така млада контрахирана генитивска форма во микенскиов дијалект, каде што контракцијата уште не е извршена. Има многу примери од кои се гледа дека меѓу вокалите се чувствувал уште еден преоден глас *j*, кој почнал да преминува во *h*, и тој глас пречел да се изврши контракцијата. Многу е поприродно да се сретнат овде архаични форми, остатоци од првобитниот аблатив, којшто, како што видовме горе (стр. 44), можел да се употребува место ген. Ова мислење е искажано и од Н. Mühlestein (cf. *Die Oka-Tafeln* стр. 24; *Athenaeum*, 1958, стр. 368⁷⁵).

Иако има основание да се подржува едно вакво мислење, потребно е да се однесеме критички и кон него во таа смисла што некои од тие примери можат поинаку да се објаснат. Ако се анализираат текстовите, каде што се среќаваат ваквите примери, се откриваат формули во кои можат убаво да се вклопат пократките форми како номинативи, покрај генитивите на *-o-jo*, употребени во поинаква конструкција, како што покажа J. Chadwick, *PP.* 1958, стр. 287.

Најмногу случаи на *-o* : *-o-jo* алтернираат кај имињата на бирниците од D- и Sp-серијата. Гореспомнатата формула: *a-ke-o a-ke-re* (Cс 660) открива дека името на даночникот може да стои во ном. покрај еден *verbum finitum*. Но таа иста мисла може да се искаже и поинаку: *a-ke-o-jo a-ko-ra* (Cп 655, 11, 12); *we-da-ne-wo a-ko-ra* (Cп 655, 6, 13); *a-pi-me-de-o a-ko-ra* (Cп 655, 5); или само ген. од овие познати имиња бил доволен да му припомни на писарот ч и ј с о б и р с е тие овци, одн. само ном. од името: кој ги собрал

⁷⁵ Во последно време А. Morpurgo во статијата *Il genitivo miceneo e il sincretismo dei casi* (*Atti della Accademia Nazionale dei Lincei. Rendiconti morali, storiche e filologiche*, vol. XV, fasc. 1—2, pp. 33—61) дојде до ист резултат по ова прашање. Само што во нејзината работа има една основна недоследност. Споредувајќи го Jп 829,7: *e-ra-te-re-wa-pi ko-re-te* со Jo 438, 27: *e-ra-te-re-wa-o ko-re-te* заклучува дека *-pi* (=φι) има локативно значење и за поткрепа приведува примери на алтернација меѓу ген. и лок.: λ 283 πύλου βασιλευε и η 59 Γιγάντεσσι βασιλευεν. Меѓутоа, кога се во прашање алтернациите на ген. од *o*-основите на *-o-jo* со пократките форми на *-o*, наоѓа дека се последниве аблативи. Ако се поддржа претпоставката дека генитивот алтернира со локативот, тогаш природно беше да се допушти локатив и во пократките форми на *-o* кои многу почесто алтернираат со ген. Но ако се тргне од заклучокот дека се пократките форми од *o*-основата аблативи на *-δ(d)* (што во крајна линија би се издначило со инструменталот на *-δ*), не може да не се допушти дека и *-pi* има аблативно значење.

овците. Така исто можат да се разберат и формите: *we-we-si-jo*: *we-we-si-jo-jo*, *u-ta-jo*: *u-ta-jo-jo* и др. имиња на даночници при кноскиот дворец.

Врз основа на *si-[ri]-jo-jo* (Еб 159, 2) Лурје го смета и *si-ri-jo* (Ер 617, 10) исто така за ген. синг. Но треба човек *ad hoc* да суди за една форма, не водејќи сметка за останатиот текст. Ер-серијата ја сумира содржината од Еб-натписите (Cf. Bennett, *AJA*, 60, 2, 106s.) и природно е при препишувањето да се поправат некои грешки што се допуштени во поранешните текстови (доколку не се направат и некои нови). Тоа може да се види од Ер 467, којшто исто така ги содржи натписите Ео 278, -268, -371. Во Ео 371 името на сопственикот од нивата погрешно е напишано во ном:

ke-ra-me-wo wa-na-ka-te-ro

pi-ri]-ta-wo ko-to-na ki-ti-me-na ЖИТО

Πλινθᾶς < νος > κτοῖνα κτιμένα κεραμῆφος φανάκτερος, а во преписот Ер 467, 3 тоа е поправено во ген.: *pi-ri-ta-wo-no*. Еб 159, каде што се среќава *si-[ri]-jo-jo* е доста оштетен натпис, не се читаат сите зборови, но судејќи по зборот *ra-ke*, којшто може да биде *verbum finitum* (ἐ)λάχε, формата *si-ri-jo* ном. во преписот Ер 617, 10 е поправилна, зашто овде се преплетени две реченици: *pe-ri-jo-ta pa-da-je-u e-ke-ge ka-ma o-na-to si-ri-jo ra-ke to-so pe-mo*. Πρεσβύτης Πανδαίους ἔχει φε κάμιν ὄνατος, *Σίλλιος λάχε τόσον σπερμόν. Значи *si-ri-jo-jo* е погрешната форма и таа не може да служи за критериум при определувањето на *si-ri-jo*.

При одредувањето на граматичките форми не треба да се губи од предвид фактот дека е грчкиот многу еластичен јазик и не смеат овде да се утврдуваат некои непроменливи норми на изразот. Можат да се приведат уште многу примери за тоа како алтернира ном. со ген.

*

Сепак имињата на месеците заслужуваат посебно внимание:

wo-de-wi-jo 'me-no' KN Фр 16, 1; -48,1; cf. V 280;

wo-de-[wi]-jo-jo [me-[no] KN F 953, 1 (= Φορδεῖσιο μηνός);

ka-ra-e-ri-jo [me-no KN Фр 15, 1; 7, 1, cf. 6,1;

[*ka]-ra-e-ri-jo-jo me-no* KN Gg 7369; [-7374, 1];

po-ro-wi-to PУ Fr 1221; -1232, cf. 1218;

po-ro-wi-to-jo PУ Tn 316,1;

pa-ki-ja-ni-jo PУ Fr 1236;

pa-ki-ja-ni-jo-jo PУ Fr 1224;

ki-ri-ti-jo-jo PУ Es 650,1 (= χριθ-);

ra-pa-to 'me-no' KN Фр 13,1 (= μηνός Λαπάτω, Del. 667, Аркад.).

Овие примери би можеле да се издвојат од горните. Во кноските натписи, речиси, редовно покрај името на месецот стои и зборот *me-no*, кое со генитивската форма *wo-de-wi-jo-jo*, *ka-ra-e-ri-jo-jo* *de-u-ki-jo-jo* (Фр 1,1) *di-wi-jo-jo* (Фр 5, 1) сосема добро се слага, но на пократката форма овој ген. и пречи ѝ затоа авторите на *Docs.* (стр. 305) се обидоа да реконструираат уште еден слог, cf. *ra-pa-to-*

<jo>. Да имаше само една ваква форма или две, можеше и да се допушти таква емендација, но во толку многу паралелни примери тешко може да се претполага грешка. Ако е историски невозможно да се јави ген. форма на -o, тогаш кој падеж би можел да го заменува ген. без да ја измени неговата смисла, ако не абл.

Навистина зборот *te-no* секогаш е стиснат над линијата во натписите каде што се среќаваат пократките форми на месеците и тоа му даде повод на Chadwick (l. c.) да помисли дека *te-no* таму означува „на месец“, „месечно“, но во F 953,1 го среќаваме исто така напишан и покрај *wo-de-wi-jo-jo*, што значи дека смислата продолжува како и во другите случаи кога не може да се напише целата мисла во еден ред, та има потреба да се пренесе некој збор, во нашиве натписи над, место под редот. Ср. и Fr. 5,1 *di-wi-jo-jo 'te-no'*.

Во грчкиот, како и во другите ИЕ јазици, в р е м е се искажува на разни начини:

а) со ген. партитивен, кога се изразува дека еден настан се случил во границите на некој временски период, но не през целото спомнато време, а како да е издвоен само еден момент од него: τὰ τῆς νυκτός (= *ea nocte*), српхрв. *one noći*, cf. ст. слов. *osmaago na desęte svoje vrsty leta* (Суџр. 204, 29) *sъбраѣ се мѣсѣца маја* (Суџр. 148, 24), гот. *Nachts*, ст. инд. *rātryāḥ (āhnaḥ)*. Во италските дијалекти наместо ген. се употребува абл., cf. оск. *meddixud*, умбр. *uhretie Kastruċie* „in auctura Castrucii“ (cf. Stolz—Schmalz, o. c. 451), во лат. abl. temporis е по потекло лок.; во ст. инд. има адверби со абл. форма и темпорално значење (cf. Macdonell, *Vedic Gram.* стр. 317), што покажува дека некогаш и овде се употребувал abl. temporis.

б) За употребата на loc. temporis видовме горе (стр. 20). Овде ќе додадеме само дека партитивот често се заменува со дат.-лок.: Ἰστρος ἴσος αἰεὶ αὐτὸς ἑωυτῷ ῥέει θέρεος καὶ χειμῶνος покрај ἴσος δὲ αἰεὶ ῥέει ἐν τε θέρει καὶ χειμῶνι ὁ Ἰστρος (Hdt. IV, 48, 50). Исто така и во оск. алтернира лок. со абл.: *meddikkial* „in meddicia“, покрај *meddixud*.

в) Во ариските и балт.-слов. j-ци се употребува и инстр. за време со значење дека дејството се простира во текот на некој временски период: *nakiēbhis, rtuna, rtūbhīh*, „во текот на ноќта, сезоната“, српхрв. н о њ у, д а н и м а, с р е д о м итн. И во грч. χρόνῳ не е само лок.-дат., ами и instr. prosequutus (cf. Schwyz. o. c. II стр. 162).

д) акузатив — простирање во времето: χεῖμα εὔδει ὄθι δμῶες ἐνὶ οἴκῳ (λ 190), σπονδάς καὶ ξυμμαχίαν ἐποίησαντο ἑκατὸν ἔτη (Thuk. III, 114, 3); ἔτη γεγονῶς δύο καὶ ὄγδοήκοντα „octoginta duo annos natus“ (Isocr. 15, 9). Кај Xen. едновременно се употребува dat. temporis покрај акуз., што е од Κοινή нешто обично (cf. *Hell*, 1, 1, 14): ταύτην μὲν οὖν τὴν ἡμέραν αὐτοῦ ἔμειναν, τῇ δὲ ὕστεραία Ἀλκιβιάδης ἐκκλησίαν ποιήσας παρεκελεύετο . . . κτλ.

Поради тоа во пократките форми од имињата на микенските месеци можат да се претполагаат различни падежи. Издвоени за себе тие би можеле да бидат: лок. синг. на *-oi*, *nom. de rubrique*, дури и акуз. (cf. *a₂-te-ro we-to* (Ma 365, 2) = *ἄτερον φέτος*), но зборот *te-no*, во ген. не би можел да се согласува со овие падежи. Овие форми би можеле да се изјаснат и како инстр.(- абл.) на *-ō*, но тогаш би требало следниот збор да гласи *te-ne*. Изгледа дека ген. форма *te-no* најмалку би пречела на една првобитна абл. форма на *-ō(d)*. Употребата на *abl. temporis*, како што видовме од оск. и ст. инд., не е необична за индоевропскиот. Во микенско време формата од првобитниот абл. на *-ō(d)* не била активна; во овие основи абл. се изедначил и формално со инстр., но секако можело да има остатоци од типот *φοίχω* со чисто абл. значење. Ген. *te-no* би им пречел и на овие форми, но помалку отколку на сите др. падежи, зашто, како што видовме, наставката *-os, -es, -s* првобитно била аблативска, а освен тоа значењето на абл. и ген. е блиско и возможна е една *constructio ad sensum*. До ваква конструкција можело да дојде дотолку полесно ако се употребувал абл. *temporis* паралелно со ген. *temporis*. Овие форми секако не се единствени во микенските натписи, но писмото не ни дозволува да укажеме на други поверојатни.

ЗАКЉУЧОК

45. Индоевропската падежна система, како воопшто и сите изразни средства, претрпела многубројни промени во текот на својот развој. Во најстарата епоха на ИЕ првобитен јаз. секако немало деклинации. Флексиивната состојба се развила релативно доцна (ср. Н. Hirt, *Syntax I* стр. 32s.). Долг и постепен бил развојот на падежната система додека не се установиле постојаните падежни односи со посебни надворешни форми. И падежните форми со своите диференцијални ознаки се подложни на постојани и разновидни промени, но откако веќе еднаш биле фиксирани падежните функции како потреби на јазикот, секогаш се наоѓани и нови надворешни средства за поинакво искажување на тие односи. Несомнено има знатни разлики во начинот на искажувањето на тие односи во различните стадии на јазиковиот развој. Затоа не можат да се објаснуваат спомениците од една определена епоха со норми од друга епоха. Не смееме и ние да пристапуваме кон толкувањето на микенските грчки натписи со претпоставка дека падежната система во микенско време била иста како и во класичниот грчки, т. е. 1000 години подоцна, кога аблативот како падеж бил исчезнат.

Неоспорен факт е дека во микенските натписи има текстови, каде што се покажува јасно аблативска смисла. Бидејќи адвербијалниот аблативски суфикс *-θεν* не бил раширен, аблативските предлози *ἐκ* (ἐξ) и *ἀπό* не се употребувани, освен во мал број сложени како префикси и *ἀπό* само во еден или два примера одделно, а

pa-ro има не само аблативска, туку и локативска смисла, не може да се избегне заклучокот дека аблативскиот падежен однос бил искажуван со посебна форма. Писмото не ни дава прецизни докази за сите основи со какви падежни наставки бил искажуван овој падежен однос. Петрефектите од аблативот во класично-грчкиот упатуваат да очекуваме во овој стар дијалект оригинални аблативски форми на: $\bar{o}(d)$ во о-основите, $\bar{a}s$ во а-основите и, можеби, $-es$ во консонантските. Но анализата на аркадо-кипарската падежна система, како и многубројните микенски форми на $-ri$ со инстр.-абл. функција од друга, не доведоа до заклучокот дека во микенскиот веќе била извршена фузијата на абл. со инстр. како и во италските јазици. Ако во плур. инстр. наставка $-\phi_i$, како што видовме, имала и инстр. и абл. смисла, природно е да се допушти дека и во синг. инстр. наставки \bar{o} , \bar{a} -, \bar{e} имале и абл. значење, што се потврдува од анализата на текстовите. Тоа сепак не ја исклучува можноста дека во микенско време имало далеку повеќе остатоци од првобитниот абл. Покусите форми на $-o$ од имињата на месеците што алтернираат со ген. на $-o-jo$, изгледа, претставуваат остатоци од старата абл. форма на $\bar{o}(d)$.

Натписите добиваат појасна и положична смисла кога при нивното толкување ќе се има предвид и оваа особеност на микенскиот дијалект. За илустрација ќе приведеме уште некој пример:

Ap 724: *ro-o-wa e-re-ta a-pe-o-te* = ἐρέται ἀπόντες *Roowa*.
Веслачите кои се отсутни од *Roowa*. Глаголот ἀπειμι „être loin de τινός, être absent“ (Bailly, *Dict. gr.-fr.* s. v.) бара абл.

Ge-серијата од Микена, составена од 6 плочки (602—604, -605 & 607, 606 и 608), се однесува за дажби на разни зачини: *ko-ri-ja-do-no* = χορίανθρον, *ku-mi-no* = κύμινον, *ta-ra-tu-wo* = μάρθηον, *mi-ta* = μίνθη, *sa-sa-ma* = σησάμη и др. Дека се тоа дажби се гледа од уводната формула на Ge 606: *do-si-mi-ja a-ke-re-u-te*, т. е. *dosmos*, cf. арк. ἀπύδοςμος *'Ακερεῦθεν или 'Αχελεύθεν, од *Akereu*. Оваа формула се однесува кон целата серија Ge, како *o-wi-de pu₂-ke-qi-ri o-te wa-na-ka te-ke au-ke-wa da-ko-ro* = δ Φίδε Π. ὅτε Φάναξ θήκε Αὐγέφαν ζάχορον (Ta 711) што се однесува кон целата Та-серија, *o-u-ru-to o-pi-a₂ ra e-pi-ko-wo* = ὡς *Φρύ(ν)σθῶ(ν) или οὐ λύ(ν)το ἐπιάλα ἐπίχορφοι (Ap 657,1) што се однесува кон сите т. н. Ока-плочки и др. Во натписите од MY Ge-серијата личните имиња главно се повторуваат. Во Ge 603, 605 & 602, со исклучок на 4 ред *ka-e-se-we* = -σηφε се во ном.: *pe-ke-u* = *Σπερχεύς, *ke-po* = Κῆπος (cf. Landau, o. c. стр. 175), *i-na-o* = *Ι(σ)νάων, *ra-ke-da-no* = -άνωρ и др. Но во Ge 604 очигледно се во некој друг кос падеж. V.—C. (cf. *Docs.* 225; *JC MT* II 109) сметаат дека се лицата овде во дат. и ги преведуваат со „for“.

Зад секое име во Ge 604 фигурира и зборот *o-pe-ro* „долг“. Ако се набележените суми покрај идеограмите на зачините долог, тоа секако не може да биде за нив, кога судејќи по другите плочки од оваа серија, истите лица ги даваат тие продукти. Ако на плочките,

каде што се имињата во ном. имавме едни продукти, т. е. да даваат, а во Ge 604 — други, т. е. да примаат, можеше да се помисли дека се овие плочки некакви договори за размена на стока. Но јасно се гледа дека, речиси, истите продукти, само во различни количества, фигурираат и покрај номинативите (каде што е количеството поголемо) и покрај т. н. „датов“. Нелогично е едни исти лица да даваат и да примаат исти продукти.— Всушност работата се состои во тоа што овие лица се должни да му даваат на дворецот разни зачини. Поголемо количество дале, но нешто останале и должни. Целта на плочките е да покажат колку тие лица дале, а специјално Ge 604 покажува колкав е уште нивниот долг, т. ј. колку уште треба да се прими од нив. Тоа најмногу и го интересирало дворецот.

Имињата покрај *o-pe-ro* во Ge 604 не се во „дат.“, ами во инстр.-абл. и покажуваат од кого е долгот и, понатаму — колкав е тој. И од формална страна имињата *ra-ke-da-no-re*, *i-na-o-te* и др. тешко можат да бидат дативи во натписите од Микена. Карактеристично е што дат. од конс. деklinација во овие натписи, при најголем број случаи завршува на *-i*, а не на *-e*, ср. Fo 101: *pa-na-ki* = Φάνακι, *O-ta-ki* = *Ὠτάκι, дат. синг. покрај *pi-we-ri-si* = πιφερισι и *a-ke-ti-ri-ja-i* = -τρίαι, во плур., понатаму, *ka-ke-wi* (Oe 121, 2) = χαλκήφι, *i-te-wi-ri-di* (Oe 121,1) = *ιστηφεριδι (ВГ, *Suppl.* стр. 10), *pu-i-re-wi* (Go 610,4)? *ke-ra-mewi* (Oe 125) = κερραμήφι, *pi-we-ri-di* (Oe 103, = πιφεριδι.

Недоследноста на *ka-e-se-we* (инстр.-абл.) во Ge 602, покрај другите номинативи, може да се објасни со тоа, што уводната формула *jo-o-ro-ro* = ὃ ὄρλον „така должат“, писарот можел во еден момент да ја сврзе со *o-pe-ro* (*pa-ro*) φρεῖλος (πρό) и да допушти друг падеж којшто ја искажува истата мисла. Сличен пример на вакво мешање ном. со инстр.-абл. имаме и во Np 228 *o-o-pe-ro-si ri-no o-pe-ro* (в. стр. 70), каде што покрај номинативските форми на топонимите, го среќаваме *po-ra-pi* во инстр.-абл. плур. и *te-tu-ru-we*, инстр.-абл. синг.

*

И така, поставката дека во микенскиот имало аблатив (инстр. по форма, абл. по значење) од една страна помага за поточното разбирање на микенските натписи, со тоа пак и за правилното реконструирање на микенската епоха, а од друга, претставува нов прилог кон тезата за блиското единство на некои грчки дијалекти и италските јазици, каде што исто така дошло до фузија меѓу абл. и инстр.

SUMMARY

THE ABLATIVE, INSTRUMENTAL AND LOCATIVE IN
THE OLDEST GREEK TEXTS

Along with the ordinary five cases (nominative, genitive, dative, accusative and vocative), classical Greek had a certain number of survivals of the locative, instrumental and ablative. There is one example of a formally separate ablative from an o-stem noun and there are a few of pronominal adverbs. Some instrumental forms in $-\bar{\alpha}$, $-\bar{o}$ and $-\bar{\epsilon}$ can also be seen in the adverbs and $-\varphi\iota$ in Hom. still behaves like a case ending. On the other hand the locative is still as much alive as in old Latin. The active cases: genitive (syntactically= $\text{gen.}-\text{abl.}$) and dative (syntactically= $\text{dat.}-\text{loc.}-\text{instr.}$) are such only in name, since they also express the functions of the above-mentioned three cases.

Judging from the survivals of the loc., instr. and abl., it is natural to conclude that *these cases existed in Greek at an earlier period*. The fact that it is the loc. of which most traces have been preserved shows that in comparison with the instr. and abl. it had the longest active life. The question is, which of the other two cases (instr. or abl.) was longer in use. Curtius (*Eluc.* p. 192) also discussed this question and concluded that in Greek the instr. was the first to be lost. In fact in Latin the instr. disappeared earlier (during the pre-Italic period) and was replaced by the abl., but in Greek the abl. was syncretised earlier than the instr. This can be seen from the fact that there are cases where the abl. was replaced by instr. forms, as well as from the fact that in Hom. there are many more instr. forms in $-\varphi\iota$ used without a preposition, while the ablatival ones are usually supported by prepositions.

I followed the traces of these three cases through the oldest Greek texts with the intention of seeing how long they persisted in Greek.

Until recently the oldest known Greek inscriptions dated from the 8th cent. B. C., but since the decipherment of the Linear B script by the late Michael Ventris in 1952, we can read texts in Greek from as early as the 14—15th cent. B. C. The decipherment of the Linear B script is of extreme importance for Greek cultural history of the Mycenaean epoch in general, and especially for the history of the Greek language, which can now be followed over a period of about 3,400 years. It revealed forms of a very archaic phase of Greek; these, along with Hittite forms and words, represent the oldest records of any Indo-European language, and they have considerably enriched the study of comparative IE linguistics. The newly discovered Mycenaean dialect, about 600 years older than the earliest alphabetic Greek inscriptions and about 800 years older than classical Greek, also throws new light upon the problem of the case system in Greek at that period.

But at the beginning we have to confess that great difficulties are encountered in the explanation of Myc. words and forms owing to the primitive nature of the Linear B script, which was not invented specially for the Greek language but only adapted to it. The text is obscure

because of the peculiarities of the Mycenaean orthography (cf. *Evid.* p. 91, *Docs.* p. 42ff.). For that reason there is much scope for different interpretations of a word or form. Besides, these inscriptions do not contain any literary text. They are short documents, inventories of some kind and administrative accounts of the palaces. In such a text, of course, there is no room for much use of syntax.

In spite of the imperfection of the script, however, some archaic forms of this dialect are clearly shown, e. g.: the labiovelars are not yet developed into labials (*a-to-ro-ro-qa*=*ἀθρωρος*, *qa-u-ko-ro*=*βουκόλος*; *qe-to-ro-ro-pi*=**τετρόποφι*), though in certain places they have begun to change: men's names *q/pe-re-qa-ta*, *o-q/pe-qa*; the digamma is preserved in almost all positions: *wa-na-ka*=*῜άναξ*, *ka-ke-we*=*χαλκί῜εες*, *do-we-jo*=*δόρ῜εις*, etc. and the article is absent. We can also find trustworthy pieces of evidence from Greek morphology. Several case forms, known from Homer, are clearly differentiated here, as: gen. sing. of o-stems in *-o-jo*, of masc. a-stems in *-a-o*, instr. plur. in *-pi* (=φί). With the aid of the combinatory method of interpretation we can distinguish more than one case form in one and the same ending of the script.

The case system in Mycenaean, and especially the question of the so called local cases¹⁾ (locative, instrumental and ablative), represents a difficult problem, mainly because of the above mentioned characteristics of the script. But the solution of this problem is of great importance. The correct interpretation of the texts, and along with it the correct reconstruction of the Mycenaean epoch, not long ago considered as prehistoric, depends, among other things, on the correct reconstruction of the case forms of Myc. Greek, because the inscriptions are short and often express certain relations without verbal forms and relying entirely on the cases.

Ventris and Chadwick (*Evid.* 93) pointed out three clearly differentiated case forms of the personal names: nom. gen. and dat., while the acc. of the personal names, as well as the voc., have no place in the syntactical patterns of these archival texts. In the appellatives there is also an acc. (cf. *Docs.* 84f.), although it is not formally separated from the nom. and dat. in the vowel stems. The frequent use of the instr. suffix *-pi* is especially noticeable, while in the sing. the instr. does not differ from dat. and some other cases. Although the loc. sing. of cons. stems sometimes does not differ from dat. and in vowel stems from the nom. and acc., still, considering the plur. forms in *-si* of cons.-

¹⁾ The term „local cases“ is conventional. It covers the locative completely and, to some extent, the ablative. But the instrumental, in its original function, is not properly a local case, although it might belong to this category when expresses direction, cf. Gr. *πῆ*, Lat. *qua* (*via*).

The accusative of place, time and direction also belongs to the group of local cases, but as this case is not lost in the Greek dialects, it does not present a problem like the three cases mentioned in the title. For that reason I do not consider it in this work, except in the instances when with the allative suffix *-de* in place-names it expresses direction, along with the forms of the same place-names with locative or ablative meaning.

stems, and *-a-i*, *-o-i* of a- and o-stems, as well as on the basis of the introductory formulas of some inscriptions, the existence of the loc. cannot be denied. However, the question of the existence of the abl. is most disputable.

In spite of the fact that in Greek dialects of classical times, as well as in Hom., there are some traces of the abl. and it is almost impossible not to find traces, perhaps even active forms of it in this old dialect, nobody had pointed this out up to 1955. It was Prof. M. D. Petruševski (ŽA V, 1955, p. 398ff.) who first noted abl. in *-pi*, as well as the gen.-abl. forms of a-stems. In 1955/56 C. Gallavotti (*Documenti . . .*) discovered more abl. forms than can be proved, for which he was criticised by J. Chadwick²⁾ (*Minos* V, 1957, p. 110). H. Mühlestein in his thesis *Die Oka-Tafeln* p. 22ff. (cf. also *Athenaeum* N. S. 36, 1958, p. 368) finds ablative relation in some place-names of the Oka-tablets and hints at an old abl. form in those of o-stems³⁾. At the same time I made a suggestion that in Myc. Gr. the abl. still existed in all stems and declensions (ŽA VI, 1956, p. 328f.). In a detailed analysis of the Myc. inscriptions in comparison with other Gr. dialects, in the first place with Arc.-Cypr. dialect, this idea of the existence of a separate abl. form suffered certain changes.

At first my subject was limited only to the abl. in the oldest Gr. texts, but in the course of my research it had to be extended to the instr. and loc. too. The instr. plur. is well documented in Myc. and nobody disputes it. Although in the script the loc. has no separate form, distinguished from the other cases, still it cannot be rejected. For this reason I did not discuss these two cases in detail. Only the existence of the abl. is disputable. That is why most space and attention is given to it with the aim of finding out how the abl. case-function was expressed in the Myc. dialect, a question which has not been fully discussed so far.

THE LOCATIVE IN THE MYCENAEAN TEXTS

As an independent case with a separate form and clear syntactical meaning, the loc. is known in the Indo-Iranian, Balto-Slavonic (mainly with prepositions) and Italic (Oscan-Umbrian) languages. In Greek it was early identified with the dat., yet some original loc. forms were preserved in almost all Gr. dialects of classical times.

There are survivals of the loc. sing. without ending from cons. stems, e. g. *αλέν* < **αλF-έν*, *αλές* < **αλF-ες*, cf. acc. *αλῶ* < **αλFό(σ)α*, besides *αλεῖ* < **αλFέ(σ)ι*, Aeol. *ἄι*; *ἐνδον* < *en + *dom* (Hitt. *andan*) = *ἐνδο-θι*, *οἴκο-θι*, Dor. *ἐνδοι*. Locatives of the same type are the infinitives in *-μεν* (cf. *ἴδμεν*, *δόμεν*, *ἔμμεν*) corresponding to the Skt. forms from n-stems in *-man*, *-mani*: *kár-man*, *ás-man(i)*. An old loc. form of i-stems

²⁾ The view about the existence of the abl. in Myc. was also supported by J. Chadwick (*La Parola del Passato* fasc. LXII, 1958, p. 292f. and *JHS* 79, 1959, p. 190).

³⁾ Recently A. Morpurgo (*Atti, Rend.* 15 (1960) p. 33ff.) has also discussed the original form of the abl. in o-stems (cf. p. 137 n. 9).

may be found in $-\bar{e}$, $-\bar{e}i$, Hom. $\pi\acute{o}\lambda\eta\iota$ (Г 50) besides $\pi\acute{o}\lambda\epsilon\iota$, derived from * $\pi\acute{o}\lambda\eta\gamma$ -, cf. Skt. *agnā* < *agnis*.

There are far more examples of the loc. form with the ending $-i$: 1) type $-ei/-oi$ from the o-stems: $\omicron\kappa\epsilon\iota/\omicron\lambda\kappa\omicron\iota$, Dor. Thess. $\tau\epsilon\iota\text{-}\delta\epsilon$ „here“, Dor. $\pi\epsilon\iota$ „where“, $\tau\omicron\upsilon\tau\epsilon\iota$ „here“, $(\acute{\epsilon})\kappa\epsilon\iota$, $\tau\eta\gamma\epsilon\iota$ „there“ etc. cf. Oscan-Umbrian *múnikēi terei*=in communi terra, Skt. $-\bar{e}$ < $-ei$ (*vrkē*); $\mu\chi\omicron\iota\text{-}$, Cyp. $\mu\omicron\chi\omicron\iota\text{-}\acute{\epsilon}\nu\tau\acute{o}\varsigma$ (Hsch.), Aeol. $\mu\acute{\epsilon}\sigma\omicron\iota$, $\upsilon\mu\omicron\iota$, $\acute{\alpha}\rho\mu\omicron\iota$, Att. $\pi\acute{\epsilon}\delta\omicron\iota$, $\pi\omicron\iota$, $\omicron\iota$, Ἰσθμοῖ , $\Sigma\phi\eta\tau\omicron\iota$, Πανάκτοι , Cret. Λατοῖ , Lesb. $\upsilon\psi\omicron\iota$, Dor. $\acute{\epsilon}\nu\delta\omicron\iota$, etc. (cf. Schwyz., *Gr. Gr.* I p. 549); Lat. $-oi$ > $-\bar{o}$, $-\bar{u}$ (cf. *quō*, *hūc*), and $-ei$ > $-\bar{i}$ (*hic* < *hei-ce*, *sic* < *sei-ce*, *Tarenti*, *domi bellique*), as well as in the cons. stems *vesperi*, *ruri*. 2) $-ai$: $\pi\acute{\alpha}\lambda\alpha\iota$, $\Theta\eta\beta\upsilon\iota\text{-}\gamma\epsilon\gamma\eta\varsigma$, $\text{Κρισαί-}\gamma\epsilon\gamma\eta\varsigma$, El. Ὀλυμπίαι etc., cf. Osc. *meflai viai* „in media via“, OSl. *račē*, OIr. *mnai*, Goth. *gibái*.

In some Gr. dialects the loc. form in $-oi$, $-ai$ is used for dat. instead of $-\bar{o}i$, $-\bar{a}i$, e. g. Boeot. $\tau\omicron\iota$ ($\tau\omicron\epsilon\bar{\iota}$) $\delta\acute{\alpha}\mu\omicron\iota$ and North-West Gr. $\tau\omicron\iota\delta\eta\lambda\omicron\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\iota$ = $\tau\acute{\omega}$ $\beta\omicron\upsilon\lambda\omicron\mu\acute{\epsilon}\nu\omega$, $\acute{\alpha}\upsilon\tau\omicron\iota$ = $\acute{\alpha}\upsilon\tau\acute{\omega}$ (Del. 425, 20, 28), $\beta\bar{o}\lambda\alpha\iota$ instead of $\beta\omega\lambda\acute{\alpha}$ etc. In Euboea the ending $-oi$ replaced earlier $-\bar{o}i$; it may be derived from the latter, like $-ei$ < $-\bar{e}i$. „But in general $-oi$ is rather the original locative (cf. $\omicron\lambda\kappa\omicron\iota$) in use as the dative“ (Buck, *Gr. Dial.* p. 88), if it is not obscured by the ambiguity of OI in the pre-Ionic alphabets. A characteristic case of the loc. sing. is supposed in Arc.-Cyp. ⁴⁾, where besides the forms in $-oi$ and $-ai$ with the loc. meaning, cf. $\iota(\nu)$ $\tau\acute{\alpha}\iota$ $\mu\acute{\alpha}\chi\alpha\iota$, $\iota\text{-}\nu$ Ἐδαλίοι , Ἀμύκλιοι , $\iota(\nu)$ $\tau\acute{\upsilon}\chi\alpha\iota$ $\acute{\alpha}\zeta\alpha\theta\alpha\iota$, $\tau\omicron\iota$ $\xi\rho\gamma\omicron\iota$, $\Theta\epsilon\sigma\mu\epsilon\phi\acute{o}\rho\omicron\iota$, etc., there are also dat. forms in $-\omega\iota$: $\tau\acute{\omega}\iota$, $\tau\omega\iota\acute{\nu}\iota$, $\tau\omega\iota\text{-}\nu$.

All this gives us reason to expect separate loc. forms in Myc. Gr. Unfortunately the primitive script has made the different case forms indistinguishable. No case ending can be distinguished in the sing. of a-stems, and in the o-stems only the gen. That is why many scholars, starting from classical Gr., where the dat., loc. and instr. have coalesced, use a common term: dat.-loc.-instr. for these cases in Myc. too (cf. M. Lejeune, *Mémoires* I, p. 172, V. Georgiev, *Et. myc.* p. 185, etc.). On the other hand the same scholars allow a great many locatives in the place-names. In this chapter I have tried to examine whether in Myc. the loc. form differed phonetically from the dat. and instr., or was identical with them as in classical Gr. At the end some examples of the loc. in syntactical use are given.

⁴⁾ Cf. Meister. *Dial.* II 270; Thumb-Scherer, *Dial.* 158 f. —It is of course difficult to draw conclusions about the form of the dative of o-stems in Cypriot, owing to the syllabic script which does not distinguish the length of the vowels. However, there are reasons to think that the loc. differed from the dat in this dialect. The loc. form is written in $-oi$ (*e-ta-li-o-i*), and the diphthong of the dat. is usually simplified in the latter inscriptions (Hoffmann, *Gr. Dial.* I p. 185). The second element ($-i$) of the diphthong can be dropped only after the long vowel, i. e. in the dat. Besides, Cyp. $\mu\omicron\chi\omicron\iota$ (= $\acute{\epsilon}\nu\tau\acute{o}\varsigma$. Πάφιοι Hesych.) is a sound example of the old loc. form. — In Arcadian the loc. is used instead of dative. The wavering in the dat.-loc. form $-oi/-\omega\iota$ (cf. Del. 664, where a distinction between the article and the nouns is noticeable and 657: $\tau\omicron\iota$ $\kappa\alpha\tau\iota\omicron\nu\tau\iota$ alongside $\tau\omega\iota$ $\kappa\alpha\tau\iota\omicron\nu\tau\iota$ in the same context) is from Arcadian inscriptions in the Ionic Alphabet, and may be due to *koiné* influence.

The suffix *-ei* of *o*-stems in Myc. was not widespread; it would have ended in *-e*. Ventris pointed out only one example of this kind: *di-da-ka-re* (KN Ak 781, etc. = *διδασκάλει* (cf. *οἴκει*), *Docs.* p. 85, 162⁵).

Greater difference in the endings is noticeable in the sing. of the cons. stems. Apart from the gen. in: *-e-o* (*s*-stems), *-no*, *-ro*, *-wo* and acc. in *-a* (cf. *pe-re-u-ro-na(-de)*), the case endings *-e* and *-i* often appear too. It is generally accepted that *-e* and *-i* represent identical forms with an accidental „change“ of purely orthographical character.

As a matter of fact there is a certain alternation between *e* and *i* in Myc. Hester (*Minos* VI, p. 24 ff.) analysed all the examples where such an alternation occurs or is suspected, but he finally concluded that the alternation exists mainly in words of non-Greek origin, and examples with IE etymology are rare. If *e* was a closed short vowel in the language from which the word was borrowed, it could be represented either by *e* or *i* (the examples are mostly personal names: *e-pa-sa-na-ti*: *i-pa-sa-na-ti* PY En 74, 13; Eo 247, 4). Schwyzer (o. c. p. 181) concluded that such an alternation was influenced by foreign elements in Asia Minor and Egypt Gr. dialects, cf.: Ἐδάλιον: Ἴδ-, Σελύωιως: Σιλυέων (Pamph.), Κυτένιον: ἰνιον, Λεβύα: Λιβύη. It is not excluded that the short vowels *e* and *i* (*o* and *u*) in Myc. were closed too, as Ruipérez (*Minos* III p. 166) states, and due to their close pronunciation they might have come to replace *e/i* and *o/u* even in the words of IE origin: *e-do-mo-ne-u* (PY En 609, 13; Eo 224, 3) and *i-do-me-ne-ja* (Eb 498; Ep 212, 9) = *Eἰδομενεύς (cf. A 145), *a-pu* = ἀπό. Risch correctly states (*Et. myc.* p. 253) that the reasons for the alternations in the endings *-e* and *-i* of cons. stems are of morphological rather than phonetic character. It seems that the suffixes, as separate categories, could not be mixed, and the occasional replacements of *-i* with *-e* are very rare (cf. p. 127 *e-re-e* in Jn 829).

It seems that Mycenaean still preserved the IE dat. sing. in *-ei* (cf. Risch, *Et. myc.* 172), e. g.: *di-we* (KN F 51 r2; PY An 218r; Tn 316 r9) = *διΰει*, cf. Cypr. *Διΰει-φίλος*, *po-me-ne* (PY Ea 439; -800; -825) = *ποιμένει*, *ka-ru-ke* (PY Fn 187, 3, 5, 16, 21) = *κάρύκει*, *wa-na-ka-te* (PY Un 2, 1, etc. KN Ga 675) = *Φανάκτει*, *do-so-mo po-se-da-o-ne* (PY Es 648; -651; -652, etc.) = *δοσμὸς Ποσειδάωνει*.

However there are some examples where the loc. form in *-i* was used as a dative: *po-se-da-o-ni do-so-mo* (PY Un 718,1) besides *po-se-da-o-ne*; *me-za-wo-ni* (PY Un 138, 5) = *Μεζάφονι, *Μεσσάφονι, *o-qa-wo-ni* (PY Fn 324, 16) = Ὀράφονι, *ko-re-te-ri* (PY On 300, 3, 5); *du-ma-ti* (On 300,6) and especially in the inscriptions from Mycenae: *ka-ke-wi*, *ke-ra-*

⁵ The place-name *e-pi-ko-e* (PY Ad 672), which appears also in the form *e-pi-ko-o* (PY Aa 94) could be a loc. of the type: *οἴκει/οἴχοι* as well. This place-name has not been identified so far. It may be connected with *Ἐπι-χῶος* and the verb *χώνυμι*. Boisacq (*Dict. étym. gr. s. v.*) reconstructed a stem *χόφο-* but the documented forms *ἐχώσθην*, pf. *κέχῳσμαι* as well as the double *-νν-* in *χώνυμι* point to a *-s-* in the root, and not *-f-*. Thus, a noun **χῶ-ος* could be derived from it with a dropped *s* between the vowels. But these two examples, even if they are correctly identified, do not show that the ending *-ei* was widespread for the loc.

me-wi, i-te-we-ri-di, pa-na-ki, pi-we-ri-di, pu-i-re-wi. The nouns of s-stems usually have the loc. ending for dative, cf. *e-u-me-de-i* (PY Fr 1184,2) = Εὐμηδέϊ, *e-ti-me-de-i* (PY Fn 324,1) = *Ἐτιμηδέϊ, *da]-mo-ke-re-we-i* (Fn 324, 2) = Δα]μοκλέφει, etc. In the place-names of the s-stems pure loc. forms appear, e. g. *e-re-i* = Ἐρεϊ, *e-ra-te-i* = Ἐράτει, *a-ke-i* = Ἄρκει, or Ἄρχει.

But in the cons.-stems there are also dat. forms in *-e* used as loc., cf. *a-pu₂-we* = Αἰπύει, *pi-ru-te* = -υυθει, etc.

The fact that there are some alternations of the dat. with the loc. sing. shows that the syncretism of the loc. and dat. had already begun in the cons. stems, but evidently no special unique form for the dat.-loc. sing. was established. From the script we cannot see whether the coalescence of the loc. and the dat. had begun in the vowel-stems. It is only on the basis of the survivals in later times that we can suppose that in Mycenaean the loc. differed phonetically from the dat. and ended in *-ai, -oi*, instead of *-āi, -ōi*.

In the Linear B script the loc. and dat. plur. are identical. The forms known from classical Gr. as dat. plur. in *-si, -oisi, -a(i)si* are actually locatives in *-si*. Later the suffix *-oisi* of o-stems was replaced by the instr. ending *-ōis*, shortened to *-ois*, by the analogy of which the suffix *-ais* appeared in the a-stems. The ending *-essi* (Hom. πόδεσσιν) of cons.-stems is formed either by the analogy of es-stems, or the ending *-si* is added directly to the nom. plur. in the same way as in the vowel stems *-oi-si, -a(i)-si*.

In Myc. the loc. (-dat.) plur. of the vowel-stems ends in *-ai, -oi*, which obviously indicates two syllables: *-oi-si, -a-si*, i. e. *-oi-hi, -a-hi* (W. Merlingen, *Bemerkungen* p. 12, V. Pisani, *Rh. Mus.* 98, p. 18). C. Ruijgh (*Mnemosyne* XI, p. 111f.) rejects the identification of *-oi, -ai* dat.-loc. *-oihi, -ahi*, because in the ending of the diphthong stems *-s-* was already restored (*ka-ke-u-si*). He noted dat.-loc. forms in *-o=ois* in the place-names of Ma-series (ro-u-so = Λουσοῖς) and in An 7, 11 *to-ko-do-mo* (parallel to *pi-ri-e-te-si*, 10 1.) and concluded that in Myc. only one ending *-ois* existed for the loc.-dat.-instr. plur. But it is to be noticed that there is no certain example of the dat.-loc. in *-o*. The place-names of Ma-series are not in the loc. (cf. p. 128) and *to-ko-do-mo* might be also a dat. sing. or nom. plur. The loc.-dat. plur. *-oihi, -ahi*, distinct from the instr. plur. in *-ōis*, is clearly represented in place-names: *da-^{*}83-ja-i* (KN F 670, 1), *ka-ta-ra-i* (KN Co 906, 1) = Κάτραϊ, *te-pa-i* (MY Oe 107) = Θεπαῖ, *po-ra-i* (PY An 656, 13), (*di-pi-si-jo-i* and *wa-na-so-i* are very probably festivals); along with the dat. plur. of the appellatives: *a-ke-ti-ri-ja-i* = ἄκιστριῶν, *a-pi-qi-ro-i* = ἀμφιρόλων, *e-ge-ta-i* = ἐγέται, *ku-na-ke-ta-i* = κυναγέται, *do-e-ro-i* = δούλων, *pa-si-te-o-i* = πᾶσι θεοῖ, etc.

The ending *-si* of the cons.-stems also appears as a pure loc.: *pa-ki-ja-si* (Cn 608, 6 etc.) = Πακιῶνσι, *ai-ta-re-u-si* (An 657, 10) = Αἰθαλεῦσι, *po-si-da-i-je-u-si* (Fn 187, 18) = Ποσιδαῖεῦσι, as well as a dat. plur.: *e-ke-si* (PY Jn 829, 2) = ἔγχεσσι, *ka-ke-u-si* (PY An 129, 7) = χαλκεῦσι, *ki-jo-ne-u-si* (PY Gn 428, 5), *pi-ri-je-te-si* (PY An 7, 10) =

πριετῆρσι, *pi-we-ri-si* (MY Fo 101) = πιερί-σι, *tu-ra-te-u-si* (PY Gn 428, 3; Vn 48, 5) = θυρατεῦ-σι, *ze-u-ke-u-si* (Fn 50, 9; 1192, 1) = ζευγεῦ-σι, *pa-si* = πᾶνσι, etc.

It is clear from the examples given above that the syncretism of the loc. with the dat. plur. was already complete in Mycenaean Greek. But in spite of the fact that these two cases are formally identical, syntactically they can be separated.

The loc. in general expresses the following three ideas: a) place, b) time and c) it is used with groups of people in local sense (mainly with prepositions). Locative forms of all these types appear also in the Mycenaean inscriptions in spite of their lack of syntax.

a) The loc. (-dat.) which denotes *place* without prepositions is more common in Hom. than in classical Gr. cf. τόξ' ὄμοισιν ἔχων (A 45), αἰθέρι ναίων (Δ 166) etc. (see Schwyz. o. c. II 154, P. Chantraine, *Gramm. Hom.* II, 78ff). But in later prose we also find clear loc. forms with loc. meaning in the place-names: Ἀθήνησι along with Ἀθήναις; Θήβησι, Argol. Θεβαῖσι; Πλαταιῶσι, later Πλαταιαῖς; Μουνυχίασι, Ἀχαρνῆσι, Οἰνότησι, Περγασῆσι, the adv. θύρασι, etc. Among these, the form Μεγαροῖ is a very characteristic one. It might be a loc. sing. from τὸ Μέγαρον, but the possibility cannot be excluded that it is a loc. plur. from τὰ Μέγαρα which would represent an old Myc. form with the loss of the intervocalic *s*.

True loc. forms of the place-names without prepositions are to be seen in PY Cn 608. Here we have a list of nine place-names ordered to fatten a certain number of hogs. The list is headed with this introductory formula:

jo-a-se-so-si si-a₂-ro = οἱ ἀλσῆσονσι *σίαλονς

o-pi-da-mi-jo ὀπιδάμιοι

Ἀλσῆσονσι, 3rd pers. plur. fut. probably from *ἀλσέω, derived from ἄλσος (the root ἄλ- cf. ἄν-αλτος, Lat. *alo*, *alere*, akin to ἀλδαίνω, ἀλδήσκω „make to grow, nourish, increase“). We also suppose that in the first syllable *jo-*, before the verb *-a-se-so-si* is concealed a loc. form from the pronominal stem οἱ < ὅς. Thus, the following translation of the formula can be suggested: „Where the people will fatten hogs“. The loc. of the place-names, following the formula, is clearly seen from the forms *pa-ki-ja-si* = Σφαγιάνσι and *e-ra-te-i* = Ἐλάτει.

The names of the principal towns: *pu-ro* = Πύλος and *ko-no-so* = Κνωσσός, which appear quite often, are on most occasions in the loc., but they might also be in the nom. In classical Gr. place *where* is expressed both by the loc.: Ἀθήνησι, Θήβησι and by the nom. Ἀθῆναι, Θῆβαι, depending how the writer has understood the sense. One can say the same for *pu-ro* = Πύλοι and Πύλος in these tablets which were written by several hands. The loc. meaning of *pu-ro* in Aa, Ab and Ad-series is confirmed by the following examples: Ad 380 *pu-ro mi-ra-ti-ja-o a-ra-ka* <ka> -te-ja-o ko-wo = Πύλοι Μιλατιῶν ἡλκατεῶν κόρφοι, Ad 683 *pu-ro ki-ni-di-ja-o ko-wo* = Πύλοι Κνιδιῶν κόρφοι, Ab 186 *pu-ro ra-mi-ni-ja* = Πύλοι Λημνίαι, Ab 189 *pu-ro ki-ni-di-ja* = Π. Κνιδίαι, etc. The

women workers, whose origin is expressed with the ethnic, are obviously at Pylos.

The place-name *ro-u-so* (cf. Λουσοί) and possibly *re-u-ko-to-ro* (= Λεῦκτρον) of Aa, Ab, Ad series are in the loc. too, judging from the following examples: Aa 798 *ro-u-so mi-ra-ti-ja* = Λ. Μιλατίαι and Ad 668 *re-u-ko-to-ro ki-ma-ra-o ko-wo*, if *ki-ma-ra-o* is an ethnic like *mi-ra-ti-ja*.

The place-names of KN Co-series: *ku-do-ni-ja*, *si-ra-ro*, *a-pa-ta-wa* very probably are in the loc. This conclusion is supported by the parallel form *ka-ta-ra-i* = Κάτραί. Loc. forms might be also admitted in the place-names of KN Dm and Dn series, which appear along with *56-*ko-we-i*, etc.; see the survey on p. 74ff.

b) The loc. with or without the preposition ἐν in Gr. denotes also *time*, or more exactly a fixed time-point: ἐνη τε καὶ νέα, Παναθηναίους, Ὀλυμπίασιν ἢ Δελφοῖς Thuc. I, 143, cf. Ὀλυμπίασιν καὶ Πυθοῦ, the adv. ὥρασι etc. The locative *temporis* is found most often with an attribute, τῆδε τῆ νυκτί, and expresses some action which happens within the limits of the time mentioned: ἐν τρισὶν ἡμέραις, cf. Skt. *uzāsi* „at dawn“, *dyāvi-dyavi* „every day“, *jāyate māsi-māsi* „he is born in every month“, Lat. *aestate, hieme, mane, noctu* and especially: *meridie, cotti-, pri-, postridie, vesperi, heri*, etc. Sl. *tomě časě*.

The Mycenaean forms *wa-na-so-i* (Fr 1222; -1227, etc.) and *di-pi-si-jo-i* (Fr 1220, 2; -1232, etc.) are in the loc. *temporis* if they denote festivals.

A typical loc. *temporis* with reduplication is *we-te-i-we-te-i* (Es 644), class. Gr. ἀμφιετεί, cf. Skt. *varṣe-varṣe*, cf. Cyr. ἄματι ἄματι.

Instead of the locative adverbial form *πέρουσι* (<**per-uti*, cf. **wet-* year) „last year“, in Myc. the adjective *pe-ru-si-nu-wo*, cf. περυσινός neuter sing., is used.

c) The loc. (-dat.) of persons is usually in the plur. with prepositions and compound verbs like ἐνώρτο, μεταπρέπω, etc., sometimes with adjectives, as ἀριπρεπέα Τρώεσσι (Z 477), Πυλίοισι μέγ' ἔξοχα δώματα ναίων (o 227): Θεοῖσι καὶ ἀνθρώποισιν ἀνάσσει, cf. Skt. *pīrāya sá śrāvasā mārtyeṣu* „he abounds in fame among mortals“ (Macdonell, *Ved. Gramm.* p. 323).

A loc. of this kind appears in Myc. not only in the plur., cf. *pa-ro ka-ke-u-si* (PY An 129,7), but in the sing. as well, with the preposition *pa-ro* = παρά, e. g. *p. ti-ki-jo* (An 129, 1); *o-pi* = ἐπί, *o-pi po-po* (KN X 567), etc.

Almost all the prepositions which in class. Gr. govern the locative dative: ἐν, ἐπί, παρά, πρὸς, ὑπό, ἀνά, ἀμφί, μετά in Myc. appear as prefixes or adverbs: *e-ne-e-si* (En 609,2) = ἐν-ένεισι, *e-pi-de-da-to* (Vn 20.1) = ἐπιδέδαστοι, *o-pi-ro-go* (Aa 777, etc.) = ἐπίλοιπος, *po-si* adv. (KN Sd 0402, etc.) = Dor. ποτί, Arc. Cyr. πρὸς, Lesb. πρὸς; *u-po* adv. (KN Sd 0422) = ὑπό; *a-na-ke-e* (An 218,1) = ἀν-άγειν, *a-pi-go-ro* (Aa 804 etc.) = ἀμφοίπολος, *me-ta-ki-ti-ta* (An 610, 5, 14) = *meta-ktitai* cf. μετανάστης (I 648), etc. However, some of them are used as genuine prepositions.

The preposition ἐπί is quite frequent in Myc. and appears in two phonetic forms: *e-pi* (once in PY and three times in KN) and *o-pi* (4 examples in PY and 20 in KN), cf. ὀπίσω, ὀπιθεν, ὀπισθεν, ὀπ-ώρα, Lat. *ob*, Skt. *āpi*, Lit. *ap-*, *api*; and with a reduced form *πι-* cf. πιέζω < *πι-σεδιω < *(e)pi+sed (cf. Skt. and Lit. *pi-*).

E-pi/o-pi usually governs the loc.-dat. of personal names, e. g. *o-pi ro-ro*, *o-pi ai-ka-ra* (KN X 567) = ὀπι Πόμποι, Αἴγλαι; *o-pi ro-to-ri-ka-ta* (KN Uf 983) = ὀ. Πτολικάσται; *o-pi ma-tu-we* (KN L 1568e) = ὀ. Ματύφει, etc. or with the names of professions: *o-pi e-sa-re-we to-ro-no-wo-ko* (KN As 1517,11) = ὀπι e. -φει θρονο-φοροί, *e-pi wa-na-ka-te* (PY Un 2,1) = ἐπί Φανάκτει. *E-pi/o-pi* is used with instr. too (cf. p. 108), but it appears in far more examples as a prefix (see n. 22 p. 21).

A-pi = ἀμφί usually appears in compounds: *a-pi-e-ke* = ἀμφιέχει, *a-pi-ke-ne-ja* = Ἀμφιγένεια, *a-pi-me-de* = Ἀμφιμήδης, *a-pi-ro-re-we* = ἀμφιρορήφες, *a-pi-ḡo-ro* = ἀμφιḡόλων, *a-pi-ḡo-to* = ἀμφίβοτος. There are only two examples, neither of them certain, where it is used as a preposition: KN G 820 *a-pi ku-do-ni-ja*, where the reading *a-pu* is also possible and PY Ta 716 *pa-sa-ro ku-ru-so a-pi to-ni-jo*, where *a-pi* might be a prefix, written separately like *a-pu ke-ka-u-me-no* (Ta 641,1).

Pa-ro, like class. Gr. παρά, governs several cases and it has different meanings depending on the case (see p. 87). In most examples *pa-ro* has a locatival meaning especially with the verbal forms *e-ke* = ἔχει, *e-ko-si* = ἔχονσι and *pa-ro-ke-ne-[to* = παρογένε[το in PY Ad 686. Among the examples with *e-ke* one can note also the idea of possession, as is seen from the alternation of introductory formulas like these:

Ea 29 *e-ro-ḡo ra-pte e-ke o-na-to pa-ro i-ma-di-jo* =

Ἐλλωḡος ῥαπτῆρ ἔχει ὄνατὸν παρὸ Ἐρμαδίοι,

Ea 132 *ru-ko-ro ra-wa-ke-si-jo e-ke o-na-to su-ḡo-ta-o ko-to-na*

Λύκωρος λαφαγέσιος ἔχει ὄνατὸν συβῶταο κτοίνᾱ,

Instead of: *NN has a lease at NN*, in the second pattern the same thought is expressed with the gen. of the personal name and abl.(?) of the word *ko-to-na*. A similar alternation of *pa-ro* with a possessive gen. and the verb εἶμι appears in KN Ai 115 *pa-ro u-wa-si-jo ko-wo* = π. Ὑφανσόιτο κόρφοι, cf. Ai 63 *pe-se-ro-jo e-e-si* = Ψελλοῖο εἰσί οἱ:

Ea 52 *Wi-ri-ja-no e-pi-we-ti-ri-jo e-ke o-na-to pa-ro da-mo*

Ῥιανὸς ἐπι-φέστριος ἔχει ὄνατὸν παρὸ δάμοι,

Ea 803 *Ko-do e-ke da-mi-jo* = Κώδων ἔχει δάμιον.

No matter whether here *pa-ro* means *from* or *at*, the final result is the same (locatival), due to the meaning of the verb *have*, as Householder concluded (*Glotta* 38, p. 3f.).

Judging from the use of the prepositions which in Myc. are rather prefixes and adverbs, and only to a certain extent real prepositions, we may conclude that the cases were still well preserved.

It is worth mentioning that the later replacement of the loc. with the adverbial loc. suffix -θι does not appear in Mycenaean. Some scholars (cf. *ŽA* IX p. 119) suppose that this suffix appears in a small number of place-names: *a/a₂-ne-u-te*, *a-ka/ke-re-u-te*. But it should be noted that neither does the meaning of the words with the ending

-te in the texts correspond to the question ποῦ but to πόθεν, nor from the formal point of view would the writing of the short -i of -θι as -te be expected. Hence we might with more reason admit here the suffix -θεν, if in fact there is a separable suffix, because the forms might be interpreted in another way, e. g. as case forms of stems formed with the suffix -wont-, -went- and with the reduction -wnt-, -unt, parallel to pre-Greek -unth-.

It is to be noticed that the suffix -θι was added first to the pronominal stems, as: ἀτό-θι, ῥ-θι, πόθι (πο-θί), etc., and then to the nominal ones: οἶκο-θι, Ἰλιό-θι, Λεσβό-θι, etc. The scholars who see the suffix -θι in the place-names with the ending -te cannot point to any adverbial form in -θι from the pronominal stems, while in a-po-te-ro-te, e-te and a-po-te they also see adverbs in -θεν.

The absence of the loc. suffix -θι in Myc. should not of course surprise us for although the loc. was in the plur., and to a certain extent in the sing., formally identical with the dat., the feeling of the loc. as a separate case was still alive.

The existence of the loc. in the Myc. dialect is almost indisputable. But it should be remarked that up to the present a great frequency and importance has been attributed to this case. With the exception of a limited number of place-names in the acc.-allative in -de, and several in the gen.: e-ri-no-wo-to (PY Eq 213,3) = Ἐρινό-Φοντος, ke-ra-ti-jo-jo (PY An 424,3) = Γεραιστίοιο, ko-tu-wo (PY Eq 213,4) = Κότυφος, pu-ro-jo (PY An 129,4) = Πύλοιο, u-po-di-jo-no (PY Na 105), (ko-no (Eq 213,6) = Σχοίνων), all the others, according to Docs. p. 146ff. are in the loc. This idea should at all events be corrected, because a great number of the place-names, which are supposed to be in the loc., are in other cases.

Almost all interpreters of the Myc. inscriptions think that the suffix -pi (= φι) in the place-names is used with locative force.

To be sure, in Hom. this suffix has a locative meaning as well (cf. P. Chantraine, *Gr. Hom.* I p. 234, 237). But I have shown that the locative meaning of -φι is a later development (see p. 124). The development of this meaning was influenced on the one hand by the full identification of the dat.-loc.-instr., and on the other, especially in poetry, by the adverbial loc. suffix -θι, which, as well as -φι, is very useful in writing hexameters.

As the suffix -θι has not yet appeared in Myc., and the instr. plur. of o-stems in -o=ōis is still clearly differentiated from the loc. (-dat.) in -o-i=oihi < -oisi and -a-i=a(i)hi, I conclude that -φι in Myc. had not yet taken over the function of the locative.

THE INSTRUMENTAL IN THE MYCENAEAN TEXTS

The IE instr. sing. in -ā of a-stems (cf. Skt. *āsvā*, Lat. *rectā*, *dextrā*), -ō/-ē of o/e-stems (Lat. *quo*, *modo*, *bene*, *male*, Goth. *hwō*/*hwē* „how“?), -ē of cons.-stems (Skt. *mātrā*, Lat. abl. (-instr.) *matr-e*, etc.) is not represented by regular forms in class.-Gr. Here the loc.-dat. has taken

over the instrumental function, and the old instr. sing. is preserved only in some adverbs which correspond to the question „how“? and „in what way“? e. g. πῆ-ποκα, ὅπη, πη- along with πω in οὐπω, πώ-ποτε, Cret., Hom. τῆ „where“?, Lesb. κῆ, Gort. η, οπη Cret., Cypr. η „when“?, Hom. ἀμαρτῆ (ἀμ+αρτός, ἀμχ+ἀραρίσκω) „together“; — Pind., Lac. *ho* „how“? ὦτε; also ἄφνω, πρόσσω, ὀπίσω, εἶς(σ)ω, ἄνω, ἄνω-τέρω/τάτω, κάτω, ἔξω, Delph. ἐνδω,-τέρω/τάτω, Dor. κρυφᾶ, ταυτᾶ, ἄ(τε), ἄμᾶ, Lesb. ἄλλα, ὅππα, Ion.-Att. κρυφῆ Ion. λάθρη, Att. λάθρα, πῆ, ταύτη, πάντη, etc. (see Schwyz. *Gr. Gr.* I, 550, 623). Later, when the instr. form was forgotten, some of the above-mentioned adverbs appeared in the dative form -ᾶι, e. g. Rhod. ὀμᾶι, Cret., Cypr. παι Epir., Cret. ὅπχι, Cret. ἄλλαι, Heracl. ἄι, παντᾶι etc.

A fossilized instrumental form of a noun stem is supposed in the first part of the compound πονω-πόνηρος, and possibly in the adverbs: Lac. αἰή<αἰΐεσ-, and ἡσυχῆ.

The adverb-conjunction ἵνα „there“, („in order to“), „that“, Germ. *damit* is an instr. of the pronominal stem *i*+instr. ending of the pronominal declension -*na*, cf. Skt. *tē-na*, *anē-na*, *kē-na*, etc. which in Vedic is transferred to the noun declension, cf. *dēvē-na*.

The following prepositions are instrumentals: πεδά<πεδ-(πούς) cf. πεζῆ „on foot“, and παρά, along with παρὰι, gen.-abl. πάρο-ς; ἄμα, etc.

The ending of the instr. plur. of o-stems -*ōis* was syncretised with the loc.-dat. form in -*si* (-*ōisi* and hence -*asi*, -*aisi*), and subsequently replaced this.

Along with these, the original IE language had two other suffixes for the instr.: -*bh*- in the majority of the IE languages (cf. Skt. instr. plur. -*bhis*, Arm. -*bk'*, -*vk'*, OIr. -*b*, Lat. -*bos* > *bus*) and -*m*- in Balt., Slav. and Germ. languages (Lit. instr. plur. -*mis*, OSl. -*mi*, *pātъ-mi*, instr. sing. -*mь*, *pātъ-mь*, Goth. *wulfa-m*). Greek belongs to the group of languages which have the type -*bh*-. In Homer and his imitators the ending -φι<-*bhi* is in frequent use. The forms with this ending are not adverbial, but to a certain extent, actual cases.

It has been generally accepted that the ending -φι represents a peculiarity of the archaic epic language, because of its metrical convenience. With the exception of a small number of examples from the Boeot. dialect and glosses in Hesychius, formed probably under the influence of Hom. forms, it is almost unknown in the historical dialects. But since the decipherment of the Linear B script one can see that this ending, which appears in the tablets as -*pi* and in far more examples than in Hom., was not only poetical, but was also used in the administrative language of the palaces, i. e. it was a regular case ending.

The ending -*pi* (=φι) in Mycenaean is always added directly to the stem, e. g. *po-ti-pi*=πόρτι-φι, *ka-ru-pi*=*κάρου-φι, *ki-to-pi*=χιτῶμ-φι, *ku-te-re-u-pi*=χουτρεῦ-φι, *pa-we-pi*=φάρψεσ-φι, etc.

In the stems which end in a stop (labial and dental), *s* and *n* we find the last consonant of the stem assimilated to the ending *-φι* e. g.: *ka-ra-a-pi* = κράαπ-φι, *e-ka-ma-pi* = ἔχμακπ-φι from the stem ἔχμακτ-*po-pi* = πόπ-φι the stem ποδ-, *ko-ru-pi* = κόρουπ-φι, stem κόρουθ-, *a-di-ri-ja-pi* = ἀνδριάμπ-φι, *re-wo-pi* = λέφομπ-φι, etc. Only the velars are exempt from this rule, cf. *po-ni-ki-pi* = φοίνιχ-φι of φοῖνιξ. The intermediate vowel *-o-* of Hom. type κοτυληδον-ό-φι. does not appear at all, which means that it is of later development, allowed metri causa.

While in Hom. this suffix is added to nouns of all stems and declensions both in the sing. and plur., in Myc. it appears mainly in I and III declension in the plur. only and probably in the dual of all the declensions. There are three examples: *e-re-pa-te-jo-pi* (KN Se 1006+1042, 1, 2), *o-mo-pi* (KN Se 1006) and *mo-ro-ko-wo-wo-pi* (PY La 635) which show that it has begun to spread over to o-stems as well. The ending *-o-pi* does not guarantee that the words must be always from o-stems (cf. *qe-to-ro-po-pi* = τετρόποπ-φι, *re-wo-pi* = λέφομπ-φι *ki-to-pi* = χιτῶμ-φι). But *e-re-pa-te-jo-pi*, compared with *e-re-pa-te-ja-pi*, is obviously from an o-stem. Yet this example in Se 1006 might be a scribal error rather than a normal use of *-pi*. The instr. plur. of o-stems in Myc. in *-o* very probably denotes *-ōis*, and *e-re-pa-te-jo* was used with this ending in Se 1007: *e-re-pa-te-o o-mo*]. The form *e-re-pa-te-jo-pi* is possibly with an anticipated *-pi* from *o-mo-pi*, provided that it is not a dual form. The nom.-acc. dual of a-stems in *-o*, cf. *to-pe-zo* (PY Ta 715,3), *i-qi-jo* (KN Sd 0401), gives us reason to suppose that the gen.-dat. dual of a-stems was *-oin*, the same form as in the o-stems. Because of the scarcity of dual forms and their great similarity in the *-o* and a-stems, it is not impossible that the dual served as a starting point for the spread of the ending *-φι* to o-stems. In that case, *o-mo-pi* and *mo-ro-ko-wo-wo-pi*, if they are from o-stems, might also be dual forms.

Concerning the number of the suffix *-φι* in Myc. the opinions of scholars are divided. V.—C. (*Docs.* p. 67s., *Eranos* 5, 1955, p. 112) and especially Chadwick (*PP Fasc.* LXII, 1958, 291) think that the ending *-φι*, as well as the element *-bh-* in Skt., is characteristic of the plur. and dual. S. Luria (*ЯКМГ* p. 143, *PP Fasc.* LXI, 1957, p. 326), M. Doria (*Interpr.* II, p. 9f.) believe that it was added to the sing. too. M. Lejeune shares the same opinion when he concludes: „il semble qu'au total, la désinence *-φι* sans être étrangère au singulier ou au duel, était, en mycénien, fréquente surtout au pluriel (o. c. p. 175).

This ending cannot be treated as an „agglutinative“ suffix, added to nouns and adjectives of all stems regardless of gender and number, as S. Luria states (l. c.). Judging from the above-mentioned examples it preserves well the characteristics of the old instr. ending in plur., compare *a-ra-ru-ja a-ni-ja-pi* „equipped with reins“, with *o-u-qe a-ni-ja po-si-e-e-si* „and there are no reins attached“. The verb *e-e-si* = **eensi* < **esenti*, 3rd plur. ind. pres., shows that *a-ni-ja* is plur. On the other hand no example of a sing. in *-pi* can be proved by syn-

tactic use. The only possible case of a sing. in $-\phi\iota$ that might be considered is $wi-pi = \text{Ἔπιϕι}$ -, recorded as the first element of the name $wi-pi-no-o$ and $wi-pi-o$, but Chadwick (PP I. c.) cannot see any theoretical reason why this too should not be plur. (cf. Lat. *vires*).

The other examples, proposed as sing. forms, are more uncertain: Thus, ($e-pi$) $i-ku-wo-i-pi$ is a problematical word. However the suggestion of V. Georgiev (*Lex. s. v.*) *ἔγγυϕοι-ϕι from ἔγγυος „secured“ plur., is among the most probable. M. Lejeune supposes (o. c. p. 174) that $e-ru-ta-ra-pi$ (KN Ld 573, -585, -649; L 785, 1,2) is in the sing. „avec du rouge“, but it is more probable that this means a place-name Ἐρυθραί as V. Georgiev (*Lex. s. v.*) and MDP (*ŽA V*, 1955, p. 398) state. Thus, it will be in plur. the same as $e-ra-te-re-wa-pi$ alongside $e-ra-te-wa-o$; $ka-ta-ra-pi:ka-ta-ra-i$; $pa-ki-ja-pi: pa-ki-ja-si; po-ra-pi:po-ra-i$.

S. Luria (o. c. p. 326) insists that $a-di-ri-ja-pi$ and $e-ka-ma-pi$ of PY Ta-series are also in the sing. If they are sing. forms, one wonders what then the forms in $-e$ will be: $a-di-ri-ja-te$ and $e-ka-ma-te$, as well as $ka-ru-we$ besides $ka-ru-pi$, and $po-ni-ke$ alongside $po-ni-ki-pi$, which are parallel to those in $-pi$ and are found in exactly the same position. It is clear that corresponding to the plur. forms in $-pi$ there are sing. ones in $-e$. Neither is $ma-ro-pi$ in the sing., as Doria (I. c.) concludes, because, it seems this name is from a nasal stem, like $i-na-pi$, cf. $i-na-ne$, $pa-ki-ja-pi:pa-ki-ja-ne$.

The form $du-wo-u-pi$, doubtless instr. dual, gives us reason for stating that the ending $-pi$ was extended to the dual too. As we suggested above, the ending $-\phi\iota$ might have spread in the dual to the o -stems as well, and the forms in $-o-pi$ ($e-re-pa-te-jo-pi$, $mo-ro-ko-wo-wo-pi$, $o-mo-pi$) might be dual too.

The ending $-\phi\iota$ is used in Hom. very often with the prepositions σύν, ἀπό, ἐκ, κατά, διά, παρά (παρό), πρόσθε, ὑπό, ἐν, ἐπί, ἀμφί (cf. Schwyz. *Gr. Gr.* I p. 551). M. Lejeune noted that 44% of Hom. examples in $-\phi\iota$ are dependent on the different prepositions.

In the Myc. inscriptions known so far only two forms in $-pi$ with the preposition ἐπί can be noted: $e-pi i-ku-wo-i-pi$ (KN V 218, 15) and the phrase: $o-pi qe-to-ro-po-pi$, repeated four times in Py Ae tablets, e. g. $Ke-ro-wo po-me a-si-ja-ti-ja o-pi ta-ra-ma- < ta > -o qe-to-ro-po-pi o-ro-me-no = \text{Κ. ποιμήν Ἀσιατιᾶ ὅπι (=ἐπί) Θαλαμάταο τετρόποϕι ὀρόμενος (Ae 134)}$.

The verb $o-ro-me-no$ here has the meaning „watch“, cf. Hsch. ὄρει φυλάσσει, as well as Hom. use of this verb with the same meaning: ξ 104 ἐπὶ δ'ἀνέρες ἔσθλοὶ ὄρονται, ... γ 471; Ψ 112.

The preposition $e-pi/o-pi$ governs the dat.-loc., but also the gen. and acc., and there are examples with instrumental meaning as well, cf. ἐπὶ κωκυτῶ „with shrieking, wailing“. In other IE languages local prepositions, have a similar meaning cf. Slav. *nadъ, podъ, predъ*, etc. governing the instr.; Skt. *parás* „beyond“, with the acc., abl., and more often instr.

M. Lejeune states that *e-pi i-ku-wo-i-pi* and *o-pi qe-to-ro-po-pi* are equivalent locative datives. Really, the main meaning of $\epsilon\pi\acute{\iota}/\delta\pi\acute{\iota}$ is locative, but having in mind that this preposition is used also with other cases, even with the instr., and besides that, the verb *o-ro-me-no* here needs an instrumental relation (cf. Serb.-Croat. „*gledam za kim*“, „*bdim nad decom*“ = „look after the children“), we think that both forms with *e-pi/o-pi* are instrumentals, as Ventris-Chadwick (*Docs.* p. 407) suggested. For the Boeot. form $\epsilon\pi\iota\pi\alpha\tau\rho\phi\iota\omicron\nu$ see, below (p. 117).

The limited use of $-\phi\iota$ with prepositions in Mycenaean shows its archaic origin and proves that it alone was capable of expressing the case function without any support.

The original case meaning of $-\phi\iota$ is, doubtless, instrumental. In Hom. this ending is also used for the abl., loc., and even gen. and dat., but the instrumental usage is the most frequent and most independent. The use of $-\phi\iota$ in Myc. as a pure instr. is far more widespread than in Hom. While in the Iliad and Odyssey there are only 6 forms recorded in 74 examples (51 without prepositions and 23 with prepositions), in Myc. inscriptions there are 100 examples in *-pi* from 32 different forms with instrumental meaning.

Almost all scholars agree that in Myc. the ending for the instr. plur. of *o*-stems was $-\bar{o}is$, which differed from the loc. (-dat.) plur. in *-o-i* (*-a-i*) = *-oihi* (*-ahi*). For the instr. dual two endings are suggested: in *-pi* (*du-wo-u-pi*) and in *-o-i* (see below). But when the instr. sing. is in question, nearly all interpreters think that the instr. was already identified with the dat. and for it they use the term: instr.-dat.-loc. (cf. M. Lejeune, o. c. p. 172; C. Ruijgh, l. c.), or simply: dat. (V. Gergiev, *Issled.* p. 246).

The relics of the instr. sing. in classical Greek on one hand and the use of the instr. plur. in *-pi*, as well as the distinction of the instr. plur. in *-o* and the dat.-loc. plur. in *-o-i*, *-a-i* in Myc. on the other, give us reason to think that the forms of the instr. sing. were preserved in Myc., although in this script they do not differ from the dat.-loc. In order to emphasize the instr. meaning of the sing. forms, we have discussed them along with instr. plur. forms in *-pi* and *-o* = $-\bar{o}is$.

We find instr. forms in the description of vases (K-series), textiles (L-) and especially chariots (S-) of Knossos and in the description of the furniture (Ta-) and wheels (Sa-, Sb-series) from Pylos.

In a great number of texts the forms of the instr. of manner depend on the verb (in our case participle), but there are also examples of independent use (without verb and preposition, the instr. with a comitative meaning (sociativus), which is not common in classical Greek).

There are several participial forms on which the instr. of manner depends: *a-ra-ro-mo-te-me-na/no* = ἀρμοσθημένα „fitted together“, „complete“, *a-ra-ru-ja*, *a-ra-ru-wo-a/ja* = ἀραρυῖα „fitted“, *a-ja-me-na/*

no = *aiai(s)menos*⁶⁾ -*oi* „inlaid“, *qe-qi-no-me-no*, *qe-qi-no-to*, perhaps *gueguinomenoi*, -*otoi*, *de-de-me-no* = δεδεμένους as well as some other expressions: *o-wo-we* = *ὄλφδφενς, *te-re-ja-e*.

Due to the fragmentary nature of the texts of the K-series it is difficult to determine the precise syntactical value of the forms:]*ma-te-u-pi* (877),]*de-wa-pi* (434,2), *ko-no-ni-pi* (434,2) and *ne-qa-sa-pi* (872,2,3b) but they certainly represent elements of the description of what are, perhaps, metal vases. *Ne-qa-sa-pi* certainly depends on a participle]*me-no*, possibly *a-ja-me-no*. However the identification of this word is still doubtful. An instr. sing. or plur. *ku-ru-so* = χρυσῶ or χρυσῶις, with the same function as *ne-qa-sa-pi*, appears in this inscription (K 872, 3).

From the same reasons it is difficult to determine the function of *ki-to-pi* (Le 787, 2) = χιτώμφι, *pa-we-pi* (L 104) = φάρφρασι,]*pi e-sa-pa-ke-me-na* (L 7375) = -φι (?) from the textile series. *E-ru-ta-ra-pi*, which according to Lejeune (o. c. 178) might be considered now as instr. of manner (L 785, along with *ki-ri-ta* = χριστά), now as comitative (Ld 573, -585), seems more probably a place-name in the plur. (see above).

In the chariot series (Sd, Se) the form *a-ni-ja-pi* = ἀνίαφι always depending of *a-ra-ru-ja* = ἄραρυῖα, shows clearly the sociative force of the instr. In dependence on *a-ra-ru-ja*, and sometimes on *a-ja-me-na*, there is a word *o-po-go* (Sd 0401, etc.) = *ὀπόπω (or *ὀπέπωις) a part of the bridle for the eyes?, *wi-ri-ne-jo/-ni-jo/-ne-o* = φρινείω, φρινίω/-έω (scil. φρινίωις), or *e-re-pa-te-jo* = ἐλεφαντείω (-ωις). The adjectives with the noun are in the instr. That can be confirmed from the form *o-pi-i-ja-pi* (a part of the harness) associated with *ka-ke-ja-pi* = χαλκείαφι and *ke-ra-ja-pi* = κεραίαφι in the plur., which appears always with *o-po-go*. According to the meaning (ὀπόπω/-ωις) *o-po-go* should be in the dual, but here, obviously, it is in the sing. or plur. An expression of the same kind: adjective + noun in the instr., has already been mentioned: *e-re-pa-te-jo-pi o-mo-pi*, possibly in the instr. dual, along with *e-re-pa-te-o o-mo* [(Se 1007) in the sing. or plur.

There are more instr. forms from different stems in the furniture tablets (PY Ta-series). They appear either independently as sociatives, or are dependent on the participles *a-ja-me-no/na* and *qe-qi-no-me-no/na*. The surviving inscriptions of this series contain a description of: A) 11 tables (*to-pe-za*) Ta 642, -713, -715; B) 5 chairs (*to-no*), 4 of which are combined with footstools (*ta-ra-nu*) Ta 707, -708, -714; and C) 11 separated footstools (*ta-ra-nu*) Ta 710, -721, -722.

A) In the description of the tables there are instrumentals with sociative force in the terms which describe the material of the supports

⁶⁾ We suggest that this perf. part. pass. is derived from ἀνυμαι, root αλ-. The meaning „take“, „seize“ documented in Hom. does not fit this text, but judging from other IE languages where this root existed, e. g. Tokh. B *ai-* „give“, Hitt. *pa-ai-* „gives“, Skt. *inóti*, part. -*iníta-* „eingedrückt“, „eingeschnürt“ (cf. Pokorny, *Idg. et. Wb.* p. 10) we can admit a technical term for inlaying, derived from the root αλ-. reduplicated *ai-ai*.

and feet: *e-re-pa-te-jo e-ka-ma-pi* (Ta 715,1) = ἑλεφαντείως ἔχμαπ-φι, *ku-te-se-jo e-ka-ma-pi e-re-pa-te-jo-ge* (713,1) = *κυτεσειώς „made of kútiσos“ „probably ebony“ (Docs 399) ἔχμαπ-φι ἑλεφαντείως φε; *e-re-pa-te-jo po-pi e-ka-ma-te-ge* (642,3) = ἑλεφαντείως πόπ-φι ἔχμάτε φε „with feet and support of ivory“.

In the terms describing the material of the decoration the instr. of manner appears: *a-ja-me-na a₂-ro-u-do-pi ku-wa-no-ge pa-ra-ke-we-ge [ku-ru-so-ge]* (642,1) = (τόρπεζα) αἰαιμένα ἄ . . . -φι κυφάνω φε (cf. Hom. κύανος; κυάνεος „lapis lazuli“), χρυσῶφε; *e-re-pa-te a-ja-me-na* (642,2) = ἑλεφάντε αἰαιμένα; *a-ja-me-no pa-ra-ku-we* (715,3) = αἰαιμένω p. -Fē.

The instr. of manner also appears in the description of the decorative motif with participle *qe-qi-no-me-na: q. to-qi-de* (713, 1, 2) = *δεδινωμένα *τορφίδε and with *qe-qi-no-to* (perhaps 3rd sing. ind. perf. pass., cf. D. M. Jones *MLS* 13. III. 1957, *Studies* III p. 18, not verbal adjective) *q. to-qi-de* (642,3) = δεδίνωτο *τορφίδε, *qe-qi-no-to au-de-pi ko-ru-pi-ge* (642, 2) = δ. *αὔδεσφι κόρυφ-φι φε (κόρυθ-).

B) In the description of the chairs the greatest attention is paid to the back (edges) of the chairs *o-pi-ke-re-mi-ni-ja* = *ὀπικελεμνία, cf. ἀμφικελεμνίς and ἀμφικελεμνον ἀμφιβαρές (Hsch.).

The instrumental appears in the following examples:

a) with a comitative meaning: *ku-ru-sa-pi o-pi-ke-re-mi-ni-ja-pi* (707,1) „(chair) with golden edges of the back decorated with birds“ (Docs. p. 343); *e-re-pa-te-ja-pi o-pi-ke-re-mi-ni-ja-pi* (707,2) = ἑλεφαντεία-φι ὀπικελεμνία-φι „with ivory edges to the back“;

b) instr. of manner: dependent on *a-ja-me-no* when the material for the decoration of the chair is recorded: *t. a-ja-me-no o-pi-ke-re-mi-ni-ja e-re-pa-te* (708,1) = θ. αἰαιμένος ὀπικελεμνίας ἑλεφάντε; *t. a-ja-me-no ku-wa-no pa-ra-ku-we-ge ku-ru-so-ge* (708,2, -714,1) = θ. αἰαιμένος κυφάνω p. χρυσῶ φε;

dependent on *a-ja-me-no* in connection with the decorative motif of the back: *o-pi-ke-re-mi-ni-ja a-ja-me-na ku-ru-so a-di-ri-ja-pi se-re-mo-ka-ra-o-re-ge . . . ku-ru-so-ge po-ni-ki-pi ku-wa-ni-jo-ge po-ni-ki-pi* (Ta 714, 1, 2) = ὀπικελεμνία αἰαιμένα χρυσῶς ἀνδριάμπ-φι *σειρημοκαρορε φε χρυσῶς φε φοίνιχ-φι κυφάνίως φε φοίνιχ-φι;

dependent on *qe-qi-no-me-na: se-re-mo-ka-ra-o-re qe-qi-no-me-na a-di-ri-ja-te-ge po-ti-pi-ge* (707, 2) „decorated (carved) with a head of a siren and with a figure of a man and heifers“; *se-re-mo-ka-ra-a-pi q. a-di-ri-ja-pi-ge* (708, 2) „with heads of sirens and man's figures“.

C) The description of the footstools is always associated with an ideogram except when they are joined with the chairs (707, 1, 3; -708, 3; -714, 3). The most frequent epithet is *e-re-pa-te-jo au-de-pi* (707, 1,3, -721, 5) = ἑλεφαντείως *αὔδεσ-φι enlarged with *so-we-no-ge* (710, -721, 3,4) *s. to-qi-de-ge* (721, 2), *to-qi-de-ge ku-ru-so-ge* (721, 1), always dependent on *a-ja-me-no*. In addition the following descriptions also occur: *e-re-pa-te-ja-pi ka-ru-pi* (722, 3a,b) = ἑλεφαντεία-φι *κάρυ-φι; *e-re-pa-te-jo a-di-ri-ja-pi re-wo-pi-ge* (708, 2b) = ἑλεφαντείως ἀνδριάμπ-φι λέφομπ-φι φε; *e-re-pa-te-jo ka-ra-a-pi re-wo-te-jo so-we-no-ge* (722,2) =

ἐλεφαντείως κράπ-φι λέφοντέω *σοφενῶ; *e-re-pa-te-jo a-to-ro-qo i-qo-ge po-ru-ro-de-ge po-ni-ke-ge* (722, 1) = ἐλεφαντείω ἀνθρώπω ἵππῳ φε πολυπόδῃ φε φοινίξῃ φε; *ku-wa-no pa-ra-ku-we-ge ku-ru-so-ge ku-ru-sa-pi-ge ko-no-ni-pi* (714, 3) = κυφάνω φ. χρυσῶ φε χρυσᾶφι φε κ.

From the examples above we can see that forms in the instr. sing. of nouns and adjectives correspond to the instr. plur.:

1. in the description of the decorative figures: *a-to-ro-qo, i-qo, ka-ru-we, po-ni-ke, to-qi-de, se-re-mo-ka-ra-o-re*⁷⁾.

2. In the indication of the material from which the decoration of some parts of furnitures are made:

a) with a noun: *e-re-pa-te, pa-ra-ku-we, ku-wa-no, ku-ru-so, ku-te-so, so-we-no* and

b) with an adjective: *e-re-pa-te-jo/(ja-pi), ku-ru-so/(sa-pi), ku-te-se-jo ku-wa-ni-jo, re-wo-te-jo*.

The instr. plur. of I and III declension ends in *-pi*, the instr. sing. of III decl. in *-e*, while the o-stems (II decl.) masc. and neuter have only one ending *-o* both for the sing. and plur., as is seen from the following examples:

<i>e-re-pa-te-jo</i>	{	masc.: { <i>a-to-ro-qo, i-qo, po-ni-ke po-ru-ro-de-ge,</i> <i>a-di-ri-ja-pi, po-pi</i>
		neuter: <i>au-de-pi, e-ka-ma-pi ka-ra-a-pi,</i>

ku-ru-so a-di-ri-ja-pi (714, 2) = χρυσῶς ἀνδριάμπ-φι; *ku-wa-ni-jo-ge po-ni-ki-pi* (714,3) = κυφάνιως φοίνιχ-φι; *ku-ru-so-ge po-ni-ki-pi* (714,2) = χρυσῶς φε φοίνιχ-φι; *ku-te-se-jo e-ka-ma-pi* (713,1,3) = κυτεσείως ἔχμαπ-φι.

A clear instr. sing. of o-stems with the participle *de-de-me-no* = δεδεμένῃ in the series of the wheels is *a-ku-ro* = ἀργύρω (Sa 287), *ka-ko* = χαλκῶ (-794) and instr. plur. *de-so-mo* = δεσμῶς with *a-ra-ru-ja* in KN Ra 1543, -1548.

The fact that the instr. plur. of o-stems is not identical with the loc. -(dat.) in *-o-i* indicates that the sing. instr. form was possibly not identical either; it probably ended not in *-ōi*, but *-ō*. It is noticeable that in the above-mentioned texts the instr. sing. of a-stems does not appear, but if it is admitted that the forms of the instr. sing. of o-stems in *-ō*, and of cons.-stems in *-ē* were still active, then we can conclude that the form of a-stems in *-ā* also survived.

Instrumental forms of the numerals *one* and *two* are found: *e-me* and *du-wo-u-pi*. The form *e-me po-de* (Ta 641,1) depends on the adjective *o-wo-we* = *ὄλφονεν i. e. ἐμῇ ποδῇ *ὄλφονεν „with a leg damaged“.

⁷⁾ The final sign of the last word (compound) is rather *-re* than *-i*. On the basis of such an uncertain example one cannot lay it down that for the instr. dual, along with *-pi* (cf. *du-wo-u-pi*) there existed another ending *-o-i* = Hom. *-oiv* (*Docs.* p. 343). It is not easy to explain the ending *-o-re* either, because this would be the only example of the stem of *κάρρα* to end in *-r*. But it is known that neuter nouns which denote parts of the body in IE languages appear with an alternation *r/n*: ἦπαρ, -ατος (<ητος), Lat. *iecur, iecineris*, Skt. *yákrī, yaknāh*; οὔθαρ, -ατος etc. In some of them the stem ends only in *-r*, cf. θέναρ, θέναρως „palm“. The form *κράρρα* <*κρασ-ρια (Pokorný, o. c. p. 575 f.), however gives us reason to expect a form *krasr-* along with *krasn-* and in that case *se-re-mo-ka-ra-o-re* could be in the instr. sing.

The instr. meaning of *e-me-de* in Eb 495 is parallel to *du-wo-u-pi* in the same text.

We have two different spellings for the number *two*: *dwo* (*wo-wo*, Eb 338, 12 cf. E. Risch, *Minos* V, 28ff) which confirms the supposed form $\delta\mathcal{F}\omega$ of $\delta\acute{\omega}\text{-}\delta\epsilon\chi\alpha$ and of an enlarged stem **duw-ōu*, the instr. dual *du-wo-u-pi* = **δύλωυ-φι* cf. Skt. dat.-abl. dual *d(u)va-bham*. From this form one can see that the instr. dual ended in *-φι*. The supposition of *Docs.* p. 343, cf. M. Lejeune, o. c. p. 181, that in Myc. along with this ending there was another one in *-o-i*, Hom. *-οιῖν*, Arc. *-οιων* is based on a doubtful text, as we saw above. The only word on which it is based *se-re-mo-ka-ra-o-i* ends rather in *-re* than in *-i*, (*go-u-ka-ra-o-i* Ta 714,2 and Na 1038 is less certain).

Thus, we suppose that in Myc. the original instr. of all stems and numbers was preserved.

The ending *-pi* appears in 74 examples with place-names. These examples are not surveyed in the chapter on the instr., because an instr. meaning in place-names is nonsense. We also saw that the locative use of *-φι* in Myc. was not yet developed. Whether this ending spread to other cases and to which, we shall see below.

THE ABLATIVE IN THE OLDEST GREEK TEXTS

A

Fossilized ablatival forms

The separate IE form for the abl. sing. of o-stems in $-\bar{e}/\bar{o}d/t$ (cf. OLat. *facilumēd*, *Gnaivōd*, Skt. *vṛkād*) in Class. Gr. is preserved only in fossilized forms of adverbs from pronominal stems, e. g. $\tilde{\omega}$ = $\tilde{\theta}\theta\epsilon\nu$, $\tilde{\theta}\pi\omega$ = $\tilde{\theta}\rho\theta\epsilon\nu$, $\pi\tilde{\omega}$ = $\pi\rho\theta\epsilon\nu$, Cret. $\tilde{\theta}\pi\bar{o}$ (Gortyn. Law 5, 23; 10, 33), Locr. $h\bar{o}$, $h\acute{o}\pi\bar{o}$, Cret. $\tilde{\omega}\delta\epsilon$ „hinc“, Cret. Coan. $\tau\upsilon\tau\tilde{\omega}$ = $\tau\upsilon\tau\acute{\rho}\theta\epsilon\nu$, Syrac. $\tau\eta\nu\tilde{\omega}$ = $\tau\eta\nu\acute{\rho}\theta\epsilon\nu$, $\acute{\epsilon}\kappa\epsilon\tilde{\iota}\theta\epsilon\nu$, Megar. $\tau\eta\nu\tilde{\omega}\theta\epsilon\nu$ and in the nominal form $\mathcal{F}\acute{o}\lambda\iota\omega$ = *domo* (*Del.* 323, C23).

Although it is difficult to distinguish ablatival from instrumental forms in the sing. of o-stems, because both instr. and abl. end in $-\bar{o} < -\bar{o}$, or $-\bar{o}(d)$, however the above-mentioned adverbs with ablatival meaning are obviously certain ablatives. These adverbs should not be confused withan other group, derived mainly from prepositions, which denote place, as. Ion.-Att. $\acute{\alpha}\nu\omega$, $\kappa\acute{\alpha}\tau\omega$, $\acute{\alpha}\varphi\nu\omega$ which are in form instrumentals.

The form $\mathcal{F}\acute{o}\lambda\iota\omega$ is undoubtedly an abl., as Solmsen (*RhM* 51, 33) suggested and nearly all authors of historical Greek grammars have agreed, but it is to be noted that this was the only certain form in the Gr. texts known so far. Otherwise, from very early times this form was replaced both in poetry (cf. Λ 632; Pind. *Ol.* 6, 99; 7, 4 etc.) and in prose (cf. Thuc. IV, 90 etc.) by the adverb $\acute{\alpha}\lambda\kappa\theta\epsilon\nu$ with the same meaning, just as $\pi\acute{\rho}\theta\epsilon\nu$ is equivalent to $\pi\tilde{\omega}$.

The examples: ἐ δάμῳ, ἀπὸ τὸ λόρῳ, ἐγ Ναυπάκτῳ (Locr.) (cf. *Del.* 362,12) supposed by Thumb (*Gr. Dial.* 190) to be old ablatives, are correctly explained by Kieckers in the second edition of the same Handbook as Doric genitives in $-\bar{o} < o + o$, parallel to $-\bar{e} < e + e$ in the inscriptions of this dialect.

According to Brugmann-Thumb (*Gr. Gr.* 264) the adverbs with a double ending in $-\omega$ and $-\omega\varsigma$ (e. g. οὔτω, οὔτω\varsigma, Dor. ὦ, ὦδε, ὦ\varsigma, καλῶ\varsigma and those formed of the cons.-stems: διαφερόντως, βαρέ[F]ῶ\varsigma, σαφῶ\varsigma, πάντως, etc.) could be considered as original abl. forms. Schwyzer (o. c. 623) also suggests that either abl. or instr. is possible for Hom. τῷ „therefore“ and τῶ\varsigma (cf. Ved. *tāt* = „so“, Lit. *tō* = „same“), the younger οὔτω(ς), Dor. ὦ „how“, etc. But they are rather instrumentals than ablatives, and he therefore surveys them in the chapter on the instr. These adverbs are instr. not only in their form, because $-\omega$ is an instr. ending too, and $-\omega\varsigma$, as a younger adverbial suffix (Schwyz. I. c.) is used for forming adverbs of manner (cf. Buck, *Gr. Dial.* 104), but also in their meaning (cf. οὔτω\varsigma, καλῶ\varsigma).

However Schwyzer finds a clear abl. meaning in the Aetol. ὦ\varsigma „from (there) where“ (*Del.* 388,4) along with ὦ\varsigma „where“ (Aetol., Theocr.) and Arc. ὦ\varsigma ($< *iod$) (*Del.* 654, 9), which completely correspond to Skt. *yāt* with the same meaning (cf. *yacchrēsthāh* $<$ *yad śrē.* = ὦ\varsigma ἄριστος). There have been many attempts to explain the final $-s$ as an abl. ending. But, evidently, this represents an adverbial and prepositional element added to different adverbial forms: ἐγγύ-ς, μεσσηγύ-ς along with μεσσηγύ, εὐθύ-ς, (acc. sing.) ἐγχυτί-ς, Dor. πέρυτι-ς, οἷς besides οἷ, Cret. οἷ „whither“, Rod. οἷ\varsigma (loc.), etc., or to the prepositions *ek-s*, *ab-s*, etc. Thus, the final $-s$ of adverbs of this kind could not be considered as an abl. ending, because this is found in the locative forms (cf. Delph. οἷ\varsigma), as well as in the acc. The real case ending in these adverbs is $-\omega$, which might be either abl. or instr. The determination of the case form depends on the syntactical meaning with which the adverb is used. Accordingly only El. and Arc. ὦ\varsigma and, to some extent, τῷ(ς) might be considered as certain abl. forms. All the others are instr.

It must be admitted with greater probability that the dental of the abl. ending is preserved in its original form in some fossilized pronoun forms, e. g. ἡμεδ-από\varsigma, ὑμεδ-από\varsigma, ἄλλοδ-από\varsigma. According to Brugmann (*Grundriß* II, 54) these forms represent a new formation by the analogy of ἄλλοδ-από\varsigma. Judging from the fact that ἄλλοδ-από\varsigma occurs in Hom. (cf. II 550, ρ 485), and the first two appear in the later texts, it seems that Brugmann is right, but the Skt. forms *asmad-īya*, *yusmad-īya* demonstrate that ἡμεδ-, ὑμεδ-από\varsigma, which are parallel to these, may also be ancient. The form ποδ-από\varsigma is to be added here as well.

According to Brugmann these forms are a compound of a nom.-acc. neuter in $-d$ (cf. ὅστις, ἕττι $<$ *jōd-ti*) in the first part and the ending $-\alphaπο\varsigma$ which is equivalent to Lat. *-inquus* (*prop-inquus*, etc.), Skr. *-anč* (*praty-anč*, *praty-ak* „zugewandt“), in the second.

In Greek there are some compounds with the nom.-acc. neuter in the first part, cf. *τρια-*, *τετταρά-κοντα*, but they are rare. In Skt. there are also similar formations, especially with the transitive verbs (*tat-kāraṇa* „dieses tuend“), but there are examples with an abl. form in the first part: *mad-vāk* „mein Wort“, *tvat-putrī* „deine Tochter“, etc. (cf. Thumb, *Handb. des Skt.* p. 241). It is especially clear in the possessive pronouns which appear in two forms. 1. gen. of the personal pronoun + *ka*: *mā-maká*, *tāvaká*, *asmāka*, etc. which is of a later date (Thumb, o. c. p. 246) and 2. abl. of the pers. pronoun + nominal suffix *-iya* (older formation): *mad-īya*, *tvad-īya*, *asmad-īya*, etc. The latter forms show that in the above-mentioned pronominal adjectives of the type *ἄλλοδ-απός* an abl. form is concealed in their first part.

The short vowel *-o-* or *-e-* in these forms is, at first sight, unexpected. But it is to be noted that only in the nominal flexion is the abl. ending documented with a long vowel *-ō/ēd*; while in the pronominal flexion, it was, very probably, short, cf. Skt. *mād*, *tvād*, Avest. *maφ*, *ḥwaφ*, OPers. *ma*, reflexive *ša*. In Italic a long vowel appears: *mē(d)*, *tē(d)*, *sē(d)*, only the conj. *sed* shows a short vowel. Brugmann (o. c. 815) correctly suggests that either in IE times there was an abl. form with a long and short vowel, or in Italic there was a special development, i. e. the pre-Italic form **med*, later developed a long vowel by the influence of the acc. *me(d)*, etc., and by the analogy of the abl. noun forms in *-ēd*, *-ōd*, *-ād*, *-id*. The conj. *sed* has kept the short vowel, because its meaning prevented it from coming under the same development.

This specific development of the abl. form in the pronouns, possibly applies to Greek as well. The pronominal adjectives *ἄλλοδ-απός*, etc. have probably preserved the original form with short vowel, as in the Indo-Iranian languages. The forms in *-ω*, as Dor. *πῶ*, *ὄπω*, *ὄδε*, *τηνῶ*, etc. have the same development as in Lat., i. e. the vowel was changed by the analogy of the abl. nominal forms with the long vowel, and possibly because they are adverbs. In addition the tendency to avoid a succession of short vowels in Gr. must be also kept in mind as a reason for this change.

Meillet (*BSL* 28 p. 42, cf. Schwyz. o. c. p. 604) suggested a suffix *-δαπος*, but this is not documented in any other language.

The most probable explanation, however, is that these forms are composed of an abl. form in the first part, as in Skt., and of the suffix *-ητος* (cf. Boisacq, *Dict. étym. gr. s. v. ἄλλοδαπός*). Only *παντοδαπός*, with the gen. (-abl.) and *τηλεδαπός* with the adverb *τῆλε* = *τηλοῦ* have been developed by the analogy of *ἄλλοδαπός*.

The parts of the compounds give us valuable data for the reconstruction of the cases. The older and more wide-spread way of forming compounds in IE dates from a period without inflection, when the stem by itself denoted different case functions. In all the IE languages there are compounds with the „pure stem“ in the first part, as *μονομάχος*, *μόν-αρχος*, *ύλο-τόμος*, Skt. *śata-pad*, Lat. *centi-pes*, OPers. *hama-pitar*, *ὀμω-πίτωρ*, etc. The compounds formed in the period of inflection contain

words with different case forms, joined and subordinated under one accent, which at first were used separately, cf. Russ. *segodnja* = *sego dnja*. Although compounds of this kind are younger, nevertheless some very old fossilized case forms are preserved in their first part.

In Gr. there are compounds with nearly all the cases forming the first part, e. g. nom. sing. Νεξ-πολις, nom. plur. Περσαι-πολις, nom. dual δυώ-δεκα, etc. (cf. Schwyz. o. c. 427f).

In Skt. there are compounds with the abl. too. The abl. form is sometimes obscured by the sandhi orthography, but the abl. function is nonetheless clear in some of them: *go-já* „born from the cow“, *divo-rúc* „shining from the sky“, *svarga-patita* „fallen from the sky“. There are similar compounds with the abl. in Lat.: *sacro-sanctus*, *manu-missus*, *A-deo-datus* (Stolz-Schmalz, Lat. Gr. p. 252). In Slav. only *bratoučęda* has preserved the case form (dat. possess. or gen. dual). In Gr. the pronominal adjectives of the type ἀλλοδαπός mentioned above are possibly the only examples with the original abl. form. In compounds with verbs which demand the abl. relation, the nouns are in the gen. or instr.

The most frequent cases are with the gen.: Διο-γενής Διός-δοτος, alongside Διόδοτος (and by the analogy of this Θεός-δοτος, instead of Θεούδοτος), Διοπετής, Διόβολος, Διοτρεφής, or only with the stem ἡλιό-πεμπτος, ἡλιό-βλητος, σεληγνό-βλητος, σεληγνό-πληκτος, Πυθό-ληπτος, Πυθό-χρηστος, Πυθό-κραντος, etc.

The older name of Διώνυσος is known with -ω- i. e. Διώνυσος (cf. Z 132, E 325, etc.). But it is noticeable that this name appears also in the form Διένυσος in an archaic inscription of Amorgos (cf. BCH VI 187). Vowel gradation in Gr. is not active, as Schwyz. (o. c. p. 552) infers, but still there are some traces from it in the gen. ending of cons. stems in the sing.: -ος, -ες, -ς (cf. δε/μ/σπότης). As well as Διεσκουριάδεω, the form Διένυσος and possibly ἀνδρεφόνος, instead of ἀνδροφόνος might be also considered as examples with the abl.-gen. ending -ες in the first part.

In Gr. there are compounds with verbs which demand abl. meaning and nouns in the instr. (-dat.) instead of gen. Διοπετής and Διειπετής along with Διοπετής; Διοτρέφης and Διειτρέφης besides Διοτρεφής. This indicates that the abl. could also be expressed by the instr. The forms Διειπετής and Διειτρέφης are not exclusively poetical, because they are also found in inscriptions. Even if we admit that they are formed metri causa with the diphthong, there must have been some basis on which they could be built. If in Διειτρέφης we may allow to some extent the instr. meaning, Διειπετής has certainly the abl. function.

What is the reason for the replacement of the abl. with the instr. and gen.?

Undoubtedly there are some points of contact in the fields of the abl. and instr. cases, as one can see from Lat., cf. also Serb.-Croat. *udaren gromom* „thunder struck“, *izmučen gladovanjem* „fatigued by hunger“, etc. where an instr. is used instead of. abl., and it is not surprising that one of them can serve as a substitute for the other.

Concerning the gen. we made the suggestion (ŽA VI p. 328f.) that the differentiation of the gen. ending in cons. stems: *-os*, *-es*, *-s* is not unmotivated. As the ending for the dat. sing. *-ei* is probably a vowel gradation of the loc. ending *-i*, so in the gen.-abl. ending an abl. in *-es* (*-s*) and gen. in *-os* is to be admitted for a certain period in the development of the IE inflection. But, it seems, originally this ending had only abl. value, as Brugmann (o. c. II 569f.) hinted, and other scholars (p. 44, n. 22) clearly stated. According to Br. in the period of the disintegration of the IE community a separate form for the gen. did not exist in the o-stems. Then the use of adjectives was transferred to different fields of speech. This can be confirmed by the gen. ending *-i* (*-ei*, *-oi*) in Celt.-Italic, derived from the adjectival suffix *-ijo*, and the ending *-sijo*, *-so*. The gen. of the pronouns: *cuius*, *huius*, *eius*, etc. is in fact from the adjectives, which as separate categories developed earlier than the cases. Wackernagel (*Mélanges de Saussure* p. 146) also disputes the early origin of the gen. because of syntactical reasons. The fact that in Balt.-Slav. the gen. of o-stems is an abl. form, also confirms this conclusion. Thus, the gen. sing. in o-stems was originally expressed either by abl. or by a possessive adjective. This gives us reason to suppose that the ending *-os*, *-es*, *-s* of the cons.-stems was also at the beginning only ablatival and was later used for the gen. Thus, the abl. and gen. became fused.

Although the abl. was syncretised with other cases, the abl. function was not lost. The syntactic analysis shows that it was expressed by other cases. The parts of the compounds represent to some extent syntactic relation. In free syntactic use the abl. function can be observed more clearly. *The most frequent substitution for the abl. is doubtless the gen.*, for which, as we have seen, deep reasons exist. Along with the similarity of their functions, which is of the greatest importance, we noticed that in the sing. they shared the same ending, distinguished possibly only by vowel gradation.

In comparison with Lat. and Skt., the Greek gen. is used instead of „the proper gen.“ and „old abl“. For that reason the syntactic use of the gen. is divided (at least theoretically) between these two cases. To distinguish the abl. from the gen. is more difficult than the instr. and loc. from the dat., partly because the forms of the abl. and gen. became identical earlier than those of the loc. and instr. with the dat., and also because of the peculiar character of the gen. The gen. relation is of such a common nature, that nearly all the dependent cases can be contained in it. Every dependent case may be easily replaced by the gen. relation, when the verb or adjective, which governs it, is replaced by a noun. In syntactical constructions the abl. is differentiated from the gen. mostly because the abl. usually depends on a verb, and the gen. is rather adnominal. But there are also constructions of the abl. with noun, and the gen. — with a verb, e. g. Θεῶν γόνος ἐστὶ (abl.), and Θεῶν ἐστὶ (gen.). For the syntactic use of the gen.-abl. see Schwyz. (o. c. II, 89ff.).

The instr. as a substitute for the abl. deserves special notice. First here come the forms in $-\phi\iota$. Although it used to be agreed that the ending $-\phi\iota$ has also an abl. function, recently some classical scholars have denied it. Shipp in his *Studies* (1953) surveying this problem (pp. 1—17) concluded (p. 5): „the absence of the ablatival use is specially important“.

The frequent use of the ending $-\phi\iota$ with different cases in Hom. depends, to some extent at least, on metrical reasons. Shipp showed clearly how some case forms which are inadmissible in the hexameter are replaced by $-\phi\iota$. But he goes too far when he artificially makes substitutes out of the forms in $-\phi\iota$, depending on the prepositions $\acute{\alpha}\pi\acute{o}$, $\pi\alpha\rho\acute{\alpha}$, $\acute{\upsilon}\pi\acute{o}$ with the gen. and dat. Not only is $\pi\alpha\rho\acute{\alpha}$ $\nu\alpha\tilde{\upsilon}\phi\iota$ according to him = $\pi\alpha\rho\acute{\alpha}$ $\nu\eta\tilde{\omega}\nu$, but he infers that the form $\nu\alpha\tilde{\upsilon}\phi\iota$ in N 700, B 794 is also a gen. and „quite late“.

The form $\nu\alpha\tilde{\upsilon}\phi\iota$ according to Chantraine (o. c. 237) is „visiblement archaïque“ because it occurs in the Iliad more often, and in the Odyssey only once (ξ 498).

Judging from the manner of its formation, $\nu\alpha\tilde{\upsilon}\phi\iota$ might with more reason be considered an old form. The ending $-\phi\iota$ is here added directly to the stem, as it is in Myc. At the end of his analysis of this ending however, Shipp could not deny that $\nu\alpha\tilde{\upsilon}\phi\iota$ has also an abl. meaning in B 794 and N 700, because the verbs $\acute{\alpha}\phi\omicron\rho\omicron\rho\mu\eta\theta\epsilon\tilde{\iota}\epsilon\nu$ and $\acute{\alpha}\mu\upsilon\nu\acute{o}\mu\epsilon\nu\omicron\iota$ demand it.

There are also strong reasons for the use of $-\phi\iota$ with abl. meaning. Just as the abl. had taken over the function of loc. and instr. in Lat., so in Greek, in some instances, the instr. had taken abl. and loc. functions. Just as the abl. and gen., along with similarities of function, exhibited a formal identity of their endings in the sing., so the instr. and abl., whose functions sometimes overlap, have a formal support for that in the similar plur. ending. The IE ending for the instr. plur. was $-bhi$ (along with $-m$ in Balt.-Slav. and Germanic languages), and the abl.-dat. plur. Skt. $-bhyah$ (Lat. $-bos > -bus$). It is to be noticed that the Skt. ending $-bhyah$ contains not only the element $-bh-$, but the whole instr. ending $-bhi$ and another abl.-gen. ending $-os$. Thus, it is a kind of an agglutivative ending.

The ending $-\phi\iota$ has begun to extend its scope from the instr. to the abl., and then to the loc. Through the abl. it extends to the gen. cf. $\delta\sigma\tau\epsilon\acute{o}\phi\iota\nu$ $\theta\acute{\iota}\varsigma$ (μ 45), and from the loc. it is transferred to the dat., cf. $\acute{\omega}\varsigma$ $\phi\rho\acute{\eta}\tau\epsilon\rho\eta$ $\phi\rho\acute{\eta}\tau\epsilon\rho\eta\phi\iota\nu$ $\acute{\alpha}\rho\acute{\eta}\gamma\eta$, $\phi\tilde{\upsilon}\lambda\alpha$ $\delta\acute{\epsilon}$ $\phi\tilde{\upsilon}\lambda\omicron\iota\varsigma$ (B 363). It is noticeable that in Hom. it became neutral as regards number, while in Myc. it is limited to the plur. and dual. When $-\phi\iota$ extended its use so much that it ceased to denote case relations, it fell entirely out of use. In classical Gr. it is no longer active.

However, it must be added that the use of this ending with the abl. meaning appears not only in Hom., but in Gr. dialect inscriptions too. The expression $\acute{\epsilon}\pi\iota\pi\alpha\tau\rho\acute{o}\phi\iota\omicron\nu$ of Tanagra (*Del* 462 A 28), equivalent to Cret. $\tau\omicron\tilde{\upsilon}\nu\omicron\mu\alpha$ $\acute{\epsilon}\pi\iota$ $\pi\alpha\tau\rho\acute{o}\varsigma$ (*Del*. No. 193, 121), has such a meaning. Schwyzer mentions the form $\acute{\epsilon}\pi\iota\pi\alpha\tau\rho\acute{o}\phi\iota\omicron\nu$ in his chapter on the instr., as parallel to $\acute{\epsilon}\pi\iota$ $\pi\alpha\tau\rho\acute{o}\phi\iota$. But judging from the meaning, $\acute{\epsilon}\pi\iota$ $\pi\alpha\tau\rho\acute{o}\phi\iota$ =

ἐπὶ πατρός=πατρός-θεν, ἐπιπατρόφιον has an abl. function, because it denotes origin.

There is an interesting form ΕΠΕΦΕΡΓΟ in an Arc. inscription on a bronze tablet from the sixth or early fifth century (cf. Buck, *Gr. Dial* 196f.). There are other problems in the linguistic interpretation of this tablet, but one of the most serious difficulties is that connected with this phrase.

Concerning ΕΠΕΦΕΡΓΟ there is some disagreement among the interpreters. Beattie gives several suggestions (*Cl. Qu.* 41, 66f.), but none seems probable. He cannot accept the preposition ἐπές because in Arc. it should be followed by the dat., and Φέργο, obviously is not dat., the word is complete and there is no reason to suppose an [ι, in which the dat. would end.

On the basis of the Arc. inscription *Del.* 656, 54: ἐπές τοῦ ἔργου Buck, as Robinson (*Cl. Ph.* 38, 191 f.), identifies the preposition ἐπές, with an assimilation of the final *s* and simplification of the double consonant like Cypr. τᾶ Φανάσας = τᾶς Φανάσσαας, Arc. τὰ Φάδω = τὰν Φάδω, and he regards Φέργο as an original gen., instead of the usual Arc. dat. construction.

In defining the case of Φέργο one should bear in mind the following considerations:

1. The comparison of this inscription with *Del.* 654, 54 shows that ΕΠΕΦΕΡΓΟ consists of ἐπές + Φέργο. But it is to be noticed that:

a) This is one of the oldest Arc. inscriptions in alphabetic script. The absence of the article confirms that the language is archaic. The inscription with which it is compared is later by about 200 years.

b) The preposition ἐπές, as well as ἀπό, ἐξ, παρό in Arc. govern the dat., but here, evidently, we have not a dat.

2. The preposition ἐπές is a compound of ἐπί and ἐξ (cf. ὑπέκ, διέκ, παρέκ) and means „for“, „on occasion of“, „with reference to“ (Buck, o. c. 110). According to Schwyzer (o. c. II, 430) ἐπές semantically corresponds to ἐπί, but here, it seems, the weight falls more on the second part, i. e. ἐξ. It should also be mentioned that there are cases where ἐπί is used with the abl. (cf. ἐπιπατρόφιον=ἐπὶ πατρός).

In view of all this we can conclude that from the syntactic point of view Φέργο expresses the abl. relation and with regard to the form it cannot at least be dat. The suggestion that it is an „original gen.“ encounters a difficulty, because it depends on an abl. preposition, which in Arc.-Cypr. demands „dat.“ It would be strange to admit that the preposition ἐπές, together with ἀπό and παρὰ, governed the gen. in the VI cent. B. C. and the dat. in the IV cent.

A careful analysis of the „datives“ and „genitives“ in the Arc.-Cypr. inscriptions so far known reveal some interesting facts. Householder (*Glotta* 38, 5f.) noticed that of the prepositions which are constructed with the gen. in Att., only διὰ, ἀντί, κατά, ἐπί and the so-called improper prepositions are so used in Arc.-Cypr.; the gen. which follows these prepositions is a „true“, original IE gen. All the others, e. g.: ἐξ,

ἀπό, παρὰ, περί, ὑπέρ, ὑπό, ἐπέξ are considered as ablative ones, and in Att. govern the gen. (-abl.), instead of which dat. is used in Arc. H. pointed out only two examples of an inconsistent use in Arc.-Cypr.: the abl.-gen. with comparatives (Buck, *Gr. Dial.* No 18, and 22, *Del* 654, 18 and 657, 14); and two examples of the gen. of separation with the verb form ἀφρώσθω (Buck, o. c. No 19, *Del*, 656, 14). H. is right when he concludes that these forms are influenced by the Dor. Koine and by the use of the partitive with superlatives. It is more difficult to admit that Arc.-Cypr. at first used the gen. with these prepositions, and subsequently the dat., because it would be remarkable if the Achaeans of Arcadia and Cyprus knew which genitives were true, and which ablative ones. It is more probable for us to suppose that *here the abl. has been fused with the instr.*, as it was in the Italic dialects, and to revise the opinion that the abl. in Arc.-Cypr. was syncretised with the dat. by the analogy of the plur. (cf. Schwyz. o. c. II 447f.). Such influence might be expected in those IE languages in which the dat. and abl. plur. had the same ending, but not in Gr., where the dat. plur. had from pre-Mycenaean times been expressed by the loc. ending.

Thus, the form *Ἐέργο*, if it is not an original abl., could not be anything else but instr. in form with an abl. meaning. Later in Arc.-Cypr. the instr. was completely identified with the dat.-loc., but this example shows that the pure instr. form with abl. meaning could still be found in VI c. B. C.

Apart from these substitutes for the abl. in Gr. there are specific suffixes with ablative meaning: -τος and -θεν.

The adverbs ἐκτός and ἐντός are ablatives in form and meaning (cf. Schwyz. I, 630).

The suffix -tos denotes a starting point or departure from a specified place and its abl. value is undoubted. This ending is well documented in several IE languages. Adverbs from pronominal and nominal stems are formed with it in Skt., e. g. *i-tāḥ* „from here“, *tā-taḥ* „hence“, *amū-taḥ* „thence“, *ā-taḥ* „hence“, *mūkha-taḥ* „from the mouth“, etc.; Lat. *in-tus* < **en-tos*, *caeli-tus*, *divini-tus*, *antiqui-tus*, etc. The abl. sing. in Hitt. ends in -z (-ts), which according to Sturtevant (*Gramm. Hitt.* p. 81) is in fact a reduced grade of the adverbial suffix -tos, e. g. *a-ra-ma-az* „from the sea“, *a-aš-ka-az* „from the door“, etc. Hirt (o. c. p. 182) thinks that there is no difficulty in relating Slav. -otъ to the Skt. *ā-taḥ*. Buck (*Gramm. Osc. & Umbr.* § 209) demonstrates that along with Osc. abl. forms in -d, cf. *Akudunniad*, and with the postposition -en, *imad-en*, in Umbr. the abl. is accompanied by the prepositions *e*, *ehe* „ex“, or by the postpositions -tu, -to „of uncertain origin“: *skalse-to* „ex patera“. It is not impossible that in this Umbr. postposition too the suffix -tos is concealed. The vowel change of o to u can be easily explained. Only the final -s of this ending is problematical, because it is well preserved in Umbr. But this might have been influenced by the abl. form in -u < **-od*, cf. *poplu* < *populō(d)*, *pihaclu* = *piaculo(d)*.

‡ The Gr. adverbs ἐκτός and ἐντός are obviously formed with this suffix, but their abl. meaning has been weakened and has begun to disap-

pear. M. Lejeune (*Adverbes en -θεν* p. 338f.) excellently demonstrated the disappearance of this meaning and the process of its replacement with the loc. Just as in Lat. *intus* means „from within“ (cf. Pl. *Amph.* 770), but in republican times had already begun to change its meaning to „within“ (cf. Cic. *Mur.* 78), and was quite early replaced by *intro* (cf. Pl. *Epid.* 380), so in Gr. ἐντός „before the first texts began to lose its original meaning („non attesté“) „from within“, and came to denote „within“ being replaced by ἔσω, εἴσω (cf. A 432 λιμένος πολυβενθέος ἐντός ἴκοντο, so A 71. Ἴλιον εἴσω etc.). The same development can be seen in the meaning of ἐκτός. Since Hom. times ἐκτός has been replaced by ἔξω (cf. K 94 καρδίη δὲ μοι ἔξω ἐκθρόσκει). When the abl. meaning of these adverbs began to fade, new pleonastic forms with the suffix -θεν (ἐκτο-θεν, ἔξω-θεν i. e. ἔσω-θεν) were formed in order to reinforce the abl. meaning. This substitution moreover was favoured by their usefulness for forming dactyls (cf. α 132 ἐκτοθεν ἄλλων), but the reinforcing of the abl. meaning in these adverbs was a no less important reason for this new formation.

The analogy between the forms ὀνόμα-τος, χεῖμα-τος, κράα-τος and Skt. adverbs with the abl. suffix *-taḥ* < **-tos*, as *nāma-taḥ*, *hēma-taḥ*, *śirṣā-taḥ*, etc. caused some philologists (cf. lit. in Schwyz. o. c. I 520f.) to explain the origin of the gen. ending -τος in n-stems by means of the adverbial suffix *-tos*, the form e. g. ὀνόμα-τος being perceived as ὀνόμα-τος. If the gen. were once formed in this way, the element *-t-* of this suffix could easily penetrate to other cases. Hence the *-t-* was possibly transferred to other nouns, as: οὐθρα-τος, Skt. *ūdhan-*; κάρη, κρᾶτός, κάρητος, Skt. *śirṣān-*, etc. The majority of nouns of this kind are added to t-stems, but in some cases the n- (i. e. r-, s-) stem might be still seen: nom., acc. voc. sing. -μα < -μη; if it were a dental stem the dat. plur. should be in *-ssi* (cf. Hom. ποσσὶ from ποδ-σί). The nasal stem here is seen by comparison with other IE languages: ὄνομα, Skt. *nāman*, Slav. *imę*, Lat. *nomen*; χεῖμα, Skt. *hōma*, etc. In Slav. there is the same peculiarity in the nominal flexion of the neuter n-stems: *tele*, gen. *tele-te*; *agnę*, gen. *agnę-te*, etc., where *-t-* according to Brugmann (o. c. 596) was transferred from the same suffix.

One may ask why this suffix in Gr. and Slav. is limited only to the neuter nouns of n-stems and why it did not spread to the nouns of other stems too, as in Skt., where the suffix *-taḥ* was added to the nouns of all stems, cf. *dēvā-taḥ* „from heaven“, etc. and especially the pronoun stems: *kū-taḥ* (*quo-*), *tā-taḥ* (**ta-*), *i-tāḥ* (*i-*), etc. Attempts have been made to explain the expansion of Gr. and Slav. flexion of n-stems by other factors, e. g.: a) the element *-t-*, which was added sometimes in nom.-acc. sing. of r/n-stems neuter, cf. Skt. *yārkt*, gen. *yaknāḥ* (ἦπαρ, ἦπατος, Lat. *iecur*, *iecinis*, alongside *iecoris*), *śākr̥t*, gen. *śaknāḥ*, could spread to other cases instead of the forms of n-stems, as *-atos*, instead of *-anos*; b) the nouns in -μα, -ματος might be influenced from the parallel forms with the longer suffix *-μη-to*, e. g. στρώματα, Lat. *stramenta*, Skt. *śromatam*, hence later in Gr. was formed στρώματος,

which was easier, because the gen. $\sigma\tau\rho\omega\mu\acute{\alpha}\tau\omega\upsilon\upsilon$ could belong both to *-t-* and *-o-* stems (cf. Buck-Petersen, *Rev. Index* 221f.), cf. also Lat. *fragmen* and *fragmentum*. These factors, indeed could have influenced this development, but we cannot exclude the possibility that the adverbial suffix *-tos* penetrated to the gen. of these stems, because, as we have mentioned, it seems that there was not a separate gen. case form (at least in the sing.) in the oldest phase of IE language, and the gen. was expressed either with the adjectival forms or with the ablatival ending (i. e. suffix). Thus, it is possible that the suffix *-tos* was used in Gr. and Slav. for such a purpose.

The attempt of Meillet (*Note sur une diff.* 12) to explain $\acute{\epsilon}\nu\tau\acute{o}\varsigma$ and $\acute{\epsilon}\kappa\tau\acute{o}\varsigma$ as genitives in *-tos* is not convincing, because in these adverbs the IE ablatival suffix *-tos* is clearly preserved.

The meaning, etymology, development and use of the adverbial suffix *-θεν* have been discussed by me in *ŽA IX* (1959) 105f. We saw that this is a specific Gr. suffix, developed on the base of inherited IE elements, i. e. a local suffix *-dh-*. From the analysis of the forms with this suffix it is stated that pure adverbs of the type $\acute{\epsilon}\nu\theta\epsilon\nu$, $\acute{\epsilon}\nu\tau\epsilon\upsilon\theta\epsilon\nu$ were formed first, and then the suffix *-θεν* spread to the pronominal stems, and adverbs of the type $\pi\acute{o}-\theta\epsilon\nu$ were formed. In this article we saw that the development of this suffix is closely related to the disappearance of the abl. case form and the tendency for its replacement. *The need for expressing the abl. case function, when its form began to go out of use, favoured the quick spreading of the suffix -θεν.* Doubtless this suffix was more vital, than the separate fossilized abl. forms and their replacements — adverbs in *-τος* ($\acute{\epsilon}\nu\tau\acute{o}\varsigma$, $\acute{\epsilon}\kappa\tau\acute{o}\varsigma$) in Hom. and in classical Greek. This may be confirmed from the pleonastic formations of the old abl. forms + *-θεν*, as $\acute{\epsilon}\tau\acute{\epsilon}\rho\omega-\theta\epsilon\nu$, Dor. $\tau\upsilon\tau\acute{\omega}-\theta\epsilon\nu$, $\acute{\epsilon}\xi\omega-\theta\epsilon\nu$, $\pi\rho\acute{o}\sigma\omega-\theta\epsilon\nu$; forms in *-τος* + *-θεν* ($\acute{\epsilon}\kappa\tau\omicron\sigma-\theta\epsilon\nu$, $\acute{\epsilon}\nu\tau\omicron\varsigma-\theta\epsilon\nu$).

Although the forms in *-θεν* have not penetrated into the case system, still they come quite near to being case forms, especially when they are used with the abl. prepositions: $\acute{\epsilon}\xi$ and $\acute{\alpha}\pi\acute{o}$ e. g. $\acute{\epsilon}\xi$ $\omicron\upsilon\beta\rho\alpha\nu\acute{o}-\theta\epsilon\nu$ (Θ 12), $\acute{\alpha}\pi\acute{o}$ $\tau\rho\acute{o}\iota\eta-\theta\epsilon\nu$ (Ω 492). The adverbs in *-θεν*, derived from place-names have abl. meaning, just as the forms in *-θι* and *-σι* locatival, and those in *-δε* allative. It is noticeable that there are far more forms in *-θεν* than in *-θι* and *-δε*.

The abl. in Greek clearly shows how a case ending lives as long, as it is able to carry on the appropriate function, i. e. while it can easily distinguish one relation from another. When it is not able to differentiate the meaning, the need for expressing that relation will develop either a new form, or the old will be strengthened with some auxiliary element. The limited number of fossilized abl. forms shows that the abl. as a separate case in Gr. went out of use early. But the abl. case function was not forgotten. It was expressed frequently by the gen. or with the instr., and in addition the abl. was replaced by the adverbial suffix *-τος*, and especially *-θεν*, which as younger and more vital at some stages also served as a support for the old abl. forms.

B

The ablatival case relation in Mycenaean times

The survivals of the abl. in classical Gr., no matter how few they are, show that this case was active in earlier times. The separate pure abl. forms do not appear in Hom. There the abl. was expressed with the adverbial suffix $-\theta\epsilon\nu$ and the instr. ending $-\phi\iota$. In order to see how the abl. was expressed in Mycenaean Gr., first we investigated whether the substitutes for the abl., the adverbial suffixes $-\theta\epsilon\nu$ and $-\tau\omicron\varsigma$ were active there.

It is noticeable that there are a great many place-names in the Mycenaean inscriptions. Some series (e. g. the long PY N-series) contain hardly anything else except place-names and ideograms with numerical signs. The allative in $-de$ is well documented, e. g. $a-mi-ni-so-de$ = 'Αμνι-σόν-δε, from $a-mi-ni-so$ = 'Αμνισός, $ka-ra-do-ro-de$ = Χάραδρόνδε, from $ka-ra-do-ro$ = Χάρηδρος, $ku-do-ni-ja-de$ = Κυδωνίαν-δε from $ku-do-ni-ja$ = Κυδωνία, $pa-ki-ja-na-de$ = Σφαγιᾶνάσ-δε, etc. The form $wo-i-ko-de$ (KN As 1519, 11) = Φοϊκόνδε = should be separately noted here. It is remarkable that from $pu-ro$ = Πύλος and $ko-no-so$ = Κνωσός, where the tablets were written, such a form does not appear. The loc., as we saw above, was alive: sing. in $-i$, es-stems in $-e-i$, plur. in $-si$, $-a-i$, $-o-i$. It is impossible that the abl. case-relation should be absent from these tablets, the majority of which represent lists of different items of tribute which had to be taken from certain places or persons to the palaces. If the suffix $-\theta\epsilon\nu$ existed in Mycenaean times, it should certainly appear in a great number of examples.

In the article mentioned above we stated that although the suffix $-\theta\epsilon\nu$ had existed in Myc., mainly in the adverbs, cf. $a-po-te-ro-te$ = ἀπο-τέρω-θεν, $o/a-po-te$ = ὄ/ἄπω-θεν and $e-te$ = ἔν-θεν, still it was not extended to place-names. There are no more than two examples: $a-ka/ke-re-u-te$ and $a/a_2-ne-u-te$ from Pylos which might indicate that the suffix $-\theta\epsilon\nu$ had only begun to spread (although there is another just possible explanation, viz. the element $-t-$ may be a part of the stem in $-wont/went/unt$).

The suggestion that the adverb ἐντός is concealed in the word $e-to$ (PY Va 15, 1) cannot be proved and there are also several other possible explanations for this word (see ŽA IX, 115, n. 32).

The neuter nouns in $-μα$ ($-mn$), extended in the flection with the element $-t-$ also appear in Myc. texts, e. g. $a-mo-ta$ = ἄρματᾶ, $a-ro[ma-ta$ (MY Ge 602, restored by L. Palmer MT II p. 108) = ἄρώματα, $wo-ro-ma-ta$ (PY Ub 1318, 2) = λώματα, (MDP, ŽA IX, p. 252), $ka-ra-ma-to$ (KN V 684, 1) = κλασματών, $ke-ma-ta$ (KN V 684, 2) = κέρματᾶ, etc. Only faint traces survived in Gr. from the older flection of this stem in $-vos$ as νώνυμος (cf. also Phryg. κνουμανει Schwyz., o. c. 520). From the Myc. forms in $-μα$, $-ματος$ we can see that the element $-t-$ had already penetrated into this flection and the suffix $-tos$, being separated in $-t-os$, had lost its abl. meaning.

The absence of the adverbial suffixes: $-\theta\epsilon\nu$ and $-\tau\omicron\varsigma$ from Myc. shows that the abl. must have been expressed by a separate form. As in

these texts we do not find examples of the gen., substituted for the abl., it must be admitted that the instr. served as a substitute for the abl., unless the old abl. form survived in some declensions.

Along with the forms in $-\phi\iota$ with a pure instr. function, there are 74 examples of place-names, in which almost all the interpreters admit locatival meaning.

M. Lejeune (*Mémoires I* № 8) gave a brilliant analysis of the forms with this ending, but some of his conclusions are not sound. Starting from statistical data of the forms used without prepositions in Hom.: a) Instr. 51, b) loc. 12 and c) abl. 1 (sic!) he finds a similar proportion in the Myc., i. e. a) instr. 100, b) loc. 69 and abl. only 1 (*ku-te-re-u-pi* PY An 607, 2) „sinon certaine, du moins possible“.

In fact, the abl. forms in $-\phi\iota$ without prepositions in Hom. are fewer compared with the instrumental ones, but their number is still not small. With the prepositions $\xi\zeta$, $\acute{\alpha}\pi\acute{o}$, $\pi\alpha\rho\acute{\alpha}$, $\kappa\alpha\tau\acute{\alpha}$ this ending is used with the abl. meaning in 41 examples and twice without prepositions, that is 43 of all 192 examples. Apart from that, in Hom. the use of the abl. suffix $-\theta\epsilon\nu$ with place-names is considerable; and this suffix is as convenient for the hexameter as the ending $-\theta\iota$. If the abl. case-relation in Hom. and later were expressed in different ways, it would be strange if it did not appear in Mycenaean too. It is impossible that in an older period, when the cases were better preserved, the abl. forms should be absent, especially in documents, like these, which represent mostly contributions from various places.

In order to determine the case form in $-\phi\iota$ in the place-names M. L. (o. c.) started from the parallel forms in $-e$ (III decl.) which appear along with the forms in $-pi$, as well as with those in $-si$. He finds that they are either in the loc. sing. or nom. plur. (o. c. p. 140). As the ending $-\phi\iota$ denotes an indirect case, M. L. concludes that in the place-names it is a loc. The use of *pa-ro* „from“ in Myc. with „dat“ (?), instead of gen., as in (Arc.-)Cyp., also gave him reason to eliminate the abl., even not to admit the abl. function of the forms in $-pi$.

We found that neither must the ending $-e$ of the third declension denote only loc. sing. or nom. plur., nor does the preposition *pa-ro* in all cases govern „dat.“ For that reason the Myc. forms in $-pi$ from place-names had to be reexamined.

It is to be noted that the ending $-pi$ is very rare in the place-names of the Knossos tablets. The authors of *Docs.* do not find any place-name at Knossos, ending in $-pi$ (cf. p. 146f.). The only example of a place-name with this ending might however be found in the reconstructed form *ka-ta-ra-pi* in V 145,4 instead of *qe-ta-ra-pi*, along with *ka-ta-ra-i* (Co 901,1) and possibly in *e-ru-ta-ra-pi* (s. above p. 107), whereas 200 years later in the Pylos tablets this ending is much more frequently used. There are 68 examples of 20 different forms and two fragments with this ending in the place-names. Thus, from the 14th cent. or somewhat earlier this ending began to extend beyond the limits of the instr. and to express other functions too. To which case was it first transferred?

This question also has been discussed earlier (lit. Schwyz. o. c. I, 551). Having in mind that in Gr. the abl. was lost before the loc., it is natural to suppose that it was the first to need to be replaced by another case. When defining the value of $-\phi\iota$ in Hom. Schwyz. states: I — the instr., II — the abl. and III — the loc., according to the gradual development of its meaning. We also noted (p. 117) that some formal reasons existed for extending $-\phi\iota$ to the abl. The ending for the dat.-abl. plur. Skt. *-bhyah* is to some extent agglutinative (*-bhi-os*) and the loc. (*-su*) was entirely different from this ending. The mixture between *-si* (< *-su*) and $-\phi\iota$ is difficult. Then the question arises: how did the ending $-\phi\iota$ in Hom. receive the loc. meaning? Doubtless this meaning is a later development. It was possibly favoured by the adverbial suffix $-\theta\iota$. By the analogy of the suffixes $-\theta\epsilon\nu$ and $-\theta\iota$, which were added to nouns both in sing. and plur., the ending $-\phi\iota$ in the same way began to be used in the sing. and plur. According to Schulze (cf. Schwyz. l. c.) the frequent loc. forms $\theta\acute{\upsilon}\rho\eta\phi\iota$, $\kappa\lambda\iota\sigma\iota\eta\phi\iota$, etc. are only alternations of the original forms in $-\theta\iota$. There is a great similarity between $-\theta\iota$ and $-\phi\iota$ in metrical convenience and this contributed further to their mixture. We saw that the suffix $-\theta\iota$ does not yet appear in Myc., because the loc. ending was probably strong enough to express the locative case-relation and there was no need of any other substitute. Thus, it would be far less to be expected that the ending $-\phi\iota$ in Mycenaean times had loc. meaning.

On the other hand the following examples show that the ending $-\pi\iota$ in place-names had ablative meaning.

Ku-te-re-u-pi (PY An 607, 2; Na 296). Though all the words of An 607 are not identified with certainty, a great part of this inscription, where parents of *do-ge-ja* are described, is quite clear: *do-e-ro pa-te ma-te-de ku-te-re-u-pi | do-e-ro pa-te ma-te-de di-wi-ja do-e-ra | do-e-ra ma-te pa-te-de ka-ke-u* = $\delta\acute{\omicron}\epsilon\lambda\omicron\varsigma$ $\pi\alpha\tau\eta\rho$, $\mu\acute{\alpha}\tau\eta\rho$ $\delta\grave{\epsilon}$ *k.* $\delta\acute{\omicron}\epsilon\lambda\omicron\varsigma$ $\pi\alpha\tau\eta\rho$, $\mu\acute{\alpha}\tau\eta\rho$ $\delta\grave{\epsilon}$ $\delta\iota\phi\iota\alpha$ $\delta\omicron\epsilon\lambda\alpha$ $\delta\omicron\epsilon\lambda\alpha$ $\mu.$, $\pi.$ $\delta\grave{\epsilon}$ $\chi\alpha\lambda\kappa\epsilon\upsilon\varsigma$.

As for Na 296 V.—C. (Evid. 92) saw in *ku-te-re-u-pi* a place-name, i. e. ethnic in $-\epsilon\upsilon\varsigma$ in the instr. plur.: „with the Cytherian colony“?, and later (Docs. 167) here admitted a loc. meaning: „among the Kytherans“. It is natural for *ku-te-re-u-pi* to be related with *ku-te-ra*₃ (Aa 506, Ab 562) and *ku-te-ra-o* (Ad 390, -697) cf. $\text{K}\acute{\upsilon}\theta\eta\rho\alpha$ but as in An 607 classes and professions are mentioned, we may with more probability expect in *ku-te-re-u-pi* a profession as well, i. e. deme, so named after $\chi\upsilon\tau\rho\epsilon\upsilon\varsigma$ (cf. MDP, *ŽA* V, 398; V. Georgiev, *Lex.* s. v.). The opinion that *ku-te-re-u-pi* is an ethnic encounters a difficulty concerning the gender. *K.-pi* is masc., but it is connected with *ma-te*, and we would expect *ma-te-de ku-te-re-ja*. $\text{X}\upsilon\tau\rho\epsilon\upsilon\varsigma$ is also masc., but under the name of deme their families are also taken into consideration. MDP (l. c.) here saw an instr.-abl. plur. which gives a clear meaning to the sentence: „and the mother from (the deme, class of) the potters“. There is no difficulty in the word $\chi\upsilon\tau\rho\epsilon\upsilon\varsigma$ appearing along with $\kappa\epsilon\rho\alpha\mu\epsilon\upsilon\varsigma$, because they are not synonyms, as they are regarded in Docs. p. 167, but two similar trades are here in question. On the basis of PN *pi-ri-ta-wo* = * $\text{P}\iota\lambda\upsilon\theta\acute{\alpha}\text{F}\omega\nu$

(cf. MDP, *ŽA* IX p. 230) we can also admit a *πλὴνθεύς* besides *χυτρεύς* and *κεραμεύς*.

C. Gallavotti (*Docum.* pp. 69, 79, 131) also saw in *ku-te-re-u-pi* an instr.-abl. of the ethnic derived from *Κύθηρα*. Later M. Lejeune allowed in this word an abl., though uncertain: "m. originaire de K." S. Luria, for all that he does not accept the abl. function in *-pi* (*ЯКМГ* 144), in the interpretation of An 607 (o. c. 353) correctly translates *k.-pi* with the abl.: „iz sredy kakih-to masterov“. There is no doubt of the abl. meaning of *k.-pi*. It is clear that the origin of the *do-ge-jas*' parents is described here and several cases are mentioned: twice mother slave, and father smith; once father slave and mother slave of *Di-wi-ja*, possibly of Zeus' cult; in 1. 2 the father is a slave, and the mother of a craftsman family viz. „from the potters“. Thus, here we have a typical *abl. originis*.

We discovered clear abl. forms in An 1 (cf. *ŽA* VI, 1956, 330s.; IX 124). Among these forms there is one in *-pi*: *po-ra-pi*. The abl. relation of the place-names mentioned here depends on the introductory phrase: *e-re-ta pe-re-u-ro-na-de i-jo-te* = ἐρέται Πλευρωνάδε ἰόντες... and then it states how many persons, namely, rowers, and from which places are to go to Pleuron. It is remarkable that other scholars simultaneously and independently feel an abl. relation here, though they do not call it abl. C. Gallavotti (o. c. 68) is aware that the persons have to go from the places mentioned to Pl., but however admits that the place-names might also be in the loc. („... dall' elenco dei toponimi in caso locativo e ablativo“). The same meaning is noted by Pugliese-Carratelli (*PP* fasc. 35, p. 90): „An 1 indica *donde* e in qual numero provengono rematori destinati a Pleuron“; A. Furumark (*Eranos* 52, 22): „es handelt sich somit... darum, wieviele Ruderer von den angegebenen Orten zu stellen und nach Pleuron zu entsenden sind“. It is taken similarly by V. Georgiev (*Izv. Akad. n. SSSR* XIV, 3, p. 379). The authors of *Docs.* (p. 186) explain: An 1 „is a list of the numbers of rowers to be provided by various towns for an expedition to Pl.“ and translate: „Rowers to go to Pl.: eight from *Ro-o-wa*, five from...“ etc. But when defining the case-forms of the place-names, all of them, including Gallavotti, call them locatives. The form *po-ra-pi* serves as a basis for determining the character and case of these place-names. According to *Docs.* it is „an instr. plur. serving as loc.“ J. Kerschensteiner claims the same (*Münch. Stud.* Heft 9, p. 36). In consequence of her statement that *po-ra-pi* is in the loc.-dat., she gives the following translation of An 1: In NN sind so und so viele Ruderer, die nach Pleuron gehen“.

The rowers cannot go to Pl. if they *are* in the mentioned places. The other interpreters too are inconsequent, when they take the places as in the loc., but understand them as abl. and translate them with: *from, di, von*. These prepositions do not correspond to the loc., but to the abl.

In support of the thesis that *po-ra-pi* is an (instr.-) abl. plur. we may add that the loc. of this place-names is documented as *po-ra-i* (An 656, 13). In his detailed analysis of this tablet H. Mühlstein (*Oka-Tafeln*, p. 24f.

30), concluded that *po-ra-i* is an allative, because it is parallel to the forms in *-de*, as *ne-do-wo-ta-de* (An 661, 13), but by its form it is a dat. There are, indeed, in Myc. cases of alternation between allat. and loc.-dat.: *po-si-da-i-jo-de* (PY Fn 187, 2) „to the sanctuary of P.“ and *po-si-da-i-e-u-si*, „for the people of P.“, cf. also KN Fp 14621 *a-mi-ni-so-de* and *pa-si-te-o-i*. This alternation is not strange because the main characteristic of the dat. is „motion to“ (Brugmann, *Grundriß* II, p. 596f.). But the loc. and dat. are identical in form. In An 656, 13 *po-ra-i* could have a suggestion of the allat., but formally it is loc., which should be used in An 1 if there locative meaning was expressed.

The forms *pa-ki-ja-pi* and *e-ra-te-re-wa-pi*, as well as the other place-names in Jn 829 have a clear abl. meaning. This can be seen from the comparison of this inscription with Cn 608 and Vn 20, where the same 9 place-names appear: *pi-sa₂*, *me-ta-pa*, *pe-to-no pa-ki-ja-*, *a-pu₂*, *a-ke-re-wa*, *e-ra-to*, *ka-ra-do-ro*, *ri-jo* with different endings. They are repeated in Jn 829 with the exception that in the seventh place *ro-[u]-so* appears instead of *e-ra-to*. These three inscriptions are very characteristic because the cases are clearly differentiated: loc. in Cn 608, allat. in Vn 20 and abl. in Jn 829, not only by the introductory formula, but also by the endings of the place-names.

Vn 20 *o-a₂ e-pi-de-da-to pa-ra-we-wo wo-no*

ὁ[δα]ῖα ἐπιδέδασται *Φραγῆφων φοῖνος

(Besides the meaning „tribute“ (Anteil, Los, AF, *Eranos* 52, 42; MDP, *ŽA* V p. 396), *o-da-a₂* might also denote „goods, merchandise“. *pa-ra-we-wo* possibly denotes the origin of the wine and at the same time — its quality (cf. Πράμνετος οἶνος Λ 639, x 253). *Pa-ra-we-wo* is possibly to be connected with Φραγῆ (Messenia) cf. St. Byz. s. v. Judging from the ethnic Φραγίεος a *F* might be supposed after *-xi-*, otherwise an inhabitant of this place will be Φαρεύς, as Αἰγέος from Αἰγαί).

The place-names of this tablet are in the acc.-allat. in *-de*, e. g. *e-ra-to-de* = Ἐλατός-δε (loc. *e-ra-te-i*), *pa-ki-ja-na-de* = *Σφαγιᾶνάσδε (loc. *pa-ki-ja-si*), *ka-ra-do-ro-de* = Χάραδρόνδε, etc.

Jn 829 is a list of the amount of bronze which has to be contributed by the *ko-re-te-re* and *po-ro-ko-re-te-re* from certain places.

Along with the 9 or 8 place-names mentioned, which appear in Cn 608, Vn 20 and possibly in Va 19, another 7 are enumerated here, which are not less important; some of them (*za-ma-e-wi-ja* and *e-re-<e>ko-re-te*) contribute more bronze than the first nine. According to Ruipérez (*Et. myc.* 105f.) as well as *Docs.* № 257, all these place-names are in the loc. Gallavotti correctly saw abl. here, but he went too far in the other direction when he took certain pure dative forms from the introductory formula of this tablet for abl., e. g. *e-ke-si-qe*, *pa-ta-jo-qe* (*Docum.* p. 73).

Besides *pa-ki-ja-pi* = *Σφαγιᾶμ-φι, another instr.-abl. form in *-pi* appears here: *e-ra-te-re-wa-pi* = *Ἐλατρηῶ-φι probably related to Ἐλάτρηις, Ἐλάτρια (St. Byz. s. v.). The name is in the plur., cf. Jo 438, 27; On 300, 10: *e-ra-te-re-wa-o ko-re-te* = *Ἐλατρηῶων *κορητῆρ gen. plur.,

derived with the suffix $-\eta\mathcal{F}(y)\alpha$ from the ethnic in $-\epsilon\upsilon\zeta$ (cf. *e-ra-te-re-we* Ma 233, 1 in the nom plur.).

The case endings in the sing., especially of the vowel stems, cannot be differentiated by this script, but in the plur. they can. The loc.-dat. plur. of cons. stems ends in *-si*, and of vowel stems in *-o-i* (= *-oi-hi* < *-oisi*) and *-ai* < *-a-si*. It is remarkable that in the place-names where the endings *-si*, *-a-i*, *-o-i* appear, the ending *-pi* does not appear (cf. *Ž A IX*, p. 125f.). This fact shows that they denote two different cases which are never confused. If the ending *-pi* had a loc. meaning we should expect to find at least one example of this ending along with the forms in *-si*, *-a-i*, *-o-i*. The absence of such examples confirms the fact that they are intentionally separated and the conclusion may be drawn that the ending *-pi*, besides the instr., had already taken on the abl. function in Myc. times. Thus, it is not accidental that in Jn 829 we find *pa-ki-ja-pi* together with *e-ra-te-re-wa-pi*, and in Cn 608 *pa-ki-ja-si*, along with *e-ra-te-i*.

The ending *-e* of cons. stems, in fact, occurs both with forms in *-pi*, as well as with those in *-si*, but this cannot refute the statement made above, because *-e* may have several different values. In the sing. of s- stems, with the exception of one or two instances (possibly scribal errors), a difference between these two endings can be seen. The s-stem nouns end in *-e-e* along with the forms in *-pi*, and in *-e-i* < *-e(s)i* together with *-si*. Thus, *ti-mi-to a-ke-e* appears in Jn 829, 13; Ma 123, 1 and Na 361; the Ma- and Na- series, as well as Jn 829, deal with contributions from certain places, and here too forms in *-pi* appear. Palmer (*Tr. Ph. Soc.* 1954, p. 48) explained *t. a-ke-e* as *Themis(t)os agei*, loc. sing., which was accepted in *Docs.* cf. p. 149. But the loc. *ti-mi-to a-ke-i* is documented in An 661, cf. H. Mühlestein (*Oka-Tafeln*, 5, 7). Also *e-ra-te-i* is in the same position along with *pa-ki-ja-si* in Cn 608. (cf. E Risch, *Mus Helv* 16, p. 220).

Only in Jn 829 an inconsistency is to be noted. In l. 19 we expect *e-re-e* from $\epsilon\lambda\omicron\zeta$, but in fact it ends in *-i*. In *PT II* p. 98 the final *-i* is noted as uncertain, but from the photo (for which I am grateful to Prof. Bennett), as well as by autopsy, the final *-i* is not in doubt. It does not mean that *-i* is properly used. Very probably it is an error of the scribe, whose attention might have wandered at the end, after he had written 18 lines on a material not very suitable for writing. The fact that from 15th l. onward he has forgotten the bronze ideogram after the word *po-ro-ko-re-te-re* is another proof that his attention relaxed and other errors might be allowed. We conclude that the place-name in line 19 should be *e-re*<*-e*>.

The form *e-re-e* in front of *po-ro-ko-re-te* occurs also in Jo 438, [2], 19 where some of the places mentioned in Jn 829 appear in nearly the same meaning, cf. *e-ra-te-re-wa-o* (gen. plur.): *e-ra-te-re-wa-pi*, or ethnics, cf. *pa-ki-ja-ni[-ja]*, *a-pu₂-ja ti-nwa-si-jo*, *ti-mi-ti-ja*, alternating with an indirect case, which, very probably, denotes origin. In An 724, 4 *e-re-ē* is a verb $\epsilon\lambda\acute{\epsilon}\sigma\iota$ or $\epsilon\lambda\acute{\epsilon}\sigma\upsilon$ and in the fragment Xn 442 the case value cannot be defined.

Further examples in *-e-e* alongside the ending *-pi* in the same inscription or series, where the abl. is suggested, are: *ne-de-we-e* (Cn 595, 3) Νεδεωσ- cf. Νέδη NE Mess., along with *e-ra-te-re-wa-pi*; *qe-re-me-e* (Na 540) possibly from *Βλέμος or *Βρέμος; *te-se-e* (Na 531); *po-ti-ja-ke-e* (An 298,2; -610,11) cf. *ti-mi-to a-ke-e*. The form *ke-e* (Aa 93, Ad 295) and its compound: *a-pe-ke-e* (Jn 431, 16) cf. ethnic *a-pe-ke-i-jo* (Jn 431,1), *ka-ro-ke-e* (An 207, 16) probably contains the same relation, but the identification of this word is problematic. *Re-si-we-i* and *a-se-e* in An 18,4 are also doubtful. In the Knossos place-names only *56-ko-we-e (Dx 794,2) along with *56-ko-we-i (Dm 5181, Dn 1093,2) and *56-ko-we (Db, Dc etc.) appear with this ending.

On the basis of *ku-te-re-u-pi*, *po-ra-pi*, *pa-ki-ja-pi*, *e-ra-te-re-wa-pi* as well as the extension of the ending *-φι*, we may conclude that all the place-names in *-pi* also have abl. meaning. Though all the inscriptions where they appear do not contain sentences with verbal form which would prove the abl. meaning, there are however some which indicate such a meaning. The inscriptions with these forms belong mostly to the series concerning contributions from certain places, e. g. Na (cf. 262, -296, -523, -530, -924, -1009), Ma (221), etc. where expressions occur such as: *a-pu-do-si* = ἀπόδοσις, *o-u-di-do-si* = οὐ δίδο(ν)σι, *a-ne-ta* = ἀνετά, *e-re-u-te-ra* = ἐλεύθερα, *o-pe-ro* = οφείλων. Moreover, forms in *-pi* are often used along with personal names and show these persons' origin as in An and Cn-series.

Some of these place-names have no satisfactory identification yet, but many of them have a Greek etymology:

A-pa-re-u-pi (Cn 286, 1; -643, 1; [-719,10]) is to be connected with Ἀφαρεύς (cf. Mühlestein, *Et. myc.* p. 94; Lejeune, o. c. 174, 210).

A-sa-pi (Na 523), cf. Ἀσέα (Arcadia, St. Byz. s. v.) or Ἀλσαία an alternative name for Ἀλέα (Plut. *Cleom.* 7) (Arcadia), and Ἀσαί a village of Corinth (St. Byz. s. v.).

A-we-u-pi (An 172, 8, 9), cf. Ἄλος πόλις Ἀχαΐας, καὶ Φθιώτιδος, τὸ ἔθν. Ἄλεός (St. Byz. s. v.), possibly from *ἄλφεύς or Ἀρεία < Ἀρφα (cf. P. — Benseler, similarly VG, *Suppl.* p. 44).

Da-we-u-pi (Cn 485, 1—8; -925, 1—3), VG, *Lex.* s. v. *Δαφεῦ-φ (?). More probably an ethnic from *da-wo* (= Δῆλος).

Da-ka-ja-pi (Gn 720, 1) ??

E-ra-te-re-wa-pi (see. above);

E-ru-ta-ra-pi (see pp. 107,123).

I-na-pi is possibly an ethnic, derived from Ἴνα, cf. Suida s.v. (Ἴνα. ὄνομα πόλεως) in the same way as *Σφαγιᾶνες from *Σφαγια(ι), Δυμᾶνες from Δύμη, etc. The plur. form *i-na-ne* is unexpected in An 18, 7 beside the ideogram of MAN 1. *I-na-pi* = *Ἴναμ-φι like *pa-ki-ja-pi* = *Σφαγιᾶμ-φι. *I-na-ni-ja* is adjectival form, fem. sing. (or plur.) and neuter plur., derived from the ethnic.

Ka-ta-ra-pi (see n. 47, p. 126 ŽA IX, 1959,) = Κάτρα-φι.

ku-te-re-u-pi (see above p. 124).

Ma-ro-pi (see n. 38, p. 121, ŽA IX) = *Μάλωμ-φι.

Mo-ro-ko-wo-wo-pi (see above p. 106).

Mu-ta-pi = Μύρτα-φι < Μύρτα, -αι cf. Μύρτος (VG, *Lex.* s. v.) and *mu-te-we* (Ub 1318,7) = Μυρτήφει (MDP, *ZA IX*, p. 252).

Pa-na-pi (Cn 45,10), cf. Φάνα (Aetolia) or Φαναί (St. Byz. s. v.).

Po-to-ro-wa-pi (Aa 76; Ad 678; La 623) = *Ποντοροφάρι (VG, *Suppl.* p. 68).

Ra-i-pi (Na 530) = *Λάιδ-φι, Λᾶ a town in Laconia (St. Byz. s. v.) and Λάας (B 585) from **laues-* > Λα(F)ς < λας (MDP, *ZA IX*, p. 172).

Ri-sa-pi (Na 924) = Λίσσα-φι cf. Λίσσα a place in Crete, and Λίσσαι in Thrac. (P. —Benseler, o. c. s. v.).

Wa-a₂-te-pi (Na 1009) = *wa-a₂-te* < *u* > *pi* (M. Lejeune, o. c. p. 143).

*34-*to-pi* (Vn 130,1)?

The incomplete name]-*i-pi* (Cn 595) possibly conceals *ra-i-pi* and]-*ni-pi* (Cn 962,2) cannot be compared with any known place-name.

In connection with the place-names two main problems appear: a) their identification and location on the map, b) defining the case value and establishing their syntactic relation with the rest of the text.

It is assumed that the place-names mentioned in the KN tablets were in the island of Crete, called *ἐκατόμπολις* (B 649) and those mentioned in the PY tablets somewhere in the southwestern part of the Peloponnese. When the name of a more distant place appears, as *e-ko-me-no* = Ἐρχομενός (Arc.) or even *ko-ri-to* = Κόρινθος, etc., the authors of *Docs.* doubt whether this is the actual place in question.

Most of the place-names mentioned in the PY tablets should naturally be, indeed, sought in Messenia and in its neighbourhood, but it cannot be excluded that there are also names which seem to be located outside this area. We find mentioned here *Amnisos* (possibly in Crete) and ethnics from more distant places. It is well known that the Mycenaean Greeks were in contact with many parts of the Mediterranean. It is important to note that some ethnics from very remote places appear in the tablets, as: *ra-mi-ni-ja* = Λᾶμνίαι (Ἀῆμνος), *ki-ni-di-ja* = Κνιδίαι (Κνίδος), *mi-ra-ti-ja* = Μιλατία, *za-ku-si-ja* from Ζάκυνθος.

The KN tablets also mention places located not only all over Crete, but also outside Crete, e. g. *sa-pa-ka-te-ri-ja* (DI 943) = Σφακτιρία (Sittig), *ra-ma-na-de* (Fh 353) cf. Ῥαμνοῦς, *da-wo* = Δῆλος, etc.

The assumption that almost all the place-names are in the loc.-dat. forced scholars to regard with suspicion every place-name remote from Messenia and Crete. But if we admit that place-names are also in the abl., then the remoteness of the places is not a problem.

Granted that the contents of the inscriptions are: a) receipts of things from certain places and persons, or origin of certain persons; b) the existence of persons or things at certain places and c) distributions of goods or persons going to certain destinations, it is natural that the place-names should in the corresponding cases: a) „ablative“, b) locative and c) allative.

In the lists of place-names where the abl. case is suggested, along with the forms in *-pi* the following endings also appear: *-a* (*a-ke-re-wa*, *me-ta-pa*, etc.), *-o* (*ka-ra-do-ro*, *pe-to-no*, etc.), *-e* (*a-po-ne-we*, *a-pu₂-we*

etc.), *-e-e* (*ti-mi-to a-ke-e, ne-de-we-e*; for *e-re-i* in Jn 829 see p. 127). The ending *-a* in this script might denote in the sing. nom. \bar{a} , gen. $\bar{a}s$, dat. $\bar{a}i$, acc. $\bar{a}n$, voc. \bar{a} , loc. $\bar{a}i$, instr. \bar{a} , in the plur. nom. $\bar{a}i$, acc. $\bar{a}ns$; in *-o*, sing. nom. $\bar{o}s$, dat. $\bar{o}i$, acc. $\bar{o}n$, abl. $\bar{o}(d)$, instr. \bar{o} , loc. $\bar{o}i$; plur. nom. $\bar{o}i$, gen. $\bar{o}n$, acc. $\bar{o}ns$, instr. $\bar{o}is$; dual nom.-acc. m. n. and f. \bar{o} ; the ending *-e* might denote in the sing.: dat.-loc. $\bar{e}i$, instr. \bar{e} , nom. plur. $\bar{e}s$.

On the basis of the fossilized abl. forms in class. Gr. we suggested (ŽA VI p. 328) that in Myc. times the abl. was still active: it would end in $\bar{o}(d)$ from o-stems, and in the *-e* of cons.-stems we saw an abl. ending $\bar{e}s$, alongside $\bar{o}s$ for the gen. (see p. 116). Because the gen. ending is relatively young, the ending $\bar{o}s$, \bar{s} was probably at first ablatival, and gradually extended to the gen. In the intermediate period the abl. might still differ from the gen. by having the vowel gradation $\bar{o}s$ for gen., $\bar{e}s$ / \bar{s} / abl. This difference, if any existed, may be seen only in Gr., the language which best preserved the IE vowels. The example *do-po-ta* (Tn 316, r5) = *doms-potas* (cf. *Docs.* p. 289), along with *dems-* (δόμος, Skt. *dam-pati*) or from *dms-*, indicates the reduced grade of the abl.-gen. ending \bar{s} which possibly appears in Mycenaean.

One cannot see whether in Myc. the final \bar{d} of the abl. ending in o-stems survived, because the script notes only open syllables. The forms of the type ἀλλοδαπός show that it might be expected.

For any reconstruction of the case-forms in Myc. the Arc.-Cyp. dialect must serve as a starting point. We saw that an abl. function appears in the instr. form $\text{F}\acute{\epsilon}\rho\gamma\bar{o}$ of the Arc. inscription on a bronze tablet. Later the instr. became identical with the dat.-loc. In view of the fact that the prepositions ἐκ, ἐς, ἀπό, παρά are used with the dat., the general opinion was that the dat. had taken over the abl. function, but about the development of the Arc. „dat.“ nothing could be said with certainty. Even when a clear instr. form appeared, great efforts were made to show that it was a dat. Myc. throws new light on this problem. The numerous instr.-abl. forms in $\bar{p}i$ give us reason to believe that the instr. took over the abl. function in the sing. by the analogy of the plur. The identification of the abl. with the instr. could easily take place in o-stems for formal reasons. If the final \bar{d} of the abl. ending was lost, then there was no difference at all between the endings of the instr. and abl. The instr. ending $\bar{o}is$ for the plur. of o-stems, in the same way could take over the abl. function not only by the analogy of the $\bar{p}i$ forms of I and III decl., but also by the analogy of the sing., where for phonetic reasons the identification of the instr. and abl. could have taken place earlier. Thus we may now with greater probability conclude that the endings \bar{a} , \bar{o} *-e* in the inscriptions, where the abl. meaning appears are in fact instrumentals \bar{a} , \bar{o} , \bar{e} with the abl. meaning.

I made the suggestion about the syncretism of the abl. with instr. in ŽA IX (1959) p. 127f. At the same time F. Householder made the same suggestion in *Glotta* 38, p. 8, and E. Risch in *Mus. Helv.* 16, p. 220. I conclude that in Myc. the fusion of the abl. with the instr. both in the plur. and. sing. was already complete, but having regard to the

archaism of this dialect, some true abl. forms might also be expected.

If several cases might be concealed in the endings: *-a*, *-o*, *-e*, then the question arises: how would the abl. be recognised?

First one must bear in mind the context of the inscription. If it contains a verb which expresses abl. meaning, e. g. *a-pe-o-te* = ἀπεόντες (ἀπειμι) (An 724), it is natural that the place-name (*ro-o-wa*) should be in the abl. But, as nearly all the inscriptions are written in a „telegraphic“ style and the verb is absent, the only way to differentiate the case ending remains analogy, e. g. *-e-e* against *-e-i* in the sing. of s-stems, and *-pi* against *-si*, *-a-i* and *-o-i* in the plur. Ablatival forms do not occur along with the locatival ones, except on the tablets where more complicated relations are noted, as the *O-ka* tablets (cf. H. Mühlestein, *Oka-Taf.* p. 2, 23). In the cases where we have short inscriptions composed only of a place-name and an ideogram, the repetition of patterns in the same series help us to some extent in determining the case ending. Groups of inscriptions with the same ideogram express the idea in a similar way. In the series dealing with receipts (p. 128) the place-names are usually in the abl. or nom. Thus of 60 place-names in Na-series none shows signs of the loc., and there are 7 forms in *-pi* and 3 in *-e-e*, and only one in the nom. *e-ri-no-wo* (Na 106), cf. gen. *e-ri-no-wo-to* (Eq 213, 3).

Sometimes it seems that an inconsistency appears in the endings of the place-names of one and same inscription. Thus in Nn 228 besides the (instr.-) abl. *po-ra-pi*, there occurs, what is obviously a nom. *pu₂-ra₃-a-ke-re-u* = *Φυλια-ακρεύς. But after the introductory formula: *o-o-pe-ro-si ri-no o-pe-ro* = οἱ ὀφέλλονσι λίνον ὀφειλος either nom. or abl. of the debtors can follow. M. Lejeune (*Et. myc.* p. 146) is without question right when he declares that an indifferent case „nom. de rubrique“ is often used in Myc. However, it is to be noted that not only in the separate inscriptions, but also in the whole series a certain case relation is generally prevalent. Thus, in Na- and Ma-series of contributions *-a*, *-o*, *-e* will have (instr.-) abl. value.

All the place-names throughout whole series might be in the same case, but this is not necessary. The classification depends only on the ideogram and the contents of the inscriptions may concern different subjects. The PY Cn-series is especially complicated. Judging from the word *o-pe-ro* (Cn 4, 1; -595, 1) and *a-ko-ra* (Cn 453, -655) = ἀγορά from ἀγείρω „collect“ (of sheep) we may conclude that we have here inscriptions noting tribute of domestic animals from certain places or persons. The round numbers of 100 and 50, which are numbers not likely to occur naturally, in the corresponding KN series show that here we have not only an inventory, but also receipts. In the PY Cn-series loc. forms appear (608, -202, -254, -328, -441, -559), but there are also apparently (instr.-) abl. forms in *-pi* and *-e-e*. Yet, it is difficult to regard all the inscriptions, where place-names in *-pi* appear, as tribute lists. In connection with *ma-ro-pi* alone 3250 rams and 550 sheep are counted. This figure seems too large to be a tribute. The abl. forms here should be understood in another way. Besides the place-names in *-pi*, there is almost always a personal name, the shepherd or owner, and probably these

forms denote an abl. originis. From classical inscriptions too one can also see that personal names are followed by a place-name in the gen.-abl.

In determining the case of the place-names in the A-series dealing with persons, the ethnics, which alternate with the place-names, especially help us.

In classical Gr. six different ways of forming ethnics are known. The most frequent are the suffixes: -ιος, (-αιος), -ευς, -κος, -της (-ατης, -ητης, -ιτης, -ωτης), -ανος, (-ηνος, -ινος).

Along with these, there are also ethnics in -νες (Αἰνιᾶνες), -ντες (Ἀβαντες etc.), with the element -ντ- which is according to Schwyzler (o. c. I p. 526,78,487) of pre-Greek, Illyrian origin.

In Myc. inscriptions we find all the above mentioned suffixes, except -κος and -νος.

The suffix -ιος, inherited from IE (cf. Chantraine, *Form.* 33s.) is the most productive one both in Hom. and in Myc. The ethnics with this suffix in Myc. are about three and a half times more frequent than ethnics formed with all the other suffixes. In the ending -i-jo/-i-ja J. Sundwall (*AJA* 52, p. 311f.) recognized an adjectival formation meaning „belonging to“. This suffix is used to form ethnics from the stems in -νθ, *ko-ri-si-jo/-ja*, from *ko-ri-to* = Κόρινθος, *za-ku-si-jo* from Ζάκυνθος with a change of *t* to *s* in front of *i*, typical of the southeast Gr. dialects. Further examples of the common suffix in -i-jo are *a-mi-ni-si-jo* = Ἀμνίσιος, *di-ka-ta-jo* = Δικταῖος, *ra-su-ti-jo* = Ῥασύνθιος, *tu-ri-si-jo* = Τυλίσιος, *da-mi-ni-jo*, etc.

-ευς was at first a suffix for nomina agentis, but later denotes professions, demes and ethnics; it also appears in a small number of appellatives which denote origin: τοκεύς, γονεύς, οἰκεύς. This suffix is very frequent in personal names and professions in Myc., but there are only a few from the ethnics in the sing.: *c-ko-me-ne-u* (Ea 780) = Ἐρχομενεύς, *e-re-e-u* (Nn 831,4) = Ἐλεεύς, alongside the gen. sing. *e-re-e-wo* (Na 284) and the nom plur. *e-re-e-we* (An 723,1) and *wo-we-u* (Ad 142).

According to Risch (*Mus. Helv.* 14, p. 66,74) the suffix -της is relatively young, because it does not appear in Hom., but in Myc. we find derivatives formed with it: *i-wa-si-o-ta* (Cn 3,6) cf. Ἰασον Ἄργος *e-ko-me-na-ta-o* (An 218,11), *ne-da-wa-ta* (Jo 438,7; An 657,6); *di-wi-ja-ta* (Na 228,4) alongside *di-wi-je-u* (An 656,9) and *di-wi-je-we* (Es-).

A separate mention should be made here of *ka-pa-ra₂-de* (Aa 788, An 292,2) and *ka-pa-ra₂-do* (Ad 679) gen. plur.

The suffix -νες, which is not productive in class. Gr., in Myc. appears in the following examples: *a-pu₂-ka-ne* (An 656, 13; -657,13), *i-na-ne* (An 18,7); *pa-ki-ja-ne* (Vn 19, 4; Xc 113, 1); *re-ka-ta-ne* (An 207,8).

The ethnics are, in fact, derived from place-names, which like patronymics denote origin. Their range of meaning is of course wide but to some extent, they express abl. relation. This may be confirmed by the fact that abl. adverbial forms in -θεν may be substituted for the ethnics of those places, from which an ethnic does not exist or cannot

be formed, as St. Byz. stresses s. v. Βατή· Β., δῆμος τῆς Αἰγίδος φυλῆς. τὸ ἐθνικὸν ἐπιβῆρηματικῶς Βατῆθεν. οὐ δεῖ γὰρ ἐν πᾶσι τὸ ἐθνικὸν ζητεῖν, ἀλλ' ἢ τῷ ἐπιβῆρηματι χρῆσθαι, ὡς ἐπὶ τῶν δῆμων, ἢ τῇ γενικῇ μετὰ προθέσεως ἢ τῷ ἀναλόγῳ ἢ τῷ συνήθει τῆς χώρας τὰ τοπικὰ δῆλα, cf. s. v. Καβασσός, "Οξ, κ. ἀ. V. and C. are therefore right in translating them „from“.

E. Risch, (*Atti del 2° Colloquio* p. 51) suggests that the ethnics also have a loc. meaning: *me-ta-pi-jo ke-ki-de* = les k. de Metapa = les k. qui sont à Metapa. Though this sense might be allowed for some ethnics, still the main meaning is gen.-ablatival. The locatival meaning would be absurd in *ki-ni-di-ja*, *ra-mi-ni-ja* and other ethnics derived from the places which are remote from Pylos, because the persons denoted by these ethnics are in Pylos, and not in Knidos, Lemnos etc.

The place-names which occur in the same position as the ethnics, also denote origin. This meaning becomes especially clear when ethnics alternate with the place-names from which they are derived, as: *o-wi-ti-ni-jo o-ka-ra*, (An 657,6) with *o-ka-ra o-wi-to-no* (An 657, 13); *ku-pa-ri-si-jo ke-ki-de* (An 657, 10) with [*ku*]-*pa-ri-so ke-ki-de* (Na 514); *u-ru-pi-ja-jo o-ru-ma-si-ja-jo* (An 519, 12) with *o-ru-ma-to u-ru-pi-ja-jo* (Cn 3,6); *pa-i-ti-ja* (KN Ak 828) with *pa-i-]to* (Ak 627, 1), etc. The words *o-ka-ra*, *u-ru-pi-ja-jo* and *ke-ki-de* denote groups of people (cf. HM, *Die Oka-T.* 21; Risch, o. c. 341f.) and the ethnics, as well as the place-names used along with them, show their place of origin. The place-names cannot be in any other case but the abl.

A similar alternation is to be noticed between the forms in *-pi* and ethnics: *pa-ki-ja-ni-jo ko-re-te-ri* (On 300, 3) with the restoration of MDP (*ŽA IX* p. 84) and *pa-ki-ja-pi ko-re-te* (Jn 829,7). This example once more confirms the abl. value of the ending *-pi* in the place-names.

It is important to mention that in Myc., as well as in later times things are also described by ethnics (cf. MDP, *ŽA IX* p. 154). Such ethnics appear in the series dealing with textiles (L-) and utensils (T-), as well as the mixed class (U-).

Two tables of place-names are appended on pp. 88-99. In the first the more frequent place-names are given, and in the second the less certain ones, as: a) unidentified names, probably of pre-Greek origin (mostly hapax legomena); b) place-names whose reading is doubtful, either because they contain some rare, still undeciphered sign, or the text is damaged and c) where the name might be identified but the case cannot be defined because the text is fragmentary.

We have shown the case relation, where it is capable of being determined on the basis of the text and the other names which appear together in one inscription or in the whole series. Alternations with ethnics were also taken into consideration. In spite of all these means of recognition, there are inscriptions where the case relation of the place-names cannot be fixed. The reason for that is usually the damaged text of the tablets (cf. An 615; -830; Vn 19, etc.) or the fact that enough evidence cannot be drawn from the text (cf. Mn 456).

The names are arranged alphabetically and in separate columns for the three case forms, (instr.-) abl., loc. and allat. the series and numbers of the tablets where they are found are noted. The gen. and nom. where they are differentiated, are recorded along with the name. Probably there are more nominatives of a- and o-stems, but they cannot be distinguished. Judging from the nom. form *56-*ko-we* which appears in many inscriptions of D-series, it is very probable that other place-names of a- and o-stems are also in the nom. But since we observed that the abl. meaning could fit well here (abl. originis with personal names), they are all considered as (instr.-) (?) abl. Similarly in the Dm and Dn-series nominatives are not excluded, but on the basis of the form *56-*ko-we-i* they are all placed in the loc. column.

Place-names with the ending *-pi* are surveyed separately (p. 128).

It is remarkable that place-names appear more often with the abl. meaning in the (instr.-) abl. than in the loc., allat., or gen. This can be explained by the fact that there are: a) many entries which denote different forms of tributes and the place-names indicate where they are from, b) very many personal names, whose origin is shown by place-names in the abl.

Just as the introductory formula of An 1 reveals the abl. meaning of the listed place-names, so the introductory sentence of PY Pn 30 shows that the personal names: *si-ma-ko*, *ke-ka-to* and *ru-ko* are in the abl.

Pn 30: *o-de-ka-sa-to a-ko-so-ta* = δ δέξατο Ἀξότας

si-ma-ko CONDIMENT 22 ο. 12 Σιμάργω

ke-ka-to CONDIMENT 26 ο. 9 *Κεκάτω

ru-ko CONDIMENT 13 ο. [. . . Λύκω

This inscription becomes clearer when we compare it with Un 267 and Eq 213, where the same name *a-ko-so-ta* appears, and Fr 1184. From Fr 1184, where the dat. form *e-u-me-de-i* appears after the verb *a-pe-do-ke*, it is clear that *tu-we-ta* = Θυέστα depending on *do-ke* (Un 267) is also in the dat. Just as the verb (o)-*wi-de* (Eq 213) is followed by an acc. of the object (ἀρούραν), after (o)-*do-ke* by dat. of the persons Θυέστα, Εὐμήδει, so (o)-*de-ka-sa-to* demands an abl. of the persons.

With regard to the abl. prepositions in the Myc. texts, we should notice the complete absence of ἐκ, ἐξ and the extremely limited use of ἀπό. This does not mean that they do not exist in Myc. Gr. We find them as prefixes in a few examples. Ἐκ might be supposed in *po-ro-e-ke-te-ri-ja* = προεχυτήρια (Ta 709&, cf. MDP, ΖΑ, VIII, 236) and possibly in *e-ke-se-si* = ἐξενσι or ἐξεσις (KN Fp 14, 1) and perhaps in *e-sa-pa-ke-me-na* = ἐξ-απ-ηγμένα?? (M. Lejeune, *Mém.* I p. 178) (L 7375). Ἀπό as a prefix appears more often: *a-pe-i-si* (KN Od 666) cf. *?a-pe-e[-si* (PY An 614,7) = ἀπέενσι, *a-pe-o* (An 18,6) = ἀπεών, *a-pe-o-te* etc. An example of a separate use of ἀπό as preposition is found in KN G 820,3: *po-ti-ni-ja-we-jo a-pu ke-u-po-de-ja* „Aus dem Magazin (?) der Potnia“ (Furumark, *Eranos*, 52, p. 30). The second syllable of the alleged *a-pu* in line 1 of the same inscription is damaged (cf. *KT* p. 54 *a-pi*).

The preposition *pa-ro* is used very often: 15 times in the KN and about 210 times in the PY tablets, and once at Mycenae. Although the examples with *pa-ro* are so numerous, they can be reduced to a mere ten similar or identical formulas which are repeated very often, and about 6—7 other instances used with verbal forms.

Judging from the external evidence the following case-forms in the Myc. use of *pa-ro* may be clearly differentiated: dat.-loc. cf. An 129,7: *pa-ro ka-ke-u-si* = $\pi\alpha\rho\delta$ $\chi\alpha\lambda\kappa\epsilon\tilde{\upsilon}\sigma\iota$, demonstrated by Pugl.-Carratelli (PP, 1954, p. 100) to have the meaning „apud, penes“. Such a dat. sing. is *p. po-so-pe-re-i* = π . * $\Pi\rho\sigma\text{-}\sigma\phi\epsilon\lambda\epsilon\tilde{\iota}$ (Cn 40,2).

The form *do-ro-jo-jo*, gen. sing. ($\pi\alpha\rho\delta$ $\Delta\rho\omicron\iota\omicron\iota\omicron$) (Cn 45, 6) is apparently an error (dittography), or the gen. is correct, but some other word, e. g. *do-e-ro* or sim. is omitted. If this is so, then we should have here a syntactical use similar to Ea 782.

Less certain is the form *p. ra-ke-u* in Cn 254,7, possibly also *p. tu-ru-we-u*, nom. Here we have either accidental error by the scribe or an orthographic use of *u* for *we*.

Starting from the Arc.-Cypr. dialect, where the abl. prepositions: $\acute{\epsilon}\chi$ ($\acute{\epsilon}\xi$), $\acute{\alpha}\pi\acute{\omicron}$, $\pi\alpha\rho\acute{\alpha}$ govern the dat., almost all scholars agree that *pa-ro* with the abl. meaning *from* in Myc. also governs dat. However MDP (ŽA V, 1955, p. 399, 401) suggested that in Myc. the abl. of persons with *pa-ro* might be expected. This possibility is also admitted by J. C. (Minos V, 1957, p. 111) and recently F. Householder devoted to this problem a separate article (*Glotta* 38, p. 1—10)⁸.

Having regard to the different, and sometimes disputed meanings of $\pi\alpha\rho\acute{\alpha}$ with different cases in classical Gr. (except in Arc.-Cypr.): *from* (gen.), *at* (dat.), *to, against* (acc.), it would be difficult to limit the use of *pa-ro* to one case only, seeing that it is the most wide-spread preposition in Myc. We saw (p. 22) that *pa-ro* is used most frequently in the loc. sense. But there are examples where the abl. meaning fits better.

a-ke-o a-ke-re

Cc 660: *Me-ta-pa pa-ro ka-ra-su-no* HE-GOATS 30.

At Metapa: *Alkeos* collects thirty he-goats from *ka-ra-su-no* (Docs. p. 201). The meaning of *pa-ro* here is defined by the verbal form *a-ke-re*. The verb $\acute{\alpha}\gamma\epsilon\acute{\iota}\rho\omega$ demands abl. of persons, cf. $\delta\eta\mu\acute{\omicron}\theta\epsilon\nu$ $\acute{\alpha}\lambda\phi\iota\tau\alpha$... $\kappa\alpha\iota$ $\acute{\alpha}\lambda\theta\omicron\sigma\pi\alpha$ $\omicron\iota\nu\omicron\nu$ $\acute{\alpha}\gamma\epsilon\acute{\iota}\rho\alpha\varsigma$ (τ 197); $\acute{\alpha}\phi'$ $\acute{\omicron}\nu$ $\acute{\alpha}\gamma\epsilon\acute{\iota}\rho\epsilon\iota$ $\kappa\alpha\iota$ $\pi\rho\sigma\alpha\iota\tau\epsilon\tilde{\iota}$ (Dem. 8,26). Thus *ka-ra-su-no* is in the (instr.-) abl. * $\text{Κρα}\sigma\acute{\upsilon}\nu\omega$.

The abl. meaning might also be considered after the noun *a-ko-ra* $\acute{\alpha}\gamma\omicron\rho\acute{\alpha}$ ($\acute{\alpha}\gamma\acute{\epsilon}\lambda\alpha$) derived from the verb *a-ke-re*, in Cn 453, but this inscrip-

⁸) H. made a good analysis of the examples with *pa-ro*, but he was unable to come to a definite conclusion. On one hand he states that in Myc. texts there are no cases with a clear abl. construction, because the forms in *pi-* with *pa-ro* do not occur, while an example in *-si* does appear, on the other hand he cannot exclude the abl. meaning for some forms in the sing. which do not differ from the loc.-dat. But he did not give any example of *pa-ro* with the ablatival meaning, except, to some extent, in Vn 130, and Un 1321).

tion is damaged, and the noun *pa-ro . . .]re*, where we should expect abl. meaning is not complete. The names of the collectors *a-ko-so-ta a-ke-o*, *we-da-ne-wo* alternate sometimes being in the nom., when they depend on the verb *a-ke-re*, sometimes in the gen., depending on the noun *a-ko-ra* cf. J. Chadwick, *PP* (1958) p. 287).

The suggestion by H. Mühlestein (*M. Helv.* 12 p. 130) that *o-ze-to ke-sa-do-ro* (PY Vn 130) = δ κεῖτοι Κερσάνδρω encounters a syntactical difficulty, because *ke-sa-do-ro* is the subject, *a-ke-a₂* = ἄγγεα the object, acc. plur. dependent on the trans. verb *o-ze-to*. The interpretation of *Docs.* p. 403 „hō gento“, „thus he took“, 3rd pers. sing. aor., demands abl. of person with *pa-ro*. Another just possible explanation of *o-ze-to* with the same meaning might be added here. The verb may be connected with ζητέω from a basic form ζίω, *ζέω, cf. Hsch. ζιεται ζητεῖ.

An (instr.-) abl. might be considered in Pa 49: *pa-ro e-ri-ma-si-jo*. If it were loc.-dat., it should be *e-ri-ma-si-jo-i*.

Un 138,1: *qe-te-a₂ pa-ro du-ni-jo*. *Qe-te-a₂* is part. necessitatis from θέσσασθαι (cf. ἀπόθεστος, πολύθεστος, εἰς.) from **guhendh-s* (cf. πόθος, ποθή < **guhodh-* ποθέω, Slav. žęžda, and it also demands abl. construction. The authors of (*Docs.* p. 220) reject the possibility of the suffix -τέος in *qe-te-a₂*, because it is generally agreed to be from -τέφος. The form φατειός (Hes. *Theog.* 310) however points to Skt. -tavya with a loss of ʃ. In Myc. ʃ in front of -j- also is lost, cf. *i-je-re-ja* < ἰερεʃja, and *qe-te-jo* Fr 1206, 1241. There are reasons for thinking that for the part. necessitatis there was another suffix -tesjo (cf. part. fut. act. in Lat. -urus, -uro < -uso), alongside -tewjo.

We suggest an instr. (-abl.) construction in KN Ld 871:]*Ra pe-ne-we-ta e-qe-si-ja te-tu-ko-wo-a pa-ro re-wa-jo* = ? *ene]ra penwenta hequesija* *τετυχῆδα παρὸ *re-wa-jo*. *Te-tu-ko-wo-a* = τετυχῆδα part. perf. from τεύχω describes textiles „well made“ (Hom. τετυγμένω cf. τετευχώς in the passive sense M 423) may govern an instr. (-abl.) without preposition, denoting *by whom they were made*. But here *pa-ro R.* probably does not depend on τετυχῆδα and means: *from whom they came*.

The gen. sing. of o-stems in Myc. ends in -o-jo < -osyo (Skt. -asya, Hom. -οιο) e. g. (*e-ne-ka*) *ku-ru-so-jo i-je-ro-jo* = (ἐνεκα) χρυσοῖο ἱεροῖο etc. Alongside this form S. Luria (*ЯКМГ* p. 116s., *PP*, 1957, p. 322f) found another one in -o, contracted from -osyo. In support of this opinion he adduced a large number of examples, some more, some less certain. Some of them, such as *we-da-ne-wo*, *ai-ti-jo-go* are not from o-stems, but it is a fact that there are examples in -o of o-stems which alternate with forms in -o-jo in the same syntactic position.

Luria himself remarks (*ЯКМГ* p. 71) that the reader of the Myc. inscriptions must not trust the ending of words, because words there are often written in shortened form, with omitted final syllables, e. g. *ki-ti-me* (En 74,1) instead of *ki-ti-me-na*; *ke-ke-me* (Eq 59,2) instead of *ke-ke-me-na*; *o-na* (Ea 460) instead of *o-na-to*, etc.; in spite of this he thinks that *te-o* in Eo 276, 7 is a short gen. form instead of *te-o-jo*, though this form appears repeated 5 times in the same tablet. It is evi-

dent that *te-o* is as much a scribal error, as *te-o-na do-e-ro* (En 659, 10) instead of *te-o-jo*.

Probably there are other occasional errors of the type *te-o* among the examples in *-o:-o-jo*. But having regard to their large number, it is difficult to put them all in this category. The question is whether they are genitives. In *ŽA VII*, 1957, p. 274, we stated that historically it is unjustifiable to expect a contracted gen. form in Myc., where the contraction had not taken place. It is more probable that they are archaic forms, remains from the original abl., which, as we saw above (p. 116) might be used instead of gen. This opinion was also proposed by H. Mühlestein (*Die Oka-Tafeln*, p. 24; *Athenaeum* 1958, p. 368⁹).

Most examples in *-o:-o-jo* are alternations in the names of the collectors of D- and Cn-series. The formula *a-ke-o a-ke-re* mentioned above (Cc 660) shows that the name of the collector can stay in the nom. with a finite verb (cf. *JC, PP*, 1958, p. 287). The same thought can be expressed in another way: *a-ke-o-jo a-ko-ra* (Cn 655,5), or the gen. alone of these well-known names was sufficient to record whose collection these sheep belonged to, or the nom. alone to show who collected them. In the same way we might understand the KN forms: *we-we-si-jo : we-we-si-jo-jo*; *u-ta-jo : u-ta-jo-jo*, etc. in spite of the fact that the Knossos tablets are about 200 years older than those from Pylos.

All the same the month names deserve special attention (cf. the list on p. 109). In KN inscriptions the word *me-no* almost always stands beside the name of the month and agrees very well with the gen. forms *wo-de-wi-jo-jo*, *ka-ra-e-ri-jo-jo*, *de-u-ki-jo-jo*, *di-wi-jo-jo*, but this gen. is an obstacle to the shorter form. For that reason the authors of *Docs*, (p. 305) tried to restore an extra syllable. If it were a matter of only one or two forms, such an emendation might be allowed. But in so many parallel examples there could hardly be a mistake. If the existence of a gen. form in *-o* is historically impossible, then which case might replace the gen. without change of meaning, if not the abl.?

In fact the word *me-no* is always raised above the line in the inscriptions where the shorter forms of the month-names are found and this makes us think that there *me-no* might mean „monthly“, as J. Chadwick noted (o. c. p. 290), but in F 953, we see it written also next to

⁹) Recently A. Morpurgo (*Rend. morali XV*, 33s), after a detailed and critical analysis of all the examples where forms in *-o* alternate with the gen. in *-o-jo*, came to the same conclusion.

These pages were already written when the article by A. Morpurgo *Il genitivo miceneo e il sincretismo dei casi* was published. Her thesis that in Myc. times the old abl. form of *o*-stems is still in use (more frequent in KN and rarer in PY tablets) is well argued. But it is to be noticed that this does not solve the whole problem of the abl. in Myc. Gr. Starting from the supposition that the abl. is syncretised with the gen. in Myc., she had to reject the evident fact that Mycenaean Greek is an archaic form of the later Arc.-Cypr. dialect. She argues that the instrumental ending *-pi* in the place-names has a locative meaning, but no arguments can refute the abl. meaning of *-pi* in the place-names. Having in mind the difference between the instr. and loc.-dat, as well as the use of the abl. prepositions in Myc., the conclusion that the abl. was syncretised with the instr. is inevitable. However, independently of this development, other traces of the old abl. form in *-o(d)* might have existed in Myc.

wo-de-wi-jo-jo which means that the sentence continues and the words are written above the line.

In Greek, as in the other IE languages, *time* can be expressed in different ways:

a) with the *partitive* gen., when something has happened within the limits of a certain period of time; not during all the time mentioned, but rather as if only a moment of it is fixed: ταύτης τῆς νυκτός (= *ea nocte*), Srbc. *ove noći*, cf. OSl. *osmaago na desęte svoę, vrsty leta* (*Supr.* 204, 29), Goth. *Nachts*, Skt. *rātryāḥ (ānah)*. In the Italic dialects the abl. is used instead of the gen., cf. Osc. *meddixud*, Umb. *uhretie Kastruċie* „in auctura Castrucii“ (cf. Stolz-Schmalz, o. c. 451). In Lat. the abl. temporis is a loc. in origin; in Skt. there are adverbs with abl. form and temporal meaning (cf. Macdonell, *Ved. Gramm.* p. 317) which shows that there an abl. temporis had been in use formerly.

b) For the use of the abl. temporis cf. p. 21. Here we shall add that in Osc. the loc. alternates with the abl. temporis: *meddikkiat* „in medicia“, along with *meddixud*.

c) In Indo-Iranian and Balt.-Slav. languages the instr. is used for defining time, meaning that the action takes place during some period of time: *naktiḥbhih, rṭūna, rṭūbniḥ*; Srbc. *noću, danima, sredom*, etc. In the same way Gr. χρόνῳ is not only loc.-dat. but also an *instr. prosecutivus* (cf. Schwyz. o. c. II, 162).

d) Accusative — extension in time: χεῖμα εὔδει ὄθι δμῶες ἐνὶ οἴκῳ (λ 190); σπονδάς καὶ ξυμμαχίαν ἐποίησαντο ἑκατὸν ἔτη. Xenophon uses both dat. temporis and acc. at the same time (cf. *Hell.* 1, 1 ταύτην μὲν οὖν τῆν ἡμέραν αὐτοῦ ἔμειναν, τῇ δὲ ὑστεραία Ἀλκιβιάδης ἐκκλησίαν ποιήσας παρεκελεύετο κτλ.

For this reason different cases might be seen in the shorter forms of the month names. In isolation they could be: loc. sing. in *-oi, nominatif de rubrique*, even acc. (cf. *a₂-te-ro-we-to* (Ma 365, 2) = ἄτερον φέτος), but the word *me-no* in the gen. can never agree with these cases. These forms might be explained as (instr.-) abl. in *-o*, but then the next word should be *me-ne*. It seems that the gen. form *me-no* would at least prevent the use of an abl. form in *-o(d)*. The use of abl. temporis, as we have seen in Osc. and Skt. is not unusual in the IE languages. In Myc. times the form of the original abl. in *-o* was not active; in these stems the abl. became identical with the instr., but notwithstanding this there might be relics of the type FOIKO with pure abl. meaning. The gen. *me-no* would be an obstacle to these forms as well, but less than to other cases, because, as we have seen, the ending *-os, -es, -s* originally was ablative, and besides the meanings of the abl. and gen. are quite close, thus, a *constructio ad sensum* is possible with these cases. Such a construction could be formed more easily, if the abl. temporis was used parallel with gen. temporis.

These forms of the original abl. form in *-o(d)* are possibly not the only ones in Myc., but the script does not permit us to establish other, more certain examples.

CONCLUSION

The IE case system, as well as all the other means of expression, underwent numerous changes throughout its development. In the oldest stage of the original IE language there were no declensions at all. The phase of inflection developed relatively late. The development of the case system was long and gradual until the permanent case relations were fixed with separate external forms. The case forms with their distinguishing characteristics underwent constant and various changes, but once the case functions were fixed as necessary to the language, external forms were always found for the expression of those different relations. No doubt there were considerable differences in the manner in which these relations were expressed at various stages in the development of the language. For that reason, the written documents from one period cannot be explained by the norms of another. Also we should not start interpreting the Myc. Greek inscriptions as if we regarded the case system of Myc. times as identical with classical Greek, i. e. nine to eight hundred years later, when the abl. as a case had disappeared.

It is an indisputable fact that in the Myc. inscriptions there are texts in which the abl. meaning is quite clear. Since the extension of the adverbial abl. suffix $-\theta\epsilon\nu$ had not taken place, the ablative prepositions $\acute{\epsilon}\kappa$ ($\acute{\epsilon}\xi$) and $\acute{\alpha}\pi\acute{o}$ were not used except in a certain number of compounds as prefixes and $\acute{\alpha}\pi\acute{o}$ only in one or two examples separately, and *pa-ro* has not only abl., but also loc. sense, we cannot avoid the conclusion that the abl. case relation was expressed by a separate form. The script does not give us precise proofs for all the stems in which case suffixes have expressed this case relation. The fossilized forms of the abl. in classical Gr. indicate that in this old dialect we may expect original abl. forms: $-\bar{o}(d)$ in the o-stems, $-\bar{a}s$ in a-stems and, possibly $-es$ in the cons.-stems. But the analysis of the Arc.-Cypr. case system, as well as the numerous Myc. forms in $-pi$ with instr.-abl. function, on the other hand, lead us to the conclusion that a fusion of the abl. with the instr. had taken place in the Myc. in a manner similar to the Italic languages. If in the plur. the instr. suffix $-\varphi\iota$, as we have already observed, had both instr. and abl. meaning, it follows naturally that the instr. (sing.) endings: $-\bar{o}$, $-\bar{a}$, $-\bar{e}$ also had abl. meaning, as can be proved from the analysis of the texts. Yet this does not exclude the possibility that in Myc. times there may have been more relics of the original ablative. The shorter forms in $-o$ from the month names, which alternate with gen. in $-o-jo$, seem to represent relics of the old abl. form in $-\bar{o}(d)$.

The inscriptions get clearer and more logical meaning if in their interpretation we take into consideration this peculiarity of the Myc. dialect. We shall demonstrate it with some more examples.

The Ge-series from Mycenae, consisting of 6 tablets (602—604, 605 & 607, 606 and 608), deals with consignments of different spices: *ko-ri-ja-do-no* = $\kappa\omicron\rho\iota\alpha\nu\delta\rho\omicron\nu$, *ku-mi-no* = $\kappa\acute{\upsilon}\mu\iota\nu\omicron\nu$, *ma-ra-tu-wo* = $\mu\acute{\alpha}\rho\alpha\theta\omicron\nu$,

mi-ta = μίνθα, *sa-sa-ma* = σησάμη, etc. That they are really contributions we can see from the heading of Ge 606: *do-si-mi-ja a-ke-re-u-te*, i. e. „dosmos from Akereu.“ This formula relates to all these tablets of the Ge-series, like *o-wi-de pu₂-ke-gi-ri o-te wa-na-ka te-ke au-ke-wa da-ko-ro* = δ Φίδε Π. δτε Φάναξ θήκε Αύγέφαν ζάκορον (Ta 711), concerns the whole Ta-series, (cf. also An 657,1 — *O-ka* tablets). In the MY Ge-series the personal names are generally repeated. In Ge 603, 605& and 602, with the exception of *li-re*. 4 *ka-e-se-we* = -σησῆ, the names are in the nom.: *pe-ke-u* = *Σπερχεύς, *ke-ro* = Κῆπος (cf. Landau, o. c. p. 175), *i-na-o* = *Ι(σ)-νάων, *ra-ke-da-no* = -άνωρ, etc. But in Ge 604 they are obviously in some other case. V.—C. think (*Docs.* p. 225, JC *MT* II 109) that here the persons are in the dat. and translate them with „for“.

After every name in Ge 604 the word *o-pe-ro* (debt) appears. If the amounts specified with the ideograms were debts, they certainly cannot be for them, when, judging from the other tablets of this series the same persons were giving these products. If on the tablets where the names are in the nom. certain products were paid and in Ge 604 other products were listed, we might expect these tablets to be agreements for the exchange of goods. But it is evident that almost the same products, only in different quantities, appear along with the nom. (where the quantity is larger) as with the so called „dat.“ It is not logical that the same people should give and receive the same products. The truth is that these people were obliged to give a certain amount of spices to the palace. They had given most of the amount, but not all, and are still in debt. The purpose of the tablets is to show how much those people have given, and Ge 604 shows what is the amount of their debt, which was of great importance for the palace.

The names standing next to *o-pe-ro* (Ge 604) are in the (instr.-) abl. From the formal point of view the names: *ra-ke-da-no-re*, *i-na-o-te* can hardly be datives in the inscriptions from Mycenae. It is characteristic that the dat. of the cons. stems in these inscriptions, mostly end in *-i*, cf. Fo 101: *pa-na-ki* = Φάνακι, *o-ta-ki* = *Ωτακι the dat. sing. along with *pi-we-ri-si* = πιφέρισι and *a-ke-ti-ri-ja-i* = -τρίαι in plur., also *ka-ke-wi* (Oe 121, 2) = χαλκήφι, *ke-ra-me-wi* = κεραμήφι, etc.

The inconsistency of *ka-e-se-we* (instr.-) abl. in Ge 602, together with nominatives can be explained with the fact that the introductory formula *jo-o-po-ro* = ὃ ὄφλον „so they owed“ is conceived by the scribe as *o-pe-ro* (*pa-ro*) = ὄφειλος (παρό) and as allowing another case which expresses the same thought. There is a similar example where the nom. is connected with the (instr.-) abl. in Nn 228: *o-o-pe-ro-si ri-no o-pe-ro* (see above p.), where along with the nom. forms of the place-names we can see *po-ra-pi* in the (instr.-) abl. plur. and *te-tu-ru-we* (instr.-) abl. sing.

Thus, the supposition that in Mycenaean Greek there was an ablative (instrumental in form, and ablative in meaning) on one hand helps us to a clearer interpretation of the Mycenaean inscriptions and on the other, it represents a new contribution to the theory of a close relationship between the Greek dialects and the Italic languages, where a fusion between the ablative and instrumental also took place.

INDEX*)

I

<p>a-di-ri-ja-pi 26 s., 29, 34—36, 106 s., 110 s.
 a-di-ri-ja-te 27, 29, 35, 107, 110
 ai-ka-ra 21, 103
 ai-ta-re-u-si 17, 100
 ai-ti-jo-qo 88, 136
 a-ja-me-na/no 31—35, 108—110
 a-ka-ra-no 34
 a-ka/ke-re-u-te 22, 56, 93, 103, 122, 140
 a-ke-a₂ 87, 136
 a-ke-i 14, 100
 a-ke-o/ -jo 85, 87, 89, 135 ss.
 a-ke-re 85, 87, 135 s.
 a-ke-re-u/we 76
 a-ke-re-wa/-de 56, 62 s., 68, 126, 129
 a-ke-ti-ri-ja/-i 16, 100, 94, 140
 a-ko-ra 70, 87, 89, 131, 135—137
 a-ko-so-ta 18, 87, 134
 a-ku-do-i 16
 a-ku-ro 34, 36, 112
 a-mi-ni-si-ja/jo 56, 71, 132
 a-mi-ni-so/-de 7, 56, 62, 122, 126
 a-mo-ta 31, 57, 122
 a-na-ke-e 20, 102
 a-na-mo-ta 57
 a-na-mo-to 31
 a-ne-ta 65, 128
 a/a₂-ne-u-te 22, 56, 103, 122
 a-ni-ja/-pi 27 s., 33, 106
 a-pa-re-u-pi 27, 65, 128
 a-pa-ta-wa 19, 102
 a-pe-do-ke 84, 134
 a-pe-e-si 84, 134
 a-pe-ke-e 65, 128
 a-pe-ke-i-jo 65, 128</p> | <p>a-pe-o/-te 84, 93, 131, 134
 a-pi 21, 85, 103, 134
 a-pi-e-ke 21, 103
 a-pi-ke-ne-ja 21, 103
 a-pi-me-de/-o 21, 89, 103
 a-pi-po-re-we 21, 103
 a-pi-qo-ro/-i 17, 20 s., -100, 102 s.
 a-pi-qo-ta 88
 a-pi-qo-to 21, 33, 103
 a-pi to-ni-jo 21, 103
 a-po-ne-we 68, 129
 a-po-te 22, 104
 a-po-te-ro-te 22, 56, 104, 122
 a-pu 21, 84 s., 103, 134
 a-pu₂- 62, 126
 a-pu-do-si 65, 84, 128
 a-pu₂-ja 64, 127
 a-pu₂-ka-ne 72, 132
 a-pu ke-ka-u-me-no 84, 103
 a-pu₂-we 68, 100, 129
 a-ra-ka-te-ja-o 19, 101
 a-ra-ro-mo-te-me-na/no 31, 108
 a-ra-ru-ja 28, 31, 33, 106, 108 s., 112
 a-ra-ru-wo-a/ja 31, 33, 36, 108
 a-re-i-jo 84
 a-ro[-ma-ta 57, 122
 a-sa-pi 65, 128
 a-se-e 65, 128
 a-si-ja-ti-ja 29, 68
 a-te-re-wi-ja 76
 a₂-te-ro we-to 92, 138
 a-ti-ri-ja 29
 a-to-ro-qo 7, 35 s., 96, 111
 au-de-pi 31, 35 s., 110 s.
 a-we-u-pi 27, 65, 128</p> <p>da-ka-ja-pi 66, 128
 da-mi-jo 22</p> | <p>da-mi-ni-jo 72 s., 132
 da-mo 22, 85
 da[-mo-ke-re-we-i 14, 100
 da-we-u-pi 27, 66, 128
 da-wo 66 s., 128 s.
 da-*83-ja-i 16, 100
 de-de-me-no 32, 36, 109, 112
 de-ka-sa-to 84
 de-ko-to 84
 de-so-mo 36, 112
 de-u-ki-jo-jo 90, 137
]de-wa-pi 32, 109
 di-da-ka-re 13, 99
 di-ka-ta-jo 71, 132
 di-pi-si-jo-i 16, 20, 100, 102
 di-we 14, 99
 di-wi-ja-ta 72, 132
 di-wi-je-u/we 72, 132
 di-wi-jo-jo 90 s., 137
 do-e-ro/-i 17, 85 s., 88 s., 100, 135
 do-po-ta 68, 130
 do-qe-ja 60, 124 s.
 do-ro-jo-jo 86, 135
 do-si-mi-ja 93, 140
 do-so-mo 14, 99
 do-we-jo 7, 96
 du-ma-ti 14, 99
 du-ni-jo 85, 88, 136
 du-ru-to-mo 18
 du-wo/-jo 35
 du-wo-u-pi 25, 27, 29, 36, 107, 111 s.</p> <p>e-do-mo-ne-u 14, 99
 e-ka-ma-pi 26 s., 34, 36, 106 s., 110s.
 e-ka-ma-te 27, 29, 107, 110
 e-ke-si 17, 63, 84, 100, 126, 134
 e-ko-me-na-ta-o 72, 132
 e-ko-me-ne-u 72</p> |
|--|---|--|

*) Топонимите спомнати во *ĭpreileguitĕ* на стр. 74—83 не се внесени во индексот.

- e-ko-me-no 67, 129
 e-me/-de 34, 36, 111
 e-ne-e-si 20, 102
 e-ne-wo-pe-za 34
 e-pa-sa-na-ti 13, 99
 e-pi 21, 29 s., 103, 107 s.
 e-pi-de-da-to 20 s., 62, 102, 126
 e-pi-ki-to-ni-ja 21
 e-pi-ko-o/e 13, 99
 e-pi-ko-ru-si-jo 21
 e-pi-ko-wa/wo 18, 21
 e-pi-pu-ta 21
 e-pi-ro-pa-ja 21
 e-pi-we-ti-ri-jo 22
 e-pi-zo-ta 21
 e-po-me-ne-u 72
 e-qe-ta-i 17, 100
 e-ra-te-re-wa-o 29, 63 s., 89, 107, 127
 e-ra-te-re-wa-pi 28, 62—66, 107, 226—128
 e-ra-te-re-we 63, 76, 127
 e-ra-te-i 57, 63 s., 100 s., 127
 e-ra-to/-de 57, 62 s., 126
 e-ra₃-wo 84
 e-re-e/i 14, 63 s., 64, 68, 100, 126 s., 130
 e-re-e-u/we/wo 72, 132
 e-re-pa-te 34 s., 110 s.
 e-re-pa-te-ja-pi 26 s., 37 s., 110
 e-re-pa-te-jo 33—36, 106, 109 s.
 e-re-pa-te-jo-pi 26, 33, 107, 109
 e-re-pa-te-o 16, 33, 106, 109
 e-re-ta 61, 93, 125
 e-re-u-te-ra 65, 128
 e-ri-ma-si-jo 88, 136
 e-ri-no-wo/-to 23, 104, 131
 e-ro₂-qo 21, 103
 e-ru-ta-ra-pi 28, 33, 58 s., 66, 107, 123
 e-sa-pa-ke-me-na 33, 84, 109, 134
 e-sa-re-u/we 21, 76, 103
 e-sa-re-wi-ja 76
 e-te 22, 56, 104, 122
 e-te-we 76
 e-ti-me-de-i 14, 100
 e-u-me-de-i 14, 84, 100, 134

 i-do-me-ne-ja 14, 99
 i-je-re-ja 7, 88, 136
 i-je-ro-jo 88, 136
 i-jo-te 61
 i-ku-wo-i-pi 25, 28 ss., 107 s.
 i-ma-di-jo 21, 103
 i-na-ne 29, 66, 72, 107, 128

 i-na-ni-ja 66, 128
 i-na-o/-te 93 s., 140
 i-na-pi 29, 66, 107, 128
 i-pa-sa-na-ti 13, 99
 i-qi-jo 26, 31, 106
 i-qo 7, 35 s., 111
 i-te-we-ri-di 14, 94, 100
 i-wa-si-jo-ta 72, 132
 i-wa-so 76

 jo-a-se-so-si 18, 101
 jo-do-so-si 18, 63
 jo... e-ke-se-si 18
 jo-o-po-ro 18, 94, 140

 ka-e-se-we 94, 140
 ka-ke-ja-pi 27, 33, 109
 ka-ke-u/-si 16 s., 20, 60, 58 s., 100, 102, 124, 135
 ka-ke-we/wi 7, 14, 94, 96, 99, 140
 ka-ko 36, 112
 ka-ma-e-u 21
 ka-pa-ra₂-de/do 72, 132
 ka-ra-a-pi 26, 35 s., 106, 111
 ka-ra-do-ro/-de 56, 62 s., 68, 122, 126, 129
 ka-ra-e-ri-jo/-jo 90, 137
 ka-ra-ma-to 57, 122
 ka-ra-pi 25
 ka-ra-su-no 85, 87, 135
 ka-ro-ke-e 65, 128
 ka-ru-ke 14, 99
 ka-ru-pi/we 26 s., 29, 35, 105, 107, 110
 ka-ta-ra-i/pi 16, 19, 29, 58, 66 s., 100, 102, 107, 123, 128
 ke-e 65, 128
 ke-ka-to 83, 134
 ke-ke-me-na 85, 88, 136
 ke-ki-de 72 s., 133
 ke-ma-ta 57, 122
 ke-po 93, 140
 ke-ra-ja-pi 33, 109
 ke-ra-me-wi/wo 14, 60, 94, 99, 140
 ke-ra-ti-jo-jo 23, 104
 ke-ro-wo 29
 ke-sa-do-ro 85, 136
 ke-u-po-de-ja 134
 ki-jo-ne-u-si 17, 100
 ki-ma-ra-o 19, 102
 ki-ni-di-ja/-o 19, 67, 72, 101, 129, 133
 ki-ri-ta 21, 33, 85, 109
 ki-ri-ti-jo-jo 90
 ki-ti-me-na 85, 88, 136
 ki-to-pi 26 s., 33, 105 s., 109
 ko-do 22

 ko-no 23, 104
 ko-no-ni-pi 31 s., 35, 109
 ko-no-so 19, 56, 101, 122
 ko-re-te 63, 73, 89, 126, 133
 ko-re-te-re/ri 14, 18, 73, 99, 126, 133
 ko-ri-a₂-da-na 88
 ko-ri-ja-do-no 88, 93, 139
 ko-ri-si-ja/jo 71, 132
 ko-ri-to 67, 71, 129, 132
 ko-ro-du-wo 83
 ko-ru-pi 26 s., 106, 110
 ko-to-na 21, 85
 ku-to-wo 23, 104
 ko-wo 19, 85
 ku-do-ni-ja/-de 19, 21, 56, 102 s., 122
 ku-mi-no 93, 139
 ku-na-ke-ta-i 17, 100
 ku-pa-ri-si-jo 73, 133
 ku-ru-sa-pi 34 s., 110 s.
 ku-ru-so/-jo 32, 35 s., 88, 103, 109 ss., 136
 ku-ta-i-to 67
 ku-ta-to 67
 ku-te-ra₂ 60, 124
 ku-te-ra-o 60, 124
 ku-te-re-u-pi 58 ss., 65 s., 105, 123 ss., 128
 ku-te-se-ja/jo 33 s., 36, 110 s.
 ku-te-so 35, 111
 ku-wa-ni-jo 35 s., 111
 ku-wa-no 34 s., 110 s.

 ma-ra-tu-wo 93, 139
 ma-ro-pi 27, 29, 66, 107, 128, 131
 ma-ta-wo 29
 jma-te-u-pi 32, 109
 ma-tu-we 21, 103
 me-no 90 ss., 137
 me-no-e-ja 33
 me-sa-po 83
 me-ta-ki-ti-ta 20, 102
 me-ta-pa/-de 56, 62, 68, 126, 129, 135
 me-ta-pi-jo 56, 72, 135
 me-ta(-qe) 20
 me-za-wo-ni 14, 99
 mi-ra₂ 33
 mi-ra-ti-ja/-o 19, 67, 101 s., 129
 mi-ta 93, 140
 mo-ro-ko-wo-wo-pi 26 s., 66, 107, 128
 mu-ta-pi 66, 129
 mu-te-we 66, 129

 ne-da-wa-ta 62, 72, 132
 ne-de-we-e 65, 68, 128, 130

- ne-do-wo-ta-de 62, 126
 ne-qa-sa-pi 32, 109
 no-pe-re-a₂ 31
- o-a-po-te 56, 84, 122
 o-da-a₂ 62, 126
 o-de-ka-sa-to 18, 84, 134
 o-di-do-si 18
 o-do-ke 18, 84
 o-ka-ra/ra₃ 73, 133
 o-ko-me-ne-u 72
 o-mo-pi 26, 33, 106 s.
 o-na-to 21 s., 85, 88, 136
 o-o-pe-ro/-si 18, 65, 70, 93 s.,
 131
 o-pe-ro 70, 94, 128, 140
 o-pi 21, 25, 29, 102 s., 107 s.
 o-pi-da-mi-jo 18, 101
 o-pi-i-ja-pi 33
 o-pi-ke-re-mi-ni-ja/-pi 34 s.,
 110
 o-pi-ro-qa 20, 102
 o-po-qa 33, 109
 o-qa-wo-ni 14, 99
 o-q/pe-qa 7, 96
 o-ro-me-no 29, 107 s.
 o-ru-ma-si-ja-jo 73, 133
 o-ru-ma-to 73, 133
 o-ta-ki 94, 140
 o-u-di-do-si 65, 128
 o-u-ru-to 18, 93
 o-wi-de 18, 84, 134
 o-wi-ti-ni-jo 73, 133
 o-wi-to-no 73, 133
 o-wo-we 32, 35, 111, 109
 o-ze-to 85, 87 s., 136
- pa-i-ti-ja 73, 133
 pa-ki-ja- 62, 126
 pa-ki-ja-na/-de 56 s., 63, 122,
 126
 pa-ki-ja-ne 29, 57, 66, 72,
 107, 132
 pa-ki-ja-ni-ja/jo 57, 64, 66,
 73, 90, 127, 133
 pa-ki-ja-pi/si 16 s., 19, 29,
 57, 62—66, 73, 101, 107,
 126 ss., 133
 pa-na-ki 14, 94, 100, 140
 pa-na-pi 66, 129
 pa-ra-ke/ku-we 34 s., 110 s.
 pa-ra-we-wo 62, 126
 pa-ro 20 ss., 58, 85—88, 93,
 94, 103, 123, 135 s., 140
 pa-ro-ke-ne-to 85, 103
 pa-sa 21
 pa-sa-ro 21, 103
 pa-si 17, 101
 pa-si-te-o-i 17, 62, 100 126
 pa-ta-jo 126
- pa-ta-jo-i-qa 63
 pa-te 7, 60, 124
 pa-we-pi 27, 33, 105, 109
 pa-we-si-jo 17
 pe-i 20
 pe-ke-u 93, 140
 pe-re-u-ro-na-de 13, 61, 63,
 99, 125
 pe-ri/re-qa-no 13
 pe-ri-qa-to 90
 pe-ru-si-nu-wo 20, 102
 pe-se-ro-jo 22
 pe-to-no/-de 56, 62, 68, 126
 pi-pu-te 56
 pi-ri-(j)e-te-si 16 s., 100
 pi-ri-ta-wo 60, 124
 pi-ru-te 56, 100
 pi-sa₂ 62, 68, 126
 pi-ti-ro-we-sa 33
 pi-we-ri-di/si 14, 17, 94,
 100 s., 140
 po-de 36, 111
 po-me/-ne 7, 14, 29, 99
 po-ni-ke 29, 35 s., 107, 111
 po-ni-ke-a/ja 88
 po-ni-ki-pi 26 ss., 35 s.,
 106 s., 111
 po-pi 26, 34, 36, 106, 110 s.
 po-po 21, 102 s.
 po-ra-i/pi 16, 29, 61 s., 65,
 94, 107, 125, 128, 131, 140
 po-ro-e-ke 34
 po-ro-e-ke-te-ri-ja 84, 134
 po-ro-ko-re-te-re 63, 126
 po-ro-wi-to/-jo 90
 po-ru-po-de 35 s., 111
 po-se-da-o-ne/ni 7, 14, 99
 po-si 20, 28, 102
 po-si-da-i-e-u-si 17, 62, 100,
 126
 po-si-da-i-jo-de 62, 126
 po-si-e-e-si 28, 106
 po-so-pe-re-i 85, 135
 po-ti-ja-ke-e 65, 128
 po-ti-ni-ja-we-jo 84, 134
 po-ti-pi 26 s., 35, 105, 110
 po-to-ri-ka-ta 21, 103
 po-to-ro-wa-pi 66, 129
 pu-i-re-wi 14, 94, 100
 pu-ka-wo 56
 pu-ko-so e-ke-e 34
 pu₂-ra₂-a-ke-re-u 70, 131
 pu-ro/-jo 19, 23, 56, 101,
 104, 122
- qe-re-me-e 65, 128
 q/pe-re-qa-to 7, 96
 qe-qi-no-me-na/no 32 ss.,
 109 s.
 qe-qi-no-to 32, 34, 109 s.
- qe-te-a₂ 85, 88, 136
 qe-te-jo 88, 136
 qe-to-ro-po-pi 7, 27, 29 s.,
 96, 106 ss.
 qo-te-ro 29
 qo-u-ka-ra-o-i 112
 qo-u-ko-ro 7, 96
- ra-e-ja 33
 ra-i-pi 27, 66, 129
 ra-ke 90
 ra-ke-da-no/-re 93 s., 140
 ra-ke-u 86, 135
 ra-ma-na-de 67, 129
 ra-mi-ni-ja 19, 67, 72, 101,
 129, 133
 ra-pa-to 90
 ra-su-ti-jo 63, 72, 132
 ra-u-ra-ti-ja 63
 ra-wa-ra-ta 63
 ra-wa-ra-ti-ja/jo 63, 68
 re-ka-ta-ne 72, 132
 re-si-we-i 65, 128
 re-u-ko-to-ro 19, 102
 re-wa-jo 85, 88, 136
 re-wo-pi 26 s., 35, 106, 110
 re-wo-te-jo 35 s., 110 s.
 ri-jo 62, 68, 126
 ri-no 94, 131, 140
 ri-sa-pi 66, 129
 ro-o-wa 61, 68, 93, 125, 131
 ro-u-so 16, 19, 62, 64, 102,
 126
 ru-ki-ti-jo 72
 ru-ko 83, 134
 ru-ko-ro 21, 86, 103
- sa-ma-ra 83
 sa-pa-ka-te-ri-ja 67, 88, 129
 sa-sa-ma 93, 140
 sa-sa-wo 21
 se-re-mo-ka-ra-a-pi 35, 110
 se-re-mo-ka-ra-o-i 37, 112
 se-re-mo-ka-ra-o-re(?) 34 s.,
 110
 si-a-ro 18, 101
 si-ma-ko 83, 134
 si-ra-ro 19, 102
 si-ri-jo 90
 so-we-no 35, 110 s.
 su-ki-ri-ta 67
 su-qa-to-a 21
- ta-ra-ma-ta-o 29
 ta-ra-nu/-we 33, 35, 109
 te-pa-i 16, 100
 te-o/-jo 89, 136 s.
 te-o-na 89, 137
 te-qa-de 16
 te-se-e 65, 128

te-tu-ko-wo-a 85, 88, 136	u-po 20, 102	wi-pi-o 27 s., 107
te-tu-ru-we 94, 140	u-po-di-jo-no 23	wi-pi-no-o 27, 107
te-u-ke-pi 25	u-ru-pi-ja-jo 67, 73, 133	wi-ri-ja-no 22
ti-ki-jo 20, 102	u-ta-jo-/jo 90, 137	wi-ri-ne-jo/-ni-jo/-ne-o 33, 109
ti-mi-ti-ja 64 127,	u-ta-ni-jo 72	wo-de-wi-jo-/jo 90 s., 137
ti-mi-to a-ke-e/i 64 s., 68, 127 s., 130	u-wa-si-jo 22	wo-i-ko-de 56, 122
ti-nwa-si-ja 127	wa-a ₂ -te-pi 27, 66, 129	wo-no 62, 126
to-i-qe 15	wa-a ₂ -te-we 27	wo-ro-qe-we 76
to-ko-do-mo 16, 100	wa-na-ka/-te 14, 21, 96, 99, 103	wo-ro-ma-ta 57, 122
to-no 33 s., 109	wa-na-so-i 16, 20, 100, 102	wo-we-u 72, 132
to-pe-za/zo 26, 33, 106, 109	we-a-re-ja 34	za-ku-si-ja/jo 67, 71, 129, 132
to-qi-de 34 s., 110 s.	we-a ₂ -re-jo 34, 86	za-ma-e-wi-ja 63, 126
to-ro-no-wo-ko 21	we-da-ne-wo 87, 89, 136	ze-u-ke-u-si 17, 101
to-u-qe 15	we-je-ke-a ₂ 31	*34-to-pi 66, 129
tu-ra-te-u/-si 17, 86, 101	we-pe-za 34	*56-ko-we/-e/i 19, 65, 74, 102, 128
tu-ri-si-jo 72, 132	we-te-i-we-te-i 20, 102	
tu-ru-we-u 135	we-we-si-jo-/jo 90, 137	
tu-we-a 84		
tu-we-ta 84, 134		

Π

"Αβαντες 71, 132	ἀμυνόμενοι 48, 117	γῶμα 52
ἀγείρω 87, 135	ἀμφιετεί 20, 102	γονεύς 72, 132
ἀγέληφι 23	ἀμφικελεμνίς 110	
ἀθεεῖ 11	ἀμφικέλεμνον 34, 110	δακρυό-φι 30
*Αθῆναι 19, 101	ἀναγκαίη-φι 30	δάπεδον 42
*Αθηναῖος 71	ἀνδρεῖ-φόντης 44	Δελφοῖς 20, 102
*Αθήναις 17	ἀνδρε/οφόνος 43, 115	διαφερόντως 39, 113
*Αθήνησι 5, 17, 19, 101	ἄνω 24, 38, 105, 112	Διεσκουριάδεω 43, 68, 115
ἄι 11, 97	ἀνω-τέρω/τάτω 24, 105	Δι-Φεῖ(-φίλος/θεμῖς) 14, 99
ἄι 24, 105	ἀπείναι 70, 131	Δι(Φ)ό-θεν 26
Αἰγαί 62, 126	ἀπό 29, 39, 46 s., 50, 55, 58, 84, 86, 92, 107, 117ss., 121, 123, 130, 134 s.	Δι-ειπετής 44, 115
Αἰγεύς 62, 126		Δι-ειτρήφης 44, 115
αιεῖ 11, 97	ἄπτω 31	δικο-λόγος 42
αιέν 11, 97	ἀραρίσκω 24, 31	Διόβολος 43, 115
αιές 11, 97	ἀργεῖ-φόντης 44	Διο-γενής 43, 115
αιή 24, 105	ἄρμοῖ 11, 98	Διόλυσος 43, 115
Αἰνιᾶνες 71, 132	ἄρμостέω 31	Διοπετής 44, 115
αἶνυμαῖ 31, 109	ἄρμόττω 31	Διός-δοτος 43, 115
αιῶ 11, 97	ἀστυ-νόμος 42	Διοτρεφής 43, 115
ἀλδαίνω 18, 101	ἄ(τε) 24	διπλεῖ 11
ἀλδήσκω 18, 101	αὐτό-θι 22, 104	Διώνυσος 43, 115
ἄλλα 24, 105	αὐτοῖ 12, 98	δόμεν 11, 97
ἄλλαῖ 24, 105	ἀφρώσθω 50, 119	δόμος 68, 130
ἄλλοδαπός 40 ss., 54, 113 s., 130	ἄφρων 24, 38, 105, 112	δω-δεκα 42, 115
ἄλλως 40	ἀφορηθεῖεν 48, 117	δω-δεκα 36, 43, 112
*ἀλσησοναι 18, 101	*Αχαρνῆσι 17, 101	
ἄλσος 18		ἐγγύ-ς 40, 113
ἀμα 24, 105	βαρέ(Φ)ως 39, 113	ἐγκυτύ-ς 40, 113
ἄμα-α 24, 105	βίη-φι 30	*Ἐδαλίοι 12, 98
ἀμανάν- ἄμαξαν 31		*Ἐδάλιον 99
ἀμαρτή 24, 105	γενεῆ-φι 30	ἔδαφος 42
ἄματι ἄματι 20, 102	γέντο 88, 136	ἔθνηκόν 72, 133
*Αμύκλιοι 12, 98	γεραῖος 71	ἔ/εῖσω 24, 52, 105, 120

- ἐκ 29, 39, 46, 50, 58, 84, 107, 123, 130, 134 s.
 (ἐ)κεῖ 11, 98
 ἐκεῖ-θεν 38, 112
 ἐκτοθεν 52, 120
 ἐκτός 51 s., 54, 119 ss.
 ἐκτος-θεν 55, 121
 ἔμμεν 11, 97
 ἔνδο-θι 11, 51, 97
 ἔνδοι 11, 51, 97 s.
 ἔνδον 11, 97
 ἔνδω/-τέρω/τάτω 24, 105
 ἔνθεν 54, 56, 121 s.
 ἐντός 12, 51 s., 54, 98, 119ss.
 ἐντος-θεν 55, 121 ss.
 ἐξ 46, 50, 55, 58, 84, 86, 92, 118, 121, 123, 130, 134 s.
 ἐξεῖ/οἶ 51
 ἔξω/-θεν 24, 52, 54, 105, 120 s.
 ἐπέ(ς) Φέργῳ 49 s., 69, 118
 ἐπεχεῖ 11
 ἐπί 20s., 29s., 48, 50, 102s., 107, 117s., 121
 ἐπιπατρόφιον 25, 30, 48, 50, 117 s.
 ἐρέεσφι· τέκνοις 25
 Ἐρυθραί 28, 107
 ἐσαρά-φι 47
 ἐτέρω-θεν 54, 121
 ἐτέρως 40
 εὐθύς 40, 113
 εὐρέσφι· γυναξίν 25
 ἔχθοι 11, 51

 Φέργῳ 49 s., 119, 130
 Φοίκω 38 s., 92, 112

 *ζέω 88, 136
 ζητέω 88, 136
 ζίεται· ζητεῖ 88, 136
 ζῶω 88, 136

 -θεν 22, 26, 51, 54 ss., 58, 92, 104, 120 ss., 139
 θέναρ 35, 111
 Θεός-δοτος 43, 115
 θεό-φιν 30
 θέσσασθαι 88, 136
 Θῆβαι 19, 101
 Θηβαι-γενής 12, 98
 Θηβαῖος 71
 Θήβησι 17, 19, 101
 -θι 22, 59, 104, 124
 θύρασι 17, 101
 θύρηφι 23, 59, 124

 ἡδεῖς 4
 ἡλιό-βλητος 43, 115

 ἡλιό-πεμπτος 43, 115
 ἡμαρ 11
 ἡμεδ-απός 40, 113
 ἡπαρ 53, 111
 ἡσυχῆ 24, 105

 Ἰδηφι 25
 ἰδμεν 11, 97
 Ἰλιό-θι 22, 104
 ἴνα 24
 Ἰσθμοῖ 11, 98

 καλῶς 39 s., 113
 κανονίς 32
 κάρρα/η 35, 52, 111, 120
 κατά 29, 46, 50, 58, 107, 118, 123
 κάτω 24, 38, 105, 112
 κεφαλήφι 23
 κῆ 24, 105
 κλισίηφι 23, 59, 124
 κνουμανει 57, 122
 κοτυληθον-ό-φι 26, 106
 κραῖρα 35, 111
 κράτεσ-φι 25, 47
 Κριασαι-γενής 12, 98
 κρυφᾶ 24, 105
 κρυφῆ 24, 105

 λάθρη 24
 Λατοῖ 11, 98
 Λεσβό-θι 22, 104

 Μέγαρα 17, 101
 Μεγαροῖ 5, 17, 101
 μέσαι- 12
 μέσοι 11, 98
 μεσηγύς 40, 113
 μόν-αρχος 42, 114
 μονομάχος 42, 114
 Μουνηχίσι 17, 101
 μοχοῖ· ἐντός 11 s., 98
 μυχοί-τατος 11, 98

 ναῦ-φι 47 s., 117
 Νεμεοῖ 17
 νεῦμα 52
 νύκτωρ 11
 νώνυμος 57, 122

 ὀ-θι 22, 104
 οἶκει/οἶκοι 5, 11 ss., 22, 98 ss.
 οἶκεύς 72, 132
 οἶκοθεν 39, 112
 οἶκο-θι 11, 22, 97, 104
 Οἰνήσι 17, 101
 οἶ(ς) 11, 18 s., 40, 98, 101, 113
 οἶως 40
 Ὀλυμπίαι 12, 98

 Ὀλυμπίασι 20, 102
 ὀμαῖ 24, 105
 ὀμνύειν 39
 ὀμο-πάτωρ 42, 114
 ὄναρ 11
 ὀνόμα/-τος 52, 120
 ὄπαι 24, 105
 ὄπη 24, 105
 ὀπίσσω 24, 105
 ὄποι 11
 (ὀ)ποτέρως 40
 ὄππα 24, 105
 ὄππα = ὀπό-θεν 38, 42, 112, 114
 ὀπ-ώρα 21, 103
 ὄπως 40
 ὄρει· φυλάσσει 29, 107
 οὐρανό-θεν 55, 121
 οὐπω 24, 38, 113
 οὕτω/ς 39 s., 113
 ὄχεσ-φι 26, 30

 πάλαι 12, 98
 παλαιός 71
 παλάμηφι 23
 κάμψι 25
 Παναθηναίσις 20, 102
 Πανάκτοι 11, 98
 πανδημεῖ 11
 πανταῖ 24, 105
 πάντη 24
 παντοδαπός 42, 114
 πάντως 39, 113
 παρά/ό 20s., 29, 47, 58, 85s., 87, 105, 107, 123, 130
 παρὰ 24, 105
 παρ' αὐτόθι 59
 παρ' αὐτόφι 59
 πασσαλόφι 25
 πεδᾶ 24, 105
 πέδοι 11, 98
 πεζῆ 24, 105
 πεῖ 11, 98
 πειθῶ 28
 Περιγασῆσι 17, 101
 πέρ-ι 24
 περιδέραιος 32
 Περσαι-πολις 42, 115
 πέρυσι 12, 20, 102
 περυσινός 20, 102
 πέρυστις 40, 113
 πῆ/-ποκα 24, 105
 πιέζω 21, 103
 Πλαταιαῖς 17
 Πλαταιαῖσι 17, 101
 πλιθεύς 60, 125
 ποδ-απός 41, 113
 πόδεσσι 15, 100
 πόθεν 22, 54, 104
 ποθῆ 88, 136

πό-θι 22, 54, 104	τεύχω 88, 136	Φαραί 61
πόθος 88, 136	τῆ 24, 105	Φαραιεύς 62, 126
ποῖ 11, 98	τηλεδ-απός 42, 114	φατειός 88, 136
πόλει 11, 98	τηνεῖ 11, 98	Φθίηφι 23
πόλι 11, 98	τηνώ-θεν 38, 112	-φι 7s., 25, 27ss., 57ss., 93,
πόνω-πόνηρος 24, 105	τηνώ = τηνό-θεν 38, 112	104ss., 108ss., 117, 123ss.,
Πράμνειος οἶνος 62, 126	Τίρυνς 56	139
πρόσεισι 28	τοῖ 11 s., 98	χαμαί 12
πρόσω/-θεν 24, 54, 105, 121	-τος 55 s., 119 ss.	χείμα/-τος 52, 120
Πυθοῖ 20, 102	τοκεύς 72, 132	χρόνω 91, 138
πῶ = πόθεν 42, 112	τουτεῖ 11, 98	χυτρεύς 60, 124
πῶ-ποτε 24, 38, 105	τουτῶ = τουτόθεν 38, 112	χῶμα 13, 99
πῶς 40	τουτῶ-θεν 54, 121	χώννουμι 13, 99
σαφῶς 39, 113	Τροίη-θεν 55, 121	ῶ = ὄθεν 38, 42, 112
σεληνό-βλητος 43, 115	τῶ/ς 39, 113	ῶδε 38 s., 42, 112 ss.
σεληνό-πληκτος 43, 115	υῖ(ς) 40, 113	ῶρασι 20, 102
Σφηττοῖ 11, 98	ὕμεδ-απός 40 s., 113	ὡς 39 s., 113
ταυτᾶ 24, 105	ὑμοι 11, 98	ὡστε 40
ταύτη 24	ὑπαρ 11	ὄτε 24, 105
τεῖ-δε 11, 98	ὑψοι 11, 98	

СОДРЖИНА

ПРЕДГОВОР	V—VI
Скратеници (библиографски и други)	VII—XI
УВОД	1—9
<p>1. Положбата на „локалните падежи“ во ИЕ падежна система; 2. причини за синкретизмот на „локалните падежи“; 3. положбата на „локалните падежи“ во грчкиот; 4. најстарите грчки текстови и микенскиот грчки; 5. прашањето за падежната система, одн. „локалните падежи“ во микенскиот грчки.</p>	
ЛОКАТИВОТ ВО МИКЕНСКИТЕ ТЕКСТОВИ	11—23
<p>6. Остатоци од лок. синг. во историските грчки дијалекти; 7. локативски форми (синг.) во микенскиот грчки; 8. лок.-дат. плур. во грчките дијалекти и микенскиот грчки; 9. синтактичка употреба на лок.; 10. лок. со предлози $\epsilon\pi\acute{\iota}$, $\pi\alpha\rho\acute{\alpha}$ и др. 11. адвербијалниот суфикс $-\theta\iota$; наставката $-\phi\iota$ нема локативно значење во микенскиот.</p>	
ИНСТРУМЕНТАЛОТ ВО МИКЕНСКИТЕ ТЕКСТОВИ	24—37
<p>12. Остатоци од инстр. во грчкиот; 13. наставката $-\phi\iota$ во микенскиот (особености); 14. бројот на наставката $-\phi\iota$; 15. $-\phi\iota$ со предлози; 16. инстр. употреба на $-\phi\iota$; 17. инстр. форми во кноските натписи; 18. инстр. форми во РY Та-серијата; 19. инстр. форми кај броевите и др. зборови.</p>	
АБЛАТИВОТ ВО НАЈСТАРИТЕ ГРЧКИ ТЕКСТОВИ	38—92
<p>А. Петрефакти од аблативот во грчкиот јазик. 38—55</p> <p>20. Аблативски форми на $-\delta < -o(d)$; 21. адвербијални форми со двоен завршок: $-\omega$ и $-\omega\varsigma$; 22. заменски форми од типот на $\acute{\alpha}\lambda\lambda\omicron\delta\alpha\pi\tau\acute{\epsilon}\varsigma$; 23. ген.-абл. форми во првиот дел на сложенки; 24. замени на абл. со ген. (синтактички преглед); 25. замени на абл. со инстр. форми на $-\phi\iota$; 26. замени на абл. со инстр. форми во синг. ($\acute{\epsilon}\pi\acute{\epsilon}$ $\text{F}\acute{\epsilon}\rho\gamma\theta$); 27. адвербијални абл. форми на $-\tau\omicron\varsigma$; 28. адвербијалниот аблативски суфикс $-\theta\epsilon\upsilon$.</p>	
<p>В. Како бил искажуван аблативскиот падежен однос во микенскиот грчки</p> <p>29. Суфиксот $-\theta\epsilon\upsilon$ во микенскиот; 30. форми на $-\tau\omicron\varsigma$ во микен.; 31. наставката $-\phi\iota$ во микенскиот; 32. наставката $-\phi\iota$ со абл. функција; 33. <i>ku-te-re-u-pi</i> (An 607, 2); 34. <i>po-ra-pi</i> (An 1); 35. <i>pa-ki-ja-pi</i>, <i>e-ra-te-re-wa-pi</i> (Jn 829); 36. другите топоними на $-pi$; 37. идентификација и падежниот однос на микенските топоними; 38. падежните наставки на топонимите; 39. принципи за определување падежниот однос на топонимите; 40. етници; 41. преглед на топонимите по падежи; 42. абл. форми од имињата на лица без предлог; 43. абл. предлози во микенскиот; 44. ген. на $-\theta$ или стар абл. кај имињата на месеците.</p>	
V. ЗАКЉУЧОК	92—94
SUMMARY	95—140
Index	141—146

